

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 357/15
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 3 kwietnia 2015 r.

Zarząd Województwa Łódzkiego

**Wstępny projekt Szczegółowego opisu osi priorytetowych
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020**

WERSJA 1.0

Łódź, kwiecień 2015 r.

Spis treści

Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na

lata 2014-2020	1
I. Ogólny opis PO oraz głównych warunków realizacji	3
II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań/ poddziałań.....	8
Oś Priorytetowa I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy	8
Oś priorytetowa II Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	19
Oś priorytetowa III Transport.....	41
Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna.....	68
Oś priorytetowa V Ochrona środowiska	89
Oś priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu.....	115
Oś priorytetowa VII Infrastruktura dla usług społecznych	136
Oś priorytetowa VIII Zatrudnienie.....	167
Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne	187
Oś priorytetowa X Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie.....	210
Oś priorytetowa XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności.....	234
Oś priorytetowa XII Pomoc Techniczna	258
III. Indykatory plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR).....	274
IV. Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji	279
Załącznik nr 1 – Tabela transpozycji PI na działania/ poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych	286
Załącznik nr 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań	295
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego.....	295
Wskaźniki produktu	311
Definicje wskaźników	344
Słowniczek pojęć i skrótów	395

I. Ogólny opis PO oraz głównych warunków realizacji

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (RPO WŁ na lata 2014-2020) opracowany został na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (zwanego dalej rozporządzeniem ogólnym), a także na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (zwanej dalej ustawą wdrożeniową). Program został przyjęty przez Komisję Europejską decyzją z dn. 18 grudnia 2014 r.

RPO WŁ na lata 2014-2020 odpowiada na kluczowe wyzwania rozwojowe regionu, przyczyniając się jednocześnie do realizacji celów Umowy Partnerstwa i włączając się w realizację celów Strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020. RPO WŁ na lata 2014-2020 kieruje wsparcie na obszary istotne dla rozwoju województwa, w szczególności koncentrując środki na dziedzinach, w których region charakteryzuje się największym odchyleniem od celów krajowych strategii Europa 2020, przy uwzględnieniu regionalnego potencjału, a także zapewnia realizację wymaganych przez Komisję Europejską poziomów alokacji na cele tematyczne (ring-fencing). Interwencja Programu obejmuje swoim zasięgiem obszar całego województwa łódzkiego.

RPO WŁ na lata 2014-2020 jest programem dwufunduszowym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Dwufunduszowość programu umożliwia zaplanowanie kompleksowej interwencji zmierzającej do osiągnięcia celów rozwojowych województwa, co przyczyni się do zwiększenia komplementarności i efektywności wsparcia oraz ściślejszego strategicznego powiązania ze sobą projektów infrastrukturalnych i projektów miękkich. Takie podejście sprzyja również silniejszym powiązaniom i koordynacji działań.

RPO WŁ na lata 2014-2020 składa się z dwunastu monofunduszowych osi priorytetowych:

- **Oś priorytetowa I *Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy***, w ramach której wsparcie służyć będzie zwiększeniu urynkowania działalności badawczo-rozwojowej sektora nauki oraz wzrostowi liczby innowacyjnych przedsiębiorstw regionie, a także upowszechnieniu współpracy sfery nauki i biznesu.
- **Oś priorytetowa II *Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka***, zakładająca dofinansowanie przedsięwzięć przyczyniających się do ułatwienia przedsiębiorstwom dostępu do wiedzy na temat rynku, innowacyjności i prowadzenia działalności gospodarczej, dostosowania otoczenia gospodarczego do potrzeb potencjalnych inwestorów, wzrostu poziomu handlu zagranicznego sektora MŚP, realizacji innowacyjnych inwestycji przez MŚP, wpływających na zwiększenie konkurencyjności i rozwój przedsiębiorstw w województwie łódzkim.
- **Oś priorytetowa III *Transport***, w ramach której wdrażane będą inwestycje umożliwiające stworzenie w województwie łódzkim sprawnego, bezpiecznego i niskoemisyjnego systemu publicznego transportu zbiorowego oraz zapewniające zwiększenie dostępności transportowej województwa i rozwój sektora usług logistycznych i transportu multimodalnego.

- **Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna** umożliwi zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych i wspieranie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, co przyczyni się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych, obniżenia zużycia energii oraz poprawy stanu środowiska poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery.
- **Oś priorytetowa V Ochrona środowiska**, której wsparcie służyć będzie zapobieganiu zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu i minimalizowaniu ich skutków, ograniczeniu składowania odpadów, poprawie jakości wód powierzchniowych i zapobieganiu odprowadzania zanieczyszczeń do wody i gruntów, ochronie różnorodności biologicznej w regionie.
- **Oś priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu** zakłada wspieranie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i zwiększenia partycypacji w kulturze na terenie województwa łódzkiego, a także wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych regionu dla rozwoju gospodarki turystycznej i kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
- **Oś priorytetowa VII Infrastruktura dla usług społecznych**, w ramach której realizowane będą przedsięwzięcia służące rozwojowi i zwiększeniu dostępności e-usług sektora publicznego, podniesieniu jakości i dostępu do usług zdrowotnych, opieki społecznej, żłobkowej i edukacji.
- **Oś priorytetowa VIII Zatrudnienie**, której interwencja zakładająca wsparcie dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, w tym zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, przyczyni się do wzrostu zatrudnienia i przedsiębiorczości w regionie.
- **Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne** zakłada wsparcie w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz poprawę dostępu do usług społecznych i zdrowotnych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby w regionie.
- **Oś priorytetowa X Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie** przyczyni się do wzrostu szans na zatrudnienie i utrzymania zatrudnienia poprzez umożliwienie łączenia życia zawodowego z prywatnym, poprawy adaptacyjności przedsiębiorstw i ich pracowników do zmian, a także wdrożenia programów zdrowotnych mających wpływ na utrzymanie i przedłużenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu.
- **Oś priorytetowa XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności** umożliwi zwiększenie uczestnictwa dzieci w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, rozwój kompetencji kluczowych uczniów, podniesienie kompetencji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych, poprawę zdolności do zatrudnienia absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz dostosowanie kierunków kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy.
- **Oś priorytetowa XII Pomoc Techniczna** służąca zapewnieniu systemu skutecznej i efektywnej realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Wszystkie przedsięwzięcia wdrażane w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 zgodne będą ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Ogólne informacje dotyczące sposobu finansowania oraz metody obliczania wkładu Funduszu

Całkowita alokacja środków Unii Europejskiej na realizację RPO WŁ na lata 2014-2020 wynosi 2 256 049 115 EUR, z tego 1 621 433 387 EUR (71,87%) to środki EFRR, a 634 615 728 EUR (28,13%) – EFS. Uwzględniając szacunkowe zaangażowanie środków krajowych (publicznych i prywatnych), wynoszące 398 126 320 EUR, ogółem w ramach Programu zostaną sfinansowane przedsięwzięcia o wartości 2 654 175 435 EUR.

Podział środków EFRR oraz EFS na poszczególne osie kształtuje się następująco:

Lp.	Numer i nazwa Osi Priorytetowej	Alokacja (EUR)	Fundusz
1.	Oś priorytetowa I <i>Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy</i>	201 619 822 EUR	EFRR
2.	Oś priorytetowa II <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i>	274 835 401 EUR	EFRR
3.	Oś priorytetowa III <i>Transport</i>	395 662 889 EUR	EFRR
4.	Oś priorytetowa IV <i>Gospodarka niskoemisyjna</i>	224 954 770 EUR	EFRR
5.	Oś priorytetowa V <i>Ochrona środowiska</i>	117 498 058 EUR	EFRR
6.	Oś priorytetowa VI <i>Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu</i>	279 125 837 EUR	EFRR
7.	Oś priorytetowa VII <i>Infrastruktura dla usług społecznych</i>	127 736 610 EUR	EFRR
8.	Oś priorytetowa VIII <i>Zatrudnienie</i>	159 872 131 EUR	EFS
9.	Oś priorytetowa IX <i>Włączenie społeczne</i>	162 084 441 EUR	EFS
10.	Oś priorytetowa X <i>Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie</i>	115 023 713 EUR	EFS
11.	Oś priorytetowa XI <i>Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności</i>	130 018 967 EUR	EFS
12.	Oś Priorytetowa XII <i>Pomoc techniczna</i>	67 616 476 EUR	EFS

Wartości kwotowe w PLN będą ustalane dla każdego naboru projektów wg kursu wymiany walut EBC sprzed ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

W celu koncentracji środków EFSI na wynikach oraz osiągnięciu celów unijnej strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającemu włączeniu społecznemu w ramach Programu wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% całkowitej alokacji EFRR oraz 6% całkowitej alokacji EFS. Rezerwa wykonania ustanowiona jest w każdej Osi priorytetowej Programu w jednakowej proporcji do jej wartości w podziale na lata dla każdego roku, z wyjątkiem Osi XII Pomoc techniczna, dla której zgodnie z art. 22 rozporządzenia ogólnego nie ustanowiono rezerwy.

W Programie zastosowano koncentrację tematyczną środków EFSI zgodną z zapisami rozporządzeń unijnych dotyczących poszczególnych funduszy oraz Umowy Partnerstwa.

W programie przewidziano możliwość wykorzystania mechanizmu cross-financingu, maksymalnie do wysokości 10% unijnego finansowania w odniesieniu do każdej osi priorytetowej (współfinansowanie kosztów projektów w zakresie ich kwalifikowalności, zgodnie z zasadami obowiązującymi dla drugiego funduszu), pod warunkiem że koszty te są konieczne do odpowiedniej realizacji operacji z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów i są bezpośrednio z nią związane.

Wykorzystanie w RPO WŁ na lata 2014-2020 instrumentów finansowych, gdzie w oparciu o przeprowadzoną dotychczas analizę nie przewiduje się ich zastosowania, nie jest wykluczone i może być rozważone w celu wsparcia inwestycji uznanych za finansowo wykonalne, lecz nie posiadających możliwości pozyskania wystarczającego finansowania ze źródeł rynkowych. Decyzja o dokonaniu wkładu programu operacyjnego do instrumentu finansowego musi być oparta o przeprowadzoną ocenę ex-ante, która zgodnie z art. 37 rozporządzenia ogólnego wykaże występowanie zawodności mechanizmów rynkowych lub nieoptymalny poziom inwestycji, a także szacunkowy poziom i zakres zapotrzebowania na inwestycje publiczne, w tym typy instrumentów finansowych, które mają uzyskać wsparcie.

Zasady dotyczące poziomu współfinansowania w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020

Maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej Programu środkami pochodzącymi z EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych, do której to kategorii zalicza się województwo łódzkie, został określony w oparciu o zapisy z art. 120 rozporządzenia ogólnego na poziomie 85%.

Przyjęcie w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 maksymalnego poziomu dofinansowania na poziomie osi priorytetowej nie oznacza automatycznie maksymalnych poziomów dofinansowania na poziomie projektów.

Każdorazowo poziom dofinansowania projektu musi zostać ustalony przy zastosowaniu właściwych przepisów o projektach generujących dochód (zgodnie z art. 61 rozporządzenia ogólnego oraz Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020) lub o pomocy publicznej.

IZ RPO WŁ zapewnia, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach Programu będzie zgodne z przepisami o pomocy publicznej, obowiązującymi w momencie, gdy pomoc publiczna jest przyznana.

Szczególne zasady montażu finansowego dotyczące przedsięwzięć nie objętych przepisami dotyczącymi pomocy publicznej oraz przedsięwzięć objętych przepisami o pomocy publicznej:

- przedsięwzięcia nie objęte przepisami dotyczącymi pomocy publicznej – *do uzupełnienia na dalszym etapie prac*
- przedsięwzięcia objęte przepisami o pomocy publicznej – w przypadku dofinansowania udzielanego w formie pomocy publicznej lub pomocy de minimis, minimalna wysokość wkładu własnego wynikać będzie z maksymalnych poziomów intensywności pomocy określonych w: odpowiednich przepisach umożliwiających udzielanie pomocy publicznej oraz pomocy de minimis zgodnie z art. 27 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej

2014–2020 (w tym przepisów rozporządzeń unijnych, które zwalniają z obowiązku notyfikacji oraz przepisów wykonawczych wydawanych na podstawie innych ustaw aniżeli ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, jeżeli ze względu na swój zakres podmiotowy i przedmiotowy przepisy te mogłyby znaleźć zastosowanie do udzielania pomocy publicznej ze środków RPO WŁ na lata 2014-2020), decyzji Komisji Europejskiej wydanej w konsekwencji przeprowadzonego postępowania notyfikacyjnego.

W przypadku gdy z przepisów, o których mowa powyżej, wynika taka możliwość, IZ RPO WŁ postanawia o zwiększeniu maksymalnego pułapu intensywności pomocy publicznej dla MŚP.

W przypadku projektów objętych pomocą publiczną wysokość pomocy publicznej objętej dofinansowaniem wyznaczana jest w oparciu o całkowitą kwotę wydatków kwalifikowanych.

Za podstawę do obliczeń wartości projektu brane są pod uwagę wyłącznie wydatki ponoszone przez beneficjenta zgodnie z wytycznymi kwalifikowalności wydatków ustalonymi dla Programu lub schematu pomocy publicznej.

IZ RPO WŁ lub Instytucja Pośrednicząca (IP) zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia, przewidzianej w punkcie 23 w ramach poszczególnych działań lub poddziałań SZOOP RPO WŁ na lata 2014-2020, w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie odpowiednich przepisów, zgodnie z art. 27 ust. 5 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020. Powyższe nie oznacza uprawnienia po stronie Wnioskodawcy ubiegającego się o dofinansowanie w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 do żądania rozpoczęcia procedury notyfikacyjnej.

II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań/ poddziałań

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa I *Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy* realizowana jest w ramach Celu tematycznego 1 *Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji*.

Zakres interwencji obejmuje:

Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji

Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje

Przedsięwzięcia ukierunkowane na zwiększenie poziomu urynkowania działalności badawczo-rozwojowej oraz aktywności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw skutkować będą modernizacją regionalnej gospodarki oraz przekształceniem beneficjentów pomocy w podmioty kreujące innowacje.

Inwestycje sektora nauki w infrastrukturę badawczą będą ukierunkowane na osiągnięcie wzrostu przychodów z prac badawczych prowadzonych na zlecenie przedsiębiorstw. Dofinansowanie uzyskają przedsięwzięcia zapewniające komercyjne wykorzystanie infrastruktury badawczej nauki, wzrost dostępności przemysłu do zaawansowanej infrastruktury badawczej nauki, zwiększoną aktywności sektora nauki w komercjalizacji wyników prac badawczych, poprawę jakości prowadzonych prac badawczych oraz wykorzystanie potencjału kadr naukowych.

W celu pobudzenia działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw wspierane będą projekty dotyczące zwiększenia możliwości prowadzenia prac B+R w oparciu o własną infrastrukturę B+R przedsiębiorstw poprzez inwestycje w nową lub rozwój istniejącej infrastruktury badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw.

Wzrost nakładów przedsiębiorstw na działalność B+R będzie możliwy dzięki współfinansowaniu przedsięwzięć związanych z prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych przez przedsiębiorstwa, umożliwiającym doprowadzenie rozwiązania będącego przedmiotem projektu od etapu badań do etapu komercjalizacji.

Dofinansowanie otrzymają wyłącznie projekty realizowane w sektorach uznanych w RSI LORIS 2030 jako specjalizacje regionalne.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFRR	201 619 822
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie I.1	Rozwój infrastruktury badań i innowacji
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie I.1	Województwo łódzkie charakteryzuje się niskim poziomem zorientowania sektora nauki na komercjalizację wyników badań i współpracę

		<p>z przedsiębiorcami oraz niedostateczną jakością infrastruktury badawczej.</p> <p>Niedostosowanie przez sektor nauki zaplecza badawczego do prowadzenia komercyjnych prac badawczo-rozwojowych skutkuje ograniczeniem możliwości rozwojowych regionu, a także niekorzystnie wpływa na wzrost konkurencyjności regionu oraz dalszy rozwój innowacji.</p> <p>Do stworzenia warunków dla rozwoju badań i innowacji niezbędny jest wzrost nakładów na infrastrukturę badawczą, którego efektem będzie wytworzenie infrastruktury badawczej umożliwiającej prowadzenie rynkowo zorientowanej działalności badawczo-rozwojowej. W związku z powyższym celem działania jest <i>zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej</i>.</p> <p>W ramach działania wsparcie otrzymają wyłącznie projekty dotyczące inwestycji w strategiczną, publiczną infrastrukturę badawczą realizowane w sektorach wskazanych w RSI LORIS 2030 jako regionalne specjalizacje.</p> <p>Warunkiem realizacji przedsięwzięcia związanego ze wsparciem infrastruktury badawczej jest przedstawienie przez wnioskodawcę planu prac badawczych, przewidzianych do prowadzenia na wspieranej infrastrukturze, wykazującego że będzie ona używana przez i na rzecz przedsiębiorstw.</p> <p>Działania w zakresie inwestycji w publiczną infrastrukturę badawczą są koordynowane z poziomu krajowego, a mechanizm koordynacji zapewnia Kontrakt Terytorialny.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie I.1	<ul style="list-style-type: none"> • liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (EPC), • liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej (szt.)
8. Lista wskaźników produktu	Działanie I.1	<ul style="list-style-type: none"> • inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (PLN), • liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R (szt.).
9. Typy projektów	Działanie I.1	<p>Inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, służące wytworzeniu lub unowocześnieniu infrastruktury badawczej wykorzystywanej do prowadzenia rynkowo zorientowanej działalności badawczo-rozwojowej</p>

10. Typ beneficjenta	Działanie I.1	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki naukowe, • szkoły wyższe, • konsorcja naukowe z rolą wiodącą jednostki naukowej
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie I.1	<ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorcy, • jednostki naukowe, • szkoły wyższe.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie I.1	Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie I.1	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie I.1	50 913 930
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie I.1	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie I.1	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie I.1	Tryb konkursowy w ramach Kontraktu Terytorialnego. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie I.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem nieruchomości

		niezabudowanej i zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu.
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie I.1	W ramach Działania 1.1 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> (do 10% finansowania unijnego w ramach projektu), gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach <i>cross-financingu</i> działania informacyjno-promocyjne lub szkoleniowe mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie I.1	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie I.1	Metoda zryczałtowanej procentowej stawki dochodów – 20%
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie I.1	Maksymalna wartość zaliczki wynosi do 50% kwoty dofinansowania
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie I.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego . W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.

<p>24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie I.1</p>	<p>85%*</p> <p>* w przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie I.1</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>
<p>26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie I.1</p>	<p>15%*</p> <p>* w przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>
<p>27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie I.1</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie I.1</p>	<p>Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu wynosi 40 mln EUR*</p>
<p>29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie I.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>

30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie I.1	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie I.1	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie I.1	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie I.2	Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje
	Poddziałanie I.2.1	Infrastruktura B+R przedsiębiorstw
	Poddziałanie I.2.2	Projekty B+R przedsiębiorstw
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie I.2	<p>Dla województwa łódzkiego jednym z wyzwań jest podniesienie nakładów na działalność B+R. Realizacja niniejszego działania ma na celu <i>zwiększenie aktywności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw</i> poprzez rozwój istniejącego lub stworzenie nowego zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw oraz realizację projektów badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw, których wyniki zostaną wdrożone do działalności gospodarczej.</p> <p>W rezultacie wzrośnie odsetek innowacyjnych przedsiębiorstw, w tym liczba podmiotów gospodarczych tworzących i inwestujących w centra badawczo-rozwojowe, posiadających w strukturze własne działy badawczo-rozwojowe, korzystających z zamawianych prac badawczych lub prowadzących prace badawczo-rozwojowe.</p> <p>Wsparcie w ramach Działania I.2 skoncentrowane jest na MŚP. Inwestycje dużych przedsiębiorstw mogą być współfinansowane pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności B+R+I do gospodarki regionu łódzkiego oraz zobowiązania się dużego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na</p>

		<p>terytorium Unii Europejskiej, w związku z realizacją dofinansowywanego projektu. Wsparcie dla dużych przedsiębiorstw ograniczone jest do przedsięwzięć o wysokim ryzyku lub niskiej rentowności lub projektów o unikalnym charakterze, które nie mogą zostać zrealizowane przez MŚP.</p> <p>W zakresie niniejszego Działania wsparcie otrzymają wyłącznie projekty realizowane w branżach uznanych, w RSI LORIS 2030, za specjalizacje regionalne.</p>
	Poddziałanie I.2.1	<p>Ze względu na zdiagnozowane w regionie potrzeby, w ramach Poddziałania I.2.1 wsparcie otrzymają projekty związane z tworzeniem, bądź rozwojem istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, które będą służyły działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa pod warunkiem przedstawienia przez wnioskodawcę planu prac badawczo-rozwojowych przewidzianych do prowadzenia na wspieranej infrastrukturze.</p>
	Poddziałanie I.2.2	<p>Podstawową przyczyną niewielkiego zakresu współpracy sektora nauki z przemysłem jest brak dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania dla prac badawczo-rozwojowych prowadzonych przez przedsiębiorstwa. Spowodowane jest to wysokim poziomem ryzyka inwestycyjnego innowacyjnych projektów B+R.</p> <p>Wsparcie w Poddziałaniu I.2.2 ukierunkowane jest na realizację projektów badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw. Takie przedsięwzięcia mogą być realizowane przez wnioskodawcę samodzielnie lub we współpracy z innymi przedsiębiorstwami, jednostkami naukowymi czy w konsorcjum przemysłowym.</p> <p>W ramach Poddziałania jest możliwe sfinansowanie badań przemysłowych oraz prac rozwojowych (w tym prac demonstracyjnych) do etapu pierwszej produkcji (rozumianej jako pierwsze przemysłowe wytworzenie odnoszące się do pełnej pilotażowej linii lub pierwszego w swoim rodzaju sprzętu i wyposażenia, które obejmują etapy późniejsze w stosunku do wytworzenia linii pilotażowych włączając w to fazę testów, ale nie obejmują produkcji masowej ani komercyjnego wykorzystania), włącznie z działaniami w zakresie wczesnej walidacji produktów, przy zastrzeżeniu, iż faza pierwszej produkcji nie może stanowić samodzielnego projektu.</p> <p>W wyniku przeprowadzonych prac badawczo-</p>

		<p>rozwojowych powinien zostać osiągnięty etap zaawansowania innowacyjnego rozwiązania (produktu, usługi, procesu), pozwalający na jego urynkowienie.</p> <p>Ponadto, komponent projektu może stanowić uzyskanie ochrony własności przemysłowej przez przedsiębiorstwa dla wyników przeprowadzonych prac badawczo-rozwojowych.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie I.2	
	Poddziałanie I.2.1	<ul style="list-style-type: none"> liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej (szt.)
	Poddziałanie I.2.2	-
8. Lista wskaźników produktu	Działanie I.2	<ul style="list-style-type: none"> liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (szt.), liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (szt.), inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (PLN), liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (szt.).
	Poddziałanie I.2.1	<ul style="list-style-type: none"> liczba wspartych laboratoriów badawczych (szt.)
	Poddziałanie I.2.2	<ul style="list-style-type: none"> liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R (szt.)
9. Typy projektów	Działanie I.2	
	Poddziałanie I.2.1	Inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne służące wytworzeniu lub unowocześnieniu infrastruktury badawczo-rozwojowej, wykorzystywanej do prowadzenia działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa
	Poddziałanie I.2.2	Przeprowadzenie badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych (do etapu pierwszej produkcji) służących opracowaniu nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu
10. Typ beneficjenta	Działanie I.2	<ul style="list-style-type: none"> przedsiębiorcy, konsorcja przemysłowe z rolą wiodącą przedsiębiorcy.
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie I.2	<ul style="list-style-type: none"> przedsiębiorcy.
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
	Poddziałanie I.2.1	

	Poddziałanie I.2.2	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie I.2	150 705 892
	Poddziałanie I.2.1	99 457 864
	Poddziałanie I.2.2	51 248 028
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie I.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu.

19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	W ramach Działania I.2 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> (do 10% finansowania unijnego w ramach projektu), gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach <i>cross-financingu</i> działania informacyjno-promocyjne lub szkoleniowe mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu.
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie I.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie I.2	Maksymalna wartość zaliczki wynosi do 50% kwoty dofinansowania
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie I.2	
	Poddziałanie I.2.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego .
	Poddziałanie I.2.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	
	Poddziałanie I.2.1	85%*
	Poddziałanie I.2.2	* w przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
25. Maksymalny % poziom dofinansowania	Działanie I.2	
	Poddziałanie I.2.1	

całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Poddziałanie I.2.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie I.2	
	Poddziałanie I.2.1	15%*
	Poddziałanie I.2.2	* w przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	
	Poddziałanie I.2.1	Do 10 mln PLN całkowitej wartości projektu
	Poddziałanie I.2.2	Do 5 mln PLN całkowitej wartości projektu
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	
	Poddziałanie I.2.1	Do 8 mln PLN wydatków kwalifikowalnych
	Poddziałanie I.2.2	Do 4 mln PLN wydatków kwalifikowalnych
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie I.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie I.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie I.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie I.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie I.2.1	
	Poddziałanie I.2.2	

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa II Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa II *Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka* realizowana jest w ramach Celu tematycznego 3 *Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)*.

Zakres interwencji obejmuje:

Działanie II.1 Otoczenie biznesu

Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw

Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP

Przedsięwzięcia ukierunkowane na: stworzenie lepszych warunków do rozwoju MŚP, zwiększenie poziomu handlu zagranicznego sektora MŚP oraz zwiększenie zastosowania innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP, skutkować będą zwiększeniem dynamiki rozwoju przedsiębiorstw oraz poprawą ich przewag konkurencyjnych na rynkach krajowych i międzynarodowych.

Lepsze warunki do rozwoju MŚP osiągane są poprzez wsparcie rozwoju otoczenia biznesu, stymulującego dostęp przedsiębiorstw do informacji, doradztwa i zaplecza technicznego, jak również poprzez dostosowanie terenów inwestycyjnych do potrzeb prowadzenia działalności gospodarczej.

Zwiększenie poziomu handlu zagranicznego sektora MŚP realizowane jest poprzez przedsięwzięcia polegające na umiędzynarodowieniu działalności gospodarczej przedsiębiorstw z terenu województwa łódzkiego, tworzeniu nowych modeli biznesowych dotyczących ekspansji na nowe rynki zbytu oraz opracowaniu i wdrożeniu kompleksowej oferty promocji gospodarczej regionu.

Zwiększenie zastosowania innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP osiągane jest poprzez realizację inwestycji, które prowadzą do wzmocnienia zdolności prorozwojowych firm oraz wprowadzania na rynek wysokiej jakości produktów lub usług. Interwencja jest również ukierunkowana na wsparcie dostępu przedsiębiorstw do kapitału zewnętrznego poprzez rozwój instrumentów finansowych.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFRR	274 835 401
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie II.1	Otoczenie biznesu
	Poddziałanie II.1.1	Tereny inwestycyjne
	Poddziałanie II.1.2	Profesjonalizacja usług biznesowych
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie II.1	Celem działania jest stworzenie lepszych warunków do rozwoju MŚP.
	Poddziałanie II.1.1	W ramach poddziałania realizowane będą

	<p>przedsięwzięcia prowadzące do kompleksowego przygotowania terenów przeznaczonych pod inwestycje gospodarcze.</p> <p>Przez kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych rozumie się – w zależności od zapotrzebowania – w szczególności: prace studyjno-koncepcyjne dotyczące tworzenia terenów inwestycyjnych, badania geotechniczne, uporządkowanie, uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz inwestycje polegające na uzupełnieniu brakujących elementów uzbrojenia technicznego terenów inwestycyjnych, modernizację wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej oraz wyposażenie w niezbędną do ich funkcjonowania infrastrukturę tj. budowę, przebudowę, remont i modernizację obiektów budowlanych w ograniczonym i niezbędnym zakresie.</p> <p>Przez uzbrojenie terenu rozumie się inwestycję w rozumieniu art. 2 pkt. 13 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, czyli: budowę drogi, wybudowanie pod ziemią, na ziemi albo nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych.</p> <p>Poprzez budowę drogi rozumie się wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną oraz połączenie jej z istniejącym układem komunikacyjnym. Powyższe wydatki dopuszczalne są jedynie pod warunkiem, że stanowią element uzupełniający projektu dotyczącego kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego i mniejszą część jego budżetu.</p> <p>Realizacja projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego uwarunkowana jest zapewnieniem właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych beneficjenta lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT4, CT7 lub CT9.</p> <p>O wsparcie mogą się ubiegać uprawnione podmioty, które mają uregulowane prawo własności do terenów inwestycyjnych objętych projektem (własność, użytkowanie wieczyste lub własność Skarbu Państwa).</p> <p>Teren, którego dotyczy projekt, powinien, zgodnie z postanowieniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego bądź decyzją, o której mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i</p>
--	---

		<p>zagospodarowaniu przestrzennym, być przeznaczony pod działalność produkcyjną lub usługową, z wyłączeniem terenów przeznaczonych pod inwestycje mieszkaniowe. Teren nie może być również przeznaczony wyłącznie pod wielkopowierzchniowe obiekty handlowe.</p> <p>Projekty realizowane są pod warunkiem niepowielania dostępnej infrastruktury, z wyjątkiem przypadków, gdy limit dostępnej powierzchni został już wyczerpany.</p> <p>Teren inwestycyjny przygotowany w ramach projektu przeznaczony jest wyłącznie pod działalność MŚP.</p> <p>Dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu kompleksowego przygotowania terenów inwestycyjnych zostanie przyznane w przypadku zobowiązania się beneficjenta do zastosowania i monitorowania wskaźników w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczby inwestycji MŚP zlokalizowanych na uzbrojonych terenach, – pełnego stopnia wykorzystania uzbrojonych terenów inwestycyjnych, – liczby miejsc pracy utworzonych przez MŚP w inwestycjach zlokalizowanych na uzbrojonych terenach. <p>W celu efektywnego wykorzystania uzbrojonych terenów inwestycyjnych przewidziane jest również wsparcie działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do potencjalnych inwestorów. Działania te stanowią element szerszego przedsięwzięcia dotyczącego uporządkowania i przygotowania terenów inwestycyjnych.</p>
	<p>Poddziałanie II.1.2</p>	<p>W ramach podziałania realizowane są przedsięwzięcia prowadzące do profesjonalizacji oraz rozwoju specjalistycznych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu (w tym inkubatory przedsiębiorczości oraz akademickie inkubatory przedsiębiorczości) na rzecz MŚP.</p> <p>Profesjonalizacja usług IOB realizowana jest poprzez budowę systemu wsparcia komunikacji oraz doradztwa, który doprowadzi do standaryzacji usług oraz zapewni wypracowanie kompleksowej oferty usług wyspecjalizowanych i dostosowanych do faktycznych potrzeb podmiotów z nich korzystających.</p> <p>W ramach podziałania realizowane są również przedsięwzięcia prowadzące do profesjonalizacji oraz</p>

	<p>rozwoju usług świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości, w tym inkubatory działające w środowisku akademickim.</p> <p>Przez usługi specjalistyczne należy rozumieć usługi niezwiązane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak np. rutynowe usługi prawnicze, regularne usługi doradztwa podatkowego.</p> <p>W przypadku usług świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości dozwolone jest wsparcie usług prawniczych oraz doradztwa podatkowego.</p> <p>Bezpośrednie wsparcie profesjonalizacji oraz zwiększenia potencjału IOB niezbędnego do wdrożenia wyspecjalizowanych usług na rzecz MŚP będzie przyznane IOB, które spełniają poniższe kryteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Posiadają strategię biznesową wskazującą ich różne źródła przychodów i potwierdzającą zdolność do działania w warunkach rynkowych oraz prowadzenia działalności samodzielnej finansowo (lub staną się stopniowo samowystarczalni do końca okresu kwalifikowalności) 2. Posiadają roczny plan pracy zawierający indykatywną listę projektów/usług, które mają być wdrożone/świadczane, dostępnych zasobów, niezbędnych szkoleń, wymaganego budżetu i źródeł finansowania (w szczególności powinny zostać wskazane projekty na które zostanie przekazane wsparcie z EFRR) 3. Wykażą że świadczone usługi są przygotowane zgodnie ze standardami obowiązującymi na poziomie krajowym / europejskim / międzynarodowym, 4. Przedstawią dotychczasowe doświadczenie w zakresie doradztwa / wspierania przedsiębiorczości w rozwoju biznesu (jeśli dotyczy) 5. Prowadzą monitoring oraz ocenę satysfakcji działalności w celu poprawy jakości świadczonych usług. <p>Infrastruktura IOB będzie wspierana jedynie w incydentalnych i uzasadnionych przypadkach, jako element szerszego projektu polegającego na profesjonalizacji oraz rozwoju specjalistycznych usług</p>
--	--

		<p>IOB realizowanych na rzecz MŚP przy spełnieniu następujących warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działalność IOB wpisuje się w regionalną strategię inteligentnej specjalizacji. 2. IOB dysponuje strategią / planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia. 3. Przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych. 4. Przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu, zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie, chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany. 5. IOB dążyć będą do prowadzenia działalności na zasadach rynkowych, w oparciu o otwartą konkurencję.
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych
	Poddziałanie II.1.2	Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu
8. Lista wskaźników produktu	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych
	Poddziałanie II.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01) • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CO04) • Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu
9. Typy projektów	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Kompleksowe przygotowanie terenu inwestycyjnego dostosowane do potrzeb potencjalnych inwestorów
	Poddziałanie II.1.2	<ol style="list-style-type: none"> 1. kreowanie oraz rozwój specjalistycznych usług świadczonych przez IOB na rzecz MŚP, poprzez dofinansowanie kosztów przygotowania nowej usługi lub nowego zakresu świadczonej już usługi specjalistycznej/ pakietu usług w ramach profesjonalizacji oferty IOB, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzenia badania rynku pod kątem

		<p>faktycznego zapotrzebowania przedsiębiorców z sektora MŚP na daną usługę/pakiet usług,</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie założeń dotyczących wdrożenia nowej lub udoskonalonej usługi świadczonej przez IOB na rzecz MŚP, - pilotaż nowej lub udoskonalonej usługi świadczonej przez IOB na rzecz MŚP. <p>2. dofinansowanie kosztów świadczenia przez IOB specjalistycznych usług na rzecz MŚP, przy zastosowaniu popytowego mechanizmu dystrybucji środków (vouchery, dofinansowanie usług zakupywanych przez MŚP), w tym usług związanych m.in. z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnieniem pozycji konkurencyjnej MŚP, - wzmocnieniem pozycji finansowej MŚP, - budowaniem lub rekonfiguracją modelu biznesowego prowadzonej działalności gospodarczej, - opracowaniem strategii działania MŚP, - poprawą umiejętności zarządzania, - poszukiwaniem rynków zbytu dla nowych/udoskonalonych produktów/usług wdrażanych przez MŚP, - kojarzeniem MŚP z jednostki naukowymi. <p>3. rozwój specjalistycznych usług świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości na rzecz MŚP, poprzez dofinansowanie kosztów przygotowania nowej usługi lub nowego zakresu świadczonej już usługi specjalistycznej lub pakietu usług w ramach profesjonalizacji oferty inkubatorów przedsiębiorczości, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenia badania rynku pod kątem faktycznego zapotrzebowania przedsiębiorców z sektora MŚP znajdujących się we wczesnej fazie rozwoju (do 24 miesięcy) na daną usługę/pakiet usług, - opracowanie założeń dotyczących wdrożenia nowej/udoskonalonej usługi świadczonej przez inkubator przedsiębiorczości na rzecz MŚP znajdujących się we wczesnej fazie rozwoju (do 24 miesięcy), - pilotaż nowej/udoskonalonej usługi świadczonej przez inkubator przedsiębiorczości na rzecz MŚP znajdujących się we wczesnej fazie rozwoju (do 24 miesięcy),
--	--	---

		<p>4. dofinansowanie kosztów świadczenia przez inkubatory przedsiębiorczości specjalistycznych usług na rzecz MŚP znajdujących się we wczesnej fazie rozwoju (do 24 miesięcy), przy zastosowaniu popytowego mechanizmu dystrybucji środków (vouchery, dofinansowanie usług zakupywanych przez MŚP), w tym usług związanych m.in. z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnieniem pozycji konkurencyjnej MŚP, - wzmocnieniem pozycji finansowej MŚP, - budowaniem lub rekonfiguracją modelu biznesowego prowadzonej działalności gospodarczej, - opracowaniem strategii działania MŚP, - poprawą umiejętności zarządzania, - poszukiwaniem rynków zbytu dla nowych/udoskonalonych produktów/usług wdrażanych przez MŚP, - kojarzeniem MŚP z jednostki naukowymi, - doradztwem finansowym i prawnym.
10. Typ beneficjenta	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst
	Poddziałanie II.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • instytucje otoczenia biznesu • szkoły wyższe, w przypadku inkubatorów akademickich • MŚP
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	- MŚP
	Poddziałanie II.1.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
	Poddziałanie II.1.2	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	63 404 914
	Poddziałanie II.1.2	38 034 500
		25 370 414
15. Mechanizmy	Działanie 2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie II.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	<ul style="list-style-type: none"> Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu.
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.2	Dla typu przedsięwzięcia dotyczącego profesjonalizacji działalności oraz zwiększenia potencjału IOB przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> w formie działań informacyjno-promocyjnych i/lub szkoleniowych w przypadku gdy stanowią one integralną część projektu oraz gdy zastosowanie <i>cross-financingu</i> jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów. Wartość <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10 %

		finansowania unijnego w ramach projektu.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie II.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.1.2	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego .
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)		
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	
	Poddziałanie II.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie II.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie II.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie II.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie II.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.1.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie II.2	Internacjonalizacja przedsiębiorstw
	Poddziałanie II.2.1	Modele biznesowe MŚP
	Poddziałanie II.2.2	Promocja gospodarcza regionu

6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie II.2	Interwencja działania ukierunkowana jest na zwiększenie poziomu handlu zagranicznego sektora MŚP.
	Poddziałanie II.2.1	<p>Wsparcie w ramach poddziałania ukierunkowane jest na zwiększanie międzynarodowej ekspansji przedsiębiorstw, która przyczyni się do wzrostu obrotów w handlu zagranicznym.</p> <p>Podjęmowane działania dotyczą opracowania i wdrożenia nowego modelu biznesowego przedsiębiorstwa w celu wejścia na nowe rynki zbytu za granicą. Obejmują np. badania rynku, dostosowanie strategii produktu lub usługi do danego rynku, demonstrowanie technologii, przygotowanie i rozwój strategii internacjonalizacji, otwieranie nowych kanałów biznesowych dla ułatwienia sprzedaży zagranicznej, uczestnictwo w targach, dywersyfikację geograficzną i sektorową, strategię wejścia na rynki globalne.</p> <p>Działania związane z wdrażaniem nowego modelu biznesowego muszą wynikać ze strategii internacjonalizacji przedsiębiorstwa.</p>
	Poddziałanie II.2.2	<p>W ramach poddziałania realizowane są zadania związane z wypracowaniem (wspólnie z partnerami gospodarczymi) spójnej polityki inwestycyjnej regionu, co sprzyjać będzie wzrostowi liczby bezpośrednich inwestycji zagranicznych, które staną się elementem podnoszącym poziom regionalnej gospodarki. Tworzenie kompleksowej oferty promocji gospodarczej, zmierzającej do wzrostu eksportu i zdobywania nowych rynków zbytu, nawiązywania kontaktów z partnerami zagranicznymi i pozyskiwania informacji na temat rynków zagranicznych, w szczególności w zakresie rynków obejmujących regionalne specjalizacje.</p> <p>Wsparciu podlegają działania polegające na opracowaniu kompleksowych ofert inwestycyjnych i gospodarczych regionu, tworzeniu nowych i rozwoju istniejących systemów informacji gospodarczej, organizacji i udziału w przedsięwzięciach o charakterze gospodarczym ukierunkowanych na zwiększenie międzynarodowej rangi gospodarczej regionu.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w

		zakresie internacjonalizacji
	Poddziałanie II.2.2	-
8. Lista wskaźników produktu	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01) • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CO02) • Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CO06) • Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe
	Poddziałanie II.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym
9. Typy projektów	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. opracowanie nowego modelu biznesowego przedsiębiorstwa zmierzającego do jego internacjonalizacji; 2. wdrożenie nowego modelu biznesowego poprzez np. udział przedstawicieli beneficjenta w imprezach targowo-wystawienniczych zagranicznych lub krajowych o charakterze międzynarodowym, wyszukiwanie i dobór partnerów biznesowych na rynku docelowym; działania wdrożeniowe muszą wynikać ze strategii internacjonalizacji przedsiębiorstwa.
	Poddziałanie II.2.2	<ol style="list-style-type: none"> 1. przygotowanie kompleksowych ofert inwestycyjnych; 2. tworzenie nowych i rozwój istniejących systemów informacji gospodarczej; 3. organizacja i udział w przedsięwzięciach o charakterze gospodarczym ukierunkowane na zwiększenie międzynarodowej rangi gospodarczej regionu.
10. Typ beneficjenta	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • MŚP
	Poddziałanie II.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną • organizacje pozarządowe, • izby gospodarcze i organizacje przedsiębiorców,

		<ul style="list-style-type: none"> • jednostki naukowe, • szkoły wyższe.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie II.2	MŚP
	Poddziałanie II.1.1	
	Poddziałanie II.2.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie II.2	40 803 928
	Poddziałanie II.2.1	23 953 428
	Poddziałanie II.2.2	16 850 500
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków	Działanie II.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	

oraz przyjmowanie protestów		
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	<ul style="list-style-type: none"> Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu.
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie II.2 Poddziałanie II.2.1 Poddziałanie II.2.2	<p>Ze względu na charakter wsparcia przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> w zakresie działań szkoleniowych, pod warunkiem, iż stanowią one integralną część projektu i są związane z opracowaniem i wdrażaniem nowych modeli biznesowych w celu wsparcia ekspansji na nowe rynki zbytu.</p> <p>Wartość <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10 % finansowania unijnego w ramach projektu.</p>
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie II.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie II.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
23. Pomoc publiczna	Działanie II.2	

i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Poddziałanie II.2.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.
	Poddziałanie II.2.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie II.2.2.	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie II.2.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie II.2.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

	Poddziałanie II.2.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	
	Poddziałanie II.2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie II.2.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie II.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie II.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie II.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie II.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.2.1	
	Poddziałanie II.2.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie II.3	Zwiększenie konkurencyjności MŚP
	Poddziałanie II.3.1	Innowacje w MŚP
	Poddziałanie II.3.2	Instrumenty finansowe dla MŚP
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie II.3	Celem działania jest zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP, które przyczyni się do podwyższenia konkurencyjności oraz rozwoju przedsiębiorstw w województwie łódzkim.

	Poddziałanie II.3.1	<p>Wsparcie przeznaczone jest przede wszystkim na inwestycje związane z rozbudową MŚP, zmianą procesu produkcyjnego, zmianą sposobu świadczenia usług lub przemianami organizacyjnymi.</p> <p>W ramach poddziałania realizowane są przedsięwzięcia polegające na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wdrożeniu wyników prac B+R do działalności gospodarczej (w tym powstałych w ramach działania I.2) - wdrożeniu innowacyjnych procesów wytwarzania produktów lub świadczenia usług, w tym ekoinnowacje. <p>Ponadto w ramach poddziałania wspierane są przedsięwzięcia w zakresie stosowania przez MŚP technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).</p>
	Poddziałanie II.3.2	<p>Interwencja w ramach poddziałania ukierunkowana jest na poprawę dostępu sektora MŚP z obszaru regionu do zewnętrznych źródeł finansowania działalności.</p> <p>Pomoc w ramach instrumentów finansowych nakierowana jest na wsparcie przedsiębiorstw, dostarczanie kapitału załóżkowego i kapitału na rozruch, kapitału na rozszerzenie działalności, kapitału na wzmocnienie podstawowej działalności przedsiębiorstwa lub realizację nowych projektów, przechodzenie przedsiębiorstw na nowe rynki lub na nowe rozwiązania. Ponadto w ramach poddziałania wspierane są przedsięwzięcia w zakresie stosowania przez MŚP technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Wsparcie może obejmować inwestycje zarówno w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, jak również kapitał obrotowy zgodnie z przepisami prawa unijnego.</p> <p>W ramach wspierania instrumentów finansowych można:</p> <ul style="list-style-type: none"> – inwestować w kapitał istniejących lub nowo utworzonych podmiotów prawnych zajmujących się wdrażaniem instrumentów finansowych zgodnie z celami EFSI przy ograniczeniu wsparcia do kwot niezbędnych do wdrożenia nowych inwestycji; – powierzyć zadania wdrożeniowe: EBI albo podmiotom prawa publicznego lub prywatnego (fundusz powierniczy); albo – w przypadku instrumentów finansowych

		<p>obejmujących wyłącznie pożyczki lub gwarancje bezpośrednio podjąć zadania wdrożeniowe.</p> <p>Instrumenty finansowe mogą mieć formę pożyczek, gwarancji, a w zależności od zdiagnozowanych potrzeb, inne formy finansowania dłużnego.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CO08)
	Poddziałanie II.3.2	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CO02) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CO06) Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CO28) Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CO29)
	Poddziałanie II.3.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CO03) Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CO07)
9. Typy projektów	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	<ol style="list-style-type: none"> wdrożenie lub zakupu i wdrożenie wyników prac B+RT; wdrożenie innowacyjnych procesów wytwarzania produktów lub świadczenia usług, w tym ekoinnowacje;
	Poddziałanie II.3.2	<ol style="list-style-type: none"> udzielanie przedsiębiorstwom wsparcia finansowego w formie pożyczek, gwarancji oraz innych form finansowania dłużnego (w zależności od zdiagnozowanych potrzeb).
10. Typ beneficjenta	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	MŚP
	Poddziałanie II.3.2	Podmiot, który wdraża instrumenty finansowe
11. Grupa docelowa/	Działanie II.3	MŚP

ostateczni odbiorcy wsparcia	Poddziałanie II.3.1	
	Poddziałanie II.3.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
	Poddziałanie II.3.1	
	Poddziałanie II.3.2	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.3.1	
	Poddziałanie II.3.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie II.3	170 626 559
	Poddziałanie II.3.1	67 809 658
	Poddziałanie II.3.2	102 816 901
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie II.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie II.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Centrum Obsługi Przedsiębiorcy.
	Poddziałanie II.3.2	Powierzenie zadań w oparciu o art. 38 ust. 4 rozporządzenia ogólnego
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji
	Poddziałanie II.3.1	
	Poddziałanie II.3.2	

		<p>projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu.
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> , gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach <i>cross-financingu</i> działania informacyjno-promocyjne i/lub szkoleniowe mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu. Wartość <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10 % finansowania unijnego w ramach projektu.
	Poddziałanie II.3.2	Nie dotyczy
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie II.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.3.1	
	Poddziałanie II.3.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.3.1	
	Poddziałanie II.3.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie II.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej

		2014-2020) i unijnego.
	Poddziałanie II.3.2	Nie dotyczy
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Zgodnie z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej
	Poddziałanie II.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

	II.3.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.3.2	102 816 901
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie II.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.3.2	– pożyczki, – gwarancje – inne formy finansowania dłużnego (w zależności od zdiagnozowanych potrzeb)
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie II.3	
	Poddziałanie II.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie II.3.2	MŚP

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa III Transport

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa III *Transport*, finansowana w całości z EFRR łączy w sobie zakres interwencji - celu tematycznego 4 *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach*

Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski,

- celu tematycznego 7 *Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej*

Działanie III.2 Drogi,

Działanie III.3 Transport multimodalny,

Działanie III.4 Transport kolejowy.

Zagadnienia związane ze zwiększeniem dostępności transportowej oraz promocją proekologicznych rozwiązań transportowych są ściśle powiązane z interwencjami na rzecz gospodarki niskoemisyjnej.

Sprawny, efektywny oraz bezpieczny system transportu, zgodny z normami unijnymi w zakresie ochrony środowiska (niskoemisyjny), zapewniający połączenia komunikacyjne poprawiające dostępność transportową regionu jest niezbędny do dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego województwa łódzkiego. Dobrze rozwinięte połączenia transportowe wzmocnią spójność przestrzenną regionu, zwiększając jego atrakcyjność inwestycyjną oraz stwarzając podmiotom gospodarczym i wszystkim mieszkańcom odpowiednie możliwości rozwojowe. Interwencja w tym obszarze będzie koncentrować się na budowie zintegrowanego systemu transportowego, łączącego główne gałęzie transportu, przede wszystkim drogowego, kolejowego, publicznego transportu zbiorowego oraz multimodalnego. Przyczyni się to do bardziej efektywnego osiągnięcia założonych celów interwencji w ramach Osi priorytetowej III.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFRR	395 662 889
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie III.1	Niskoemisyjny transport miejski
	Poddziałanie III.1.1	Niskoemisyjny transport miejski -ZIT
	Poddziałanie III.1.2	Niskoemisyjny transport miejski
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie III.1	Celem szczegółowym działania jest zwiększone wykorzystanie transportu publicznego. Realizacja działania przyczyni się do stworzenia w województwie łódzkim sprawnego i bezpiecznego systemu publicznego transportu zbiorowego na obszarach miejskich, o wysokiej jakości świadczonych

	<p>usług, spełniającego normy unijne w zakresie ochrony środowiska, konkurencyjnego względem transportu indywidualnego. Interwencja wpłynie także na integrację wewnętrzną i dostępność komunikacyjną miast i ich obszarów funkcjonalnych, co przyczyni się do zwiększenia mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców oraz poprawy dostępu do rynku pracy, edukacji i usług społecznych, także dla mieszkańców obszarów wiejskich. Powiązanie transportu publicznego z głównymi przestrzeniami publicznymi i usługami w mieście zachęci mieszkańców do korzystania z oferty przewozowej komunikacji miejskiej. Efektem realizacji działania będzie poprawa atrakcyjności komunikacji miejskiej i wzrost liczby osób korzystających z jej usług.</p> <p>Projekty w ramach działania mają przyczyniać się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach i muszą wynikać z przygotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego planów, zawierających odniesienia do kwestii przechodzenia na bardziej ekologiczne i zrównoważone systemy transportowe w miastach. Funkcję takich dokumentów mogą pełnić plany dotyczące gospodarki niskoemisyjnej, Strategia ZIT, plany mobilności miejskiej lub równoważny dokument zawierający elementy, o których mówi Komunikat dotyczący koncepcji planów zrównoważonej mobilności miejskiej¹.</p> <p>Wsparcie w ramach działania III.1 dotyczyć będzie przedsięwzięć o charakterze zarówno infrastrukturalnym (w tym budowy lub przebudowy infrastruktury publicznego transportu zbiorowego oraz węzłów integrujących jego podsystemy), jak i taborowym (w tym zakupu lub modernizacji niskoemisyjnego taboru publicznego transportu zbiorowego). W przypadku zakupu autobusów, dozwolony jest zakup pojazdów zgodnie z obowiązującą normą emisji spalin EURO, a także pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.).</p>
--	---

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wspólne dążenie do osiągnięcia konkurencyjnej i zasobooszczędnej mobilności w miastach” wraz z załącznikiem „Koncepcja dotycząca planów mobilności w miastach zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju” (COM(2013) 913 final) wskazuje, iż plany te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i uwzględniać takie kwestie jak: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, intermodalność, transport drogowy, zarządzanie mobilnością, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów.

		<p>Inwestycjom w infrastrukturę publicznego transportu zbiorowego czy tabor będą towarzyszyć działania uzupełniające, zapewniające, że transport zbiorowy oraz niemotoryzowany będzie wybierany częściej niż samochód jako podstawowy środek przemieszczania się w obrębie aglomeracji (np. ograniczenia w ruchu samochodowym w centrach miast, wydzielone pasy ruchu dla autobusów, poprawa funkcjonowania informacji pasażerskiej, kampanie promujące transport zbiorowy).</p> <p>Projekty realizowane w ramach działania powinny zapewniać dostosowanie infrastruktury transportu lub taboru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub osób z ograniczoną możliwością poruszania się.</p>
	Poddziałanie III.1.1	<p>Niskoemisyjny transport miejski -ZIT</p> <p>Wsparciem zostaną objęte projekty wdrażane poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.</p>
	Poddziałanie III.1.2	<p>Niskoemisyjny transport miejski</p> <p>Dofinansowaniem zostaną objęte projekty zlokalizowane na obszarach miejskich województwa łódzkiego (w szczególności ośrodki subregionalne – miasta powiatowe liczące ponad 20 tys. mieszkańców i ich obszary funkcjonalne, miasta powiatowe tracące funkcje społeczno-gospodarcze i ich obszary funkcjonalne), a także na obszarach wiejskich o słabej dostępności do usług publicznych, stanowiących obszary strategicznej interwencji (OSI), pod warunkiem ich powiązania z obszarami miejskimi.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie III.1	Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”.
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie III.1	<ul style="list-style-type: none"> • Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej, • Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej, • Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej, • Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej, Pojemność zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej, • Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”,
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	

		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”, • Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”, • Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride”, • Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride”, • Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych, • Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych, • Długość dróg dla rowerów.
9. Typy projektów	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	<p>- budowa lub przebudowa infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, np. układu torowego oraz trakcyjnego na trasach, w tym na pętlach, bocznicach, w zajezdniach;</p> <p>- budowa, przebudowa przystanków lub węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami systemów transportu, a także systemów parkingów dla samochodów („Park & Ride”) oraz dla rowerów („Bike & Ride”) przy krańcowych przystankach i węzłach przesiadkowych komunikacji zbiorowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą służącą obsłudze pasażerów;</p> <p>- inwestycje z zakresu inteligentnych systemów transportowych (np. sygnalizacja drogowa, systemy planowania podróży, inteligentne systemy biletowe, systemy komunikacji pojazd-pojazd i pojazd-infrastruktura), integracji systemów komunikacji zbiorowej;</p>
	Poddziałanie III.1.2	<p>- zakup lub modernizacja niskoemisyjnego taboru dla publicznego transportu zbiorowego, w tym budowa lub przebudowa infrastruktury do jego obsługi (np. zaplecze techniczne do obsługi taboru w zajezdni, instalacja do dystrybucji ekologicznych nośników energii).</p> <p><u>Wyłącznie jako element projektu związanego z wykorzystaniem transportu publicznego można realizować przedsięwzięcia polegające na:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - budowie lub przebudowie dróg dla rowerów w celu poprawy komunikacji w ramach lub między miejscowościami, - budowie lub przebudowie dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) lub regionalnych (np. budowa/ przebudowa dróg prowadzących do węzłów przesiadkowych będących przedmiotem projektu).
10. Typ beneficjenta	Działanie III.1	
	Poddziałanie	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki i

	III.1.1	stowarzyszenia jst,
	Poddziałanie III.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • przedsiębiorcy
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Użytkownicy publicznego transportu zbiorowego
	Poddziałanie III.1.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
	Poddziałanie III.1.2	Nie dotyczy.
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie III.1.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie III.1	93 690 668
	Poddziałanie III.1.1	22 535 625
	Poddziałanie III.1.2	71 155 043
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO ² (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Projekty zidentyfikowane w Strategii ZIT.
	Poddziałanie III.1.2	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.
	Poddziałanie III.1.2	Nie dotyczy.
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków:

² Pole należy wypełnić jedynie wówczas, gdy zostały przewidziane realne mechanizmy powiązań między działaniami/ poddziałaniami, programami, np.: wspólne nabory wniosków na projekty zintegrowane, projekty w ramach ZIT, Grupy sterujące (np. PO PW grupa sterująca ds. zdrowia) itp.

podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		Instytucja Zarządzająca
	Poddziałanie III.1.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki na drogi lokalne lub regionalne – do wysokości 30% wydatków kwalifikowanych.
	Poddziałanie III.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	W ramach działania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-financingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i dotyczą m.in. promowania korzystania z publicznego transportu zbiorowego jako zachowania proekologicznego, a także działań szkoleniowych w projektach z zakresu inteligentnych systemów transportowych i projektach dotyczących zakupu lub modernizacji taboru. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.
Poddziałanie III.1.2		
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Nie dotyczy.
Poddziałanie III.1.2		

21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Metoda zryczałtowanych stawek procentowych dochodów – 20%
	Poddziałanie III.1.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
	Poddziałanie III.1.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie III.1	
	Poddziałanie III.1.1	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego (w tym w szczególności rozporządzenia de minimis i rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23.10.2007 r. dotyczącego usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70.</p> <p>Wsparcie będzie udzielane przy szczególnym uwzględnieniu <i>Wytucznych w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym.</i></p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
	Poddziałanie III.1.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	<p style="text-align: center;">85% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.</p>
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	
25. Maksymalny % poziom	Działanie III.1	

dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Poddziałanie III.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie III.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie III.1	15% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie III.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie III.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych	Działanie III.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie III.1.1	

oraz najważniejsze warunki przyznawania	Poddziałanie III.1.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie III.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie III.1.1	
	Poddziałanie III.1.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie III.2	Drogi
	Poddziałanie III.2.1	Drogi wojewódzkie
	Poddziałanie III.2.2	Drogi lokalne
6. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	Celem szczegółowym działania III.2 jest lepsza dostępność transportowa województwa w ruchu drogowym.
	Poddziałanie III.2.2	<p>Realizacja działania przyczyni się zarówno do poprawy stanu oraz powiązania regionalnej sieci dróg województwa łódzkiego z siecią dróg krajowych, transeuropejską siecią transportową TEN-T, jak i poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w województwie.</p> <p>Niska jakość istniejącego układu drogowego oraz zły stan techniczny i niewystarczające parametry dróg wojewódzkich i lokalnych ograniczają wewnętrzną dostępność transportową. Bez inwestycji w sieci drugorzędne doprowadzające ruch do sieci podstawowej, system transportowy regionu nie będzie stanowił spójnej sieci transportowej pozwalającej na zwiększenie konkurencyjności gospodarki i polepszenie jakości życia mieszkańców.</p> <p>Wsparcie w ramach działania koncentrować się będzie na drogach wojewódzkich pozwalających na ich włączenie do systemu dróg krajowych lub sieci TEN-T, jak również na drogach wojewódzkich, które wypełnią braki w sieci dróg pomiędzy ośrodkami wojewódzkimi i miastami nie będącymi stolicami województw.</p> <p>Ograniczone wsparcie będą mogły także uzyskać inwestycje dotyczące dróg lokalnych (gminnych lub powiatowych) pod warunkiem, że zapewniają konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi.</p> <p>W zakresie dróg wojewódzkich i lokalnych, wsparciem objęta będzie także infrastruktura łącząca węzły miejskie w sieci TEN-T.</p> <p>Realizacji inwestycji drogowych towarzyszyć będą ponadto przedsięwzięcia z zakresu poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu drogowego</p>

		<p>(BRD, ITS).</p> <p>Bezpośrednim rezultatem realizowanych inwestycji drogowych będzie zwiększenie dostępności transportowej i polepszenie stanu układu drogowego w regionie, a przez to m.in. zwiększenie bezpieczeństwa na przebudowywanych, modernizowanych i budowanych odcinkach dróg. Realizacja inwestycji odbywać się będzie z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Wszystkie przedsięwzięcia dotyczące infrastruktury drogowej realizowane w ramach działania powinny uwzględniać na etapie planowania, realizacji i funkcjonowania wykorzystanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo w ruchu drogowym.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	-
	Poddziałanie III.2.2	-
8. Lista wskaźników produktu	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanych dróg wojewódzkich [km] • Długość przebudowanych dróg wojewódzkich [km] • Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego [szt.] • Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych [szt.]
	Poddziałanie III.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanych dróg powiatowych [km] • Długość przebudowanych dróg powiatowych [km] • Długość wybudowanych dróg gminnych [km] • Długość przebudowanych dróg gminnych [km] • Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego [szt.] • Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych [szt.]
9. Typy projektów	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa lub modernizacja dróg wojewódzkich w tym obwodnic, skrzyżowań, wraz z infrastrukturą towarzyszącą wzdłuż realizowanej inwestycji, - budowa, przebudowa lub modernizacja drogowych obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągu dróg wojewódzkich w tym m.in. wiaduktów, tuneli, mostów (obiektów mostowych), estakad, przepustów, konstrukcji oporowych,

		<p>- inwestycje z zakresu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD) (z wyłączeniem zakupu sprzętu i pojazdów dla służb, których zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym) w połączeniu z realizacją inwestycji drogowej,</p> <p>- inwestycje z zakresu inteligentnych systemów transportowych ITS np. zakup i wdrożenie systemów monitorowania, sterowania i zarządzania ruchem, systemów informacji o stanie dróg i ich zatłoczeniu.</p>
	Poddziałanie III.2.2	<p>- budowa, przebudowa lub modernizacja dróg lokalnych (powiatowych, gminnych) w tym skrzyżowań, zatok wraz z infrastrukturą towarzyszącą wzdłuż realizowanej inwestycji,</p> <p>- budowa, przebudowa lub modernizacja drogowych obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągu dróg lokalnych (powiatowych, gminnych) w tym m.in. wiaduktów, tuneli, mostów (obiektów mostowych), estakad, przepustów, konstrukcji oporowych,</p> <p>- inwestycje z zakresu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD) (z wyłączeniem zakupu sprzętu i pojazdów dla służb, których zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym) w połączeniu z realizacją inwestycji drogowej,</p> <p>- inwestycje z zakresu inteligentnych systemów transportowych ITS np. zakup i wdrożenie systemów monitorowania, sterowania i zarządzania ruchem, systemów informacji o stanie dróg i ich zatłoczeniu.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, i stowarzyszenia jst,
	Poddziałanie III.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia ³	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	Użytkownicy infrastruktury drogowej
Poddziałanie III.2.2		
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	Nie dotyczy
Poddziałanie III.2.2		

³ W rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 oraz projektów grantowych, o których mowa w art. 35 ust. 1 Ustawy.

13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie III.2	160 000 000,00
	Poddziałanie III.2.1	136 000 000,00
	Poddziałanie III.2.2	24 000 000,00
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.2	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.2	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca. Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca
	Poddziałanie III.2.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu • Wydatki związane z zakupem nieruchomości
	Poddziałanie III.2.2	

		<p>niezabudowanej i zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych • Przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją w tym linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych melioracji, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia (maksymalnie do 10% wydatków kwalifikowalnych).
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	W ramach działania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-financingu działania m.in. informacyjno-promocyjne dotyczące kwestii bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz szkoleniowe w projektach z zakresu inteligentnych systemów transportowych mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu
Poddziałanie III.2.2		
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie III.2	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	

24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	85% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	
	Poddziałanie III.2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie III.2.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie III.2	15% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie	

finansowych	III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie III.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie III.2.1	
	Poddziałanie III.2.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie III.3	Transport multimodalny
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie III.3	<p>Celem szczegółowym Działania III.3 jest wzrost aktywności multimodalnych terminali przeładunkowych oraz centrów logistycznych w regionie.</p> <p>Stopniowo dopełniający się strategiczny układ drogowy województwa zwiększa dostępność zewnętrzną regionu i sprzyja działalności logistycznej. Z uwagi na dynamiczny rozwój usług logistycznych w regionie wzmocnienia wymaga infrastruktura i wyposażenie terminali przeładunkowych.</p> <p>Działania skierowane na infrastrukturę terminali przeładunkowych, a także inwestycje w rozwiązania i techniki zarządzania i monitorowania ruchem wpłyną na zwiększenie atrakcyjności transportu multimodalnego poprzez poprawę jakości świadczonych usług logistycznych (w tym zwiększenie szybkości obsługi klientów) i rozszerzenie ich zakresu. Budowa nowych obiektów przyczyni się do poprawy dostępności sektora logistycznego dla podmiotów zainteresowanych ich usługami. W ten sposób realizacja ww. przedsięwzięć przyczyni się do osiągnięcia założonego celu szczegółowego.</p> <p>Planowane do realizacji przedsięwzięcia przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności transportu multimodalnego w systemie transportowym województwa łódzkiego, co przełoży się na zwiększenie ilości towarów przyjmowanych, rozdzielanych i wydawanych w obiektach, w których realizowane są usługi logistyczne. Pozwoli to na zwiększenie liczby miejsc pracy w sektorze logistyki, co odpowiada potrzebom społecznym regionu. Planowane przedsięwzięcia wpłyną także na skrócenie czasu dostawy towarów oraz zmniejszenie jego negatywnego oddziaływania na środowisko.</p> <p>Wsparcie w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 dotyczyć będzie terminali przeładunkowych nie należących do sieci TEN-T.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie III.3	<ul style="list-style-type: none"> • Dodatkowa zdolność przeładunkowa intermodalnych terminali przeładunkowych [TEU/rok]
8. Lista wskaźników produktu	Działanie III.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych intermodalnych terminali przeładunkowych [szt] • Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych [szt]
9. Typy projektów	Działanie III.3	- budowa, przebudowa lub modernizacja multimodalnych

		terminali przeładunkowych, w tym terminali położonych w centrach logistycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą niezbędną do realizacji projektów; - zakup lub modernizacja wyposażenia wykorzystywanego przy świadczeniu usług transportu multimodalnego; - zakup lub modernizacja systemów zarządzania i monitorowania ruchu (teleinformatycznych i telematycznych) związanych z obsługą transportu multimodalnego jako element projektów dotyczących infrastruktury lub wyposażenia terminali przeładunkowych.
10. Typ beneficjenta	Działanie III.3	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • przedsiębiorcy.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie III.3	Przedsiębiorcy korzystający z dofinansowanej infrastruktury
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie III.3	50 038 660
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie III.3	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.

18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Nie dotyczy
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie III.3	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Metoda Luki w finansowaniu
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie III.3	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie III.3	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość</p>

		podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	85% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie III.3	15% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie III.3	Nie dotyczy

30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie III.3	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie III.3	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie III.3	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie III.4	Transport kolejowy.
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie III.4	<p>Celem szczegółowym działania jest zwiększenie dostępności transportowej województwa w ruchu kolejowym.</p> <p>Sieć kolejowa województwa łódzkiego charakteryzuje się złym stanem technicznym zarówno sieci jak i taboru oraz niedostateczną jakością infrastruktury służącej obsłudze pasażerów, co jest powodem wydłużania się podróży i pogorszenia jakości świadczonych usług, jak również spadku bezpieczeństwa.</p> <p>Projekty realizowane w ramach Działania III.4 przyczynią się do poprawy stanu technicznego infrastruktury, bezpieczeństwa i komfortu podróżowania oraz pozwolą na przystosowanie transportu kolejowego do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób z ograniczoną możliwością poruszania się, korzystnie wpłyną także na środowisko naturalne. Działania polegające na połączeniu regionalnej sieci kolejowej z magistralnymi liniami kolejowymi o znaczeniu krajowym i międzynarodowym skutkować będą poprawą wewnętrznej spójności regionu i dostępnością województwa w ruchu kolejowym. Sprawnie działający system transportu kolejowego stanowić będzie konkurencję dla transportu indywidualnego, poprawi mobilność zawodową i przestrzenną oraz dostępność do rynku pracy i usług społecznych.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie III.4	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przewozów pasażerskich na przebudowanych lub zmodernizowanych liniach kolejowych
8. Lista wskaźników produktu	Działanie III.4	<ul style="list-style-type: none"> • Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych • Całkowita długość nowych linii kolejowych • Liczba zakupionych pojazdów kolejowych • Pojemność zakupionych wagonów osobowych • Liczba zmodernizowanych pojazdów kolejowych • Pojemność zmodernizowanych wagonów osobowych • Liczba przebudowanych/ odnowionych dworców kolejowych
9. Typy projektów	Działanie III.4	<p>- modernizacja, rewitalizacja, a w uzasadnionych przypadkach budowa sieci kolejowej i infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym poza siecią TEN-T.</p> <p>Warunkiem działań w ramach rewitalizacji jest kompleksowość działań, która skutkować będzie długotrwałą poprawą stanu technicznego oraz dostosuje</p>

		<p>infrastrukturę do potrzeb rynku przewoźników i pasażerów (np. wzrost dopuszczalnych nacisków na oś, modernizacje peronów).</p> <p>- inwestycje punktowe istotne dla regionalnego systemu transportu kolejowego, przeznaczone do obsługi transportu pasażerskiego i towarowego, w tym zapewniające wzrost efektywności zarządzania przewozami kolejowymi oraz podnoszące standard obsługi klientów korzystających z usług takie jak: integracja transportu kolejowego z innymi środkami transportu, koordynacja rozkładów jazdy. Inwestycje możliwe do realizacji jedynie jako element szerszego projektu w zakresie infrastruktury sieci kolejowej lub infrastruktury dworcowej.</p> <p>- zakup lub modernizacja taboru kolejowego do obsługi połączeń regionalnych (w ramach projektu możliwe będzie wsparcie dla zaplecza technicznego służącego do obsługi taboru).</p> <p>Tabor ten powinien być wykorzystywany przede wszystkim do obsługi połączeń w ramach przewozów o charakterze użyteczności publicznej, w obrębie Województwa Łódzkiego.</p> <p>Wybór do dofinansowania projektu taboru szynowego będzie uzależniony od stanu technicznego infrastruktury, po której będzie się poruszał, w celu zagwarantowania optymalnego wykorzystania parametrów technicznych zakupionego lub zmodernizowanego taboru.</p> <p>- modernizacja i rehabilitacja, a w uzasadnionych przypadkach budowa sieci kolejowej o znaczeniu regionalnym w ramach sieci TEN-T</p> <p>Wszelkie rozwiązania infrastrukturalne w ramach projektów realizowanych, będą uwzględniać potrzeby osób o ograniczonej mobilności.</p> <p>Realizowane w ramach działania inwestycje nie mogą obejmować prac remontowych i nie będą dotyczyły bieżącego utrzymania infrastruktury.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie III.4	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • zarządcy infrastruktury kolejowej lub dworcowej, przedsiębiorcy.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie III.4	Użytkownicy transportu kolejowego w regionie
12. Instytucja pośrednicząca	Działanie III.4	Nie dotyczy

(jeśli dotyczy)		
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie III.4	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR) ⁴	Działanie III.4	91 933 561
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO ⁵ (jeśli dotyczy)	Działanie III.4	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie III.4	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie III.4	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie III.4	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych - łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej i zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie III.4	W ramach działania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub

⁴ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

⁵ Pole należy wypełnić jedynie wówczas, gdy zostały przewidziane realne mechanizmy powiązań między działaniami/ poddziałaniami, programami, np.: wspólne nabory wniosków na projekty zintegrowane, projekty w ramach ZIT, Grupy sterujące (np. PO PW grupa sterująca ds. zdrowia) itp.

(jeśli dotyczy)		<p>efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-finansingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu.</p> <p>Wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10 % finansowania unijnego w ramach projektu.</p>
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie III.4	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie III.4	Metoda zryczałtowanych stawek procentowych dochodów – 20 %
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie III.4	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie III.4	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie III.4	<p style="text-align: center;">85% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.</p>

<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie III.4</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.</p>
<p>26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie III.4</p>	<p style="text-align: center;">15% *</p> <p style="text-align: center;">* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>
<p>27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie III.4</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie III.4</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie III.4</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie III.4</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Działanie III.4</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Katalog ostatecznych odbiorców</p>	<p>Działanie III.4</p>	<p>Nie dotyczy</p>

instrumentów finansowych		
-----------------------------	--	--

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa IV *Gospodarka niskoemisyjna* obejmuje zakres interwencji CT 4 *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach*, w ramach którego wdrażane będą przedsięwzięcia energooszczędnych rozwiązań technologicznych :

Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii

Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków

Działanie IV.3 Ochrona powietrza

Efektom działań podjętych w obszarze produkcji energii ze źródeł odnawialnych będzie zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa łódzkiego, a w szczególności poprawa zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym województwa łódzkiego przyczyni się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych oraz poprawy stanu środowiska poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery, gleby i wód oraz redukcję ilości wytwarzanych odpadów.

Inwestycje w zakresie głębokiej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych pozwolą na zmniejszenie zapotrzebowania na energię, co w znacznym stopniu przełoży się na obniżenie zużycia paliw konwencjonalnych i w konsekwencji spowoduje ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza odpowiedzialnych za powstawanie zjawiska tzw. niskiej emisji oraz emisji gazów cieplarnianych.

W wyniku realizacji projektów z zakresu budownictwa o znacznie podwyższonych parametrach energetycznych, modernizacji źródeł ciepła oraz projektów dotyczących sieci ciepłowniczych nastąpi ograniczenie strat ciepła, co powinno doprowadzić do zmniejszenia poziomu kosztów eksploatacyjnych. Inwestycje związane z oświetleniem publicznym z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych, przyczynią się do oszczędności energii w regionie łódzkim.

Projekty przewidziane w ramach osi priorytetowej IV pozwolą na budowę bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej województwa łódzkiego, która w wydajny, zrównoważony sposób wykorzystuje zasoby i zmniejsza emisję zanieczyszczeń.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFRR	224 954 770
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie IV.1	Odnawialne źródła energii
	Poddziałanie IV.1.1	Odnawialne źródła energii -ZIT
	Poddziałanie IV.1.2	Odnawialne źródła energii
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie IV.1	<p>Celem szczegółowym działania jest: zwiększona produkcja energii ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Województwo łódzkie ze względu na swój rolniczy charakter posiada potencjalnie duże możliwości pozyskiwania energii z biomasy i biogazu. Ponadto, występujące na terenie województwa łódzkiego wody geotermalne mogą być wykorzystywane na cele produkcji ciepła.</p> <p>Przedsięwzięcia objęte wsparciem w ramach działania przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego województwa łódzkiego, a w szczególności do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej.</p> <p>W ramach działania wspierane będą inwestycje w zakresie produkcji energii elektrycznej i ciepłej przy wykorzystaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • energii wiatrowej, • energii słonecznej, • energii geotermalnej, • energii z biomasy i biogazu, • energii wodnej. <p>Wspierane będą również przedsięwzięcia z zakresu budowy, przebudowy lub modernizacji sieci niskiego napięcia (poniżej 110 kV), umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.</p> <p>Projekty dotyczące wytwarzania energii z OZE oceniane będą głównie poprzez pryzmat osiągniętych efektów wpisujących się w cele osi priorytetowej. Jednym z czynników branych pod uwagę przy wyborze takich inwestycji do wsparcia, będzie koncepcja opłacalności, czyli najlepszego stosunku wielkości środków unijnych przeznaczonych na uzyskanie 1 MWh energii lub 1 MW mocy zainstalowanej wynikających z budowy danej instalacji. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych</p>

		<p>nakładów finansowych.</p> <p>W przypadku inwestycji związanych ze spalaniem biomasy wsparciem będą mogły być objęte projekty zgodne z programami ochrony powietrza dla stref województwa łódzkiego.</p> <p>W zakresie przedsięwzięć dotyczących energii wodnej współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły. Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód, i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.</p>
	Poddziałanie IV.1.1	<p>Odnawialne źródła energii -ZIT</p> <p>Wsparcie mogą uzyskać projekty wdrażane w ramach Strategii ZIT.</p>
	Poddziałanie IV.1.2	<p>Odnawialne źródła energii</p> <p>Wsparcie mogą uzyskać projekty realizowane na obszarach miejskich oraz wiejskich województwa łódzkiego.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie IV.1 Poddziałanie IV.1.1 Poddziałanie IV.1.2	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO ₂]
8. Lista wskaźników produktu	Działanie IV.1 Poddziałanie IV.1.1 Poddziałanie IV.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW] • Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii [km] • Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] • Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]
9. Typy projektów	Działanie IV.1 Poddziałanie IV.1.1	- Budowa, przebudowa lub modernizacja infrastruktury służącej do produkcji energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w oparciu o moc instalowanej

	Poddziałanie IV.1.2	<p>jednostki: energia wodna (wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej), energia wiatru, energia słoneczna, energia geotermalna, energia biogazu, energia biomasy wraz z budową lub modernizacją sieci niskiego napięcia (poniżej 110 kV), umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.</p> <p>- Budowa, przebudowa lub modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii cieplnej, pochodzącej ze źródeł odnawialnych, w oparciu o moc instalowanej jednostki: energia wodna (wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej), energia wiatru, energia słoneczna, energia geotermalna, energia biogazu, energia biomasy.</p> <p>Wspierana infrastruktura do produkcji energii elektrycznej i cieplnej musi charakteryzować się poniżej wskazanymi limitami dotyczącymi wielkości mocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - en. wodna – do 5 MWe - en. wiatru – do 5 MWe - en. słoneczna – do 2 MWe/MWth - en. geotermalna – do 2 MWth - en. biogazu – do 1 MWe - en. biomasy – do 5 MWth/MWe.
10. Typ beneficjenta	Działanie IV.1 Poddziałanie IV.1.1 Poddziałanie IV.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • przedsiębiorcy, w tym przedsiębiorstwa energetyczne, • spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, • jednostki naukowe, • szkoły wyższe, • organizacje pozarządowe, • podmioty lecznicze, • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, • organy administracji rządowej oraz jednostki podległe.
11. Grupa docelowa/	Działanie IV.1	Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z

ostateczni odbiorcy wsparcia	Poddziałanie IV.1.1 Poddziałanie IV.1.2	rezultatów projektu.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	
	Poddziałanie IV.1.1	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny -
	Poddziałanie IV.1.2	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	
	Poddziałanie IV.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie IV.1	45 828 417
	Poddziałanie IV.1.1	2 812 500
	Poddziałanie IV.1.2	43 015 917
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	
	Poddziałanie IV.1.1	Projekty zidentyfikowane w Strategii ZIT.
	Poddziałanie IV.1.2	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	
	Poddziałanie IV.1.1	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
	Poddziałanie IV.1.2	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie IV.1	
	Poddziałanie IV.1.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca
	Poddziałanie IV.1.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem gruntów niezabudowanych i zabudowanych będą kwalifikowalne do wysokości 10% kosztów
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	

		<p>kwalfikowalnych projektu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalfikowalnych. • Wydatki poniesione na budowę lub modernizację sieci niskiego napięcia (poniżej 110 kV) będą kwalfikowalne do wysokości 15 % wydatków kwalfikowalnych.
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalfikowalnych	Działanie IV.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	Metoda luki w finansowaniu
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie IV.1	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80 % dofinansowania.
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie IV.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy) i unijnego.
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalfikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	85% *
	Poddziałanie IV.1.1	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
	Poddziałanie IV.1.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalfikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z	Działanie IV.1	
	Poddziałanie IV.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie IV.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję (jeśli dotyczy)		
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IV.1	15% *
	Poddziałanie IV.1.1	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Poddziałanie IV.1.2	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie IV.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie IV.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie IV.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.1.1	
	Poddziałanie IV.1.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie IV.2	Termomodernizacja budynków
	Poddziałanie IV.2.1	Termomodernizacja budynków -ZIT
	Poddziałanie IV.2.2	Termomodernizacja budynków
	Poddziałanie IV.2.3	Termomodernizacja budynków w oparciu o zastosowanie instrumentów finansowych
6. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Działanie IV.2	<p>Celem szczegółowym działania jest poprawiona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i w sektorze budownictwa mieszkaniowego.</p> <p>Problemem jest niska efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych, która wynika ze złego stanu technicznego znacznej części zabudowy w miastach. Największy potencjał w zakresie oszczędności energii identyfikowany jest w budynkach, w związku z tym wsparcie skoncentrowane będzie na ich głębokiej modernizacji energetycznej. Inwestycje w zakresie termomodernizacji przyczynią się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię, co w znacznym stopniu przełoży się na obniżenie zużycia paliw konwencjonalnych i w konsekwencji spowoduje ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza odpowiedzialnych za powstawanie zjawiska tzw. niskiej emisji oraz emisji gazów cieplarnianych. Wsparciem będą mogły być objęte projekty zgodne z planami gospodarki niskoemisyjnej. Realizowane inwestycje muszą wynikać z audytów energetycznych oraz być zgodne z założeniami optymalnego wariantu termomodernizacyjnego wskazanego w audycie. Projekty zwiększające efektywność poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania ze środków UE.</p> <p>W zakresie indywidualnych źródeł ciepła, wspierane mogą być inwestycje w instalacje o jak najmniejszej emisji CO₂, PM 10 oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa). Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.</p> <p>Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać</p>

		<p>ubóstwu energetycznemu. Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.</p> <p>W przypadku indywidualnych źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe, w ramach działania dofinansowane mogą zostać jedynie inwestycje w urządzenia grzewcze spełniające wymagania co najmniej klasy 5 według normy EN 303-5:2012. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska. Wsparcie w zakresie ogrzewaczy i kotłów wykorzystujących paliwa stałe uzyskają jedynie inwestycje w najbardziej wydajne urządzenia grzewcze (w szczególności ogrzewacze pomieszczeń i ogrzewacze wielofunkcyjne oraz inne kotły i urządzenia do ogrzewania pomieszczeń).</p> <p>Dodatkowo wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w kotły spalające biomasę lub ewentualnie paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach wynikających z technicznych uwarunkowań, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje w indywidualne źródła ciepła mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.</p> <p>„Szczególnie uzasadnione przypadki” oraz „szczególnie pilne potrzeby”, o których mowa powyżej dotyczyć będą kwestii wynikających z technicznych uwarunkowań, w ramach uniemożliwiających korzystanie z innego rodzaju energii w danym budynku za potwierdzeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opinii konserwatora zabytków (w przypadku obiektów dziedzictwa kulturowego), - odmowy inspektora nadzoru budowlanego (w przypadku pozostałych budynków). <p>W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia. Kluczowe będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych.</p>
	Poddziałanie IV.2.1	<p>Termomodernizacja budynków -ZIT Wsparcie mogą uzyskać projekty wdrażane w ramach Strategii ZIT.</p>
	Poddziałanie IV.2.2	<p>Termomodernizacja budynków Wsparcie mogą uzyskać projekty realizowane na obszarach</p>

		miejskich oraz wiejskich województwa łódzkiego.
	Poddziałanie IV.2.3	Termomodernizacja budynków w oparciu o zastosowanie instrumentów finansowych
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie IV.2	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok] • Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂]
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO ₂]
8. Lista wskaźników produktu	Działanie IV.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) • Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²]
	Poddziałanie IV.2.1 Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) • Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²] • Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii [gospodarstwa domowe]
9. Typy projektów	Działanie IV.2	
	Poddziałanie IV.2.1	- głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych, przebudowa systemów grzewczych wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła, instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach). W ramach przedsięwzięcia możliwa będzie wymiana źródła ciepła z opartego na paliwach konwencjonalnych na źródła ciepła wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych bądź na przyłącza sieciowe oraz najbardziej wydajne urządzenia grzewcze wykorzystujące paliwa konwencjonalne. Przedsięwzięcia dotyczące ogrzewania węglowego (w tym w zakresie pieców/kotłów węglowych) nie będą przedmiotem wsparcia.
	Poddziałanie	
	Poddziałanie IV.2.2	
Poddziałanie IV.2.3	- głęboka modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych, przebudowa systemów grzewczych wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła, modernizacja systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach). W ramach przedsięwzięcia możliwa będzie wymiana źródła ciepła z opartego na paliwach konwencjonalnych na źródła ciepła wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych bądź na przyłącza sieciowe oraz najbardziej wydajne urządzenia grzewcze wykorzystujące	

		paliwa konwencjonalne. Przedsięwzięcia dotyczące ogrzewania węglowego (w tym w zakresie pieców/kotłów węglowych) nie będą przedmiotem wsparcia.
10. Typ beneficjenta	Działanie IV.2	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, • jednostki naukowe, • szkoły wyższe, • osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki, • TBS, • podmioty lecznicze, • instytucje kultury, • kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, • organizacje pozarządowe, • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne. <p>Wsparciem nie mogą zostać objęte działania dotyczące budynków użyteczności publicznej użytkowanych przez państwowe jednostki budżetowe oraz budynków będących własnością podmiotów podległych pod organy administracji rządowej, bądź dla których administracja rządowa jest organem założycielskim.</p>
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	

		organem założycielskim.
	Poddziałanie IV.2.3	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie IV.2	Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie IV.2	134 139 817
	Poddziałanie IV.2.1	53 052 620
	Poddziałanie IV.2.2	59 087 197
	Poddziałanie IV.2.3	22 000 000
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	Projekty zidentyfikowane w Strategii ZIT
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie IV.2	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	

18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IV.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	Metoda luki w finansowaniu
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie IV.2	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80 % dofinansowania.
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna	Działanie IV.2	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy) i unijnego.
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	

lub krajowa podstawa prawna)		
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu ⁶ (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	85% *
	Poddziałanie IV.2.1	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	
	Poddziałanie IV.2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie IV.2.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie IV.2.3	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IV.2	15% *
	Poddziałanie IV.2.1	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.1	
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	

⁶ W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy. W przypadku projektów generujących dochód dofinansowanie UE jest ustalane na podstawie art. 61 albo 65 rozporządzenia 1303/2013. Obniżeniu podlega nie poziom dofinansowania w ujęciu procentowym, a kwota wydatków kwalifikowalnych.

29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.2	
	Poddziałanie IV.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.2	
	Poddziałanie IV.2.3	22 000 000
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie IV.2	
	Poddziałanie IV.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.2	
Poddziałanie IV.2.3	Fundusz funduszy	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie IV.2	
	Poddziałanie IV.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.2	
Poddziałanie IV.2.3	Pożyczka	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie IV.2	
	Poddziałanie IV.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.2.2	
Poddziałanie IV.2.3	osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie IV.3	Ochrona powietrza
	Poddziałanie IV.3.1	Ochrona powietrza -ZIT
	Poddziałanie IV.3.2	Ochrona powietrza
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie IV.3	<p>Celem szczegółowym działania jest lepsza jakość powietrza.</p> <p>W ramach interwencji przewiduje się inwestycje związane z modernizacją źródeł ciepła, rozbudową systemów zaopatrzenia w ciepło oświetleniem publicznym z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych oraz w zakresie budownictwa o znacznie podwyższonych parametrach energetycznych, które mają skutkować polepszeniem</p>

		<p>jakości powietrza. W wyniku realizacji projektów z zakresu budownictwa o znacznie podwyższonych parametrach energetycznych oraz projektów dotyczących sieci ciepłowniczych nastąpi ograniczenie strat ciepła, co powinno doprowadzić do zmniejszenia poziomu kosztów eksploatacyjnych. Inwestycje związane z oświetleniem publicznym z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych, przyczynią się do oszczędności energii w regionie łódzkim. Ponadto planowana interwencja wpłynie na racjonalizację rozproszonych systemów gospodarowania energią i ciepłem użytkowym oraz oszczędnością w zużyciu energii pierwotnej, co w znacznym stopniu spowoduje ograniczenie emisji dwutlenku węgla oraz zwiększy efektywność energetyczną.</p> <p>Wsparciem będą mogły być objęte projekty zgodne z planami gospodarki niskoemisyjnej.</p> <p>Inwestycje związane z wymianą indywidualnych źródeł ciepła muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać dofinansowane jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. Wspierane mogą być inwestycje w instalacje o jak najmniejszej emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. Objęte interwencją projekty w zakresie indywidualnych źródeł ciepła muszą skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji, być uzasadnione ekonomicznie i społecznie. Inwestycje w zakresie indywidualnych źródeł ciepła powinny zapewnić najniższą emisję CO₂ i stężenie pyłu PM10. W przypadku kotłów na paliwa stałe wsparciem mogą być objęte jedynie kotły spełniające co najmniej wymagania dla klasy 5 normy CE (EN 303-5: 2012).</p> <p>Przy określaniu możliwości i wielkości wsparcia kluczowe będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych.</p>
	Poddziałanie IV.3.1	<p>Ochrona powietrza -ZIT</p> <p>Wsparcie mogą uzyskać projekty wdrażane w ramach Strategii ZIT.</p>
	Poddziałanie IV.3.2	<p>Ochrona powietrza</p> <p>Wsparcie mogą uzyskać projekty realizowane na obszarach miejskich oraz wiejskich województwa</p>

		łódzkiego.
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie IV.3 Poddziałanie IV.3.1 Poddziałanie IV.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂]
8. Lista wskaźników produktu	Działanie IV.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba budynków uwzględniających standardy budownictwa pasywnego [szt.] • Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.] • Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej [km]
	Poddziałanie IV.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba budynków uwzględniających standardy budownictwa pasywnego [szt.] • Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.] • Wskaźnik dot. wsparcia inwestycji w zakresie oświetlenia publicznego
	Poddziałanie IV.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba budynków uwzględniających standardy budownictwa pasywnego [szt.] • Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.] • Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej [km] • Liczba budynków uwzględniających standardy budownictwa pasywnego [szt.] • Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] • Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]
9. Typy projektów	Działanie IV.3	
	Poddziałanie IV.3.1	<ul style="list-style-type: none"> - budowa (z wyłączeniem odbudowy, rozbudowy, nadbudowy) budynków użyteczności publicznej w zakresie budownictwa o znacznie podwyższonych parametrach energetycznych, polegające na projektach pilotażowych lub demonstracyjnych - wymiana lub renowacja źródeł ciepła, rozbudowa systemów zaopatrzenia w ciepło. Zakresem wsparcia nie są objęte inwestycje dotyczące sieci ciepłowniczych oraz ogrzewania węglowego (piece i kotły węglowe), - inwestycje w zakresie oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych, jako element szerszego projektu infrastrukturalnego. Wydatki w zakresie infrastruktury niezwiązanej z oświetleniem będą nie będą przedmiotem wsparcia w ramach RPO WŁ na lata

		2014-2020.
	Poddziałanie IV.3.2	<p>- budowa (z wyłączeniem odbudowy, rozbudowy, nadbudowy) budynków użyteczności publicznej w zakresie budownictwa o znacznie podwyższonych parametrach energetycznych, polegające na projektach pilotażowych, demonstracyjnych,</p> <p>- wymiana lub renowacja źródeł ciepła, rozbudowa systemów zaopatrzenia w ciepło oraz doprowadzenie sieci ciepłowniczej do budownictwa jednorodzinne i wielorodzinne oraz budynków użyteczności publicznej celem wyeliminowania punktowych źródeł ciepła. Zakresem wsparcia nie są objęte inwestycje dotyczące sieci ciepłowniczych realizowane na terenie ZIT oraz przedsięwzięcia w zakresie ogrzewania węglowego (piece i kotły węglowe),</p> <p>- inwestycje w zakresie oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych jako element szerszego projektu infrastrukturalnego (wydatki poniesione w ramach wskazanego szerszego projektu infrastrukturalnego w zakresie nie dotyczącym oświetlenia publicznego są wydatkami niekwalifikowalnymi).</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie IV.3	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • przedsiębiorcy, • organizacje pozarządowe, • jednostki naukowe, placówki oświatowe, szkoły wyższe, • spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, TBS.
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie IV.3	Mieszkańcy województwa łódzkiego
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	
	Poddziałanie IV.3.1	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
	Poddziałanie IV.3.2	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie IV.3	44 986 536
	Poddziałanie IV.3.1	4 633 107
	Poddziałanie IV.3.2	40 353 429
15. Mechanizmy powiązania interwencji	Działanie IV.3	
	Poddziałanie IV.3.1	Projekty zidentyfikowane w Strategii ZIT

z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Poddziałanie IV.3.2	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	
	Poddziałanie IV.3.1	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
	Poddziałanie IV.3.2	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie IV.3	Tryb konkursowy i pozakonkursowy
	Poddziałanie IV.3.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
	Poddziałanie IV.3.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	<ul style="list-style-type: none"> Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. Wydatki związane z zakupem gruntów niezabudowanych i zabudowanych będą kwalifikowalne do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	Wykorzystanie mechanizmu cross-financingu możliwe będzie, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-financingu działania informacyjno-promocyjne mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu realizowanego w ramach typów przedsięwzięć. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10 % finansowania unijnego w ramach projektu.
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
20. Dopuszczalna	Działanie IV.3	Nie dotyczy

maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	Metoda luki w finansowaniu
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie IV.3	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80 % dofinansowania.
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie IV.3	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy) i unijnego.
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu ⁷ (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	85% *
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	
	Poddziałanie IV.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie IV.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
26. Minimalny wkład własny beneficjenta	Działanie IV.3	15% *

⁷ W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy. W przypadku projektów generujących dochód dofinansowanie UE jest ustalane na podstawie art. 61 albo 65 rozporządzenia 1303/2013. Obniżeniu podlega nie poziom dofinansowania w ujęciu procentowym, a kwota wydatków kwalifikowalnych.

jako % wydatków kwalifikowalnych	Poddziałanie IV.3.1	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Poddziałanie IV.3.2	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie IV.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie IV.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie IV.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie IV.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie IV.3.1	
	Poddziałanie IV.3.2	

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa V Ochrona środowiska

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa V Ochrona środowiska łączy w sobie zakres interwencji 2 celów tematycznych:

CT 5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem

Działanie V.1. Gospodarka wodna oraz przeciwdziałanie zagrożeniom

CT 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

Działanie V.2 Gospodarka odpadami.

Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Działanie V.4 Ochrona przyrody

Efektom interwencji podjętych w obszarze ochrony środowiska będzie: poprawa zdolności adaptacji do zmian klimatu, w tym zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego i ograniczenie skutków suszy oraz zwiększenie efektywności funkcjonowania służb ratowniczych, oszczędność zasobów i ochrona czystości wód podziemnych i powierzchniowych, poprawa stanu środowiska (szczególnie różnorodności biologicznej) oraz ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Wsparcie przedsięwzięć z zakresu tworzenia systemu ochrony środowiska i wykorzystania jego zasobów w sposób bezpośredni przyczyni się do reagowania na zmiany klimatu oraz zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów. Jednocześnie wobec silnej i narastającej antropopresji na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo szczególnie istotne jest utrzymanie i ochrona różnorodności biologicznej, przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (w tym zagrożonych), przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, wspieranie programów edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych podnoszących świadomość ekologiczną.

Realizowane projekty z zakresu gospodarki odpadami znacząco przyczynią się do wzrostu masy odpadów poddanych innym niż składowanie formom zagospodarowania, co wpłynie znacząco na zachowanie i poprawę jakości środowiska naturalnego, jak również na ochronę zasobów naturalnych.

W celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze województwa łódzkiego, konieczne będzie przeprowadzenie prac obejmujących rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wraz z systemem oczyszczalni ścieków. Realizowane projekty przyczyni się do zwiększenia odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków oraz do podniesienia jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFRR	117 498 058
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie V.1	Gospodarka wodna oraz przeciwdziałanie zagrożeniom
	Poddziałanie V.1.1	Gospodarka wodna oraz zarządzanie ryzykiem
	Poddziałanie V.1.2	Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie V.1	Celem działania jest zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe w regionie.
	Poddziałanie V.1.1	<p>Interwencja realizowana w ramach poddziałania zmierzać będzie do poprawy zdolności adaptacyjnych do zmian klimatu poprzez wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (głównie powódzie i susze), a w przypadku ich wystąpienia zminimalizowanie ich skutków poprzez poprawę systemowego zarządzania ryzykiem.</p> <p>Województwo łódzkie, ze względu na położenie wzdłuż wododziału dwóch głównych rzek Polski: Wisły i Odry, charakteryzuje się ubogimi zasobami wód powierzchniowych. Dlatego ważna jest poprawa, bądź utrzymanie właściwego stanu wód i ich wzajemnych zależności, z zachowaniem zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi i przyrodniczymi. W ramach poddziałania wspierane będą projekty, które przyczynią się do zwiększenia wykorzystania wód opadowych lub roztopowych w miejscu ich powstawania (na obszarach miast poniżej 100 tys. mieszkańców), zwiększenia małej retencji wodnej (w tym naturalnej), poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności tych inwestycji w wymogami prawa Unii Europejskiej.</p> <p>Działania infrastrukturalne koncentrowały się będą przede wszystkim na projektach mających na celu zwiększenie naturalnej retencji. Realizacja projektów związanych z budową lub modernizacją urządzeń wodnych służących do celów przeciwpowodziowych będzie dopuszczona pod warunkiem uwzględnienia ich w Masterplanach dla Odry i Wisły, aktualizowanych planach gospodarowania wodami w dorzeczach oraz planach zarządzania ryzykiem powodziowym od 2016 r., które spełnią wymogi ramowej dyrektywy wodnej i tzw. Dyrektywy powodziowej.</p> <p>Ponadto w ramach poddziałania wspierana będzie budowa, rozbudowa lub modernizacja systemu monitorowania, wczesnego ostrzegania i prognozowania oraz przeciwdziałania zagrożeniom, spowodowanym wystąpieniem niekorzystnych zjawisk naturalnych (w tym budowa, przebudowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów).</p>

	Poddziałanie V.1.2	W ramach podziałania wsparty zostanie Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy poprzez podniesienie sprawności jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Wsparciem objęte będą projekty związane z zakupem wyposażenia w sprzęt ratunkowy, w tym także samochodów ratowniczo-gaśniczych, niezbędnych do skutecznego prowadzenia akcji ratunkowych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych.
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba ludności odnoszących korzyść ze środków ochrony przeciwpowodziowej,
	Poddziałanie V.1.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.
8. Lista wskaźników produktu	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej, Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej Pojemność obiektów małej retencji, Liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania,
	Poddziałanie V.1.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zakupionych samochodów ratowniczo – gaśniczych
9. Typy projektów	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa lub modernizacja obiektów małej retencji, w tym retencji naturalnej (np. renaturyzacja przekształconych cieków wodnych, obszarów zalewowych oraz obszarów wodno-błotnych) - budowa, przebudowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej - budowa systemów zagospodarowania wód opadowych lub roztopowych w miejscu ich powstawania na obszarach miast poniżej 100 tys. mieszkańców - budowa, przebudowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów - rozwój regionalnego systemu monitorowania i wczesnego reagowania na sytuacje kryzysowe oraz prognozowania występowania zagrożeń
	Poddziałanie V.1.2	<ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w sprzęt ratunkowy, w tym także zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych, niezbędny do skutecznego prowadzenia akcji ratunkowych oraz usuwania skutków

		zagrożeń naturalnych
10. Typ beneficjenta	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną • organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe z wyłączeniem Państwowej Straży Pożarnej • spółki wodne • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne • Organizacje pozarządowe
	Poddziałanie V.1.2	
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Mieszkańcy województwa łódzkiego
	Poddziałanie V.1.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie V.1.2	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie V.1.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie V.1	16 608 702
	Poddziałanie V.1.1	14 947 832
	Poddziałanie V.1.2	1 660 870
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie V.1.1	
	Poddziałanie V.1.2	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie	

	V.1.2	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
Poddziałanie V.1.2		
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych - łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
Poddziałanie V.1.2		
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-finansingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione w przypadkach, uwarunkowanych koniecznością nabycia dodatkowych kompetencji związanych z obsługą systemów i urządzeń zarządzania zagrożeniami. Wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10 % finansowania unijnego w ramach projektu.
Poddziałanie V.1.2	Nie dotyczy	
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.2		
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Metoda luki w finansowaniu

(jeśli dotyczy)	Poddziałanie V.1.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
	Poddziałanie V.1.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie V.1.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	<p style="text-align: center;">85% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.</p>
	Poddziałanie V.1.1	
	Poddziałanie V.1.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie V.1.1	
	Poddziałanie V.1.2	
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie V.1	<p style="text-align: center;">15% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>
	Poddziałanie V.1.1	
	Poddziałanie V.1.2	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)	Działanie V.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.1.1	
	Poddziałanie	

(jeśli dotyczy)	V.1.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.1.1	
	Poddziałanie V.1.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie V.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.1.1	
	Poddziałanie V.1.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.1.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.1.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie V.1	
	Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.1.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie V.2	Gospodarka odpadami
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie V.2	<p>Celem szczegółowym działania V.2 jest ograniczone składowanie odpadów w regionie.</p> <p>Interwencja przyczyni się do zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego ich użycia oraz intensyfikacji odzysku, a tym samym ograniczenia ich ilości na składowiskach.</p> <p>Wspierane będą kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi (poza termicznym przekształcaniem odpadów).</p> <p>Do kompleksowych projektów zalicza się projekty zaplanowane zgodnie z hierarchią sposobu postępowania z odpadami i umożliwiające osiągnięcie celu ramowej dyrektywy o odpadach⁸, obejmujące następujące elementy: selektywna zbiórka odpadów komunalnych (w tym papier, metal, plastik, szkło oraz odpady biodegradowalne), instalacje do odzysku w tym recyklingu odpadów (w tym kompostownie dla odpadów organicznych) oraz instalacje do odzysku energii lub instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w celu wydzielenie z nich frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku,</p> <p>Realizacja projektów w ramach Działania V.2 przyczyni się do wzrostu masy odpadów poddanych innym niż składowanie formom zagospodarowania, co wpłynie znacząco na zachowanie i poprawę jakości środowiska naturalnego, jak również na ochronę zasobów naturalnych.</p> <p>Warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich uwzględnienie w planie inwestycyjnym w zakresie gospodarki odpadami przygotowanym przez samorząd województwa.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów, • Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów, • Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów
8. Lista wskaźników produktu	Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów, • Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów • Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych, • Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008).

		<p>wyrobów zawierających azbest,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Masa odpadów zebranych z likwidowanych dzikich wysypisk, • Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.
9. Typy projektów	Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, modernizacja lub przebudowa zakładów zagospodarowania odpadów w zakresie wdrożenia technologii odzysku, w tym recyklingu i unieszkodliwiania odpadów w procesach innych niż składowanie, - budowa, przebudowa infrastruktury do selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów: szkła, metalu, plastiku, papieru, odpadów biodegradowalnych oraz pozostałych odpadów komunalnych w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności objętej projektem w tym także promowanie ponownego użycia, - budowa, przebudowa infrastruktury służącej do recyklingu, sortowania, kompostowania odpadów, - budowa, przebudowa infrastruktury służącej do zbiórki, przetwarzania odpadów niebezpiecznych, - kompleksowe projekty skierowane na poprawę gospodarki odpadami innymi niż komunalne poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, promowanie ponownego użycia, wdrażanie technologii odzysku, w tym recyklingu lub ostatecznego unieszkodliwiania odpadów, - projekty z zakresu oczyszczania terenu z odpadów zawierających azbest wraz z ich bezpiecznym unieszkodliwieniem, - projekty związane z likwidacją dzikich wysypisk.
10. Typ beneficjenta	Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, porozumienia i stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe, • podmioty wykonujący zadania jst, • spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, • Przedsiębiorcy.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie V.2	Mieszkańcy województwa łódzkiego
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie V.2	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie V.2	Nie dotyczy

14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie V.2	45 310 919
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie V.2	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie V.2	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie V.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie V.2	Nie dotyczy
20. Dopuszczalna maksymalna	Działanie V.2	Nie dotyczy

wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych		
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie V.2	Metoda zryczałtowanych stawek procentowych dochodów – 20%
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie V.2	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie V.2	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie V.2	<p style="text-align: center;">85% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.</p>

<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.2</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.</p>
<p>26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie V.2</p>	<p style="text-align: center;">15% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>
<p>27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.2</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.2</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.2</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie V.2</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie V.2</p>	<p>Nie dotyczy.</p>

oraz najważniejsze warunki przyznawania		
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie V.2	Nie dotyczy.

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie V.3	Gospodarka wodno-kanalizacyjna
	Poddziałanie V.3.1	Gospodarka wodno-kanalizacyjna - ZIT
	Poddziałanie V.3.2	Gospodarka wodno-kanalizacyjna
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie V.3	<p>Celem szczegółowym działania V.3 jest zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.</p> <p>Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych⁹ oraz do podniesienia jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. Cel zostanie osiągnięty poprzez realizację kompleksowych inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej tylko w aglomeracjach od 2 tys. RLM włącznie do poniżej 10 tys. RLM.</p> <p>Wybór projektów oparty będzie o Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach powyżej 2 tys. RLM. KPOŚK zapewnia wdrożenie postanowień ww. dyrektywy poprzez ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków i ochronę środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.</p> <p>Dla aglomeracji z wyżej wymienionego przedziału, niezależnie od realizowanego w działaniu typu projektu, wymagane będzie zastosowanie biologicznego oczyszczania ścieków (zgodnie z wymogami zawartymi w załączniku I.B. do ww. dyrektywy). Wymóg ten uznaje się za spełniony również w przypadku, w którym osiągnięcie przez aglomerację wymogów zawartych w załączniku I.B. do ww. dyrektywy nastąpi dopiero w wyniku realizacji projektu objętego wnioskiem. W projektach dotyczących oczyszczalni ścieków ważnym aspektem będą działania dotyczące uporządkowania gospodarki osadami ściekowymi, z uwzględnieniem hierarchii postępowania z osadami ściekowymi zgodnie z ustawą</p>

⁹ Dyrektywa Rady 91/271/EWG dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych z dnia 21 maja 1991 r. (Dz.Urz. UE. L. 1991 nr 135)

		<p>z dnia 14 grudnia 2012 o odpadach.</p> <p>Dofinansowane zostaną projekty związane z kanalizacją ściekową, przy spełnieniu wymogu dotyczącego wskaźnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej, w celu zapewnienia efektywności ekonomicznej budowanej sieci. Wskaźnik ten, w przypadku obszarów, o których mowa w § 3 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji, nie może być mniejszy niż 90 mieszkańców na 1 kilometr sieci.</p> <p>Natomiast na obszarach aglomeracji z wyżej wymienionego przedziału, w terenach zabudowy rozproszonej, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna będą mogły być dofinansowane projekty z zakresu budowy systemów indywidualnych oczyszczalni ścieków zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2 – 10 tys. RLM.</p> <p>W ramach działania przewiduje się wsparcie dla kompleksowych projektów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, uwzględniających inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi oraz wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych.</p>
	Poddziałanie V.3.1	<p>Gospodarka wodno-kanalizacyjna- ZIT</p> <p>Wsparciem zostaną objęte projekty wdrażane poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, zgodne z wykazem aglomeracji wskazanym w KPOŚK oraz zgodne z Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG.</p>
	Poddziałanie V.3.2	<p>Gospodarka wodno-kanalizacyjna</p> <p>Wsparciem zostanie objęty obszar całego województwa łódzkiego, zgodnie z wykazem aglomeracji wskazanym w KPOŚK oraz Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie V.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków, • Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę,
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie V.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych • Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie	

	V.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej • Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej • Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej, • Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków, • Długość wybudowanej sieci wodociągowej • Długość przebudowanej sieci wodociągowej • Liczba wybudowanych ujęć wody, • Liczba wspartych stacji uzdatniania wody.
9. Typy projektów	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	<p>Następujące typy projektów realizowane będą w aglomeracjach od 2 tys. RLM włącznie do poniżej 10 tys. RLM:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa oczyszczalni ścieków, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, - Przebudowa lub modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków prowadzący do poprawy ich parametrów, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej, zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2 – 10 tys. RLM, - budowa, modernizacja kanalizacji ściekowej, - budowa, w tym rozbudowa sieci wodociągowej, ujęć lub stacji uzdatniania wody (w tym zakup lub remont urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu lub przesyłowi wody), realizowane razem z inwestycją w sieci kanalizacyjne, obejmujące tych samych użytkowników, - budowa, w tym rozbudowa sieci wodociągowej, ujęć lub stacji uzdatniania wody (w tym zakup lub remont urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu lub przesyłowi wody) , w przypadku gdy na danym terenie zapewniona jest sieć kanalizacyjna. <p>Wyłącznie jako element kompleksowego projektu dotyczącego sieci kanalizacyjno-wodociagowych, dopuszcza się zakup specjalistycznych urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy sieci wodno-kanalizacyjnej (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe).</p>
	Poddziałanie V.3.2	
10. Typ beneficjenta	Działanie V.3	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, porozumienia i stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, • podmioty wykonujące zadania jednostek
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie	

	V.3.2	samorządu terytorialnego, <ul style="list-style-type: none"> • spółki wodne, • przedsiębiorcy.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie V.3	Mieszkańcy województwa łódzkiego.
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny.
	Poddziałanie V.3.2	Nie dotyczy.
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.3.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie V.3	43 352 946
	Poddziałanie V.3.1	9 140 328
	Poddziałanie V.3.2	34 212 618
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Projekty zidentyfikowane w Strategii ZIT.
	Poddziałanie V.3.2	-
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.
	Poddziałanie V.3.2	Nie dotyczy.
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.

wniosków oraz przyjmowanie protestów	Poddziałanie V.3.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	<ul style="list-style-type: none"> Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu. Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
	Poddziałanie V.3.2	
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Nie dotyczy.
Poddziałanie V.3.2		
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Nie dotyczy.
Poddziałanie V.3.2		
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	Metoda zryczałtowanych stawek procentowych dochodów – 25%
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania.
Poddziałanie V.3.2		
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna	Działanie V.3	
	Poddziałanie V.3.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane

lub krajowa podstawa prawna)	Poddziałanie V.3.2	będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego. W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	85% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie V.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie V.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie V.3	15% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	

28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie V.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie V.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie V.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie V.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie V.3.1	
	Poddziałanie V.3.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie V.4	Ochrona przyrody
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie V.4	<p>Celem szczegółowym działania V.4 są wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie.</p> <p>W ramach działania wsparte zostaną inwestycje zwiększające potencjał przyrodniczy regionu poprzez ochronę siedlisk i gatunków (w tym ochrona powierzchni i odtwarzanie siedlisk cennych przyrodniczo), w szczególności na obszarach rezerwatów i parków krajobrazowych (w tym położonych na terenach Natura 2000).</p> <p>Wsparcie otrzymają inwestycje w infrastrukturę parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, w tworzenie centrów ochrony biologicznej oraz inwestycje, które zapewnią ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych, czy spacerowych.</p> <p>Wsparciem zostaną objęte również działania mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców regionu łódzkiego.</p> <p>Podjęte działania powinny zapewniać poprawę ochrony gatunków i siedlisk, oraz wypełnienie wymogów w zakresie zarządzania i planowania przestrzennego, zgodnie z Unijną strategią ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.¹⁰ oraz tzw. dyrektywą siedliskową¹¹ i ptasią¹².</p> <p>Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej oraz zachowania walorów środowiska przyrodniczego Województwa Łódzkiego.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie V.4	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony.

¹⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 03.05.2011

¹¹ Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory z dnia 21 maja 1992 r. (Dz.U.L.206 z 22.7.1992)

¹² Dyrektywa 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa z 30 listopada 2009 r. (Dz.Ur. UE L. 20 z 26.1.2010)

<p>8. Lista wskaźników produktu</p>	<p>Działanie V.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych form ochrony przyrody, • Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody, • Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych, • Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych, • Długość utworzonych szlaków turystycznych, • Długość odnowionych szlaków turystycznych, • Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem,
<p>9. Typy projektów</p>	<p>Działanie V.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie standardu bazy technicznej lub wyposażenia parków krajobrazowych lub rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000), - budowa, przebudowa, infrastruktury służącej utrzymaniu lub utworzeniu centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych), - budowa lub modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych), - budowa lub modernizacja niezbędnej infrastruktury mającej na celu ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych lub wypoczynkowych (w tym projekty z zakresu tworzenia i i odnowy szlaków turystycznych) oraz promowanie form ochrony przyrody (np. platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze), - opracowanie dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody jako element szerszego projektu przewidzianego do realizacji w ramach działania V.4.

10. Typ beneficjenta	Działanie V.4	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, porozumienia i stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe, • organizacje pozarządowe, • jednostki naukowe, • szkoły wyższe, • przedsiębiorcy, • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, • LGD.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie V.4	Mieszkańcy województwa łódzkiego
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie V.4	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie V.4	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie V.4	12 225 491
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie V.4	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie V.4	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie V.4	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.

<p>18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych
<p>19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.4</p>	<p>W ramach działania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów (np. prowadzenie komplementarnych i uzupełniających do ogólnopolskich kampanii informacyjno-edukacyjnych realizowanych w ramach cross-financingu, jedynie kiedy stanowią one integralną część projektu realizowanego w ramach Działania V.4). Realizowane w ramach cross-financingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu.</p> <p>Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.</p>
<p>20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie V.4</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.4</p>	<p>Metoda Luki w finansowaniu</p>
<p>22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie V.4</p>	<p>Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania.</p>

<p>23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie V.4</p>	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
<p>24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.4</p>	<p style="text-align: center;">85% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie V.4</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>
<p>26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie V.4</p>	<p style="text-align: center;">15% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>

27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie V.4	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie V.4	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie V.4	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie V.4	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najwęższe warunki przyznawania	Działanie V.4	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie V.4	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś Priorytetowa VI *Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu* łączy w sobie zakres interwencji:

- celu tematycznego 6 *Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami*
Działanie VI.1. Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury
- celu tematycznego 8 *Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników*
Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej
- celu tematycznego 9 *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*
Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego

Interwencja zaplanowana w ramach OP VI będzie zorientowana na niwelowanie skutków wykluczenia społecznego na terenach problemowych (w tym zdegradowanych) oraz wykorzystanie i rozwój potencjałów endogenicznych regionu łódzkiego opartych na walorach przyrodniczo-kulturowych, szczególnie w aspekcie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi gospodarki turystycznej, w tym powstawania nowych miejsc pracy.

W ramach interwencji nastąpi również podniesienie jakości i dostępności usług kulturalnych poprzez realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony, zachowania zasobów dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju instytucji kultury.

Planowane w ramach OP VI przedsięwzięcia w zakresie usług kulturalnych i turystycznych, rozwoju potencjałów endogenicznych obszarów o specyficznych potrzebach oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych przyczynią się do ożywienia społeczno-gospodarczego regionu, jak i wpłyną na podniesienie jakości i atrakcyjności życia mieszkańców województwa łódzkiego. Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych będzie następowało poprzez realizację szerokiego spektrum inwestycji infrastrukturalnych prowadzących do aktywizacji społeczno-gospodarczej terenów zdegradowanych.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFRR	279 125 837
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VI.1	Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury
	Poddziałanie VI.1.1	Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury - ZIT
	Poddziałanie VI.1.2	Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie VI.1	<p>Celem szczegółowym działania jest zwiększona partycypacja w kulturze na terenie województwa.</p> <p>Działanie doprowadzi do zwiększonej partycypacji w kulturze mieszkańców województwa łódzkiego oraz turystów w oparciu o rozwój obiektów dziedzictwa kulturowego oraz instytucji kultury. Dzięki projektom wspartym w ramach działania nastąpi podniesienie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej regionu poprzez wyeksponowanie cennych wartości obiektów kulturowych i ich zbiorów oraz poszerzenie oferty usług kulturalnych województwa.</p> <p>W ramach działania dofinansowane będą projekty obejmujące prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków w celu umożliwienia im pełnienia funkcji kulturalnych wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia. Dodatkowo w przypadku, gdy otoczenie wokół zabytku nieruchomego (np. ogród, park) wpisane jest do rejestru zabytków, możliwe będzie objęcie wsparciem prac polegających na jego zagospodarowaniu.</p> <p>W odniesieniu do infrastruktury instytucji kultury wsparcie będzie dotyczyło robót budowlanych (z wyłączeniem prac polegających na budowie) lub zakupu wyposażenia, w ramach których nastąpi podniesienie jakości i dostępności oferty kulturalnej. Możliwa będzie także realizacja inwestycji niezbędnych do dostosowania istniejących obiektów do pełnienia nowych funkcji kulturalnych, w tym edukacyjnych.</p> <p>Renowacja i konserwacja zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków, digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz wykorzystanie w obiektach zabytkowych i instytucjach kultury technologii informacyjno-komunikacyjnych wspierane będą w ramach działania, wyłącznie jako komponent projektu.</p> <p>Wsparcie w ramach działania nie będzie kierowane na budowę od podstaw nowej infrastruktury kulturalnej.</p> <p>Projekty wsparte w ramach działania muszą wynikać z przeprowadzonej analizy popytu, wskazującej że przyczynią się do osiągnięcia trwałych i wymiernych korzyści społeczno-gospodarczych, szczególnie w aspekcie wpływu projektu</p>

		dotyczącego rozwoju zasobów dziedzictwa kulturowego na wzrost atrakcyjności turystycznej regionu, wpływając także na całoroczną aktywność gospodarczą. Ponadto, dofinansowana w działaniu infrastruktura będzie wykorzystana i zagospodarowana zgodnie z celem niniejszego działania, stanowiąc uzupełnienie dla działań finansowanych z EFS.
	Poddziałanie VI.1.1	Wsparciem zostaną objęte projekty wdrażane poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, zidentyfikowane w Strategii ZIT.
	Poddziałanie VI.1.2	Wsparcie będzie udzielane dla projektów zlokalizowanych w województwie łódzkim na obszarze ZIT (niewpisanych do Strategii ZIT), jak i zlokalizowanych poza obszarem ZIT.
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CO09)
	Poddziałanie VI.1.2	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VI.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem Liczba instytucji kultury objętych wsparciem
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	
9. Typy projektów	Działanie VI.1	<p>1) prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach nieruchomych niezbędne do zachowania pełnionych przez nie funkcji kulturalnych lub do nadania im takich funkcji</p> <p>W ramach w/w typu wyłącznie jako element większego projektu mogą być realizowane następujące przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> zakup wyposażenia niezbędnego do zachowania pełnionych funkcji kulturalnych lub nadania funkcji kulturalnych, prace polegające na zagospodarowaniu otoczenia wokół zabytku (jeżeli to otoczenie jest wpisane do rejestru zabytków), konserwacja i renowacja zabytków ruchomych, w tym przede wszystkim muzealiów, starodruków, zbiorów piśmienniczych, archiwaliów, księgozbiorów, wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w zakresie zwiększenia dostępu do kultury oraz digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnienie. <p>2) roboty budowlane z wyłączeniem prac polegających na budowie, zakup wyposażenia do obiektów instytucji kultury, zabezpieczenie zasobów na wypadek zagrożeń, w tym w szczególności w zakresie zabezpieczeń np.</p>
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	

		<p>przeciwpożarowych, przeciwwłamaniowych</p> <p>W ramach w/w typu wyłącznie jako element większego projektu mogą być realizowane następujące przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konserwacja i renowacja zabytków ruchomych, w tym przede wszystkim muzealiów, starodruków, zbiorów piśmienniczych, archiwaliów, księgozbiorów, • wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w zakresie zwiększenia dostępu do kultury, w tym digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnienie.
10. Typ beneficjenta	Działanie VI.1	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst, posiadające osobowość prawną, • organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, • instytucje kultury, • organizacje pozarządowe, • kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych • publiczne szkoły artystyczne i uczelnie artystyczne, • szkoły wyższe prowadzące działalność w zabytkowych obiektach, • archiwa państwowe, • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, • LGD, • przedsiębiorcy.
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VI.1	Mieszkańcy województwa łódzkiego, potencjalni turyści
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
	Poddziałanie VI.1.2	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.1.2	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów)	Działanie VI.1	40 742 435

wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Poddziałanie VI.1.1	22 900 000
	Poddziałanie VI.1.2	17 842 435
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Projekty zidentyfikowane w Strategii ZIT
	Poddziałanie VI.1.2	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
	Poddziałanie VI.1.2	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
	Poddziałanie VI.1.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparciem w ramach działania będą objęte projekty dotyczące infrastruktury małej skali, których całkowity koszt nie przekroczy 5 mln EUR. • Wydatki związane z zabytkami ruchomymi będą kwalifikowalne do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych projektu. • Wydatki związane z przygotowaniem projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% kosztów kwalifikowalnych (nie dotyczy projektów w zakresie zabytków). • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu.
	Poddziałanie VI.1.2	

		<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowalne do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	W ramach działania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-financingu działania m.in. informacyjno – promocyjne, szkoleniowe mogą być stosowane w przypadku, gdy stanowią integralną część projektu. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.
Poddziałanie VI.1.2		
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VI.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Metoda luki w finansowaniu
Poddziałanie VI.1.2		
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
Poddziałanie VI.1.2		
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego. W związku z art. 27 ust 5 ww. ustawy w przypadku projektów
Poddziałanie VI.1.2		

		objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu ¹³ (jeśli dotyczy) ¹⁴	Działanie VI.1	85% * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	
	Poddziałanie VI.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie VI.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VI.1	15% * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
27. Minimalna i maksymalna	Działanie VI.1	

¹³ W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy. W przypadku projektów generujących dochód dofinansowanie UE jest ustalane na podstawie art. 61 albo 65 rozporządzenia 1303/2013. Obniżeniu podlega nie poziom dofinansowania w ujęciu procentowym, a kwota wydatków kwalifikowalnych.

¹⁴ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Poddziałanie VI.1.1	Maksymalna wartość projektu: 5 000 000 EUR
	Poddziałanie VI.1.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VI.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie VI.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VI.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.1.1	
	Poddziałanie VI.1.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/poddziałania	Działanie VI.2	Rozwój gospodarki turystycznej
6. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Działanie VI.2	Celem szczegółowym działania jest zwiększone wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych województwa łódzkiego dla rozwoju gospodarki turystycznej.

		<p>Działanie przyczyni się do stworzenia warunków do rozwoju gospodarki turystycznej w oparciu o wykorzystanie potencjałów endogenicznych regionu zidentyfikowanych w polityce terytorialno-funkcjonalnej województwa (SRWŁ 2020). Unikatowe walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz kulturowe regionu determinują możliwość rozwoju atrakcji turystycznych oraz wzrost ruchu turystycznego na danym obszarze stanowiąc o jego konkurencyjności.</p> <p>Wsparcie objęte będą projekty w zakresie infrastruktury turystycznej oraz produktów regionalnych, przyczyniające się do rozwoju gospodarki turystycznej poprzez tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy w tym sektorze.</p> <p>Dofinansowanie projektu będzie uwarunkowane jego spójnością ze stworzonym przez jednostkę/ jednostki samorządu terytorialnego planem działań, opartym na strategii rozwoju danego obszaru, zgodnym z SRWŁ 2020, zapewniającym spójną, zintegrowaną koncepcję rozwoju danego terytorium i wskazującym powiązane ze sobą projekty lub typy projektów. W ramach działania w sposób komplementarny do działań finansowanych z EFS tworzone będą sprzyjające warunki ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości (samozatrudnienie).</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie VI.2	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CO08)
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VI.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CO02) Liczba wybudowanej infrastruktury turystycznej Liczba przebudowanej infrastruktury turystycznej Długość szlaków turystycznych
9. Typy projektów	Działanie VI.2	<p>1) budowa, przebudowa infrastruktury turystycznej, 2) przystosowanie istniejących obiektów do pełnienia funkcji turystycznych, 3) inwestycje przyczyniające się do tworzenia lub rozwoju produktów regionalnych</p> <p>W ramach w/w typów projektów wyłącznie jako element projektu zgodnego z celem działania VI.2 mogą być realizowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> inwestycje związane z zakupem wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji projektu, inwestycje polegające na zagospodarowaniu bezpośredniego otoczenia funkcjonalnie powiązanego z realizowaną inwestycją, inwestycje odnoszące się do dziedzictwa kulturowego i infrastruktury kulturalnej (w tym zakup sprzętu i

		wyposażenia), <ul style="list-style-type: none"> • kampanie promujące atrakcyjność turystyczną regionu.
10. Typ beneficjenta	Działanie VI.2	<ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorcy, • jednostki samorządu terytorialnego, związki, stowarzyszenia jst. <p>Wsparcie będą mogły uzyskać również projekty partnerskie związane przez jednostkę samorządu terytorialnego z podmiotami publicznymi, PGL Lasami Państwowymi i ich jednostkami organizacyjnymi, organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz osobami prawnymi kościołów i związków wyznaniowych, LGD.</p>
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VI.2	Mieszkańcy województwa łódzkiego, turyści
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VI.2	59 897 859 EUR
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie	Działanie VI.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca

podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	<ul style="list-style-type: none"> • Całkowita wartość kosztów kwalifikowalnych projektu w ramach działania nie może przekroczyć 2 mln EUR. • Wydatki związane z przygotowaniem projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% kosztów kwalifikowalnych.. • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tyś. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowalne do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	W ramach działania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-finansingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-finansingu działania m.in. informacyjno – promocyjne, szkoleniowe mogą być stosowane w przypadku, gdy stanowią integralną część projektu. Wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VI.2	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	Metoda luki w finansowaniu
22. Warunki	Działanie	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80%

stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	VI.2	dofinansowania
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie VI.2	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	<p style="text-align: center;">85%</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane	Działanie VI.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac

beneficjentow i przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)		
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VI.2	Ogółem 15% * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	Maksymalna wartość kosztów kwalifikowalnych: 2 000 000 EUR
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.2	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VI.2	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie VI.2	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VI.2	Nie dotyczy

PIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VI.3	Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego
	Poddziałanie nr VI.3.1	Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT
	Poddziałanie nr VI.3.2	Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego
6. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Działanie VI.3	<p>Celem szczegółowym działania jest przywrócenie lub nadanie funkcji społecznych i gospodarczych na terenach zdegradowanych.</p> <p>Wynikiem realizacji działania będzie wprowadzenie funkcji społecznych (edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych) i gospodarczych lub ich przywrócenie na terenach zdegradowanych, co w konsekwencji wpłynie na niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na zdegradowanych obszarach miejskich i wiejskich. Realizacja projektów w działaniu VI.3 powinna doprowadzić do osiągnięcia długotrwałych i wymiernych korzyści społeczno-gospodarczych, rozumianych jako zmniejszenie ubóstwa, wzrost aktywności społecznej oraz zapewnienie szerokiego dostępu do usług publicznych dla mieszkańców województwa łódzkiego.</p> <p>Aby osiągnąć założony cel, w działaniu wspierane będą kompleksowe projekty składające się z przedsięwzięć odnoszących się łącznie do każdej z niżej wymienionych sfer:</p> <ul style="list-style-type: none"> – materialno-przestrzennej (modernizacja budynków oraz przestrzeni publicznej i infrastruktury technicznej), – społecznej (rozwiązanie problemów społecznych takich jak: bezrobocie, wykluczenie społeczne, podnoszenie poziomu kapitału ludzkiego), – gospodarczej (tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości), – środowiskowej (działania zwiększające efektywność energetyczną i służące wykorzystaniu terenów zdegradowanych). <p>W aspekcie materialno-przestrzennym i środowiskowym projekty będą obejmować realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych koncentrujących się na tworzeniu warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów zdegradowanych, wprowadzeniu ładu przestrzennego oraz na podniesieniu poziomu bezpieczeństwa rewitalizowanych terenów. Realizacja przedsięwzięć ze sfery gospodarczej ma służyć przede wszystkim aktywizacji obszarów marginalizowanych pod względem gospodarczym. Ważnym aspektem rewitalizacji będą również działania o charakterze społecznym, skierowane na włączenie społeczne osób zamieszkujących tereny zdegradowane i walkę z ubóstwem, m.in. poprzez ułatwienie dostępu do usług publicznych</p>

		<p>oraz aktywizację tych osób na rynku pracy.</p> <p>W związku z powyższym projekty wspierane w ramach działania VI.3 powinny być realizowane w sposób komplementarny, przede wszystkim w odniesieniu do działań wspieranych z EFS.</p> <p>Projekty uzyskujące wsparcie w ramach działania muszą wynikać z lokalnego programu rewitalizacji lub dokumentu równoważnego (np. Strategii ZIT), opracowanych z uwzględnieniem krajowych ram dla działań rewitalizacyjnych. Dodatkowo projekty realizowane przez Lokalne Grupy Działania muszą być spójne z założeniami Lokalnych Strategii Rozwoju.</p> <p>Wszystkie projekty w ramach działania muszą uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Co do zasady, działanie nie obejmuje projektów polegających na budowie obiektów od podstaw.</p>
	Poddziałanie VI.3.1	<p>Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT</p> <p>W ramach poddziałania wsparciem zostaną objęte projekty zaplanowane do realizacji w ramach Strategii ZIT, zgodne z analizą w zakresie problemów społecznych przeprowadzoną w oparciu o ramy prawne dla działań rewitalizacyjnych.</p>
	Poddziałanie VI.3.2	<p>Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego</p> <p>Wsparcie będzie udzielane w odniesieniu do projektów zlokalizowanych na terenie całego województwa, zgodnych z lokalnym programem rewitalizacji lub dokumentem równoważnym.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie VI.3	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VI.3	<ul style="list-style-type: none"> Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (CO37) Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (CO40)
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (CO40)

9. Typy projektów	Działanie VI.3	<p>W działaniu wspierane będą kompleksowe projekty odnoszące się do wszystkich sfer wymienionych w pkt. 6, a więc do sfery materialno-przestrzennej, społecznej, gospodarczej oraz środowiskowej poprzez realizację następujących typów projektów:</p> <p>1) renowacja, adaptacja obiektów prowadząca do przywrócenia lub nadania nowych funkcji, wraz z możliwością zakupu sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji celu projektu,</p> <p>2) zagospodarowanie przestrzeni publicznej funkcjonalnie powiązanej z obiektami poddawanych rewitalizacji, w tym tworzenie lub modernizacja miejsc rekreacji i terenów zielonych (obejmująca również obiekty małej infrastruktury),</p> <p>3) przebudowa, prace konserwatorsko-restauratorskie, remont części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (w tym termomodernizacja budynku mieszkalnego (jeżeli stanowi element kompleksowej rewitalizacji)).</p> <p>Jako komponent projektu mogą być realizowane następujące typy działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie terenu wokół rewitalizowanych obiektów, • instalacja monitoringu lub oświetlenia w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego, • budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej, • budowa, przebudowa, podłączenie do infrastruktury sieciowej (wyłącznie jako element niezbędny w przeprowadzanej rewitalizacji budynku, przebudowy przestrzeni publicznej lub inwestycji w infrastrukturę drogową), • inwestycje w zakresie kultury; <p>Wsparciem objęte będą prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy zabytkach nieruchomych (wpisanych zarówno do rejestru zabytków oraz ewidencji gminnych) wraz ze znajdującymi się w nich zabytkami ruchomymi oraz adaptacja obiektów w celu umożliwienia im pełnienia funkcji kulturalnych. W ramach komponentu dot. kultury, kwalifikowalne będą prace w otoczeniu rewitalizowanego obiektu (w tym zabytku nieruchomego) oraz zakup niezbędnego wyposażenia do obiektów infrastruktury kultury.</p>
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	
10. Typ beneficjenta	Działanie VI.3	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki, stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, • organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe, • organizacje pozarządowe • kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,

		<ul style="list-style-type: none"> • instytucje kultury, • spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, • LGD, • szkoły wyższe, • jednostki naukowe, • przedsiębiorcy.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Mieszkańcy województwa łódzkiego
Poddziałanie VI.1.2		
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
Poddziałanie VI.3.2	Nie dotyczy	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VI.3	178 485 543
	Poddziałanie VI.3.1	75 947 380
	Poddziałanie VI.3.2	102 538 163
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Projekty zidentyfikowane w ramach Strategii ZIT
Poddziałanie VI.3.2	Nie dotyczy	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
Poddziałanie VI.3.2	Nie dotyczy	
17. Tryb(y) wyboru	Działanie VI.3	
	Poddziałanie	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy.

projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	VI.3.1	Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
	Poddziałanie VI.3.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Projekty z komponentem kulturalnym kwalifikują się do wsparcia pod warunkiem, iż element kulturalny nie przekracza 2 mln EUR kosztów kwalifikowalnych projektu. • Wydatki na zabytki ruchome (znajdujące się w rewitalizowanych obiektach) nie mogą stanowić więcej niż 10% kosztów kwalifikowalnych projektu. • Inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej mogą być wspierane w ramach działania wyłącznie, gdy będą przyczyniać się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych jako element lokalnego programu rewitalizacji do max. wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki związane z przygotowaniem projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% kosztów kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowalne do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.
	Poddziałanie VI.3.2	
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Wykorzystanie mechanizmu cross-financingu możliwe będzie, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-financingu działania informacyjno-promocyjne, szkoleniowe i inne o charakterze społecznym mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu realizowanego w ramach typów
	Poddziałanie VI.3.2	

		przedsięwzięć. Wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.3.2	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Metoda luki w finansowaniu
	Poddziałanie VI.3.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania.
	Poddziałanie VI.3.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego. W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.
	Poddziałanie VI.3.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych	Ogółem	
	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	85 %*
	Poddziałanie	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych

ch na poziomie projektu ¹⁵ (jeśli dotyczy) ¹⁶	VI.3.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowani a całkowitego wydatków kwalifikowalny ch na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinanso wanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	
	Poddziałanie VI.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie VI.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalny ch	Działanie VI.3	15 %*
	Poddziałanie VI.3.1	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Poddziałanie nr 6.3.2	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość	Działanie VI.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.3.1	

¹⁵ W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy. W przypadku projektów generujących dochód dofinansowanie UE jest ustalane na podstawie art. 61 albo 65 rozporządzenia 1303/2013. Obniżeniu podlega nie poziom dofinansowania w ujęciu procentowym, a kwota wydatków kwalifikowalnych.

¹⁶ Rozbicie na kopertę Mazowiecką / 15 województw dotyczy krajowych PO. W przypadku regionalnych PO i osi priorytetowych w krajowych PO finansowanych z FS wartości należy umieścić w kolumnie „Ogółem” usuwając pozostałe kolumny.

wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Poddziałanie VI.3.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie VI.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VI.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie VI.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VI.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VI.3.1	
	Poddziałanie VI.3.2	

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa VII Infrastruktura dla usług społecznych

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

W ramach OP VII *Infrastruktura dla usług społecznych* realizowane będą trzy cele tematyczne:

CT2 *Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK*

Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne

CT9 *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*

Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia

Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej

CT10 *Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie*

Działanie VII.4 Edukacja

Interwencja zaplanowana w Osi zmierzać będzie do zmniejszania dysproporcji wewnątrzregionalnych w zakresie dostępności i jakości infrastruktury społecznej. Planowane przedsięwzięcia wynikać będą ze zdiagnozowanych potrzeb oraz uwzględnią poziom dostępności i wykorzystania infrastruktury społecznej w województwie, by zapewnić jak największą efektywność realizowanych przedsięwzięć nie tylko w wymiarze lokalnym, ale również regionalnym. Wsparcie infrastruktury społecznej obejmie m.in. inwestycje w obszarze edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, opieki nad dziećmi do trzeciego roku życia i zmierzać będzie do poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych, których brak lub niedostateczna dostępność powoduje wykluczenie z życia zawodowego i społecznego. W ramach Osi wspierany będzie również rozwój e-usług sektora publicznego, który wpłynie na zwiększenie dostępności oraz poprawę stopnia wykorzystania usług cyfrowych przez mieszkańców regionu.

Podejmowane przedsięwzięcia uwzględnią będą wymiar gospodarczy poprzez m.in. inwestowanie w edukację dostosowaną do potrzeb rynku pracy, niwelowanie barier w dostępie do rynku pracy osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi, udostępnienie jak najszerszego zakresu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, w tym usług ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej.

Realizowane w ramach Osi działania przyczynią się do zwiększenia zastosowania TIK w społeczeństwie, zmniejszenia skali ubóstwa i wykluczenia społecznego, poprawy jakości kształcenia.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFRR	127 736 610
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VII.1	Technologie informacyjno-komunikacyjne
	Poddziałanie VII.1.1	Technologie informacyjno-komunikacyjne – ZIT
	Poddziałanie VII.1.2	Technologie informacyjno-komunikacyjne
6. Cel/e szczegółowe/e działania/ poddziałania	Działanie VII.1 Poddziałanie nr VII.1.1 Poddziałanie nr VII.1.2	<p>Celem szczegółowym działania jest zwiększone wykorzystanie e-usług publicznych, w tym informacji sektora publicznego, przez mieszkańców województwa łódzkiego.</p> <p>W ramach Działania VII.1 przewiduje się wsparcie rozwoju usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną.</p> <p>Inwestycje w tym obszarze pozwolą na zwiększenie dostępności usług cyfrowych oraz wpłyną na poprawę stopnia wykorzystania ich przez mieszkańców województwa łódzkiego.</p> <p>Zapewnienie interoperacyjności publicznych systemów teleinformatycznych oraz udostępnienie szerokiego zakresu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną umożliwi pełną interakcję mieszkańców województwa z instytucjami publicznymi.</p> <p>Wsparciem zostanie objęta także digitalizacja informacji sektora publicznego, będących w posiadaniu instytucji szczebla regionalnego i lokalnego, wraz z zapewnieniem powszechnego, otwartego dostępu do tych zasobów. Realizowane działania doprowadzą do wzrostu wykorzystania oraz jakości udostępnianych w postaci cyfrowej informacji sektora publicznego.</p> <p>Uzyskanie wsparcia na digitalizację będzie uwarunkowane koniecznością udostępnienia do ponownego wykorzystania treści w postaci cyfrowej objętych zakresem projektu.</p> <p>Przedsięwzięcia realizowane w obszarze e-usług publicznych muszą być zgodne z przepisami z zakresu wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych, a także z zakresu dostępu do informacji publicznej i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego.¹⁷</p>

¹⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych).

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/37/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE w sprawie ponownego

		<p>Projekty polegające na dostosowaniu systemów informatycznych do wymiany z Systemem Informacji Medycznej będą realizowane jedynie w przypadku nie dublowania się funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach</p> <p>Ponadto w ramach działania wykluczona jest realizacja inwestycji, w których wystąpić może ryzyko opóźnienia lub braku wdrożenia z powodu niejasności legislacyjnych odnoszących się do zakresu przedsięwzięcia.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie VII.1	-
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VII.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne • Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja, • Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A), • Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego, • Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
9. Typy projektów	Działanie VII.1	<p>Realizacja projektów obejmować będzie rozwój interoperacyjnych e-usług publicznych (w szczególności usług o wysokim poziomie dojrzałości), w zakresie e-administracji (w tym systemów informacji przestrzennej), e-bezpieczeństwa, e-zdrowia.</p> <p>1. Rozwój e-administracji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa systemów teleinformatycznych wraz z niezbędną infrastrukturą dla potrzeb elektronicznego obiegu dokumentów wraz z obiegiem spraw i pracy (workflow), modelowania i optymalizacji procesów w administracji publicznej, - budowa szeroko dostępnych dla obywateli regionalnych platform umożliwiających dostęp przez Internet do usług publicznych, - budowa teleinformatycznych systemów komunikacji (podpis elektroniczny, elektroniczna pieczęć oraz inne sposoby uwierzytelniania form elektronicznych),
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	

wykorzystywania informacji sektora publicznego. Uzyskanie wsparcia na digitalizację będzie uwarunkowane koniecznością udostępnienia do ponownego wykorzystania treści w postaci cyfrowej objętych zakresem projektu.

		<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie, rozwijanie publicznych rejestrów referencyjnych (w tym systemów informacji przestrzennej), - rozwój infrastruktury informatycznej zapewniającej skuteczne mechanizmy zarządzania prawami dostępu do informacji i monitorowanie tego dostępu, - upowszechnienie systemów teleinformatycznych, pozwalających na szybką i sprawną wymianę danych pomiędzy różnymi podmiotami, umożliwiających poszerzenie zakresu spraw, które można zrealizować drogą elektroniczną. <p>2. Rozwój i udostępnianie informacji sektora publicznego, zasobów nauki, kultury i dziedzictwa regionalnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa lub zakup systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów będących w posiadaniu instytucji publicznych, w tym kulturowych lub naukowych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu do tych zasobów w postaci cyfrowej, - budowa, przebudowa lub zakup systemów zapewniających bezpieczeństwo przechowywania danych cyfrowych, <p>3. Rozwój e-zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa lub zakup systemów teleinformatycznych służących rozwojowi usług medycznych umożliwiających m.in. <ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie nowych i modernizację posiadanych systemów teleinformatycznych, • zapewnienie stałego dostępu do informacji o pacjentach (w tym tworzenie aplikacji dedykowanych pacjentom), • usprawnienie systemów teleinformatycznych przekazywania danych pomiędzy jednostkami placówek medycznych, <p>Inwestowanie w zasoby sprzętowe jednostki objętej wsparciem tj. w tzw. „twardą infrastrukturę informatyczną” będzie możliwe jedynie, o ile warunkować to będzie realizację celów projektu, a przeprowadzona analiza wykaże niedostępność zasobów w ramach administracji publicznej.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst,
Poddziałanie	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, 	

	nr VII.1.2	<ul style="list-style-type: none"> organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe (wyłącznie w sytuacji, w której projekt nie będzie miał zasięgu krajowego), instytucje kultury, szkoły wyższe, jednostki naukowe, archiwa państwowe, podmioty lecznicze w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe.
	Działanie VII.1	
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Poddziałanie nr VII.1.1	Mieszkańcy województwa łódzkiego.
	Poddziałanie nr VII.1.2	
	Działanie VII.1	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Poddziałanie nr VII.1.1	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
	Poddziałanie nr VII.1.2	Nie dotyczy
	Działanie VII.1	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Poddziałanie nr VII.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie nr VII.1.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VII.1	41 080 777
	Poddziałanie nr VII.1.1	2 129 828,00
	Poddziałanie nr VII.1.2	38 950 949,00
	Działanie VII.1	
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Poddziałanie nr VII.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie nr VII.1.2	
	Działanie VII.1	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

	Poddziałanie nr VII.1.2	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
	Poddziałanie nr VII.1.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki na twardą infrastrukturę w tym również zakup komputerów – do wysokości 50% wydatków kwalifikowanych. • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowanych. • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowanych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych.
	Poddziałanie nr VII.1.2	
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	<p>W ramach Działania VII.1 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów.</p> <p>Realizowane w ramach cross-financingu działania m.in. informacyjno-promocyjne, szkoleniowe mogą być stosowane w przypadku, gdy stanowią integralną część projektu. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.</p>
	Poddziałanie nr VII.1.2	
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowanych	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie nr VII.1.2	
21. Warunki uwzględniania	Działanie VII.1	
	Poddziałanie	Metoda luki w finansowaniu.

dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
	Poddziałanie nr VII.1.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
	Poddziałanie nr VII.1.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie VII.1	85% *
	Poddziałanie nr VII.1.1	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
	Poddziałanie nr VII.1.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	Działanie VII.1	
	Poddziałanie nr VII.1.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie nr VII.1.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

(jeśli dotyczy)		
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VII.1	15% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
29. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VII.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VII.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie VII.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VII.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie nr VII.1.1	
	Poddziałanie nr VII.1.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VII.2	Infrastruktura ochrony zdrowia
6. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Działanie VII.2	<p>Celem szczegółowym działania jest zwiększona dostępność i jakość usług zdrowotnych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby regionalne.</p> <p>Rosnące zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, jak również postępujący proces starzenia się społeczeństwa wskazuje na bezwzględną konieczność rozwoju usług zdrowotnych, przede wszystkim z zakresu świadczeń w ramach opieki długoterminowej, paliatywnej, hospicyjnej oraz geriatricznej. Ponadto, z trendów epidemiologicznych wynika, że najistotniejszymi problemami zdrowotnymi osób dorosłych są wzmożona zachorowalność i umieralność z powodu chorób układu krążenia, nowotworowych, układu kostno-stawowego i mięśniowego, układu oddechowego, psychicznych. Dofinansowanie będzie dotyczyło infrastruktury ochrony zdrowia, w której udzielane są świadczenia zdrowotne w ww. zakresie oraz współpracujących z nią jednostek diagnostycznych, a także w zakresie specyficznych zdiagnozowanych potrzeb regionalnych, wynikających z przeprowadzonej diagnozy sytuacji demograficzno-epidemiologicznej i zidentyfikowanych ograniczeń w dostępie do świadczeń zdrowotnych.</p> <p>W ramach działania wspierane będą również projekty ukierunkowane na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Projekty dotyczące POZ powinny się przyczyniać do rozwoju opieki koordynowanej w celu zapewnienia kompleksowej opieki zdrowotnej, poprzez wzmocnienie roli lekarza POZ jako kierującego i tworzenie większych struktur świadczeniodawców integrujących podstawową opiekę zdrowotną i ambulatoryjną opiekę specjalistyczną (AOS) z leczeniem szpitalnym. Ponadto projekty w zakresie POZ i AOS powinny uwzględniać wsparcie w zakresie środowiskowych form opieki (wyłącznie jako element większego projektu).</p> <p>Wszystkie projekty w ramach działania muszą odzwierciedlać kierunek i priorytety strategiczne w</p>

		<p>zakresie świadczenia opieki zdrowotnej oraz zdrowia publicznego określone w Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne (Policy paper). Ponadto, projekty muszą być zgodne z Planem działań w obszarze zdrowia uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Jednocześnie zakres projektów dofinansowanych w ramach działania musi wynikać ze zidentyfikowanych deficytów i potrzeb uwzględniających sytuację demograficzną i epidemiologiczną oraz z faktycznego zapotrzebowania i dostępności infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze, potwierdzonych w mapach potrzeb zdrowotnych.</p> <p>W drodze wyjątku od ww. warunku dotyczącego map potrzeb, projekty w zakresie opieki koordynowanej mające na celu wzmocnienie POZ, AOS i środowiskowych form opieki mogą być współfinansowane od razu po przyjęciu przez Komitet Sterujący Planu działań, pod warunkiem, że diagnoza lub dane w dostępnych rejestrach medycznych umożliwiają weryfikację zasadności ich realizacji.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie VII.2	<ul style="list-style-type: none"> • Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi (CO36)
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VII.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych podmiotów leczniczych • Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej
9. Typy projektów	Działanie VII.2	<p>- budowa, przebudowa, remont infrastruktury ochrony zdrowia, w tym jej dostosowanie do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;</p> <p>- zakup urządzeń medycznych, wyposażenia niezbędnego do udzielania świadczeń medycznych, jak również zakup oprogramowania i sprzętu IT (oprogramowanie i sprzęt IT wyłącznie jako element projektu niezbędny do osiągnięcia celu projektu).</p> <p>Projekty polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia do obowiązujących przepisów będą niekwalifikowalne, chyba że ich realizacja będzie uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie VII.2	<p><u>W ramach projektów dotyczących wsparcia podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatry, opieki długoterminowej oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podmioty wykonujące działalność leczniczą (w

		<p>rozumieniu art.2 ust.1 pkt. 5 Ustawy o działalności leczniczej).</p> <p><u>W przypadku pozostałych projektów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • podmioty lecznicze działające jako samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, przedsiębiorcy, jednostki budżetowe (zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt. 1-3 Ustawy o działalności leczniczej), • lekarze i pielęgniarki, którzy wykonują swój zawód w ramach działalności leczniczej. <p>Z wyżej wskazanych typów beneficjentów wyłączone są podmioty, które kwalifikują się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.</p> <p>Dofinansowanie w ramach działania zostanie przyznane wyłącznie podmiotom wykonującym działalność leczniczą, które udzielają <u>świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych adekwatnych do zakresu projektu</u>. W przypadku podmiotu wykonującego działalność leczniczą, który planuje poszerzyć prowadzoną działalność, wymagane będzie zobowiązanie do posiadania umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej objętych zakresem projektu finansowanych ze środków publicznych najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania świadczeń po zakończeniu realizacji projektu.</p>
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VII.2	Mieszkańcy województwa łódzkiego.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VII.2	47 658 143
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia działający pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia, który będzie koordynował wsparcie w obszarze ochrony zdrowia udzielane w ramach różnych PO, zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa oraz Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne.

16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie VII.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednio związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10 % wydatków kwalifikowalnych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	W ramach działania VII.2 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-finansingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-finansingu działania, m.in. informacyjno-promocyjne, szkoleniowe, mogą być stosowane w przypadku, gdy stanowią integralną część projektu. Wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	Metoda luki w finansowaniu.

<p>22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie VII.2</p>	<p>Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania</p>
<p>23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie VII.2</p>	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
<p>24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie VII.2</p>	<p style="text-align: center;">85% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie VII.2</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>

26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VII.2	<p style="text-align: center;">15% *</p> <p style="text-align: center;">* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najwładniejsze warunki przyznawania	Działanie VII.2	Nie dotyczy.
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VII.2	Nie dotyczy.

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VII.3	Infrastruktura opieki społecznej
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie VII.3	<p>Celem szczegółowym działania jest zwiększona dostępność i jakość usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne.</p> <p>Realizacja działania umożliwi zapewnienie dostępu do niedrogich, wysokiej jakości usług społecznych odpowiadających potrzebom ich odbiorców oraz przyczyniających się do ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego.</p> <p>Podejmowane przedsięwzięcia wpłyną na rozwój opieki nad osobami starszymi oraz niepełnosprawnymi. Wsparcie zostaną inwestycje ukierunkowane na zwiększenie dostępności usług w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie uzyskają projekty infrastrukturalne, których realizacja przyczyni się do rozwoju usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, a także usług opieki środowiskowej dla osób zależnych lub niesamodzielnych. Wsparciem objęte zostaną również inwestycje dotyczące mieszkalnictwa chronionego i socjalnego.</p> <p>Działanie zapewni także zwiększenie dostępu do instytucji świadczących usługi opieki nad dziećmi do trzeciego roku życia.</p> <p>Dofinansowanie rozwoju usług społecznych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w ramach Działania powinno być zgodne z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji. W projektach należy uwzględnić potrzeby terytorialne i trendy demograficzne.</p> <p>Projekty finansowane w ramach działania będą realizowane pod warunkiem ścisłego powiązania z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia EFS, który w tym obszarze pełni funkcję wiodącą.</p> <p>Interwencja koncentrować się będzie na tych obszarach i grupach docelowych, które wymagają szczególnego wsparcia, i oparta zostanie na analizie wskazującej luki w dostępie do usług.</p> <p>Realizowane inwestycje nie powinny być</p>

		<p>ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.</p> <p>Realizowane przedsięwzięcia powiązane muszą być z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług (włączając formy stacjonarne), jednak tam, gdzie bardziej zasadne jest zastosowanie form instytucjonalnych (gdy objęcie opieką danej grupy osób nie jest możliwe w innej formie ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki), ich wsparcie również będzie możliwe.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie VII.3	-
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VII.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych obiektów opieki nad dziećmi do 3 roku życia • Liczba wybudowanych / rozbudowanych / zmodernizowanych obiektów świadczących usługi społeczne • Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CO35)
9. Typy projektów	Działanie VII.3	<p>1. dostosowanie infrastruktury pomocy społecznej do potrzeb regionu w zakresie świadczenia usług bytowych „</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont, przebudowa obiektów pomocy społecznej wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do osiągnięcia celów realizowanej inwestycji, - adaptacja istniejących budynków w celu dostosowania ich do świadczenia usług pomocy społecznej wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do osiągnięcia celów realizowanej inwestycji <p>2. projekty infrastrukturalne polegające na remoncie, przebudowie lub adaptacji istniejących budynków dla podmiotów realizujących formy pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> -w zakresie pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych oraz dla realizacji zadań rodzinnych domów dziecka - w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - w zakresie usług aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przez CIS, KIS, ZAZ, WTZ <p>3. mieszkalnictwo socjalne i chronione:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa lub remont zdegradowanych budynków

		<p>w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne i chronione w powiązaniu z procesem aktywizacji zawodowej, mającym na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Dopuszczalne będzie wsparcie wykraczające poza części wspólne budynków mieszkalnych.</p> <p>Przebudowa lub remont zdegradowanych budynków w celu adaptacji ich na mieszkania socjalne i chronione jest możliwa również w przypadku pojedynczych lokali. Aby kosztem kwalifikowanym był remont części wspólnych całego budynku, w którym miały się znajdować jeden lub kilka lokali socjalnych lub chronionych, powierzchnia tych lokali powinna być większa niż 50% powierzchni użytkowej danego budynku.</p> <p>4. tworzenie i rozwój infrastruktury opieki nad dziećmi w wieku do lat 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie, modernizacja lub adaptacja istniejących budynków wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (np. żłobki, żłobki przyzakładowe, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe). <p>Inwestycje stanowiąc muszą uzupełnienie interwencji EFS, umożliwiającej godzenie życia zawodowego z prywatnym, w celu zwiększenia aktywności zawodowej rodziców.</p> <p>W uzasadnionych przypadkach dopuszczalna będzie budowa nowych obiektów.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie VII.3	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, • podmioty lecznicze w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, • podmioty ekonomii społecznej, • organizacje pozarządowe, • kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, • przedsiębiorcy, • TBS (jedynie w zakresie mieszkalnictwa społecznego).
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VII.3	Mieszkańcy województwa łódzkiego.
12. Instytucja pośrednicząca	Działanie VII.3	Nie dotyczy

(jeśli dotyczy)		
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie VII.3	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VII.3	16 042 551
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie VII.3	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VII.3	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie VII.3	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VII.3	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. • Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu • Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10 % wydatków kwalifikowalnych projektu. • Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%)	Działanie VII.3	W ramach działania VII.3 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub

(jeśli dotyczy)		efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-financingu działania, m.in. informacyjno-promocyjne, szkoleniowe, mogą być stosowane w przypadku, gdy stanowią integralną część projektu. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10 % finansowania unijnego w ramach projektu.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VII.3	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VII.3	Metoda Luki w finansowaniu
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie VII.3	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie VII.3	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego. W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie VII.3	85% * * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.

<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie VII.3</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>
<p>26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie VII.3</p>	<p style="text-align: center;">15% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych</p>
<p>27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie VII.3</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie VII.3</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie VII.3</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie VII.3</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Działanie VII.3</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>32. Katalog ostatecznych odbiorców</p>	<p>Działanie VII.3</p>	<p>Nie dotyczy.</p>

instrumentów finansowych		
-----------------------------	--	--

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VII.4	Edukacja
	Podziałanie VII.4.1	Kształcenie zawodowe i ustawiczne
	Podziałanie VII.4.2	Edukacja przedszkolna
	Podziałanie VII.4.3	Edukacja ogólna
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie VII.4 Edukacja	<p>Przedsięwzięcia realizowane w ramach działania pozwolą na zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji i zbudowanie dobrze wykształconego społeczeństwa, z kompetencjami opartymi na indywidualnych predyspozycjach i z umiejętnością dostosowania do zmieniających się warunków i pojawiających się potrzeb przyszłej zatrudnialności.</p> <p>Interwencja uwzględni konieczność dostosowania infrastruktury edukacyjnej i wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, które powinny w jak najpełniejszym stopniu mieć możliwość uczestniczenia we wszelkich formach edukacji ogólnodostępnej.</p> <p>Wsparcie inwestycji współfinansowanych z EFRR w ramach działania będzie możliwe wyłącznie w powiązaniu z interwencją EFS jako element uzupełniający przedsięwzięcia EFS, wspierający realizację celów osi priorytetowej XI.</p> <p>Wszystkie przedsięwzięcia realizowane w ramach działania uwzględniać powinny poziom dostępności i wykorzystania infrastruktury edukacyjnej w województwie, tendencje demograficzne, specyfikę regionu oraz potrzeby i deficyty zidentyfikowane w diagnozie regionalnej w celu zagwarantowania wdrożenia jedynie uzasadnionych kosztowo i efektywnych działań.</p> <p>W zakresie interwencji dotyczącej kształcenia zawodowego, ustawicznego i ogólnego możliwa będzie realizacja działań służących wykorzystaniu infrastruktury do popularyzacji nauki i innowacji. Wsparcie obiektów i rozwoju usług dydaktycznych służących promocji nauki i rozwoju innowacyjności uczniów możliwe będzie jedynie jako element szerszego projektu, stanowiący uzupełnienie interwencji w ramach działania VII.4.</p>
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	<p>Celem szczegółowym podziałania jest wzrost jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego.</p> <p>Głównym wyzwaniem w ramach kształcenia zawodowego i ustawicznego jest wyposażenie absolwentów w kompetencje najbardziej poszukiwane</p>

		<p>przez pracodawców, w tym stworzenie możliwości zdobycia nowoczesnego zawodu dostosowanego do potrzeb innowacyjnej gospodarki. W związku z powyższym wsparcie w ramach poddziałania ukierunkowane będzie na podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego i ustawicznego, co umożliwi wzmocnienie wymiaru praktycznego szkolenia zawodowego i pozwoli na dostosowanie kształcenia do aktualnych potrzeb i oczekiwań regionalnego rynku pracy.</p>
	<p>Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna</p>	<p>Celem szczegółowym poddziałania jest wzrost dostępności edukacji przedszkolnej.</p> <p>Poddziałanie będzie obejmowało inwestycje w infrastrukturę przedszkolną, które wpłyną na zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej i wyrównanie szans rozwojowych dzieci na jak najwcześniejszym etapie kształcenia. Pozwoli to na lepsze przygotowanie dzieci do kolejnych etapów edukacji oraz ułatwi rodzicom łączenie życia zawodowego z życiem prywatnym.</p>
	<p>Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna</p>	<p>Celem szczegółowym poddziałania jest poprawa jakości kształcenia ogólnego w zakresie wsparcia kompetencji kluczowych na rynku pracy oraz nauczania eksperymentalnego.</p> <p>Wsparcie będzie skierowane na poprawę jakości edukacji w zakresie nauczania ogólnego wspierającego rozwój kompetencji kluczowych i nauczania eksperymentalnego. Powyższe ułatwi wybór dalszej ścieżki edukacyjnej czy zawodowej, późniejsze funkcjonowanie na rynku pracy oraz naturalnie włączy osoby objęte wsparciem w proces uczenia się przez całe życie.</p>
		<p>Działanie VII.4 Edukacja</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<p>Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne</p>	-
	<p>Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna</p>	-
	<p>Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna</p>	-
8. Lista wskaźników produktu		<p>Działanie VII.4 Edukacja</p>
	<p>Podziałanie VII.4.1 Kształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty

	zawodowe i ustawiczne	<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CO35) • Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty • Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CO35) • Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty • Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CO35) • Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej
9. Typy projektów	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	<p>- adaptacja, modernizacja istniejących obiektów szkolnictwa zawodowego w celu dostosowania do warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej.</p> <p>- doposażenie, wyposażenie szkół i placówek w odpowiedni do nauki sprzęt, narzędzia czy materiały techno-dydaktyczne.</p> <p>Jako element uzupełniający interwencję zmierzającą do osiągnięcia celu szczegółowego możliwe będą działania, mające wpływ na sprawność fizyczną uczniów, dotyczące adaptacji istniejących pomieszczeń na bazę sportową, w tym zakup wyposażenia, w placówkach edukacyjnych . Realizacja inwestycji możliwa będzie jedynie w przypadku zdiagnozowania istotnych potrzeb w tym zakresie.</p>
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	<p>- adaptacja, modernizacja istniejących obiektów na potrzeby działalności edukacyjnej wraz z wyposażeniem, doposażeniem w niezbędny sprzęt, pomoce dydaktyczne itp. (w wyjątkowych sytuacjach, gdy nie będzie możliwości adaptacji istniejących budynków, dopuszcza się budowę nowych obiektów lub przebudowę istniejących, związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej tylko w przypadku zidentyfikowania takiej potrzeby w diagnozie regionalnej).</p> <p>Jako element uzupełniający interwencję zmierzającą do osiągnięcia celu szczegółowego możliwe będą</p>

		<p>działania, mające wpływ na sprawność fizyczną uczniów, dotyczące adaptacji istniejących pomieszczeń na bazę sportową, w tym zakupu wyposażenia, w placówkach edukacyjnych . Realizacja inwestycji możliwa będzie jedynie w przypadku zdiagnozowania istotnych potrzeb w tym zakresie</p>
	<p>Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna</p>	<p>Przewiduje się inwestycje z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptacja, modernizacja istniejących obiektów na potrzeby działalności edukacyjnej (w wyjątkowych sytuacjach, gdy nie będzie możliwości adaptacji istniejących budynków, dopuszcza się budowę nowych obiektów lub przebudowę istniejących, związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej tylko w przypadku zidentyfikowania takiej potrzeby w diagnozie regionalnej), - zakup niezbędnego wyposażenia, sprzętu i oprogramowania dla szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, które pozwoli na wsparcie kompetencji kluczowych na rynku pracy jak i będzie stanowić fundament do nauczania eksperymentalnego. <p>Jako element uzupełniający interwencję zmierzającą do osiągnięcia celu szczegółowego możliwe będą działania, mające wpływ na sprawność fizyczną uczniów, dotyczące budowy, przebudowy bazy sportowej oraz zakupu wyposażenia w placówkach edukacyjnych (w wyjątkowych sytuacjach, gdy nie będzie możliwości adaptacji istniejących budynków, dopuszcza się budowę nowych obiektów lub przebudowę istniejących, związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej, tylko w przypadku zidentyfikowania takiej potrzeby w diagnozie regionalnej). Realizacja inwestycji możliwa będzie jedynie w przypadku zdiagnozowania istotnych potrzeb w tym zakresie.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie VII.4 Edukacja	
	<p>Poddziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne</p>	<p>osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli.
	<p>Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi placówki wychowania przedszkolnego, • osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki

	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	<ul style="list-style-type: none"> osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki,
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VII.4 Edukacja	Mieszkańcy województwa łódzkiego
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Nie dotyczy
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Nie dotyczy
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VII.4 Edukacja	22 955 139,00
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	10 939 409,00
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	6 129 425,00
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	5 886 305,00
15. Mechanizmy	Działanie VII.4 Edukacja	

powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami i w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Wsparcie inwestycji współfinansowanych z EFRR w ramach działania będzie możliwe wyłącznie w powiązaniu z interwencją EFS jako element uzupełniający przedsięwzięcia EFS, wspierający realizację celów wynikających z PI 10i i 10iv. Powyższy warunek zostanie zapewniony dzięki realizacji projektów zintegrowanych.
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Nie dotyczy
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	<ul style="list-style-type: none"> Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych. Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu. Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowalne do wysokości 10 % wydatków kwalifikowalnych projektu.
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		

		<ul style="list-style-type: none"> Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	W ramach działania VII.4 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-finansingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Realizowane w ramach cross-finansingu działania m.in. informacyjno-promocyjne, szkoleniowe mogą być stosowane w przypadku, gdy stanowią integralną część projektu. Wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10 % finansowania unijnego.
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Nie dotyczy
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Metoda Luki w finansowaniu
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna		
23. Pomoc publiczna i pomoc de	Działanie VII.4 Edukacja	
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej,

<p>minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>zawodowe i ustawiczne</p>	<p>dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
	<p>Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna</p>	
	<p>Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna</p>	
<p>24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie VII.4 Edukacja</p>	<p>85% *</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.</p>
	<p>Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne</p>	
	<p>Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna</p>	
	<p>Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna</p>	
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie VII.4 Edukacja</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>
	<p>Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>
	<p>Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>
	<p>Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna</p>	<p>Do uzupełnienia na dalszym etapie prac</p>
<p>26. Minimalny</p>	<p>Działanie VII.4</p>	<p>15% *</p>

wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Edukacja	* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie VII.4 Edukacja	Nie dotyczy
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	
30. Mechanizm wdrażania	Działanie VII.4 Edukacja	Nie dotyczy

instrumentów finansowych	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie VII.4 Edukacja	Nie dotyczy
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VII.4 Edukacja	Nie dotyczy
	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	
	Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	
	Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa VIII Zatrudnienie

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś Priorytetowa VIII Zatrudnienie w całości finansowana z EFS realizuje cel tematyczny 8 *Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.*

Zakres interwencji obejmuje:

Działanie VIII.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia przez powiatowe urzędy pracy

Działanie VIII.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia

Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości

Identyfikacja potrzeb i zjawisk zachodzących na regionalnym rynku pracy, w tym postępujących zmian demograficznych wskazuje, że należy podjąć szereg działań mających na celu zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy.

Oczekiwanym efektem działań aktywizacyjnych będzie wzrost zatrudnienia, a tym samym przywrócenie na rynek pracy osób z ww. grup, w szczególności osób po 50. roku życia, kobiet, długotrwale bezrobotnych, o niskich kwalifikacjach, z niepełnosprawnościami.

Wymiernymi rezultatami realizowanych przedsięwzięć będą: zwiększenie liczby osób, które uzyskają kwalifikacje i zdobędą doświadczenie zawodowe a także podejmą zatrudnienie. Dzięki wsparciu w postaci środków na podjęcie działalności gospodarczej możliwe będzie generowanie nowych miejsc pracy, zarówno w formie samozatrudnienia, jak i w miarę rozwoju firmy również dla pracowników najemnych.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFS	159 872 131
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VIII.1	Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29 roku życia przez powiatowe urzędy pracy.
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie VIII.1	Celem szczegółowym działania jest wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy. W ramach Działania VIII.1 realizowane będą projekty pozakonkursowe powiatowych urzędów pracy. Aby w sposób bardziej efektywny wykorzystać zasoby na rynku pracy, prowadzone będą działania zmierzające do poprawy szans na zatrudnienie osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne, znajdujące się w grupie pierwszej (tzw. bezrobotni aktywni) lub drugiej (tzw. wymagający

		<p>wsparcia) oddalenia od rynku pracy.</p> <p>Wsparcie osób bezrobotnych, zwłaszcza tych, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób po 50. roku życia, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach, będzie odpowiadało na zidentyfikowane u tych osób trudności i bariery oraz będzie się charakteryzowało zindywidualizowanym i kompleksowym podejściem do ich rozwiązania. W celu poprawy dostępu do rynku pracy prowadzone będą działania ukierunkowane na wzmocnienie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, podnoszenie kompetencji i nabywanie kwalifikacji zawodowych oraz zdobywanie doświadczenia zawodowego. Oferowana pomoc będzie obejmowała instrumenty i usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ponadto, aby zwiększyć efektywność podejmowanych działań, szczególny nacisk zostanie położony na wysoką jakość oferowanych usług. Wsparcie będzie dopasowane do aktualnych potrzeb lokalnych rynków pracy, głównie poprzez efektywną współpracę z pracodawcami i innymi partnerami.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie VIII.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu • Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VIII.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie • Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie • Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie • Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie
9. Typy projektów	Działanie VIII.1	<p>Programy aktywizacji zawodowej służące przywróceniu na rynek pracy osób, którym udzielane jest wsparcie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) instrumenty i usługi rynku pracy mające na celu zidentyfikowanie barier

		<p>uniemożliwiających wejście lub powrót na rynek pracy, określenie ścieżki zawodowej oraz indywidualizację wsparcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) pośrednictwo pracy, b) poradnictwo zawodowe, c) identyfikacja potrzeb poprzez indywidualne plany działania, <ol style="list-style-type: none"> 2) instrumenty i usługi rynku pracy służące podnoszeniu kompetencji i nabywaniu kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszemu dopasowaniu do potrzeb rynku pracy, np. poprzez wysokiej jakości szkolenia, 3) instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego: <ol style="list-style-type: none"> a) staże, b) praktyki zawodowe, c) prace interwencyjne, d) wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, 4) instrumenty i usługi rynku pracy mające na celu rozwój samozatrudnienia realizowane przez powiatowe urzędy pracy: <ol style="list-style-type: none"> a) środki w formie dotacji bezzwrotnej na podjęcie działalności gospodarczej, w tym koszty pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem działalności gospodarczej.
10. Typ beneficjenta	Działanie VIII.1	Powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne - powiatowe urzędy pracy
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VIII.1	<p>Osoby po 29. roku życia pozostające bez pracy, zarejestrowane w PUP jako bezrobotne, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby po 50. roku życia, – osoby długotrwale bezrobotne, – kobiety, – osoby z niepełnosprawnościami, – osoby o niskich kwalifikacjach. <p>Wsparcie aktywizacyjne skierowane będzie do osób bezrobotnych, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w grupie pierwszej (tzw. bezrobotni aktywni) lub drugiej (tzw. wymagający wsparcia) oddalenia od rynku pracy.</p>
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
13. Instytucja wdrażająca	Działanie VIII.1	Nie dotyczy

(jeśli dotyczy)		
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VIII.1	75 581 823
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie VIII.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie VIII.1	Uproszczone formy rozliczania wydatków mają zastosowanie zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 jedynie do kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem do wysokości określonej w art. 9 ust. 2d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Finansowanie zaliczkowe nieplanowane - finansowanie

		projektów odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie VIII.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej) i unijnego.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	85%* * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	100 %
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VIII.1	Brak możliwości wnoszenia wkładu własnego
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.1	Nie dotyczy

30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie VIII.1	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VIII.1	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VIII.2	Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia.
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie VIII.2	<p>Celem szczegółowym działania jest wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy.</p> <p>Aby w sposób bardziej efektywny wykorzystać zasoby na rynku pracy, prowadzone będą działania zmierzające do poprawy szans na zatrudnienie osób bezrobotnych, biernych zawodowo i poszukujących pracy.</p> <p>Wsparcie osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, zwłaszcza tych, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób po 50. roku życia, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach, będzie odpowiadało na zidentyfikowane u tych osób trudności i bariery oraz będzie się charakteryzowało zindywidualizowanym i kompleksowym podejściem do ich rozwiązania. W celu poprawy dostępu do rynku pracy prowadzone będą działania ukierunkowane na wzmocnienie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, podnoszenie kompetencji i nabywanie kwalifikacji zawodowych oraz zdobywanie doświadczenia zawodowego. Oferowana pomoc będzie obejmowała instrumenty i usługi rynku pracy, w tym przede wszystkim te wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ponadto, aby zwiększyć efektywność podejmowanych działań, szczególny nacisk zostanie położony na</p>

		<p>wysoką jakość oferowanych usług. Wsparcie będzie dopasowane do aktualnych potrzeb lokalnych rynków pracy, głównie poprzez efektywną współpracę z pracodawcami i innymi partnerami.</p> <p>Wsparcie aktywizacyjne realizowane przed podmioty wyłonione w trybie konkursowym w połączeniu z działaniami powiatowych urzędów pracy w ramach Działania VIII.1 w sposób bardziej kompleksowy przyczyni się do realizacji celu szczegółowego.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie VIII.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VIII.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie • Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie • Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie • Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie
9. Typy projektów	Działanie VIII.2	<p>1) Programy aktywizacji zawodowej służące przywróceniu na rynek pracy osób, którym udzielane jest wsparcie:</p> <p>a) instrumenty i usługi rynku pracy mające na celu zidentyfikowanie barier uniemożliwiających wejście lub powrót na rynek pracy, określenie ścieżki zawodowej oraz indywidualizację wsparcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. pośrednictwo pracy, ii. poradnictwo zawodowe. iii. identyfikacja potrzeb, <p>b) instrumenty i usługi rynku pracy służące podnoszeniu kompetencji i nabywaniu kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszemu dopasowaniu do potrzeb rynku pracy, np. poprzez wysokiej jakości szkolenia,</p> <p>c) instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. staże, ii. praktyki zawodowe,

		<ul style="list-style-type: none"> iii. subsydiowane zatrudnienie, iv. wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy. <p>2) Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej (USMT) EURES zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno-gospodarczych regionu.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie VIII.2	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VIII.2	<p>1. Osoby po 29. roku życia pozostające bez pracy (bezrobotne, poszukujące pracy i bierne zawodowo), które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby po 50. roku życia, – osoby długotrwale bezrobotne, – kobiety, – osoby z niepełnosprawnościami, – osoby o niskich kwalifikacjach. <p>2. W przypadku uruchomienia ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby poszukujące pracy, – pracodawcy krajowi oraz pracodawcy z Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Szwajcarii.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VIII.2	40 212 201
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Obszary wiejskie

17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie VIII.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Nie dotyczy
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	W ramach Działania VIII.2 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie: <ul style="list-style-type: none"> – zakupu nieruchomości, – zakupu infrastruktury, – dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VIII.2	Do 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Nie dotyczy
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie VIII.2	1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich Finansowanie zaliczkowe odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o

		finansach publicznych.
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie VIII.2	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej) i unijnego.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	85%* * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	95 %
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VIII.2	5%
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Minimalna wartość projektu: 200 000
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 200 000

29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.2	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VIII.2	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie VIII.2	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VIII.2	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie VIII.3	Wsparcie przedsiębiorczości.
	Poddziałanie VIII.3.1	Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezwrotnych.
	Poddziałanie VIII.3.2	Wsparcie przedsiębiorczości w formach zwrotnych.
	Poddziałanie VIII.3.3	Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezwrotnych - ZIT
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie VIII.3	<p>Celem szczegółowym działania jest zwiększenie liczby trwałych, nowopowstałych przedsiębiorstw (start-upów).</p> <p>Wspieranie przedsiębiorczości w regionie jest jednym z istotnych elementów aktywnej polityki rynku pracy. Podstawową przeszkodą utrudniającą założenie i rozwój działalności gospodarczej jest bariera finansowa.</p>
	Poddziałanie VIII.3.1	<p>W związku z trudną sytuacją społeczno-gospodarczą w regionie, w Poddziałaniu VIII.3.1 wsparcie udzielane będzie w formie dotacji adresowanych do osób pozostających bez zatrudnienia, znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (osoby po 50. roku życia, osoby długotrwale bezrobotne, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o niskich kwalifikacjach). W celu zwiększenia przeżywalności nowoutworzonych firm i poprawy jakości kapitału ludzkiego, niezbędne będzie również</p>

		<p>zagwarantowanie wysokiej jakości, zindywidualizowanego wsparcia szkoleniowo-doradczego, z możliwością wykorzystania instrumentu preinkubacji.</p> <p>Dla osób, które podejmując działalność gospodarczą utworzą dodatkowe miejsca pracy, wsparcie będzie mogło zostać przyznane na preferencyjnych warunkach w formie zwiększonej kwoty wsparcia.</p> <p>Przedsięwzięcia uwzględniające wsparcie w formie dotacji na uruchomienie działalności gospodarczej dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy będą miały istotny wkład w realizację celu szczegółowego Działania.</p>
	Poddziałanie VIII.3.2	<p>Interwencja planowana do realizacji w ramach Poddziałania VIII.3.2 będzie ukierunkowana na rozwój przedsiębiorczości w regionie, z wykorzystaniem instrumentów finansowych wspartych działaniami szkoleniowo-doradczymi. Udzielane pożyczki adresowane będą do osób pozostających bez pracy.</p> <p>Dla osób, które podejmując działalność gospodarczą utworzą dodatkowe miejsca pracy, wsparcie będzie mogło zostać przyznane na preferencyjnych warunkach w formie obniżonego oprocentowania.</p> <p>Wykorzystywane w programie instrumenty finansowe, z uwagi na wielkość alokacji, będą miały charakter uzupełniający względem form opartych o dotacje.</p>
	Poddziałanie VIII.3.3	<p>W Poddziałaniu VIII.3.3 planuje się udzielanie dotacji, które adresowane będą do osób pozostających bez pracy (bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo), znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj.: długotrwale bezrobotnych, kobiet, osób po 50 roku życia, osób o niskich kwalifikacjach bądź z niepełnosprawnościami. W celu zwiększenia przeżywalności nowoutworzonych firm i poprawy jakości kapitału ludzkiego, niezbędne jest również zagwarantowanie wysokiej jakości i zindywidualizowanego wsparcia szkoleniowo-doradczego, z możliwością wykorzystania instrumentu preinkubacji.</p> <p>Dla osób, które podejmując działalność gospodarczą utworzą dodatkowe miejsca pracy, wsparcie będzie mogło zostać przyznane na preferencyjnych warunkach w formie zwiększonej kwoty wsparcia.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu	Działanie VIII.3	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności
	Poddziałanie	

bezpośredniego	VIII.3.1	gospodarczej
	Poddziałanie VIII.3.2	
	Poddziałanie VIII.3.3	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie • Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie
	Poddziałanie VIII.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie • Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie
	Poddziałanie VIII.3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie • Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie
9. Typy projektów	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	<p>Bezzwrotne wsparcie dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej, 2) finansowe wsparcie pomostowe służące pokryciu bieżących wydatków, powstałych w początkowym okresie prowadzenia działalności gospodarczej, 3) wsparcie szkoleniowo-doradcze: <ol style="list-style-type: none"> a) szkolenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, b) pomoc w przygotowaniu biznesplanu, c) doradztwo w sprawie bieżących zagadnień związanych z prowadzoną działalnością, 4) preinkubacje działalności gospodarczej.

	Poddziałanie VIII.3.2	<p>Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej przyznawane na preferencyjnych warunkach, 2) wsparcie szkoleniowo-doradcze: <ol style="list-style-type: none"> a) szkolenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, b) pomoc w przygotowaniu biznesplanu, c) doradztwo w sprawie bieżących zagadnień związanych z prowadzoną działalnością.
	Poddziałanie VIII.3.3	<p>Bezwrotne wsparcie dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej, 2) finansowe wsparcie pomostowe służące pokryciu bieżących wydatków, powstałych w początkowym okresie prowadzenia działalności gospodarczej, 3) wsparcie szkoleniowo-doradcze: <ol style="list-style-type: none"> a) szkolenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, b) pomoc w przygotowaniu biznesplanu, c) doradztwo w sprawie bieżących zagadnień związanych z prowadzoną działalnością, 4) preinkubację działalności gospodarczej.
10. Typ beneficjenta	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
	Poddziałanie VIII.3.2	Podmioty, które wdrażają instrumenty finansowe.
	Poddziałanie VIII.3.3	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Osoby po 29. roku życia pozostające bez pracy (bezrobotne, poszukujące pracy i bierne zawodowo),

		<p>zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby po 50. roku życia, – osoby długotrwale bezrobotne, – kobiety, – osoby z niepełnosprawnościami, – osoby o niskich kwalifikacjach.
	Poddziałanie VIII.3.2	Osoby po 29. roku życia pozostające bez pracy (bezrobotne, poszukujące pracy, bierne zawodowo), zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej.
	Poddziałanie VIII.3.3	Osoby po 29. roku życia pozostające bez pracy (bezrobotne, poszukujące pracy i bierne zawodowo), zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy: <ul style="list-style-type: none"> – osoby po 50. roku życia, – osoby długotrwale bezrobotne, – kobiety, – osoby z niepełnosprawnościami, – osoby o niskich kwalifikacjach.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
	Poddziałanie VIII.3.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
	Poddziałanie VIII.3.3	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.1	
	Poddziałanie VIII.3.2	
	Poddziałanie VIII.3.3	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie VIII.3	34 878 107
	Poddziałanie VIII.3.1	26 478 107
	Poddziałanie VIII.3.2	8 400 000

	Poddziałanie VIII.3.3	9 200 000
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.3	Projekty w ramach ZIT
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Obszary wiejskie
	Poddziałanie VIII.3.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.3	Zintegrowane inwestycje terytorialne
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.
	Poddziałanie VIII.3.2	
	Poddziałanie VIII.3.3	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi i Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny. Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.2	
	Poddziałanie VIII.3.3	
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Działanie VIII.3	W ramach Działania VIII.3 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> , gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia
	Poddziałanie VIII.3.1	

(jeśli dotyczy)	Poddziałanie VIII.3.2	<p>skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów.</p> <p>Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.</p> <p>Cross-financing może dotyczyć wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zakupu nieruchomości, – zakupu infrastruktury, – dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
	Poddziałanie VIII.3.3	
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie VIII.3	Do 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
	Poddziałanie nr VIII.3.1	
	Poddziałanie nr VIII.3.2	
	Poddziałanie VIII.3.3	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.1	
	Poddziałanie VIII.3.2	
	Poddziałanie VIII.3.3	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	<p>1. Stawki jednostkowe</p> <p>2. Kwoty ryczałtowe</p> <p>z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne.</p> <p>3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich</p> <p>Finansowanie zaliczkowe odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.</p>
	Poddziałanie VIII.3.2	<p>1. Stawki jednostkowe</p> <p>Finansowanie zaliczkowe odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.</p>

	Poddziałanie VIII.3.3	<p>1. Stawki jednostkowe</p> <p>2. Kwoty ryczałtowe</p> <p>z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne.</p> <p>3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich</p> <p>Finansowanie zaliczkowe odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.</p>
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie VIII.3	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej) i unijnego.</p>
	Poddziałanie VIII.3.1	
	Poddziałanie VIII.3.2	
	Poddziałanie VIII.3.3	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	<p>85%*</p> <p>* W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych,</p>
	Poddziałanie VIII.3.1	
	Poddziałanie VIII.3.2	
	Poddziałanie VIII.3.3	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	95% – bez uwzględnienia środków na dotacje i finansowe wsparcie pomostowe
	Poddziałanie VIII.3.2	85%
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	5% – bez uwzględnienia środków na dotacje i finansowe wsparcie pomostowe

kwalifikowalnych	Poddziałanie VIII.3.2	15%
	Poddziałanie VIII.3.3	5% – bez uwzględnienia środków na dotacje i finansowe wsparcie pomostowe.
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Minimalna wartość projektu: 500 000
	Poddziałanie VIII.3.2	Minimalna wartość projektu: 5 000 000
	Poddziałanie VIII.3.3	Minimalna wartość projektu: 500 000
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 500 000
	Poddziałanie VIII.3.2	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 5 000 000
	Poddziałanie VIII.3.3	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 500 000
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe(EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.2	7 000 000
	Poddziałanie VIII.3.3	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.2	Pośrednik finansowy
	Poddziałanie VIII.3.3	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Nie dotyczy

oraz najważniejsze warunki przyznawania	Poddziałanie VIII.3.2	Pożyczka Dla osób, które podejmując działalność gospodarczą utworzą dodatkowe miejsca pracy, wsparcie będzie mogło zostać przyznane na preferencyjnych warunkach w formie obniżonego oprocentowania. Warunki przyznawania pożyczek zostaną określone w regulaminie konkursu.
	Poddziałanie VIII.3.3	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie VIII.3	
	Poddziałanie VIII.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie VIII.3.2	Osoby po 29. roku życia pozostające bez pracy (bezrobotne, poszukujące pracy, bierne zawodowo), zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej.
	Poddziałanie VIII.3.3	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa IX *Włączenie społeczne* w całości finansowana z EFS realizuje cel tematyczny 9 *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem* poprzez działania:

Działanie IX.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Działanie IX.3 Rozwój Ekonomii Społecznej.

Strategia Europa 2020 wskazuje na konieczność walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Według analizy Ubóstwo w Polsce w świetle badań GUS (2013) najważniejszymi czynnikami zwiększającymi ryzyko ubóstwa są: niski poziom wykształcenia i związany z tym niski status zawodowy głowy gospodarstwa domowego, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Z kolei ubóstwo ma znaczący wpływ na wzrost poziomu wykluczenia społecznego.

Wyzwaniami w zakresie włączenia społecznego będą: podniesienie poziomu aktywności zawodowej, w tym wzrost zatrudnienia, przeciwdziałanie ubóstwu, wspieranie rozwoju przedsiębiorstw społecznych, a także zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.

Efektami interwencji w obszarze włączenia społecznego będzie wzrost liczby osób, u których zostanie przywrócona zdolność do wypełniania ról społeczno-zawodowych, wzrost liczby trwałych miejsc świadczenia usług społecznych lub zdrowotnych, stworzenie warunków do deinstytucjonalizacji, funkcjonujących form wsparcia m.in. pomocy dziecku i rodzinie oraz rozwój przedsiębiorczości społecznej, co w konsekwencji przyczyni się do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego i ubóstwa.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFS	162 084 441
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie IX.1	Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
	Poddziałanie IX.1.1	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
	Poddziałanie IX.1.2	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym- ZIT
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie IX.1	Celem szczegółowym działania jest przywrócenie zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	Interwencje w ramach Działania IX.1 będą dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb konkretnych grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, np. osób z określonym rodzajem niepełnosprawności,

		<p>osób uzależnionych, czy osób po opuszczeniu zakładów karnych. Jednocześnie bardzo duży nacisk zostanie położony na indywidualizację wsparcia, tak żeby jego zakres w jak największym stopniu był dostosowany do potrzeb poszczególnych osób.</p> <p>Planuje się realizację kompleksowych programów obejmujących instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej i edukacyjnej.</p> <p>Realizowane będzie również wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów integracji społecznej tj. centrów integracji społecznej (CIS), klubów integracji społecznej (KIS), zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) oraz innych podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, w których będą realizowane usługi reintegracji społeczno-zawodowej..</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie IX.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie IX.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
9. Typy projektów	Działanie IX.1	<p>1. Programy służące aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym za pomocą instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej:</p> <p>a) instrumenty aktywizacji społecznej ukierunkowane na przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych,</p> <p>b) instrumenty aktywizacji zawodowej</p>
	Poddziałanie IX.1.1	

	Poddziałanie IX.1.2	<p>ukierunkowane na podniesienie kwalifikacji zawodowych, poszerzenie wiedzy i umiejętności do uzyskania zatrudnienia,</p> <p>c) instrumenty aktywizacji edukacyjnej ukierunkowane na poszerzenie wiedzy i umiejętności podnoszących kompetencje ogólne, wpływające na status społeczny.</p> <p>2. Wsparcie na tworzenie lub funkcjonowanie podmiotów integracji społecznej służące realizacji usług reintegracji społeczno-zawodowej, w tym KIS, CIS, WTZ, ZAZ.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie IX.1	<p>Podmioty specjalizujące się w aktywizowaniu osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instytucje pomocy i integracji społecznej, • Podmioty ekonomii społecznej, • Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jst, • Organizacje pozarządowe, • Kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych. • Przedsiębiorcy.
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie IX.1	<p>Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wraz z otoczeniem, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym osoby bezrobotne dla których zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy został określony trzeci profil pomocy (w odniesieniu do osób sprofilowanych w powiatowych urzędach pracy).</p>
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	
	Poddziałanie IX.1.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
	Poddziałanie IX.1.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie IX.1	93 822 364
	Poddziałanie IX.1.1	80 873 752

	Poddziałanie IX.1.2	12 948 612
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ podziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	
	Poddziałanie IX.1.1	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa: możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpraca beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej, z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi oraz lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.
	Poddziałanie IX.1.2	Projekty w ramach ZIT. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa: możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpraca beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej, z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi oraz lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	
	Poddziałanie IX.1.1	Obszary wiejskie
	Poddziałanie IX.1.2	Zintegrowane inwestycje terytorialne
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie IX.1	
	Poddziałanie IX.1.1	Tryb wyboru projektów: 1. Konkursowy. 2. Pozakonkursowy – w przypadku przystąpienia wszystkich jednostek pomocy społecznej danego typu do realizacji Poddziałania. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
	Poddziałanie IX.1.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy Podmioty odpowiedzialne za nabór i ocenę wniosków: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi i Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny, Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.1.1	

	Poddziałanie IX.1.2	
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	Przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie: <ul style="list-style-type: none"> – zakupu nieruchomości, – zakupu infrastruktury, – dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IX.1	Do 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie IX.1	1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich Finansowanie zaliczkowe odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis	Działanie IX.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady

(rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Poddziałanie IX.1.1	pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej).
	Poddziałanie IX.1.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	85%* * W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	
	Poddziałanie IX.1.1	85% - projekty jednostek pomocy społecznej (OPS, PCPR)w 95% - pozostałe projekty.
	Poddziałanie IX.1.2	
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IX.1	
	Poddziałanie IX.1.1	15% - projekty jednostek pomocy społecznej (OPS, PCPR)w
	Poddziałanie IX.1.2	5% - pozostałe projekty.
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	
	Poddziałanie IX.1.1	Minimalna wartość projektu:100 000
	Poddziałanie IX.1.2	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.1	
	Poddziałanie IX.1.1	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 100 000
	Poddziałanie IX.1.2	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE	Działanie IX.1	Nie dotyczy

na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie IX.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie IX.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie IX.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.1.1	
	Poddziałanie IX.1.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie IX.2	Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
	Poddziałanie IX.2.1	Usługi społeczne i zdrowotne
	Poddziałanie IX.2.2	Usługi społeczne i zdrowotne - ZIT
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie IX.2	<p>Przedmiotowe działanie ma za zadanie realizację dwóch celów szczegółowych. Pierwszym jest poprawa dostępu do usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne realizowanych w regionie.</p> <p>Drugi cel to poprawa dostępu do usług zdrowotnych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby w regionie</p>

	<p style="text-align: center;">Poddziałanie IX.2.1</p>	<p>Wsparcie w ramach poddziałania poprawi dostęp do usług, co w konsekwencji pozwoli na zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej w regionie.</p> <p>Pomoc ograniczona będzie głównie do wsparcia form zdeinstytucjonalizowanych i będzie realizowana zgodnie z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej. Możliwe będzie również wsparcie samego procesu tworzenia form zdeinstytucjonalizowanych.</p> <p>W doborze usług społecznych duży nacisk położony zostanie na indywidualizację wsparcia, tak żeby jego zakres w jak największym stopniu był dostosowany do potrzeb poszczególnych osób.</p> <p>W przypadku usług kierowanych do rodzin prowadzona będzie kompleksowa praca z rodziną, polegająca na świadczeniu usług asystenta rodzinnego, specjalisty pracy z rodziną, świadczenie usług poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, organizacja grup samopomocowych i grup wsparcia. Niezbędne będą również działania mające na celu zapewnienie czasowej opieki dzieciom i ich wychowania w przypadkach niemożności sprawowania tej opieki przez rodziców. Planuje się podjęcie współpracy z rodzinami zastępczymi i udzielanie im wszechstronnej pomocy w wykonywanych przez nie zadaniach. Dodatkowo wsparcie skierowane będzie do kandydatów na rodziców zastępczych w celu ich przygotowania do przyjęcia dzieci.</p> <p>W ramach usług społecznych planuje się również poprawę jakości pomocy kierowanej do dzieci powyżej 3. roku życia i młodzieży wywodzących się z rodzin patologicznych lub mających trudną sytuację materialną obejmując ich kompleksowymi działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi i profilaktycznymi. Działania adresowane do tej grupy docelowej ukierunkowane będą na rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (przede wszystkim w wieku szkolnym), to jest: świetlic środowiskowych, klubów, ognisk wychowawczych, placówek specjalistycznych, placówek socjoterapeutycznych. Placówki wsparcia dziennego powinny stanowić integralną całość z lokalnym systemem wsparcia rodziny.</p> <p>Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym oraz liczby osób przewlekle chorych stawia wyzwania związane z zapewnieniem właściwej opieki nad osobami zależnymi lub niesamodzielnymi, w tym osobami niepełnosprawnymi i starszymi. W ramach usług</p>
--	--	---

		<p>medyczo-opiekuńczych, przewidziane będą działania przyczyniające się do zwiększenia samodzielności osób zależnych lub niesamodzielnych i w następstwie umożliwiające ich opiekunom powrót na rynek pracy. Planuje się wzrost jakości i dostępności usług, w tym w środowiskowych domach samopomocy, placówkach wsparcia dziennego i spersonalizowanych usług asystenckich, a także rozwój wszelkiego rodzaju inicjatyw oddolnych aktywizujących społecznie osoby starsze i z niepełnosprawnościami. Wsparcie dla usług mieszkalnictwa wspieranego będzie dotyczyło: usług w mieszkaniach treningowych o określonym czasie pobytu (treningi nauki samodzielności, poradnictwo, praca socjalna) oraz usług w mieszkaniach wspomaganych o stałym pobycie dla osób starszych i niepełnosprawnych, częściowo lub całkowicie niesamodzielnych i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych. Ponadto zgodnie z założeniami Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe Ramy Strategiczne zaplanowano realizację działań związanych z rozwojem usług w ramach opieki długoterminowej. Działania te nakierowane będą na świadczenie usług w warunkach domowych, w środowisku naturalnym, a także przygotowanie najbliższego środowiska społecznego do pomocy osobom zależnym lub niesamodzielnym.</p> <p>Mając na uwadze profilaktykę dzieci w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych i ich rehabilitację zaplanowano działania prowadzące do zwiększenia dostępności usług zdrowotnych w tym zakresie. Wsparcie adresowane będzie w szczególności do dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Niezwykle istotne jest stworzenie kompleksowego systemu oddziaływań diagnostycznych, leczniczo-rehabilitacyjnych i terapeutyczno-edukacyjnych skierowanych zarówno do dzieci jak również ich rodzin, które mogą prowadzić do całkowitego wyrównania zaburzeń rozwojowych u niektórych dzieci lub też ograniczyć prawdopodobieństwo ich niezdolności do samodzielnego funkcjonowania w późniejszym życiu. Wczesne wykrycie wad rozwojowych pozwoli na uniknięcie niepełnosprawności wśród dzieci. Opieka nad dzieckiem niepełnosprawnym jest częstym powodem zaprzestania aktywności zawodowej przez jedno z rodziców/opiekunów, tak więc zaproponowane wsparcie przyczyni się do poprawy sytuacji na rynku pracy osób sprawujących opiekę nad chorym dzieckiem.</p>
--	--	--

	<p>Poddziałanie IX.2.1</p>	<p>Wsparcie w ramach poddziałania poprawi dostęp do usług, co w konsekwencji pozwoli na zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej, a także przyczyni się do wzrostu jakości świadczonych usług.</p> <p>Pomoc ograniczona będzie głównie do wsparcia form zdeinstytucjonalizowanych i będzie realizowana zgodnie z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej. Możliwe będzie również wsparcie samego procesu tworzenia form zdeinstytucjonalizowanych.</p> <p>W doborze usług społecznych duży nacisk położony zostanie na indywidualizację wsparcia, tak żeby jego zakres w jak największym stopniu był dostosowany do potrzeb poszczególnych osób.</p> <p>W ramach usług społecznych planuje się poprawę jakości pomocy kierowanej do dzieci powyżej 3. roku życia i młodzieży wywodzących się z rodzin patologicznych lub mających trudną sytuację materialną obejmując ich kompleksowymi działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi i profilaktycznymi. Działania adresowane do tej grupy docelowej ukierunkowane będą na rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (przede wszystkim w wieku szkolnym), to jest świetlic środowiskowych, klubów, ognisk wychowawczych, placówek specjalistycznych, placówek socjoterapeutycznych. Placówki wsparcia dziennego powinny stanowić integralną całość z lokalnym systemem wsparcia rodziny.</p> <p>Wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym oraz liczby osób przewlekle chorych stawia wyzwania związane z zapewnieniem właściwej opieki nad osobami zależnymi lub niesamodzielnymi, w tym osobami niepełnosprawnymi i starszymi. W ramach usług medyczno-opiekuńczych, przewidziane będą działania przyczyniające się do zwiększenia samodzielności osób zależnych lub niesamodzielnych i w następstwie umożliwiające ich opiekunom powrót na rynek pracy. Planuje się wzrost jakości i dostępności usług, w tym w środowiskowych domach samopomocy, placówkach wsparcia dziennego i spersonalizowanych usług asystenckich, a także rozwój wszelkiego rodzaju inicjatyw oddolnych aktywizujących społecznie osoby starsze i z niepełnosprawnościami. Wsparcie dla usług mieszkalnictwa wspieranego będzie dotyczyło: usług w mieszkaniach treningowych o określonym czasie pobytu (treningi nauki samodzielności, poradnictwo, praca socjalna) oraz usług w mieszkaniach wspomaganych o stałym pobycie dla osób starszych i niepełnosprawnych,</p>
--	----------------------------	--

		częściowo lub całkowicie niesamodzielnych i wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych. Ponadto zgodnie z założeniami Polisy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe Ramy Strategiczne zaplanowano realizację działań związanych z rozwojem usług w ramach opieki długoterminowej. Działania te nakierowane będą na świadczenie usług w warunkach domowych, w środowisku naturalnym, a także przygotowanie najbliższego środowiska społecznego do pomocy osobom zależnym lub niesamodzielnym.
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie IX.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu. • Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	
8. Lista wskaźników produktu	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie. • Liczba dzieci objętych programami zdrowotnymi w programie.
	Poddziałanie IX.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie. • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie.
9. Typy projektów	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej służące pomocy w pokonywaniu trudnych sytuacji życiowych – realizowany zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. 2. Rozwój usług placówek wsparcia dziennego oraz innych alternatywnych form opieki dla dzieci służące integracji społecznej oraz zapobieganiu patologiom wśród dzieci (powyżej 3. roku życia). 3. Rozwój usług medyczno-opiekuńczych dla osób

		<p>zależnych lub niesamodzielnych, w tym osób starszych lub niepełnosprawnych służących zaspokojeniu rosnących potrzeb wynikających z niesamodzielności¹⁸.</p> <p>4. Rozwój usług świadczonych w ramach wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnościami – wdrożenie programów zdrowotnych.</p>
	Poddziałanie IX.2.2	<p>1. Rozwój usług placówek wsparcia dziennego oraz innych alternatywnych form opieki dla dzieci służące integracji społecznej oraz zapobieganiu patologiom wśród dzieci (powyżej 3. roku życia).</p> <p>2. Rozwój usług medyczno-opiekuńczych dla osób zależnych lub niesamodzielnych, w tym osób starszych lub niepełnosprawnych służących zaspokojeniu rosnących potrzeb wynikających z niesamodzielności.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	<p><u>W przypadku typu projektu 1:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne – powiatowe centra pomocy rodzinie' • Gminne samorządowe jednostki organizacyjne – ośrodki pomocy społecznej. <p><u>W przypadku typu projektu 2, 3, 4:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Instytucje pomocy i integracji społecznej, • Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jst, • Organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej, statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Podmioty lecznicze rozumiane, jako podmioty wskazane w art. 4 bądź podmioty wykonujące działalność leczniczą zgodnie z art.5.. Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności

¹⁸ w przypadku **usług społecznych** wsparcie będzie realizowane zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020, w przypadku **usług zdrowotnych** - zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji programów zdrowotnych i programów polityki zdrowotnej oraz wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi finansowanych z EFS w perspektywie finansowej 2014-2020

	Poddziałanie IX.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucje pomocy i integracji społecznej, • Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki i stowarzyszenia jst, • Organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej, statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r.o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Podmioty lecznicze rozumiane, jako podmioty wskazane w art. 4 bądź podmioty wykonujące działalność leczniczą zgodnie z art.5.. Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie – w przypadku <u>wszystkich typów projektów</u>. • Osoby będące kandydatami do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej oraz osoby będące kandydatami do przysposobienia dziecka – w przypadku <u>typu projektu1</u>. • Podmioty świadczące usługi na rzecz osób zależnych lub niesamodzielnych - w przypadku <u>typu projektu3</u>. • Dzieci w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji oraz ich otoczenie zgodnie z założeniami Police paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 Krajowe ramy strategiczne. W szczególności dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – w przypadku <u>typu projektu4</u>.
	Poddziałanie IX.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie - w przypadku typu projektu 1 i 2. • Podmioty świadczące usługi na rzecz osób zależnych lub niesamodzielnych - w przypadku typu projektu 2.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
	Poddziałanie IX.2.2	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
13. Instytucja wdrażająca	Działanie IX.2	Nie dotyczy

(jeśli dotyczy)	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie IX.2	53 349 247
	Poddziałanie IX.2.1	42 649 247
	Poddziałanie IX.2.2	10 700 000
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ podziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	<ul style="list-style-type: none"> Komitet Sterujący ds. Koordynacji Interwencji EFSI w Sektorze Zdrowia. Przyjęcie przez Komitet Sterujący Planu działań w sektorze zdrowia – w przypadku usług zdrowotnych. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa: możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpraca beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej, z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi oraz lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.
	Poddziałanie IX.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Projekty w ramach ZIT Komitet Sterujący ds. Koordynacji Interwencji EFSI w Sektorze Zdrowia. Przyjęcie przez Komitet Sterujący Planu działań w sektorze zdrowia – w przypadku usług zdrowotnych. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa: możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpraca beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej, z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi oraz lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.2.2	Zintegrowane inwestycje terytorialne
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę	Działanie IX.2	
	Poddziałanie	Tryb wyboru projektów: konkursowy.

wniosków oraz przyjmowanie protestów	IX.2.1	Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.
	Poddziałanie IX.2.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi i Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny, Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.2.2	Łączne wydatki na usługi społeczne nie mogą przekroczyć 40% alokacji na Poddziałanie IX.2.2
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	Przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych.
	Poddziałanie IX.2.1	Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie:
	Poddziałanie IX.2.2	– zakupu nieruchomości, – zakupu infrastruktury, – dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IX.2	Do 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	

22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie IX.2	1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich
	Poddziałanie IX.2.1	Finansowanie zaliczkowe odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
	Poddziałanie IX.2.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie IX.2	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020) i unijnego.
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	85%* *W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych,
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	85% - w przypadku typu projektu 1 95% - w przypadku typu projektu 2 90% - w przypadku typu projektu 3 95% - w przypadku typu projektu 4
	Poddziałanie IX.2.2	95% - w przypadku typu projektu 1 90% - w przypadku typu projektu 2
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	15% - w przypadku typu projektu 1 5% - w przypadku typu projektu 2 10% - w przypadku typu projektu 3 5% - w przypadku typu projektu 4

	Poddziałanie IX.2.2	5% - w przypadku typu projektu 1 10% - w przypadku typu projektu 2
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	Minimalna wartość projektu: <u>100 000 - w przypadku typu projektu 1</u> <u>nie dotyczy – w przypadku typów projektu 2, 3 i 4</u>
	Poddziałanie IX.2.2	nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	
	Poddziałanie IX.2.1	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: <u>100 000 - w przypadku typu projektu 1</u> <u>nie dotyczy – w przypadku typów projektu 2, 3 i 4</u>
	Poddziałanie IX.2.2	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie IX.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie IX.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie IX.2	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.2.1	
	Poddziałanie IX.2.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie IX.3	Rozwój ekonomii społecznej
	Poddziałanie IX.3.1	Miejsca pracy w sektorze ekonomii społecznej.
	Poddziałanie IX.3.2	Koordinacja ekonomii społecznej.
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie IX.3	Celem szczegółowym działania jest powstanie nowych i trwałych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej.
	Poddziałanie IX.3.1	<p>Wsparcie w ramach Poddziałania IX.3.1 skupi się na zwiększeniu dostępu do bezzwrotnych dotacji na tworzenie miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej. Możliwe też będzie korzystanie z usług opiekuna lub mentora oraz szkoleń zawodowych, co na podstawie doświadczeń z realizacji projektów w perspektywie finansowej 2007-2013 uznano za istotny element wsparcia. Realizowane będzie kompleksowe przygotowanie uczestników wsparcia do prowadzenia działalności gospodarczej, głównie poprzez zapewnienie wysokiej jakości szkoleń i doradztwa dostosowanych do indywidualnych potrzeb oraz zapewnienie dostępu do usług animacyjnych i inkubacyjnych, co przełoży się w końcowym efekcie na trwałość wsparcia.</p> <p>Realizowane będą również zintegrowane usługi mające na celu wzmocnienie potencjału istniejących przedsiębiorstw społecznych. Wsparcie skupi się na doradztwie prawnym i biznesowym, które jest niezbędne do rozwoju ich działalności. Ponadto przewiduje się wsparcie na rzecz podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników PES, co wspomogę procesy podejmowania inwestycji rozwojowych. Wsparcie w tym zakresie będzie prowadzone w oparciu o przygotowaną dla PES indywidualną diagnozę potrzeb.</p>
	Poddziałanie IX.3.2	<p>W ramach działań koordynacyjnych tworzone będą regionalne sieci współpracy OWES, regionalne sieci podmiotów ekonomii społecznej oraz sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym. Inicjowana będzie współpraca między podmiotami ekonomii społecznej a ich otoczeniem.</p> <p>Organizowane będą przedsięwzięcia służące zwiększeniu widoczności podmiotów ekonomii społecznej jako dostawców produktów i usług. Realizowana będzie współpraca w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej, stosowania klauzul społecznych, zlecania zadań podmiotom ekonomii społecznej.</p> <p>Dodatkowo wyznaczane będą kierunki rozwoju ekonomii społecznej.</p>

7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie IX.3	
	Poddziałanie IX.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) • Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych • Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dla osób z niepełnosprawnościami
	Poddziałanie IX.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów, które otrzymały do wykorzystania regionalny raport o rozwoju ekonomii społecznej
8. Lista wskaźników produktu	Działanie IX.3	
	Poddziałanie nr IX.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie • Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem
	Poddziałanie nr IX.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba regionalnych raportów o rozwoju ekonomii społecznej
9. Typy projektów	Działanie IX.3	
	Poddziałanie IX.3.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Udzielanie wsparcia finansowego i doradczo-szkoleniowego na tworzenie miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej obejmujące: <ol style="list-style-type: none"> a) bezzwrotne dotacje na utworzenie miejsca pracy, b) finansowe wsparcie pomostowe służące pokryciu bieżących wydatków, c) wsparcie szkoleniowo-doradcze: <ol style="list-style-type: none"> i. szkolenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, ii. pomoc w przygotowaniu biznesplanu, iii. doradztwo w sprawie bieżących zagadnień związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, iv. pomoc w nawiązywaniu kontaktów biznesowych, v. mentoring na etapie zakładania i w pierwszych miesiącach działania przedsiębiorstwa, vi. szkolenia zawodowe. 2) Świadczenie usług dla istniejących podmiotów ekonomii społecznej, służące wzmocnieniu ich potencjału: <ol style="list-style-type: none"> a) doradztwo prawne, biznesowe, finansowe, w tym przygotowanie do korzystania PES z mikropożyczek, b) podnoszenie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego kadry zarządzającej, pracowników i wolontariuszy PES (np. szkolenia, staże, praktyki, wizyty studyjne), c) doradztwo w zakresie rozwijania kompetencji społecznych pracowników PES, dotyczące

		<p>budowania powiązań kooperacyjnych.</p> <p>3) Świadczenie usług zmierzających do inicjowania tworzenia podmiotów ekonomii społecznej :</p> <p>a) działania animacyjne,</p> <p>b) szkolenia, doradztwo indywidualne i grupowe w zakresie inicjowania tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej,</p> <p>c) działania inkubacyjne.</p>
	Poddziałanie IX.3.2	Koordinacja działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie w zakresie zgodnym z krajowymi horyzontalnymi wytycznymi określonymi przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego..
10. Typ beneficjenta	Działanie IX.3	
	Poddziałanie IX.3.1	<p>Instytucje wsparcia lub rozwoju ekonomii społecznej - akredytowane ośrodki wsparcia ekonomii społecznej (OWES):</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe, • jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst, • jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, • kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych.
	Poddziałanie IX.3.2	Wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna – Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi.
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie IX.3	
	Poddziałanie IX.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe planujące ekonomizację. • Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób – tzw. oddalonych od rynku pracy (w odniesieniu do osób sprofilowanych przez powiatowe urzędy pracy). • Osoby fizyczne i osoby prawne, które planują założyć podmiot ekonomii społecznej. • Otoczenie podmiotów ekonomii społecznej.
	Poddziałanie IX.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe. • Otoczenie podmiotów ekonomii społecznej.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	

13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie IX.3	14 912 830
	Poddziałanie IX.3.1	13 272 419
	Poddziałanie IX.3.2	1 640 411
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ podziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie IX.4	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie IX.3	
	Poddziałanie IX.3.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.
	Poddziałanie IX.3.2	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi-
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	
	Poddziałanie IX.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie IX.3.2	Łączny budżet na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej nie może przekroczyć kwoty 5 040 000 zł, przy czym średnioroczne wydatki na działania koordynacyjne nie mogą być wyższe niż kwota 720 000 zł.
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	W ramach Działania IX.3 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10%
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	

		<p>finansowania unijnego w ramach projektu. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zakupu nieruchomości, – zakupu infrastruktury, – dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IX.3	Do 10% wydatków kwalifikowalnych projektu.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie IX.3	<p>1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich</p> <p>Finansowanie zaliczkowe „odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.</p>
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie IX.3	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej, wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej).
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	85%*
	Poddziałanie IX.3.1	*W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, w tym w szczególności rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie art. 27 ust. 4 Ustawy.
	Poddziałanie IX.3.2	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z	Działanie IX.3	
	Poddziałanie IX.3.1	95% – bez uwzględnienia środków na dotacje i finansowe wsparcie pomostowe
	Poddziałanie IX.3.2	85%

budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)		
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie IX.3	
	Poddziałanie IX.3.1	5% – bez uwzględnienia środków na dotacje i finansowe wsparcie pomostowe
	Poddziałanie IX.3.2	15%
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie IX.3	Nie dotyczy.
	Poddziałanie IX.3.1	
	Poddziałanie IX.3.2	

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa X Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa X *Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie* realizowana jest w ramach celu tematycznego 8 *Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników* i składa się z następujących Działań:

Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3..

Działanie X.2 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw.

Działanie X.3 Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia.

Planowana interwencja w ramach Osi X ma posłużyć zwiększeniu adaptacyjności do zmian i wzrostowi konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Powyższe zostanie osiągnięte dzięki kompleksowym działaniom skierowanym do przedsiębiorstw i ich pracowników, które ogniskować będą się na kilku kluczowych obszarach mających wpływ na kondycję regionalnej gospodarki i zasobów pracy.

Zwiększone zostaną szanse na podjęcie oraz utrzymanie zatrudnienia przez osoby pełniące funkcje rodzicielskie poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i działania aktywizacyjne. Wzrośnie poziom konkurencyjności przedsiębiorstw dzięki realizacji ich celów rozwojowych w powiązaniu ze wzrostem kwalifikacji pracowników. Planowane wsparcie umożliwi także przedsiębiorcom reagowanie na przemiany zachodzące w gospodarce i zapobieganie sytuacjom kryzysowym, a w przypadku przedsiębiorstw i pracowników dotkniętych negatywnymi skutkami zmian gospodarczych pozwoli na szybki powrót na rynek pracy i zapobiegnie dezaktywacji zawodowej.

Dzięki działaniom profilaktycznym i rehabilitacyjnym poprawi się stan zdrowia regionalnej społeczności, co umożliwi utrzymanie i przedłużenie aktywności zawodowej pracowników.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFS	115 023 713
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie X.1	Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie X.1	Celem szczegółowym działania jest wzrost poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3. Realizacja działania przyczyni się do wdrożenia rozwiązań umożliwiających łączenie życia prywatnego i zawodowego. Brak wsparcia w tym obszarze stanowi zdiagnozowany problem i przyczynia się do dezaktywacji zawodowej osób sprawujących funkcje opiekuńcze. Planowane typy

		wsparcia mają na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy poprzez zastosowanie kompleksowych narzędzi w postaci zapewnienia opieki na dziećmi w wieku do lat 3 w formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych, w szczególności na terenach o zdiagnozowanym deficycie w tym zakresie aktywizacji zawodowej w przypadku zidentyfikowanej potrzeby..
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie X.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu. • Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu.
8. Lista wskaźników produktu	Działanie X.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie. • Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.
9. Typy projektów	Działanie X.1	<p>Wsparcie działań ułatwiających powrót na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie instytucjonalnej: <ol style="list-style-type: none"> a) żłobków, b) klubów dziecięcych, c) oddziałów żłobkowych, d) opiekuna dziennego, <p>i pozainstytucjonalnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> e) niani. 2) Aktywizację zawodową osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 m.in. w formie: <ol style="list-style-type: none"> a) doradztwa zawodowego, b) doradztwa indywidualnego, c) pośrednictwa pracy, d) szkoleń. <p>W ramach jednego projektu zakłada się obligatoryjne wykorzystanie pierwszego instrumentu w postaci utworzenia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz fakultatywne wykorzystanie drugiego instrumentu w postaci aktywizacji zawodowej w przypadku, gdy wynika to ze zdiagnozowanych potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie X.1	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących

		działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie X.1	<ul style="list-style-type: none"> Osoby pracujące opiekujące się dzieckiem w wieku do lat 3. Osoby pozostające bez pracy, w tym bezrobotne i bierne zawodowo, dla których opieka nad dzieckiem do lat 3 stanowi barierę w wejściu na rynek pracy.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie X.1	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie X.1	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie X.1	30 206 110
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie X.1	<p>Przewidywane mechanizmy powiązania interwencji obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> stosowanie kryteriów preferujących projekty komplementarne, w szczególności dotyczących komplementarności pomiędzy EFS i EFRR. Kryteria preferujące odnoszą się do typu wsparcia dotyczącego tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej i komplementarności tych działań ze wsparciem udzielanym z EFRR w ramach osi priorytetowej VII.
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie X.1	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie X.1	<p>Tryb wyboru projektów: konkursowy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca</p>
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie X.1	Nie dotyczy
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie X.1	W ramach Działania X.1 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> , gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania

		<p>złożonych celów i rezultatów.</p> <p>Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.</p> <p>Cross-financing może dotyczyć wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zakupu nieruchomości, – zakupu infrastruktury, – dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie X.1	Do 10 % wydatków kwalifikowalnych projektu.
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie X.1	Nie dotyczy
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie X.1	<p>1. Stawki jednostkowe</p> <p>2. Kwoty ryczałtowe</p> <p>z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne.</p> <p>3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich</p> <p>Forma płatności: zaliczka.</p>
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie X.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i> , dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i> , wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej) i unijnego.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie X.1	<p style="text-align: center;">85%*</p> <p>*W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.</p>

<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie X.1</p>	<p>91%.</p>
<p>26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie X.1</p>	<p>9%</p>
<p>27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie X.1</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN Maksymalna wartość projektu może zostać określona przez IZ na etapie konkursu.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie X.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie X.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie X.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Działanie X.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Działanie X.1</p>	<p>Nie dotyczy</p>

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie X.2	Rozwój pracowników i przedsiębiorstw
	Poddziałanie X.2.1	Konkurencyjność przedsiębiorstw i ich pracowników
	Poddziałanie X.2.2	Wdrożenie programów typu outplacement
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	<p>Celem szczegółowym poddziałania jest podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora MŚP i ich pracowników, w tym MŚP przechodzących procesy adaptacyjne, restrukturyzacyjne i modernizacyjne.</p> <p>W ramach Poddziałania przewiduje się wsparcie przyczyniające się do poprawy adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników, co stanowi jeden z kluczowych czynników decydujących o konkurencyjności gospodarki w regionie w obliczu globalnych wyzwań, przed którymi stają przedsiębiorstwa. Będzie się ono skupiało na dwóch obszarach: wsparciu w zakresie wzrostu kompetencji pracowników przedsiębiorstw oraz pomocy przedsiębiorstwom, które znalazły się w sytuacji kryzysowej. Pierwszy z wymienionych obszarów odnosi się do popytowej strony rynku pracy, szczególnie do mikroprzedsiębiorstw, które często samodzielnie nie korzystają ze wsparcia szkoleniowego i doradczego. Przewidziane wsparcie będzie dopasowane do rzeczywistych, zgłaszanych przez przedsiębiorstwo potrzeb. Przedsiębiorca będzie samodzielnie decydował o zakresie udzielanego wsparcia, które będzie się koncentrowało na najbardziej skutecznych z punktu widzenia przedsiębiorstw usługach doradczych i szkoleniowych.</p> <p>W ramach drugiego obszaru, podjęte zostaną działania mające na celu poprawę jakości zarządzania przedsiębiorstwami sektora MŚP oraz wsparcie w sytuacjach kryzysowych. W tym celu przewidziano działania skierowane do przedsiębiorców w zakresie zarządzania strategicznego, w tym zarządzania zasobami ludzkimi oraz doradztwo, które wspomagać ma procesy restrukturyzacyjne bądź zapobiegać wystąpieniu sytuacji kryzysowej. Pozwoli to MŚP dostosować się do zmieniających warunków gospodarczych i realizować strategię zarządzania w sytuacjach</p>

		<p>kryzysowych.</p> <p>Realizacja przedmiotowego Poddziałania będzie odbywała się w trybie pozakonkursowym poprzez realizację projektu o charakterze systemowym w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania (PSF) z wykorzystaniem Rejestru Usług Rozwojowych (RUR). Istotą podejścia popytowego jest założenie, że centralnym podmiotem wsparcia jest przedsiębiorstwo i jego potrzeby. System zakłada realizację usług rozwojowych w oparciu o bony.</p>
	Poddziałanie X.2.2	<p>Celem szczegółowym poddziałania jest-</p> <p>poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań outplacementowych.</p> <p>W ramach Poddziałania przewiduje się wsparcie mające na celu adaptację do zmieniających się warunków na rynku pracy. Konieczność realizacji działań w tym zakresie wiąże się ze zmieniającą się sytuacją gospodarczą, która wymusza na przedsiębiorstwach przeprowadzanie procesów restrukturyzacyjnych, często powiązanych ze zwolnieniami pracowników. Tego typu sytuacje wymagają szybkiej interwencji, która ma pomóc w utrzymaniu zatrudnienia i zapobiec dezaktywizacji zawodowej. Adaptacja pracowników do nowej sytuacji będzie odbywać się w ramach kompleksowych i zindywidualizowanych działań outplacementowych, obejmujących szeroki katalog możliwych do wykorzystania narzędzi.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Poddziałanie X.2.1	<p style="text-align: center;">Działanie X.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie. • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. • Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. • Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. • Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne, które opracowały i

		wdrożyły plan rozwoju działalności / plan restrukturyzacji. ¹⁹
	Poddziałanie X.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.
8. Lista wskaźników produktu	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie. Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (CO05). Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne objętych wsparciem w programie.
	Poddziałanie X.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie.
9. Typy projektów	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wspieranie rozwoju kompetencji pracowników zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorstw poprzez realizację usług rozwojowych, 2) Dostarczanie kompleksowych usług (doradczych, diagnostycznych) odpowiadających na potrzeby przedsiębiorstw, 3) Wdrażanie zarządzania strategicznego (w tym zarządzania zasobami ludzkimi) i nowoczesnych metod zarządzania przedsiębiorstwem, z uwzględnieniem zarządzania rozwojem przedsiębiorstwa (w tym w sytuacjach kryzysowych), 4) Wsparcie doradcze na rzecz zapobiegania sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw, które odczuwają negatywne skutki zmiany gospodarczej, 5) Zapewnianie przedsiębiorcy, który znalazł się w sytuacji kryzysowej, wsparcia doradczego w zakresie opracowania i wdrożenia planu rozwoju działalności / planu restrukturyzacji.

¹⁹ Przez opracowanie i wdrożenie planu rozwoju działalności / planu restrukturyzacji uznaje się opracowanie ww. dokumentu, a także rozpoczęcie działań w nim założonych (w przypadku planów wieloletnich).

	Poddziałanie X.2.2	<p>1) Wsparcie outplacementowe obejmujące m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) szkolenia zawodowe²⁰, b) poradnictwo zawodowe, c) poradnictwo psychologiczne, d) pośrednictwo pracy, e) staże i praktyki zawodowe przygotowujące do podjęcia pracy w nowym zawodzie²¹, f) subsydiowanie zatrudnienia uczestnika projektu u nowego pracodawcy, g) studia podyplomowe, h) bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą poprzez zastosowanie następujących instrumentów:²² <ol style="list-style-type: none"> i. doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej, ii. przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, do wysokości 40 tys. PLN na osobę²³, iii. wsparcie pomostowe udzielane w okresie do 6 / do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe wypłacane miesięcznie w kwocie nie wyższej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu wypłacenia dotacji, iv. doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.
--	--------------------	---

²⁰ W przypadku szkoleń stanowiących element projektu outplacementowego uczestnikom projektu będących pracownikami może być przyznany dodatek szkoleniowy w wysokości nieprzekraczającej 4,00 PLN brutto za godzinę uczestnictwa w szkoleniu. Osobom pozostającym bez zatrudnienia uczestniczącym w szkoleniach lub kursach przysługuje stypendium w wysokości nie większej niż 120% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia lub kursu wynosi nie mniej niż 150 godzin miesięcznie – w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie.

²¹ Osobom uczestniczącym w stażu lub odbywającym praktyki zawodowe przysługuje miesięczne stypendium w wysokości nie większej niż kwota minimalnego wynagrodzenia (właściwa IP/IP2 określi szczegółowe warunki odbywania stażu oraz praktyki zawodowej, biorąc pod uwagę zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu).

²² Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie finansowe na rozwój przedsiębiorczości zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innych środków publicznych, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON oraz środków przyznawanych w ramach EFS i EFRR, przeznaczonych na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej. Z otrzymania wsparcia tego rodzaju są wyłączone osoby zarejestrowane w Ewidencji Działalności Gospodarczej, Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzące działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu.

²³ Beneficjent, w okresie realizacji projektu, ma obowiązek monitorowania prawidłowości wydatkowania środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości przyznanych uczestnikowi projektu w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej. Uczestnik projektu, który otrzymał środki finansowe na rozwój przedsiębiorczości ma obowiązek dokonania zwrotu otrzymanych środków wraz z należnymi odsetkami, jeżeli prowadził działalność gospodarczą przez okres krótszy niż 12 miesięcy, albo naruszone zostały inne warunki umowy, w tym zwłaszcza dotyczące przeznaczenia tych środków.

10. Typ beneficjenta	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Departament wchodzący w strukturę Instytucji Zarządzającej
	Poddziałanie X.2.2	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Mikro, mali i średni przedsiębiorcy i ich pracownicy (z uwzględnieniem pracowników po 50 roku życia oraz o niskich kwalifikacjach). • Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa przechodzące procesy restrukturyzacyjne i ich pracownicy.
	Poddziałanie X.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu. • Osoby przewidziane do zwolnienia²⁴ lub zagrożone zwolnieniem z pracy²⁵ z przyczyn dotyczących zakładu pracy.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie X.2	65 558 247
	Poddziałanie X.2.1	49 168 685
	Poddziałanie X.2.2	16 389 562
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy.

²⁴ Pracownik przewidziany do zwolnienia to osoba, która otrzymała od pracodawcy wypowiedzenie stosunku pracy, stosunku służbowego lub która została poinformowana przez pracodawcę o zamiarze nieprzedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego.

²⁵ Pracownik zagrożony zwolnieniem – to osoba, która jest zagrożona utratą pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów		Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca .
	Poddziałanie X.2.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	W ramach Działania X.2.2 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> , gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych. Wartość <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie: <ul style="list-style-type: none"> – zakupu nieruchomości, – zakupu infrastruktury, – dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Brak możliwości rozliczania środków trwałych w ramach projektu pozakonkursowego realizowanego przez IZ.
	Poddziałanie X.2.2	Do 10 % wydatków kwalifikowalnych projektu
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.
	Poddziałanie X.2.2	1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza

		wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich Forma płatności: zaliczka
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i> , dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą zasady pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i> , wynikające z przepisów prawa polskiego (w tym w szczególności z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej) i unijnego.
Poddziałanie X.2.2		
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	85%
Poddziałanie X.2.2	*W przypadku projektów objętych pomocą publiczną faktyczny poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych.	
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	85%
Poddziałanie X.2.2	91%	
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	15%
Poddziałanie X.2.2	9%	
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
Poddziałanie X.2.2	Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN Maksymalna wartość projektu może zostać określona przez IZ na etapie konkursu.	

28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie X.2	
	Poddziałanie X.2.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.2.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. .Nazwa działania/ poddziałania	Działanie X.3	Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia.
	Poddziałanie X.3.1	Programy z uwzględnieniem rehabilitacji leczniczej ułatwiające powroty do pracy oraz umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej
	Poddziałanie X.3.2	Programy profilaktyczne dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu
	Poddziałanie X.3.3	Działania uzupełniające populacyjne programy profilaktyczne w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy
6. .Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie X.3	Celem szczegółowym działania jest wdrożenie programów zdrowotnych mających wpływ na utrzymanie i przedłużenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu, w tym szczególnie osób powyżej 50 roku życia.
	Poddziałanie X.3.1	Planowane działania będą przyczyniać się do osiągnięcia wydolności psychofizjologicznej w zakresie możliwym w aktualnej sytuacji osób chorych, a w konsekwencji powrotu do możliwie wysokiej sprawności psychicznej i fizycznej.. Wsparcie w zakresie wdrożenia programów

		<p>rehabilitacji leczniczej ułatwiających powroty do pracy oraz umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej będzie skupione przede wszystkim na schorzeniach, które stanowią główne przyczyny dezaktywacji zawodowej (choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, zaburzenia psychiczne, choroby układu kostno-stawowo-mięśniowego, choroby układu oddechowego). Programy z uwzględnieniem rehabilitacji leczniczej powinny być ukierunkowane na grupy docelowe najbardziej bliskie powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń z zakresu rehabilitacji. Zależnie od schorzenia program rehabilitacji może obejmować kilka etapów. Pierwszy jest prowadzony w warunkach szpitalnych i trwa do momentu umożliwiającego opuszczenie szpitala przez pacjenta. Drugi jest prowadzony w stacjonarnych ośrodkach rehabilitacji np. oddziałach rehabilitacyjnych lub w warunkach domowych. Trzeci tzw. późna rehabilitacja powinien trwać przez całe życie, stanowiąc element prozdrowotnego trybu życia</p> <p>Świadczenia w zakresie rehabilitacji w ramach projektów finansowanych ze środków EFS w niniejszym Poddziałaniu powinny być realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. <i>o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych</i>, w szczególności Zarządzenia Nr 80/2013/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 16 grudnia 2013 r. <i>w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju rehabilitacja lecznicza</i> (i późniejszych).</p> <p>Wszystkie programy w ramach poddziałania będą opracowywane na poziomie regionu. Realizacja regionalnych programów zdrowotnych i projektów służących ich wdrożeniu będzie zgodna z wytycznymi krajowymi²⁶.</p>
	Poddziałanie X.3.2	<p>Planowane działania będą przyczyniać się do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców regionu w badaniach profilaktycznych. Obejmują realizację programów profilaktycznych, które dotyczą problemów zdrowotnych specyficznych dla danego regionu lub programów profilaktycznych w zakresie obszarów uznanych za priorytetowe i pozwalających przeciwdziałać negatywnym skutkom zmian epidemiologicznych w danym regionie. Wsparcie będzie dotyczyć obszarów w stosunku do których</p>

²⁶ „Wytyczne w zakresie realizacji programów zdrowotnych i programów polityki zdrowotnej oraz wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020”.

		<p>zdefiniowano istotne deficyty wymagające wzmocnienia poprzez działania o charakterze regionalnym, dla których nie funkcjonują ogólnopolskie programy zdrowotne/polityki zdrowotnej, bądź dla których trwają pilotaże działań profilaktycznych finansowane ze środków PO WER. Dotyczy w szczególności pięciu głównych grup chorób stanowiących istotny problem zdrowotny na poziomie całego kraju (choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, choroby kostno-mięśniowe, choroby układu oddechowego, choroby psychiczne), które są również identyfikowane jako istotne dla województwa łódzkiego. Realizowane działania pozwolą na wcześniejsze wykrywanie jednostek chorobowych specyficznych dla regionu i tym samym ograniczenie zachorowalności oraz identyfikację we wcześniejszym stadium chorób wśród mieszkańców, co pośrednio sprzyjać ma utrzymaniu ich aktywności zawodowej. Programy zdrowotne powinny być ukierunkowane na grupy docelowe najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych. Wsparcie może uwzględniać edukację i promocję zdrowia o charakterze regionalnym, w tym edukację prozdrowotną, mając na uwadze, że do słabych stron ochrony zdrowia w regionie, podobnie jak w kraju, obok niskiej zgłaszalności na badania profilaktyczne, należy niska świadomość zdrowotna społeczeństwa²⁷. Dotyczy to również zdrowego trybu życia, ograniczającego czynniki ryzyka głównych chorób regionu (np. związane z paleniem tytoniu, niedostateczną aktywnością fizyczną, nadwagą lub otyłością, nieprawidłowym odżywianiem, nadużywaniem alkoholu, narażeniem na długotrwały lub silny stres).</p> <p>Wszystkie programy w ramach poddziałania będą opracowywane na poziomie regionu. Realizacja regionalnych programów zdrowotnych i projektów służących ich wdrożeniu będzie zgodna z wytycznymi krajowymi²⁸.</p>
	Poddziałanie X.3.3	Planowane działania będą przyczyniać się do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców regionu w

²⁷ Analiza SWOT dla ochrony zdrowia w Polsce; Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe ramy strategiczne, str. 112, 118.

²⁸ „Wytyczne w zakresie realizacji programów zdrowotnych i programów polityki zdrowotnej oraz wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020”.

	<p>badaniach profilaktycznych. Choroby nowotworowe są jednym z głównych wyzwań, jakie stoją przed polskim systemem opieki zdrowotnej. Wiąże się to w szczególności z wykrywaniem choroby w zaawansowanym stadium, co utrudnia lub uniemożliwia jej wyleczenie. Nowotwory piersi i szyjki macicy należą do najczęściej występujących u kobiet. Rak jelita grubego jest drugim, zarówno u kobiet jak i mężczyzn, najczęstszym nowotworem złośliwym. W ramach poddziałania podejmowane będą działania rozwojowe rozumiane jako zespół działań wspierających <i>Populacyjny program wczesnego wykrywania raka piersi, Populacyjny program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy, Program badań przesiewowych dla wczesnego wykrywania raka jelita grubego</i>, bądź wykraczających poza założenia ww. programów, które przyczyniają się do wzrostu liczby osób uczestniczących w programach profilaktycznych. Realizowane przedsięwzięcia będą koncentrować się na eliminowaniu najistotniejszych barier w dostępie do badań profilaktycznych. Powinny polegać na kierowaniu wsparcia do osób, które należą do grup ryzyka identyfikowanych dla ww. programów.</p> <p>Realizowane projekty będą służyć:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zwiększeniu zainteresowania badaniami poprzez dotarcie do grup defaworyzowanych, które nigdy nie wykonywały badań cytologicznych i mammograficznych (w przypadku raka szyjki macicy i raka piersi); 2) Zwiększeniu liczby wykonywanych badań kolonoskopowych, poprzez rozwój sieci podmiotów świadczących badania w ramach programu (w przypadku raka jelita grubego) oraz poprzez poszerzenie dotychczasowego zakresu usług – ilościowego i jakościowego, co w konsekwencji ma doprowadzić do wzrostu liczby osób objętych badaniami profilaktycznymi. <p>W ramach poddziałania nie będą opracowywane programy zdrowotne. Realizacja projektów będzie zgodna z wytycznymi krajowymi²⁹.</p>
7. Lista wskaźników	Działanie X.3

²⁹ „Wytyczne w zakresie działań finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020 służących rozwojowi profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka jelita grubego, szyjki macicy i raka piersi”.

rezultatu bezpośredniego	Poddziałanie X.3.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.
	Poddziałanie X.3.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne.
	Poddziałanie X.3.3	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne.
8. Lista wskaźników produktu	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców.
	Poddziałanie X.3.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców.
	Poddziałanie X.3.3	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie.
9. Typy projektów	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	<p>Wdrożenie programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji leczniczej, ułatwiających powroty do pracy oraz umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej – w szczególności dotyczących rehabilitacji kardiologicznej, neurologicznej, psychiatrycznej, onkologicznej, pulmonologicznej, rehabilitacji narządów ruchu, obejmujące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> niezbędne usługi zdrowotne turnusy rehabilitacyjne zwrot kosztów dojazdów na badania i opieki nad osobami zależnymi, którymi opiekują się uczestnicy realizowanych działań, działania informacyjno-edukacyjne skierowane do osób objętych wsparciem

		<p>oraz osób z ich otoczenia – prowadzone wyłącznie przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach,</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. działania szkoleniowe skierowane w szczególności do podmiotów świadczących usługi rehabilitacyjne i kadr POZ, 6. zakup sprzętu (tylko w uzasadnionych przypadkach).
	<p>Poddziałanie X.3.2</p>	<p>Wdrożenie projektów profilaktycznych dot. chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne – w szczególności choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, choroby kostno-mięśniowe, choroby układu oddechowego, choroby psychiczne, obejmujące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. niezbędne usługi zdrowotne, 2. zwrot kosztów dojazdów na badania i opieki nad osobami zależnymi, którymi opiekują się uczestnicy realizowanych działań, 3. działania informacyjno-edukacyjne – prowadzone wyłącznie przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach, 4. działania informacyjno-edukacyjne skierowane do lekarzy i pielęgniarek POZ, zakupu sprzętu (tylko w uzasadnionych przypadkach).
	<p>Poddziałanie X.3.3</p>	<p>Realizacja populacyjnych programów profilaktycznych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy, w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne, obejmujące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. niezbędne usługi zdrowotne dla działań związanych z populacyjnym programem profilaktycznym w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, premii wskaźnikowej za objęcie badaniami osób, spełniających wszystkie kryteria dostępu do programu i które nigdy nie wykonywały badań w danym obszarze, 2. zwrot kosztów dojazdów na badania i opieki nad osobami zależnymi, którymi opiekują się uczestnicy realizowanych działań, 3. działania informacyjno-edukacyjne – prowadzone wyłącznie przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach, 4. zakup sprzętu (tylko w uzasadnionych przypadkach).

		Nie będzie natomiast możliwe uwzględnienie usług zdrowotnych w zakresie badań mammograficznych i cytologicznych, które są finansowane ze środków NFZ.
10. Typ beneficjenta ³⁰	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w szczególności jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz utworzone przez nie podmioty, Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, podmioty lecznicze, inne niż wymienione wskazane w ustawie o działalności leczniczej, instytuty badawcze, instytucje naukowe, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, legitymujące się doświadczeniem.
	Poddziałanie X.3.2	Ponadto Instytucja Zarządzająca będzie stosować ograniczenia wynikające z wytycznych opracowanych na poziomie krajowym ³¹ , jak również może ograniczyć katalog beneficjentów w ramach poszczególnych programów kierując się ich specyfiką.
	Poddziałanie X.3.3	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w szczególności jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz utworzone przez nie podmioty, Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, podmioty lecznicze, inne niż wymienione wskazane w ustawie o działalności leczniczej, instytuty badawcze, instytucje naukowe, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, legitymujące się

³⁰ Jeżeli to możliwe - zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.) - funkcjonującą w ramach centralnego systemu teleinformatycznego.

³¹ „Wytyczne w zakresie realizacji programów zdrowotnych i programów polityki zdrowotnej oraz wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020”.

		doświadczeniem. Ponadto Instytucja Zarządzająca będzie stosować ograniczenia wynikające z wytycznych opracowanych na poziomie krajowym. ³²
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Mieszkańcy województwa łódzkiego w wieku aktywności zawodowej, w szczególności osoby powyżej 50 roku życia, kwalifikujący się do objęcia programami rehabilitacyjnymi i programami profilaktycznymi. Ponadto Instytucja Zarządzająca będzie stosować preferencje związane z określonymi grupami docelowymi zgodne z wytycznymi opracowanymi na poziomie krajowym, służącymi koordynacji wsparcia funduszy strukturalnych w obszarze zdrowia. ³³
	Poddziałanie X.3.2	
Poddziałanie X.3.3		
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
Poddziałanie X.3.3		
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
Poddziałanie X.3.3		
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie X.3	19 259 356
	Poddziałanie X.3.1	8 711 175
	Poddziałanie X.3.2	4 000 000
	Poddziałanie X.3.3	6 548 181

³² „Wytyczne w zakresie działań finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020 służących rozwojowi profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka jelita grubego, szyjki macicy i raka piersi”

³³ Odpowiednio: „Wytyczne w zakresie realizacji programów zdrowotnych i programów polityki zdrowotnej oraz wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020”, „Wytyczne w zakresie działań finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020 służących rozwojowi profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka jelita grubego, szyjki macicy i raka piersi”.

15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Przewidywane główne mechanizmy powiązania interwencji:
	Poddziałanie X.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia funkcjonujący na poziomie krajowym z udziałem przedstawicieli regionów. • Plan działań w obszarze zdrowia. • Stosowanie kryteriów preferujących projekty komplementarne, w szczególności dotyczące komplementarności pomiędzy EFS i EFRR. Kryteria preferujące odnoszą się w szczególności do komplementarności realizowanych działań ze wsparciem RPO WŁ na lata 2014-2020 udzielanym z EFRR w ramach Osi priorytetowej VII w zakresie infrastruktury ochrony zdrowia oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych (jako źródła informacji o programach zdrowotnych), wsparciem EFS, udzielanym z EFS w ramach Osi priorytetowej IX RPO WŁ na lata 2014-2020 w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, w zakresie rozwoju usług medyczno-opiekuńczych dla osób zależnych, bądź niesamodzielnych, w tym osób starszych lub niepełnosprawnych służących zaspokojeniu rosnących potrzeb wynikających z niesamodzielności, a także ze wsparciem z EFS udzielanym w ramach Osi priorytetowej V PO WER dotyczącym projektów pilotażowych i testujących w zakresie programów profilaktycznych dotyczących chorób negatywnie wpływających na zasoby pracy dedykowanych osobom w wieku aktywności zawodowej.
Poddziałanie X.3.3		
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
Poddziałanie X.3.3		
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę	Poddziałanie X.3.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy.
	Poddziałanie X.3.2	Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja

wniosków oraz przyjmowanie protestów	Poddziałanie X.3.3	Zarządzająca
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	W ramach Działania X.3 przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i> , gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych. Wartość <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu. Cross-financing może dotyczyć wyłącznie: <ul style="list-style-type: none"> – zakupu nieruchomości, – zakupu infrastruktury, – dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Do 10 % wydatków kwalifikowalnych projektu
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
21. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
22. Warunki stosowania	Działanie X.3	

uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Poddziałanie X.3.1	1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich Forma płatności: zaliczka
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie X.3.2	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
	Poddziałanie X.3.3	Do uzupełnienia na dalszym etapie prac
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	85%
	Poddziałanie X.3.2	85%
	Poddziałanie X.3.3	85%
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	91%
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
Poddziałanie X.3.3		
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	9%
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
Poddziałanie X.3.3		
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Minimum 50 000 – jeżeli IZ nie określi inaczej.
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
Poddziałanie X.3.3		

28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie X.3	
	Poddziałanie X.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie X.3.2	
	Poddziałanie X.3.3	
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie X.3	
	Poddziałanie 10.3.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie nr X.3.2	
	Poddziałanie nr X.3.3	

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa XI *Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności* obejmuje zakres interwencji CT 10 *Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie* i zakłada wdrażanie następujących działań:

Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji.

Działanie XI.2 Kształcenie osób dorosłych.

Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe.

W ramach działania XI.1 realizowane będą kompleksowe projekty skierowane na tworzenie warunków powszechnego dostępu do wysokiej jakości edukacji od najwcześniejszych lat życia. Planuje się działania służące generowaniu nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w szczególności na obszarach o najniższym stopniu upowszechnienia wychowania przedszkolnego i obszarach słabiej rozwiniętych. Zaplanowane działania wspierają tworzenie nowych placówek, a także istniejące przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego.

Wsparcie kształcenia ogólnego skoncentrowane zostanie na rozwijaniu kompetencji kluczowych istotnych dla przyszłej zatrudnialności.

Planuje się kierować wsparcie do szkół, w których zdiagnozowane zostaną największe deficyty takie jak niskie wyniki egzaminów zewnętrznych, czy niska wartość wskaźników EWD.

Częścią interwencji będzie także tworzenie sprawnych systemów doskonalenia nauczycieli, prowadzących do poprawy jakości pracy szkół. Dla wzmocnienia efektów kształcenia realizowane będą projekty przyczyniające się do poprawy warunków dydaktycznych w szkołach np. poprzez doposażenie szkolnych laboratoriów/pracowni przedmiotowych.

Kolejnym z działań będzie inwestowanie w kompetencje i umiejętności uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz upowszechnienie edukacji cyfrowej i medialnej na wszystkich poziomach kształcenia. Planowane będzie zwiększenie stopnia wykorzystania technik cyfrowych w procesie edukacji poprzez doposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz wsparcie metodyczne nauczycieli.

Interwencja w ramach działania XI.2 zwiększać będzie uczestnictwo osób dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem kompetencji. Wsparcie skierowane będzie do osób, z własnej inicjatywy zainteresowanych nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem kompetencji, w zakresie TIK i języków obcych.

Wsparcie w ramach działania XI.3 skierowane będzie do szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, w zakresie wdrażania kompleksowych programów rozwoju szkół.

Ponadto działania zostaną ukierunkowane na współpracę szkół i placówek edukacyjnych z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym (szkoły, pracodawcy, uczelnie), w szczególności służącą rozwojowi tzw. partnerstw wiedzy (szkoły, pracodawcy, uczelnie).

Planuje się również organizację tradycyjnych, pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego oraz organizację innych kursów umożliwiających uzyskanie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych bądź nabycie uprawnień zawodowych.

Uzupełniające działania będą skierowane na rozwój oferty ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego w zakresie kształcenia dla potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy.

Efektami interwencji w obszarze edukacji, kwalifikacji i umiejętności będzie: poprawa dostępu do placówek oświaty, wzrost poziomu nauczania na wszystkich poziomach kształcenia, zapewnienie warunków dla prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży, doposażenie bazy dydaktyczno-naukowej, zwiększenie adaptacyjności na rynku pracy i przedłużenie aktywności zawodowej mieszkańców.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFS	130 018 967
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie XI.1	Wysoka jakość edukacji.
	Poddziałanie XI.1.1	Edukacja przedszkolna
	Poddziałanie XI.1.2	Kształcenie ogólne.
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Celem poddziałania jest zwiększenie uczestnictwa dzieci w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej. Zaplanowane działania przyczynią się do wygenerowania dodatkowych miejsc przedszkolnych, wpływających na wzrost całkowitej liczby miejsc w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego. Pozwoli to na tworzenie warunków równych szans edukacyjnych dzieci oraz ograniczenia barier i dysproporcji w dostępie do usług edukacji przedszkolnej, co w efekcie wpłynie na upowszechnienie uczestnictwa dzieci w wieku przedszkolnym w różnych formach wczesnej edukacji, dostosowanych jakościowo i przestrzennie do lokalnych i regionalnych potrzeb. Interwencja przyczyni się również do poprawy jakości kształcenia zwłaszcza poprzez lepsze przygotowanie nauczycieli oraz poprawę warunków wczesnej opieki i edukacji dzieci w wieku przedszkolnym z terenu województwa łódzkiego.
	Poddziałanie XI.1.2	Celem poddziałania jest podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

		<p>Efektom interwencji stanie się wzmocnienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty, realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego w formach szkolnych. Ukierunkowane ono będzie na rozwój kompetencji kluczowych uczniów, takich jak: porozumiewania się w językach obcych, kompetencji matematycznych i podstawowych naukowo-technicznych, informatycznych oraz umiejętności i postaw niezbędnych na rynku pracy, takich jak: innowacyjność, kreatywność, praca zespołowa. Ponadto działania wpłyną na stworzenie sprzyjających warunków do uczenia i nauczania eksperymentalnego oraz korzystania z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS • 2. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu (Poddziałanie XI.1.1 i Poddziałanie XI.1.2)
	Poddziałanie XI.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu • Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych • Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych • Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS • 5. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu (Poddziałanie XI.1.1 i Poddziałanie XI.1.2)
8. Lista wskaźników produktu	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie • Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej • Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie (Poddziałanie XI.1.1 i Poddziałanie XI.1.2)
	Poddziałanie XI.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie • Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie • Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych • Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie

		<ul style="list-style-type: none"> 5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie (Poddziałanie XI.1.1 i Poddziałanie XI.1.2)
9. Typy projektów	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	<p>1) Upowszechnianie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej świadczonej w ośrodkach wychowania przedszkolnego³⁴ (w tym również w innych funkcjonujących formach wychowania przedszkolnego³⁵), w szczególności w przedszkolach specjalnych³⁶ i integracyjnych³⁷, obejmujące:</p> <p>a) wsparcie istniejących placówek wychowania przedszkolnego w zakresie generowania i funkcjonowania nowych miejsc przedszkolnych oraz poprawy jakości i oferty zajęć edukacyjnych - na obszarach o zdiagnozowanych deficytach w zakresie dostępności miejsc wychowania przedszkolnego;</p> <p>b) tworzenie placówek wychowania przedszkolnego na bazie istniejącej infrastruktury lub adaptacja infrastruktury przedszkolnej w celu dostosowania do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym - na terenach o najwyższym zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej,</p> <p>c) rozszerzanie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o organizację i prowadzenie dodatkowych zajęć wspierających na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci, w szczególności o specjalnych potrzebach edukacyjnych,</p> <p>d) doskonalenie zawodowe nauczycieli zatrudnionych w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w zakresie umiejętności i kompetencji niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>Realizacja działań zaplanowanych dla typu projektów wymienionych w punkcie 1 d) musi stanowić uzupełnienie działań wymienionych w punkcie 1 a) i 1 c) lub wymienionych w</p>

³⁴ Ośrodek wychowania przedszkolnego – publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, z uwzględnieniem art. 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827, z późn. zm.), w którym jest prowadzone wychowanie przedszkolne;

³⁵ Inne funkcjonujące formy wychowania przedszkolnego - ośrodek wychowania przedszkolnego w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 161, poz. 1080 z późn. zm.)

³⁶ Przedszkole specjalne- placówka o której mowa w art. 3 pkt 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

³⁷ Przedszkole integracyjne- –placówka o której mowa w art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w której wszystkie oddziały są oddziałami integracyjnymi

	<p>Poddziałanie XI.1.2</p>	<p>punkcie 1 b) i 1 c).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie szkół i placówek realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego (w tym szkół specjalnych) w zakresie przygotowania uczniów do zatrudnienia lub kontynuacji nauki obejmujące: <ol style="list-style-type: none"> a) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, b) kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności. 2. Tworzenie w szkołach i placówkach realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu obejmujące: <ol style="list-style-type: none"> a) wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych³⁸, b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu, c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów matematycznych lub przedmiotów przyrodniczych, z wykorzystaniem zakupionego wyposażenia lub wiedzy przeszkolonych nauczycieli. <p>Działania, o których mowa w punkcie 2a), nie mogą być realizowane jako samodzielne przedsięwzięcia.</p> 3. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych obejmujących: <ol style="list-style-type: none"> a) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej³⁹, b) podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych nauczycieli wszystkich przedmiotów w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do
--	----------------------------	---

³⁸ Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania oraz będą zgodne ze standardem wyposażenia określonym w wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020

³⁹ j.w

		<p>szkół lub placówek systemu oświaty, w tym włączenie narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego,</p> <p>c) kształtowanie i rozwijanie podstawowych kompetencji cyfrowych uczniów,</p> <p>d) programy rozwijania zaawansowanych kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania i myślenia algorytmicznego.</p> <p>Działania, o których mowa w punkcie 3 a), nie mogą być realizowane jako samodzielne przedsięwzięcia.</p> <p>4. Indywidualizacja pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcie ucznia młodszego obejmująca:</p> <p>a) doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami,</p> <p>b) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego i efektywnego stosowania ww. pomocy dydaktycznych w pracy,</p> <p>c) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
	Poddziałanie XI.1.2	Organy prowadzące ⁴⁰ szkół i placówek systemu oświaty realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego ⁴¹ (w tym szkół specjalnych) z wyłączeniem szkół dla dorosłych ⁴² i policealnych ⁴³ .
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Dzieci w wieku przedszkolnym określonym w art. 14 pkt.1-3 <i>Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty</i>. • Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w tym w

⁴⁰ organ prowadzący – jednostka samorządu terytorialnego, inna osoba prawna lub fizyczna odpowiedzialna za działalność ośrodka wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki systemu oświaty

⁴¹ placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne - placówka w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

⁴² szkoła dla dorosłych – szkoła, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. b i d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w której stosuje się odrębną organizację kształcenia i do której są przyjmowane osoby mające 18 lat, a także kończące 18 lat w roku kalendarzowym, w którym są przyjmowane do szkoły

⁴³ szkoła policealna – szkoła, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

		<p>przedszkolach specjalnych i integracyjnych przedszkoli,</p> <ul style="list-style-type: none"> Ośrodki wychowania przedszkolnego określone w Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i ich organy prowadzące, w tym również funkcjonujące inne formy wychowania przedszkolnego w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania.
	Poddziałanie XI.1.2	<ul style="list-style-type: none"> Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych (samodzielnych i funkcjonujących w placówkach) realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z wyłączeniem uczniów szkół dla dorosłych i policealnych) Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni przedszkoli, szkół i placówek systemu oświaty realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Szkoły i placówki systemu oświaty realizujące podstawę programową kształcenia ogólnego w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z wyłączeniem szkół dla dorosłych i policealnych) i ich organy prowadzące.
		Działanie XI.1
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie XI.1.2	
		Działanie XI.1
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie XI.1.2	
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie XI.1	49 562 693
	Poddziałanie XI.1.1	17 046 420
	Poddziałanie XI.1.2	32 516 273
15. Mechanizmy powiązania		Działanie XI.1
	Poddziałanie	Realizacja inwestycji infrastrukturalnych w ramach projektów

interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	XI.1.1	zintegrowanych, łączących wsparcie Poddziałania XI.1.1 z komplementarną interwencją Działania VII.4.
	Poddziałanie XI.1.2	Realizacja inwestycji infrastrukturalnych w ramach projektów zintegrowanych, łączących wsparcie Poddziałania XI.1.2 z komplementarną interwencją Działania VII.4.
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie XI.1.2	
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca -
	Poddziałanie XI.1.2	
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia projektowego nowych miejsc wychowania przedszkolnego musi odpowiadać faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej na obszarach, na których są one tworzone. Realizacja wsparcia zgodnie z zapisami RPO WŁ na lata 2014-2020 z uwzględnieniem Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. Działania świadomościowe (między innymi kampanie informacyjne i działania upowszechniające) nie mogą stanowić głównej formy wsparcia w projektach współfinansowanych z EFS. Przedsięwzięcia świadomościowe będą mogły być finansowane z EFS jedynie, gdy będą niezbędne do realizacji działań wdrożeniowych w danym projekcie, rozumianych jako konkretne rozwiązania, które zostaną zastosowane w odpowiedzi na problemy określonych w projekcie grup beneficjentów.
		Poddziałanie XI.1.2

		<ul style="list-style-type: none"> • Projekty związane z wyposażeniem pracowni TIK („Cyfrowa szkoła”) oraz pracowni przedmiotowych będą komplementarne z zajęciami dodatkowymi dla uczniów oraz doskonaleniem nauczycieli finansowanymi ze środków publicznych (w tym EFS), a łączny limit wydatków związanych z zakupem sprzętu nie przekroczy 30% alokacji na całe Działanie XI.1 (włączając cross-financing). • Działania świadomościowe (między innymi kampanie informacyjne i działania upowszechniające) nie mogą stanowić głównej formy wsparcia w projektach współfinansowanych z EFS. Przedsięwzięcia świadomościowe będą mogły być finansowane z EFS jedynie, gdy będą niezbędne do realizacji działań wdrożeniowych w danym projekcie, rozumianych jako konkretne rozwiązania, które zostaną zastosowane w odpowiedzi na problemy określonych w projekcie grup beneficjentów.
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Poddziałanie XI.1.1	<p style="text-align: center;">Działanie XI.1</p> <p>W ramach Poddziałania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów.</p> <p>Cross-financing może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.</p> <p>Cross-financing może dotyczyć wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakupu nieruchomości, • zakupu infrastruktury, • dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
		Poddziałanie XI.1.2

		miejsc pracy.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Do 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
	Poddziałanie XI.1.2	Do 30% wydatków kwalifikowalnych projektu, w tym do 15% cross-financingu
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy.
	Poddziałanie XI.1.2	
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich Forma płatności - zaliczkowa
	Poddziałanie XI.1.2	Uproszczone formy rozliczania wydatków (zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020): - koszty pośrednie – rozliczane stawkami ryczałtowymi; - koszty bezpośrednie – możliwość rozliczania stawkami jednostkowymi/kwotami ryczałtowymi. W przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50 000,00 EUR, stosowanie jednej z ww. form jest obligatoryjne. Forma płatności - zaliczkowa
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie XI.1.2	Nie dotyczy

24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	85%
	Poddziałanie XI.1.2	85%
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	85%
	Poddziałanie XI.1.2	93%
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	15%
	Poddziałanie XI.1.2	7%
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Minimum 50 000 – jeżeli IZ nie określi inaczej
	Poddziałanie XI.1.2	Minimum 50 000 – jeżeli IZ nie określi inaczej
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
	Poddziałanie XI.1.2	

(jeśli dotyczy)		
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie XI.1.2		
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie XI.1.2		
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie XI.1.2		
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie XI.1	
	Poddziałanie XI.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie XI.1.2		

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie XI.2	Kształcenie osób dorosłych.
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie XI.2	<p>Celem działania jest podniesienie kompetencji kluczowych osób dorosłych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, w obszarze ICT i języków obcych.</p> <p>Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do podniesienia kompetencji osób dorosłych w obszarze ICT i języków obcych, identyfikowanych jako kluczowe dla możliwości podjęcia zatrudnienia i zwiększenia uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie. Spodziewanym efektem podjętych działań stanie się dostosowanie kwalifikacji osób dorosłych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy - z uwagi na niski poziom wykształcenia lub wiek - do potrzeb gospodarki regionu, poprawa ich sytuacji na rynku pracy oraz możliwość dalszej samorealizacji i rozwoju osobistego regionalnych zasobów ludzkich.</p>

7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie XI.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób o niskich kwalifikacjach⁴⁴, które uzyskały kwalifikacje⁴⁵ lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu • Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu
8. Lista wskaźników produktu	Działanie XI.2	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie • Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie • Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie
9. Typy projektów	Działanie XI.2	Szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności oraz kompetencji cyfrowych i językowych ⁴⁶ .
10. Typ beneficjenta	Działanie XI.2	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie XI.2	Osoby dorosłe (w szczególności w wieku 25 lat i więcej) z własnej inicjatywy uczestniczące w szkoleniach i kursach, w szczególności osoby o niskich kwalifikacjach, osoby powyżej 50 roku życia.
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie XI.2	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie XI.2	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie XI.2	6 698 764
15. Mechanizmy	Działanie XI.2	Nie dotyczy

⁴⁴ Osoby o niskich kwalifikacjach - osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 (zgodnie z ISCED 2011 (UNESCO)) włącznie;

⁴⁵ **kwalifikacja** – określony zestaw efektów uczenia się, zgodnych z ustalonymi standardami, których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną instytucję. Formalne potwierdzenie polega na wydaniu odpowiedniego dokumentu (dyplomu, świadectwa, certyfikatu itp.) poprzez uprawnioną instytucję, po dokonaniu oceny efektów uczenia się i stwierdzeniu, że efekty te odpowiadają wymaganiom dla danej kwalifikacji (po walidacji)

⁴⁶ Szkolenia realizowane w ramach przedmiotowego działania będą zgodne z Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 (dot. m.in. stosowania stawek jednostkowych).

powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)		
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie XI.2	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie XI.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie XI.2	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja wsparcia zgodnie z zapisami RPO WŁ 2014-2020 z uwzględnieniem Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 (dot. m.in. stosowania stawek jednostkowych). Wsparcie w zakresie szkoleń kierowane jest do osób dorosłych (zwłaszcza w wieku 25-64), które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności, kompetencji podstawowych z zakresu TIK i języków obcych. Działania świadomościowe (między innymi kampanie informacyjne i działania upowszechniające) nie mogą stanowić głównej formy wsparcia w projektach współfinansowanych z EFS. Przedsięwzięcia świadomościowe będą mogły być finansowane z EFS jedynie, gdy będą niezbędne do realizacji działań wdrożeniowych w danym projekcie, rozumianych jako konkretne rozwiązania, które zostaną zastosowane w odpowiedzi na problemy określonych w projekcie grup beneficjentów.
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.2	Nie dotyczy

<p>20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie XI.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie XI.2</p>	<p>Nie dotyczy.</p>
<p>22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie XI.2</p>	<p>1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich</p> <p>Forma płatności - zaliczkowa</p>
<p>23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie XI.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie XI.2</p>	<p>85%</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie</p>	<p>Działanie XI.2</p>	<p>89%</p>

projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)		
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XI.2	11%
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.2	Minimum 50 000 – jeżeli IZ nie określi inaczej
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.2	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.2	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie XI.2	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie XI.2	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych	Działanie XI.2	Nie dotyczy

odbiorców instrumentów finansowych		
------------------------------------	--	--

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie XI.3	Kształcenie zawodowe
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie XI.3	<p>Celem działania jest poprawa zdolności do zatrudnienia absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz dostosowanie kierunków kształcenia i szkolenia zawodowego do regionalnego rynku pracy we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.</p> <p>Zaplanowane działania pozwolą na osiągnięcie lepszych efektów kształcenia, czyli lepsze przygotowanie absolwentów szkół i placówek kształcenia zawodowego jako pracowników do funkcjonowania na rynku pracy. Tym samym rezultatem interwencji stanie się zwiększenie szans absolwentów na zatrudnienie, wzrost aktywności zawodowej osób młodych oraz zmniejszenie bezrobocia.</p> <p>Spodziewanym efektem podjętych działań będzie także lepsze dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy dzięki modernizacji i wysokiej jakości kształcenia zawodowego w regionie oraz podniesienie kwalifikacji kadr gospodarki regionu. Interwencja przyczyni się do tworzenia warunków kształcenia zawodowego zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy. Zapewni to wysoką jakość nauczania dzięki wyposażeniu warsztatów i pracowni w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne oraz doskonalenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji kadry dydaktycznej szkolnictwa zawodowego. Efektem działań będzie poprawa efektywności kształcenia zawodowego oraz dostosowanie systemu edukacji zawodowej do potrzeb rynku pracy województwa łódzkiego.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu pośredniego	Działanie XI.3	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki • Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia • Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących wyposażenie zakupione dzięki EFS • Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu

<p>8. Lista wskaźników produktu</p>	<p>Działanie XI.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy • Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie • Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego • Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie • Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie • Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego
<p>9. Typy projektów</p>	<p>Działanie XI.3</p>	<p>1. Wsparcie szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe <u>oraz ogólne</u> w zakresie realizacji programów kształcenia zawodowego w formach szkolnych ukierunkowanych na poprawę jakości i efektywności kształcenia zawodowego, w powiązaniu z otoczeniem społeczno-gospodarczym, obejmujące:</p> <p>a) podnoszenie kompetencji i nabywanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów jako przyszłych absolwentów oraz wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia, w szczególności w zakresie praktycznych form nauczania oraz realizacji wysokiej jakości staży⁴⁷ i praktyk⁴⁸ zawodowych, a także dodatkowych zajęć specjalistycznych umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności praktycznych oraz kwalifikacji zawodowych</p> <p>b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodu, we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w szczególności poprzez poszerzanie oferty staży i praktyk dla nauczycieli w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe</p>

⁴⁷ Staże i praktyki oraz inne formy wsparcia realizowane w ramach RPO WŁ 2014 -2020 będą zgodne z Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020

⁴⁸ Podstawą prawną organizacji praktyk zawodowych jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 roku w sprawie praktycznej nauki zawodu.

	<p>c) wyposażenie/doposażenie pracowni i warsztatów szkolnych dla zawodów szkolnictwa zawodowego w nowoczesny sprzęt, materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia i umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia zawodowego⁴⁹</p> <p>d) modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb regionalnego rynku pracy, w szczególności poprzez współpracę z przedsiębiorcami włączającą ich w proces kształcenia zawodowego i egzaminowania.</p> <p>2. Wsparcie szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w zakresie realizacji programów kształcenia dorosłych w formach pozaszkolnych, w powiązaniu z otoczeniem społeczno-gospodarczym, obejmujące:</p> <p>a) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu we współpracy z uczelniami i rynkiem pracy w szczególności poprzez poszerzanie oferty staży i praktyk dla nauczycieli w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe</p> <p>b) modernizacja oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb regionalnego rynku pracy, w szczególności poprzez współpracę z przedsiębiorcami włączającą ich w proces kształcenia zawodowego i egzaminowania</p> <p>c) organizacja pozaszkolnych form kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami (kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych inne kursy), w tym w celu przeciwdziałania brakom kadrowym w kształceniu zawodowym</p> <p>3. Tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego⁵⁰ w zakresie:</p> <p>a) przygotowania szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji CKZiU dla określonej branży,</p> <p>b) wsparcia realizacji zadań przez CKZiU dla określonych branż.</p>
--	--

⁴⁹ Wyposażenie/doposażenie pracowni i warsztatów szkolnych powinno być zgodne ze standardem wyposażenia wskazanym w Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. Projekty dotyczące wyposażenia, doposażenia w sprzęt muszą być powiązane z realizacją programu kształcenia.

⁵⁰ Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU) – zespół szkół i placówek systemu oświaty, o którym mowa w art. 62a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

		<p>4. Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego poprzez wsparcie szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz ogólne obejmujące:</p> <p>a) uzyskiwanie kwalifikacji doradców zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu,</p> <p>b) tworzenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SzPiK), zewnętrzne wsparcie szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego⁵¹.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie XI.3	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie XI.3	<ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w rozumieniu art. 2 pkt 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. • Nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu⁵² szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne w rozumieniu art. 2 pkt 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty • Szkoły i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe w rozumieniu art. 2 pkt 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i ich organy prowadzące. • Placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego w rozumieniu art. 2 pkt 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty • Szkoły policealne w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty różnego typu. • Szkoły dla dorosłych w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. b i d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w której stosuje się odrębną organizację kształcenia i do której są przyjmowane osoby mające 18 lat, a także kończące 18 lat w roku kalendarzowym,

⁵¹ Zakres wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego będzie zgodny z Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020

⁵² Instruktor praktycznej nauki zawodu – instruktor praktycznej nauki zawodu, o którym mowa w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626);

		<p>w którym są przyjmowane do szkoły.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partnerzy społeczno-gospodarczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe⁵³ • Pracodawcy/przedsiębiorcy (z wyłączeniem dużych przedsiębiorstw) w rozumieniu otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.⁵⁴
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie XI.3	73 757 510
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	Realizacja inwestycji infrastrukturalnych w ramach projektów zintegrowanych, łączących wsparcie Poddziałania XI.3 z komplementarną interwencją Działania VII.4.
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie XI.3	Tryb wyboru projektów: konkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja wsparcia zgodnie z zapisami RPO WŁ 2014-2020 z uwzględnieniem Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. • Limit wydatków związanych z wyposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny

⁵³ Otoczeniu społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe - rozumiane jako pracodawcy, organizacje pracodawców, przedsiębiorcy, instytucje rynku pracy, szkoły wyższe zgodnie z wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020

⁵⁴ j.w

		<p>do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 20% całkowitej alokacji Działania XI.3 (włączając cross-financing). Wysokość limitu zostanie zweryfikowana w trakcie przeglądu śródkresowego programu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie szkół kształcenia zawodowego w zakresie podstawy programowej kształcenia ogólnego możliwe jest wyłącznie w ramach Działania XI.1, zgodnie ze wskazanymi kierunkami. • Możliwość realizacji zaprojektowanych w obszarze kształcenia zawodowego działań wynika z indywidualnych potrzeb szkół lub placówek oświatowych, w tym przede wszystkim uwzględnia również obszar specjalizacji regionalnych oraz potrzeby regionalnego/lokalnego rynku pracy. • Działania świadomościowe (między innymi kampanie informacyjne i działania upowszechniające) nie mogą stanowić głównej formy wsparcia w projektach współfinansowanych z EFS. Przedsięwzięcia świadomościowe będą mogły być finansowane z EFS jedynie, gdy będą niezbędne do realizacji działań wdrożeniowych w danym projekcie, rozumianych jako konkretne rozwiązania, które zostaną zastosowane w odpowiedzi na problemy określonych w projekcie grup beneficjentów.
19. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	<p>W ramach Działania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu <i>cross-financingu</i>, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych celów i rezultatów.</p> <p><i>Cross-financing</i> może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Wartość <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 8% finansowania unijnego w ramach projektu.</p> <p><i>Cross-financing</i> może dotyczyć wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakupu nieruchomości, • zakupu infrastruktury, • dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XI.3	Do 20% wydatków kwalifikowalnych projektu, w tym do 8% <i>cross-financingu</i>
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie	Działanie XI.3	Nie dotyczy.

(jeśli dotyczy)		
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie XI.3	1. Stawki jednostkowe 2. Kwoty ryczałtowe z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 50.000 EUR stosowanie jednej z ww. uproszczonych metod rozliczania wydatków jest obligatoryjne. 3. Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich Forma płatności - zaliczkowa
23. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie XI.3	Nie dotyczy
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	85%
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	Typ operacji 1 i 4– 91,5% Typ operacji 2 i 3 – 89%
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XI.3	Typ operacji 1 i 4– 8,5% Typ operacji 2 i 3– 11%

27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	Minimum 50 000 – jeżeli IZ nie określi inaczej
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie XI.3	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie XI.3	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie XI.3	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie XI.3	Nie dotyczy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa XII Pomoc Techniczna

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Głównym celem XII Osi Priorytetowej *Pomoc Techniczna* jest zapewnienie systemu skutecznej i efektywnej realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Dodatkowo, środki zostaną przeznaczone na zadania mające na celu zamknięcie pomocy dla RPO WŁ na lata 2007-2013 oraz poprzednich perspektyw finansowych, jak i zmierzające do opracowania dokumentów związanych z przygotowaniem kolejnego okresu programowania.

W ramach XII Osi Priorytetowej *Pomoc Techniczna* wyodrębniono cztery Działania:

Działanie XII.1 Potencjał instytucji.

Działanie XII.2 System realizacji.

Działanie XII. 3 Potencjał beneficjentów.

Działanie XII.4 Informacja i promocja.

Interwencja osi XII przyczyni się do osiągnięcia niezbędnych zasobów ludzkich oraz warunków gwarantujących sprawne działanie instytucji zaangażowanych w realizację RPO WŁ na lata 2014-2020, poprzez zapewnienie kompetentnych zasobów kadrowych oraz innych niezbędnych, umożliwiających sprawne realizowanie RPO WŁ na lata 2014-2020, a także monitorowanie postępów przy jego wdrażaniu. Ponadto działania wdrażane w ramach osi doprowadzą do wzmocnienia kompetencji instytucji, w tym usprawnienia działania systemów informatycznych, a także podniesienia kompetencji potencjalnych beneficjentów i beneficjentów oraz zagwarantowania prawidłowej realizacji projektów w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020. Powyższe przyczyni się do wzrostu liczby potencjalnych beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie i beneficjentów prawidłowo realizujących projekty w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020. Działania w ramach osi zmierzać będą również do zapewnienia społeczeństwu właściwej informacji o RPO WŁ na lata 2014-2020, czego rezultatem będzie wysoki poziom świadomości na temat wpływu Funduszy Europejskich, w tym w szczególności działań wdrażanych w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 na rozwój regionu i jakość życia jego mieszkańców.

W ramach niniejszej Osi możliwe są do realizowania działania zgodne z Wytocznymi w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014 – 2020.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFS	67 616 476
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie XII.1	Potencjał instytucji.
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie XII.1	<p>Celem Działania są niezbędne zasoby ludzkie oraz warunki zapewniające sprawne działanie instytucji zaangażowanych w realizację RPO WŁ na lata 2014-2020.</p> <p>W ramach Działania nr XII.1 wsparcie zostanie ukierunkowane na zapewnienie odpowiedniego potencjału organizacyjnego, instytucjonalnego i kadrowego instytucji związanych z realizacją RPO WŁ na lata 2014-2020. Szczególne znaczenie ma odpowiednia jakość zasobów ludzkich, dlatego wsparcie w RPO WŁ na lata 2014-2020 zostanie skierowane na utrzymanie i wzmocnienie kadry pracowników zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie programu, m.in. poprzez finansowanie ich wynagrodzeń oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych.</p> <p>W ramach działania zapewnione zostanie także zaplecze techniczne i organizacyjne, w tym: odpowiednia powierzchnia biurowa i magazynowa oraz odpowiednie wyposażenie stanowisk pracy.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie XII.1	Nie dotyczy
8. Lista wskaźników produktu	Działanie XII.1	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej
		Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji
		Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy
9. Typy projektów	Działanie XII.1	<p>Przedsięwzięcia służące realizacji Działania XII.1 obejmą m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Finansowanie wynagrodzeń pracowników pracujących na rzecz RPO WŁ na lata 2014-2020. 2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pracujących na rzecz RPO WŁ na lata 2014-2020. 3. Finansowanie kosztów organizacyjnych, technicznych i administracyjnych niezbędnych do zapewnienia sprawnego funkcjonowania instytucji i podmiotów zaangażowanych w proces realizacji RPO WŁ na lata 2014-2020.
10. Typ beneficjenta	Działanie XII.1	Instytucja Zarządzająca RPO WŁ na lata 2014-2020

11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie XII.1	Instytucja Zarządzająca RPO WŁ na lata 2014-2020 Instytucja Certyfikująca RPO WŁ na lata 2014-2020 Instytucje Pośredniczące RPO WŁ na lata 2014-2020
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie XII.1	44 897 340
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie XII.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XII.1	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy

22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie XII.1	Nie dotyczy
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	85%
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XII.1	15%
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy

29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.1	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie XII.1	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie XII.1	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie XII.1	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/poddziałania	Działanie XII.2	System realizacji.
6. Cel/e szczegółowe/działania/poddziałania	Działanie XII.2	<p>Celem szczegółowym Działania jest sprawny system realizacji RPO WŁ na lata 2014-2020.</p> <p>W ramach Działania nr XII.2 realizowane będą m.in. zadania związane z procesem oceny i selekcji projektów dofinansowanych w ramach Programu oraz funkcjonowaniem Komitetu Monitorującego RPO WŁ na lata 2014-2020 i innych podmiotów o charakterze opiniodawczo-doradczym funkcjonujących w zależności od zidentyfikowanych potrzeb w zakresie RPO WŁ na lata 2014-2020: Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego – ROT, Regionalnego Obserwatorium Integracji Społecznej – ROIS, Regionalnego Obserwatorium Rynku Pracy – RORP w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020.</p> <p>Ponadto, sprawny system polityki spójności wiąże się z systematyczną oceną działań związanych z realizacją Programu, analizą postępu jego realizacji, oceną przydatności i adekwatności podejmowanych działań oraz oceną oddziaływania zaangażowanych środków na rozwój społeczno-gospodarczy województwa.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie XII.2	Nie dotyczy
8. Lista wskaźników produktu	Działanie XII.2	<p>Liczba przeprowadzonych ewaluacji</p> <p>Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych,</p>

		komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej
		Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji seminariów
		Liczba opracowanych ekspertyz
		Liczba użytkowników systemów informatycznych
9. Typy projektów	Działanie XII.2	<p>Przedsięwzięcia służące realizacji Działania nr XII.2 obejmują m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Finansowanie wsparcia eksperckiego i prawnego, ewaluacji, analiz, ocen, audytów i ekspertyz oraz innych dokumentów niezbędnych do prawidłowej realizacji RPO WŁ na lata 2014-2020. 2. Budowę, wdrożenie i utrzymanie systemu informatycznego (wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną) obsługującego procesy zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli i oceny RPO WŁ na lata 2014-2020. 3. Finansowanie narzędzi informatycznych na potrzeby wdrażania RPO WŁ na lata 2014-2020. 4. Wsparcie działania Komitetów, Grup Roboczych, innych ciał dialogu społecznego oraz innych podmiotów o charakterze opiniodawczo-doradczym funkcjonujących w zależności od zidentyfikowanych potrzeb w zakresie dotyczącym RPO WŁ na lata 2014-2020. Ponadto, udział w strukturach (Komitetach, Grupach roboczych, itp.) z zakresu polityki spójności, związanych z zamykaniem poprzednich, wdrażaniem obecnych i przygotowywaniem przyszłych perspektyw finansowych. 5. Finansowanie funkcjonowania (wynagrodzenia, koszty podnoszenia kwalifikacji, koszty organizacyjno-techniczne pracowników) regionalnych obserwatoriów terytorialnych (ROT, ROIS, RORP). 6. Zapewnienie monitoringu, ewaluacji i aktualizacji regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji⁵⁵, obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> • proces przedsiębiorczego odkrywania, angażujący regionalne instytucje zarządzającą i pośredniczące, oraz zainteresowane podmioty takie, jak

⁵⁵ W zakresie wsparcia EFRR i EFS dla regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji.

		<p>uniwersytety, inne instytucje szkolnictwa wyższego, przedsiębiorców, oraz partnerów społecznych; oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • stopę zwrotu na inwestycji w zakresie strategii inteligentnych specjalizacji, obliczaną dla EFRR i EFS⁵⁶.
10. Typ beneficjenta	Działanie XII.2	Instytucja Zarządzająca RPO WŁ na lata 2014-2020
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie XII.2	Instytucja Zarządzająca RPO WŁ na lata 2014-2020 Instytucja Certyfikująca RPO WŁ na lata 2014-2020 Instytucje Pośredniczące RPO WŁ na lata 2014-2020
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie XII.2	5 815 017
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie XII.2	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy

⁵⁶ Stopa zwrotu powinna być obliczana począwszy od 2016 r. z zastosowaniem jednolitej metodologii.

<p>20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Działanie XII.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie XII.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Działanie XII.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Działanie XII.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie XII.2</p>	<p>85%</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Działanie XII.2</p>	<p>Nie dotyczy</p>

26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XII.2	15%
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.2	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie XII.2	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie XII.2	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie XII.2	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie XII.3	Potencjał beneficjentów.
6. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Działanie XII.3	Celem szczegółowym Działania jest podniesienie kompetencji potencjalnych beneficjentów i

		<p>beneficjentów oraz zagwarantowanie prawidłowej realizacji projektów w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020.</p> <p>W ramach Działania nr XII.3 realizowane będą zadania ukierunkowane na podnoszenie kompetencji potencjalnych beneficjentów i beneficjentów poprzez informowanie o możliwościach finansowania projektów w ramach Programu oraz sposobach pozyskania wsparcia, a także dostarczanie beneficjentom potrzebnych informacji na różnych etapach realizacji projektów. Planowane jest również wsparcie doradcze potencjalnych beneficjentów oraz beneficjentów RPO WŁ na lata 2014-2020 w zakresie przygotowania dokumentacji projektowej. Ponadto, w ramach Działania nr XII.3 przewiduje się realizację projektów w ramach „Project pipeline” RPO WŁ na lata 2014-2020.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie XII.3	Nie dotyczy
8. Lista wskaźników produktu	Działanie XII.3	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów
		Liczba projektów objętych wsparciem
9. Typy projektów	Działanie XII.3	<p>Przedsięwzięcia służące realizacji Działania nr XII.3 obejmą m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizację specjalistycznych form szkoleniowych dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów RPO WŁ na lata 2014-2020, w tym szkoleń, spotkań informacyjnych i konferencji. 2. Doradztwo w zakresie przygotowania dokumentacji projektowej dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów RPO WŁ na lata 2014-2020.
10. Typ beneficjenta	Działanie XII.3	Instytucja Zarządzająca RPO WŁ na lata 2014-2020
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie XII.3	<ul style="list-style-type: none"> • Potencjalni Beneficjenci • Beneficjenci
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie XII.3	9 128 224

15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie XII.3	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XII.3	Nie dotyczy
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie XII.3	Nie dotyczy
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
24. Maksymalny % poziom	Działanie XII.3	85%

dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)		
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XII.3	15%
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.3	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie XII.3	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie XII.3	Nie dotyczy

32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie XII.3	Nie dotyczy
---	-----------------	-------------

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ		
5. Nazwa działania/ poddziałania	Działanie XII.4	Informacja i promocja.
6. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Działanie XII.4	<p>Celem szczegółowym Działania jest zapewnienie społeczeństwu właściwej informacji o RPO WŁ na lata 2014-2020.</p> <p>W ramach Działania nr XII.4 realizowane będą działania informacyjne i promocyjne ukierunkowane na upowszechnianie wśród mieszkańców województwa wiedzy na temat roli i osiągnięć polityki spójności i Funduszy Europejskich w regionie, w tym w szczególności na temat postępów wdrażania RPO WŁ na lata 2014-2020 i efektów realizacji programu oraz poszczególnych projektów, a także w stosownym zakresie Umowy Partnerstwa. Realizowane działania informacyjne i promocyjne będą spójne z horyzontalnymi działaniami informacyjno-promocyjnymi oraz komplementarne z działaniami finansowanymi z PO PT.</p>
7. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Działanie XII.4	Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego
8. Lista wskaźników produktu	Działanie XII.4	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu
9. Typy projektów	Działanie XII.4	<p>Zadania służące realizacji Działania nr XII.4 obejmą m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koordynację działań informacyjno-promocyjnych, w tym badanie ich efektów, ewaluację, analizy i ekspertyzy oraz wymianę doświadczeń. 2. Prowadzenie działań informacyjnych, w tym portali i serwisów internetowych i współpracy z partnerami (w ramach Grupy Sterującej ds. Informacji i Promocji Funduszy Europejskich oraz grupy roboczej ds. koordynacji informacji i promocji). 3. Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych, w tym kampanii informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu oraz współpracy z mediami (telewizją, radiem i prasą oraz w Internecie).

		<p>4. Przygotowywanie publikacji, w tym materiałów informacyjno-promocyjnych (w formie drukowanej i elektronicznej), materiałów promocyjnych typu gadżety oraz materiałów brandingowych i wystawienniczych np. rollupy, ścianki.</p> <p>5. Organizację imprez otwartych, w tym konferencji prasowych, wyjazdów prasowych, uroczystego podpisywania umów, eventów, pikników i festynów a także konkursów promocyjnych.</p>
10. Typ beneficjenta	Działanie XII.4	Instytucja Zarządzająca RPO WŁ na lata 2014-2020
11. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Działanie XII.4	<ul style="list-style-type: none"> • Potencjalni Beneficjenci • Beneficjenci • Ogół społeczeństwa
12. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
13. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy.
14. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Działanie XII.4	7 775 895
15. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
16. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
17. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Działanie XII.4	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca.
18. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
19. Warunki i planowany zakres stosowania	Działanie XII.4	Nie dotyczy.

cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)		
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XII.4	Nie dotyczy.
21. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Działanie XII.4	Nie dotyczy
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	85%
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Działanie XII.4	15%

27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Działanie XII.4	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Działanie XII.4	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Działanie XII.4	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Działanie XII.4	Nie dotyczy

III. Indykatory plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu (*)	Wsparcie UE			Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu (%)	Główna alokacja (**)		Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			ogółem	FS	EFRR	EFS ***	ogółem	ogółem	budget państwa	województw	budget pozostałych				innych	Wsparcie UE				Wsparcie UE					
			a	b	c	d	e	f	g	h	i				j	k				l	m	n	o	p	q
			=b+c+d				=f+k	=g+h+i+j												=a+e		=a-o		=o/a*100%	
oś priorytetowa I	1a, 1b	n/d	201 619 822	-	201 619 822	-	35 579 969						237 199 791	10%	189 522 633	12 097 189	6%	-							
działanie I.1	1a	n/d	50 913 930	-	50 913 930	-	8 984 811						59 898 741	10%				-							
działanie I.2	1b	n/d	150 705 892	-	150 705 892	-	26 595 158						177 301 050	10%				-							
poddziałanie I.2.1	1b	n/d	99 457 864	-	99 457 864	-	17 551 388						117 009 252	10%				-							
poddziałanie I.2.2	1b	n/d	51 248 028	-	51 248 028	-	9 043 770						60 291 798	10%				-							
oś priorytetowa II	3a, 3b, 3c	n/d	274 835 401	-	274 835 401	-	48 500 365	671 346					323 335 766	10%	258 345 277	16 490 124	6%	-							
działanie II.1	3a	n/d	63 404 914	-	63 404 914	-	11 189 103	671 346					74 594 017	10%				-							
poddziałanie II.1.1	3a	n/d	38 034 500	-	38 034 500	-	6 711 971	671 346					44 746 471	-				-							
poddziałanie II.1.2	3a	n/d	25 370 414	-	25 370 414	-	4 477 132						29 847 546	10%				-							
działanie II.2	3b	n/d	40 803 928	-	40 803 928	-	7 200 693						48 004 621	10%				-							
poddziałanie II.2.1	3b	n/d	23 953 428	-	23 953 428	-	4 227 076						28 180 504	10%				-							
poddziałanie II.2.2	3b	n/d	16 850 500	-	16 850 500	-	2 973 617						19 824 117	10%				-							
działanie II.3	3c	n/d	170 626 559	-	170 626 559	-	30 110 569						200 737 128	1%				-							

poddziałanie II.3.1	3c	n/d	67 809 658	-	67 809 658	-	11 966 410		-				79 776 068	1%				-
poddziałanie II.3.2	3c	n/d	102 816 901	-	102 816 901	-	18 144 159		-				120 961 060	-				-
oś priorytetowa III	4e, 7b, 7c, 7d	n/d	395 662 889	-	395 662 889	-	69 822 863						465 485 752		371 923 115	23 739 774	6%	-
działanie III.1	4e	n/d	93 690 668	-	93 690 668	-												-
poddziałanie III.1.1	4e	n/d	22 535 625	-	22 535 625	-												-
poddziałanie III.1.2	4e	n/d	71 155 043	-	71 155 043	-												-
działanie III.2	7b	n/d	160 000 000	-	160 000 000	-			1 694 118									-
poddziałanie III.2.1	7b	n/d	136 000 000	-	136 000 000	-												-
poddziałanie III.2.2	7b	n/d	24 000 000	-	24 000 000	-												-
działanie III.3	7c	n/d	50 038 660	-	50 038 660	-												-
działanie III.4	7d	n/d	91 933 561	-	91 933 561	-												-
oś priorytetowa IV	4a, 4c, 4e	n/d	224 954 770	-	224 954 770	-	39 697 901						264 652 671		211 457 484	13 497 286	6%	-
działanie IV.1	4a	n/d	45 828 417	-	45 828 417	-												-
poddziałanie IV.1.1	4a	n/d	2 812 500	-	2 812 500	-												-
poddziałanie IV.1.2	4a	n/d	43 015 917	-	43 015 917	-												-
działanie IV.2	4c	n/d	134 139 817	-	134 139 817	-			3 550 760									-
poddziałanie IV.2.1	4c	n/d	53 052 620	-	53 052 620	-												-
poddziałanie IV.2.2	4c	n/d	59 087 197	-	59 087 197	-												-
poddziałanie IV.2.3	4c	n/d	22 000 000	-	22 000 000	-												-
działanie IV.3	4e	n/d	44 986 536	-	44 986 536	-												-
poddziałanie IV.3.1	4e	n/d	4 633 107	-	4 633 107	-												-
poddziałanie IV.3.2	4e	n/d	40 353 429	-	40 353 429	-												-
oś priorytetowa V	5b, 6a, 6b, 6d	n/d	117 498 058	-	117 498 058	-	20 734 952						138 233 010		110 448 175	7 049 883	6%	-
działanie V.1	5b	n/d	16 608 702	-	16 608 702	-												-
poddziałanie V.1.1	5b	n/d	14 947 832	-	14 947 832	-												-

działanie VIII.2	8i	n/d	40 212 201	-	-	40 212 201												-	
działanie VIII.3	8iii	n/d	34 878 107	-	-	34 878 107												-	
poddziałanie VIII.3.1	8iii	n/d	26 478 107	-	-	26 478 107												-	
poddziałanie VIII.3.2	8iii	n/d	8 400 000	-	-	8 400 000			-									-	
działanie VIII.3.3	8iii	n/d	9 200 000	-	-	9 200 000			-									-	
oś priorytetowa IX	9i, 9iv, 9v	n/d	162 084 441	-	-	162 084 441	28 603 137		12 264 519					190 687 578		151 199 629	10 884 812	6,72%	-
działanie IX.1	9i	n/d	93 822 364	-	-	93 822 364												-	
poddziałanie IX.1.1	9i		80 873 752			80 873 752												-	
poddziałanie IX.1.2	9i		12 948 612			12 948 612												-	
działanie IX.2	9iv	n/d	53 349 247	-	-	53 349 247			-									-	
poddziałanie IX.2.1	9iv	n/d	42 649 247	-	-	42 649 247												-	
poddziałanie IX.2.2	9iv	n/d	10 700 000	-	-	10 700 000												-	
działanie IX.3	9v	n/d	14 912 830	-	-	14 912 830			1 561 461									-	
poddziałanie IX.3.1	9v	n/d	13 272 419	-	-	13 272 419			1 561 461									-	
poddziałanie IX.3.2	9v	n/d	1 640 411	-	-	1 640 411			-									-	
oś priorytetowa X	8iv, 8v, 8vi	n/d	115 023 713	-	-	115 023 713	20 298 303		4 568 823					135 322 016		107 299 273	7 724 440	6,72%	-
działanie X.1	8iv	n/d	30 206 110	-	-	30 206 110			2 052 429									-	
działanie X.2	8v	n/d	65 558 247	-	-	65 558 247			1 156 910									-	
poddziałanie X.2.1	8v	n/d	49 168 685	-	-	49 168 685			-									-	
poddziałanie X.2.2	8v	n/d	16 389 562	-	-	16 389 562			1 156 910									-	
działanie X.3	8vi	n/d	19 259 356	-	-	19 259 356			1 359 484									-	
poddziałanie X.3.1	8vi	n/d	8 711 175	-	-	8 711 175			614 906									-	
poddziałanie X.3.2	8vi	n/d	4 000 000	-	-	4 000 000			282 353									-	
poddziałanie X.3.3	8vi	n/d	6 548 181	-	-	6 548 181			462 225									-	
oś priorytetowa XI	10i, 10iii, 10iv	n/d	130 018 967	-	-	130 018 967	22 944 524		8 558 166					152 963 491		121 287 519	8 731 448	6,72%	-

działanie XI.1	10i	n/d	49 562 693	-	-	49 562 693			3 060 355										-
poddziałanie XI.1.1	10i	n/d	17 046 420	-	-	17 046 420			-										-
poddziałanie XI.1.2	10i	n/d	32 516 273	-	-	32 516 273			3 060 355										-
działanie XI.2	10iii	n/d	6 698 764	-	-	6 698 764			315 236										-
działanie XI.3	10iv	n/d	73 757 510	-	-	73 757 510			5 182 574										-
oś priorytetowa XII	-	n/d	67 616 476	-	-	67 616 476	11 932 320		-					79 548 796		67 616 476	-	-	-
działanie XII.1	-	n/d	44 897 340	-	-	44 897 340			-										-
działanie XII.2	-	n/d	5 815 017	-	-	5 815 017			-										-
działanie XII.3	-	n/d	9 128 224	-	-	9 128 224			-										-
działanie XII.4	-	n/d	7 775 895	-	-	7 775 895			-										-

IV. Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji

A. Wymiar terytorialny – formy obligatoryjne

A.1 Planowane wsparcie rewitalizacji w ramach PO⁵⁷

A.1.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Wymiar terytorialny interwencji w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 w zakresie rewitalizacji będzie realizowany przede wszystkim poprzez zastosowanie trybu pozakonkursowego (mechanizm wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych), jak również ustanowienie preferencji dla projektów wpisujących się w założenia lokalnych programów rewitalizacji w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych.

W zakresie wsparcia z EFRR, głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych jest priorytet inwestycyjny 9b, w ramach którego rewitalizacja została zdefiniowana jako kompleksowy proces, uwzględniający aktywność w czterech sferach: materialno-przestrzennej, społecznej, gospodarczej oraz środowiskowej, zorientowany na niwelowanie problemów społecznych na terenach zdegradowanych poprzez realizację inwestycji infrastrukturalnych prowadzących do ożywienia społeczno-gospodarczego tych terenów. Dodatkowo, w zakresie wsparcia z EFRR, realizowane będą projekty wspierające działania rewitalizacyjne m.in. w kontekście inwestycji transportowych oraz termomodernizacyjnych.

Wsparcie działań rewitalizacyjnych, w odniesieniu do interwencji EFS przybierze formę realizacji projektów komplementarnych w ramach poszczególnych działań/poddziałów RPO WŁ na lata 2014-2020 w celu wzmocnienia rewitalizowanej przestrzeni działaniami o charakterze społecznym z zakresu m.in. aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz rozwoju usług społecznych, w tym ekonomii społecznej.

Ukierunkowanie wsparcia w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 na realizację projektów wpisujących się w założenia lokalnych programów rewitalizacji wpłynie na zwiększenie spójności terytorialnej w aspekcie planowanych przedsięwzięć.

A.1.2 Indykatywna alokacja UE planowana na projekty rewitalizacyjne

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Indykatywna alokacja UE ⁵⁸ (EUR)	Metoda preferencji ⁵⁹

A.2 Wsparcie przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich w ramach ZIT

A.2.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) to nowy instrument wdrażania funduszy Unii

⁵⁷ W rozumieniu wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

⁵⁸ W rozumieniu wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

⁵⁹ Zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Europejskiej, przy pomocy którego beneficjenci z terenu miasta wojewódzkiego i jego obszaru funkcjonalnego mogą realizować przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, wynikające ze Strategii ZIT. ZIT to także wyjście poza sztywne granice administracyjne JST i większe możliwości oddziaływania projektów unijnych.

W województwie łódzkim ZIT realizowany jest na obszarze funkcjonalnym zidentyfikowanym w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jako Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM) – ZIT wojewódzki.

ŁOM swoim zasięgiem obejmuje Łódź oraz cztery otaczające ją powiaty: brzeziński, łódzki wschodni, pabianicki i zgierski. Obszar obejmuje łącznie 28 gmin (7 miejskich, 5 miejsko-wiejskich i 16 wiejskich): Miasto Łódź, Miasto Brzeziny, Gminy Brzeziny, Gmina Dmosin, Gmina Jeżów, Gmina Rogów, Gmina Andrespol, Gmina Brójce, Miasto Gmina Koluszki, Gmina Nowosolna, Miasto Gmina Rzgów, Miasto Gmina Tuszyn, Miasto Pabianice, Gmina Pabianice, Miasto Konstantynów Łódzki, Gmina Dłutów, Gmina Dobroń, Gmina Ksawerów, Gmina Lutomiersk, Miasto Gmina Aleksandrów Łódzki, Miasto Gmina Stryków, Miasto Zgierz, Miasto Głowno, Gmina Głowno, Miasto Ozorków, Gmina Ozorków, Gmina Parzęczew, Gmina Zgierz.

Chęć do podjęcia współpracy przez samorzady ze wspomnianego obszaru została wyrażona zawianiem zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa – tzw. Związku ZIT, który przyjął formę stowarzyszenia - Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny. Stanowi ono reprezentację władz miejskiego obszaru funkcjonalnego wobec władz krajowych i regionalnych. Najwyższą władzą i organem stanowiącym Stowarzyszenia jest Rada, którą stanowi walne zebranie Członków Stowarzyszenia. Organem wykonawczym Stowarzyszenia jest Zarząd, który składa się z 5 osób: Prezesa – Prezydenta Miasta Łodzi, Wiceprezesa – Wiceprezydenta Miasta Łodzi oraz trzech Członków Zarządu wybieranych spośród Członków Stowarzyszenia. Za obsługę administracyjno-techniczną odpowiedzialne będzie Biuro Stowarzyszenia ŁOM, którego działalność finansowana jest z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 (PO PT 2014-2020).

Stowarzyszenie ŁOM, zgodnie z art. 36 ust. 3 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006*, pełni w systemie realizacji RPO WŁ na lata 2014-2020 funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP) w zakresie ZIT.

Zakres powierzenia Stowarzyszeniu ŁOM zadań związanych z realizacją ZIT w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 określa pisemne porozumienie pomiędzy władzami Stowarzyszenia a IZ RPO WŁ.

Podstawowym dokumentem strategicznym określającym potrzeby inwestycyjne Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego jest *Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+*. Warunkuje ona wsparcie projektów w formule ZIT oraz stanowi element niezbędny do uczestnictwa

Stowarzyszenia ŁOM w procesie realizacji RPO WŁ na lata 2014-2020 w uzgodnionym z IZ RPO WŁ zakresie. SRŁOM2020+ zawiera część diagnostyczno-strategiczną, jak i elementy operacyjno-wdrożeniowe, w tym między innymi wskazuje: zakresy tematyczne rozwoju ŁOM, w których realizowane będzie wsparcie w ramach ZIT, koncentrację działań w wymiarze przestrzennym, cele strategiczne rozwoju ŁOM oraz projekty które realizowane będą w formule ZIT.

W województwie łódzkim ZIT realizowany będzie w trybie pozakonkursowym dla projektów współfinansowanych z EFRR wskazanych w Strategii ZIT oraz konkursowym dla projektów współfinansowanych z EFS, zgodnie z etapami przedstawionymi poniżej.

W trybie pozakonkursowym (EFRR):

- przygotowanie listy projektów w SRŁOM2020+ przez Stowarzyszenie ŁOM;
- wstępny wybór projektów do dofinansowania przez IZ RPO WŁ;
- złożenie wniosków przez potencjalnych beneficjentów;
- weryfikacja złożonych wniosków przez Stowarzyszenie ŁOM pod kątem zgodności z SRŁOM2020+ i przekazanie projektów IZ RPO WŁ;
- ocena formalna i merytoryczna wniosków przez IZ RPO WŁ;
- przekazanie Stowarzyszeniu ŁOM informacji o wynikach oceny;
- podpisanie umów o dofinansowanie przez IZ RPO WŁ.

W trybie konkursowym (EFS):

- organizacja konkursu przez Stowarzyszenie ŁOM;
- przeprowadzenie naboru wniosków przez IZ RPO WŁ;
- ocena formalna i merytoryczna wniosków przez IZ RPO WŁ;
- przekazanie wniosków spełniających kryteria formalne i merytoryczne do Stowarzyszenia ŁOM;
- wybór przez Stowarzyszenie ŁOM projektów zgodnych ze SRŁOM2020+;
- przekazanie przez Stowarzyszenie ŁOM do IZ RPO WŁ listy projektów do dofinansowania;
- ostateczna weryfikacja przez IZ RPO WŁ kwalifikowalności projektów;
- podpisanie umów o dofinansowanie przez IZ RPO WŁ.

Techniczna organizacja naboru i pełna ocena projektów pod względem formalnym i merytorycznym będzie dokonywana przez IZ RPO WŁ z udziałem, w stosowych przypadkach, ekspertów zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami porozumienia zawartego pomiędzy władzami Stowarzyszenia ŁOM i IZ RPO WŁ.

W ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 realizacja ZIT odbywać się będzie w zakresie następujących Osi priorytetowych, Działań i Poddziałań:

- Oś priorytetowa III *Transport*, Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski, Poddziałanie III.1.1 Niskoemisyjny transport miejski – ZIT;
- Oś priorytetowa IV *Gospodarka niskoemisyjna*, Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii, Poddziałanie IV.1.1 Odnawialne źródła energii – ZIT; Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków, Poddziałanie IV.2.1 Termomodernizacja budynków – ZIT; Działanie IV.3 Ochrona powietrza, Poddziałanie IV.3.1 Ochrona powietrza – ZIT;
- Oś priorytetowa V *Ochrona środowiska*, Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna,

<p>Poddziałanie V.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna – ZIT;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oś priorytetowa VI <i>Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu</i>, Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury, Poddziałanie VI.1.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury – ZIT; Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, Poddziałanie VI.3.1 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT; • Oś priorytetowa VII <i>Infrastruktura dla usług społecznych</i>, Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne, Poddziałanie VII.1.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne – ZIT; • Oś priorytetowa VIII <i>Zatrudnienie</i>, Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości, Poddziałanie VIII.3.3 Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych – ZIT; • Oś priorytetowa IX <i>Włączenie społeczne</i>, Działanie IX.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Poddziałanie IX.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – ZIT, Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Poddziałanie IX.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne – ZIT.
--

A.2.2 Alokacja UE przeznaczona na ZIT wojewódzki

Oś priorytetowa	Działanie/poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE przeznaczona na ZIT (EUR)	Finansowanie ogółem (EUR)
III Transport	Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski, Poddziałanie III.1.1 Niskoemisyjny transport miejski – ZIT	EFRR	22 535 625	93 690 668
IV Gospodarka niskoemisyjna	Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii, Poddziałanie IV.1.1 Odnawialne źródła energii – ZIT	EFRR	2 812 500	45 828 417
IV Gospodarka niskoemisyjna	Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków, Poddziałanie IV.2.1 Termomodernizacja budynków – ZIT	EFRR	53 052 620	134 139 817
IV Gospodarka niskoemisyjna	Działanie IV.3 Ochrona powietrza, Poddziałanie IV.3.1 Ochrona powietrza –	EFRR	4 633 107	44 986 536

	ZIT			
V Ochrona środowiska	Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna, Poddziałanie V.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna – ZIT	EFRR	9 140 328	43 352 946
VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu	Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury, Poddziałanie VI.1.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury – ZIT	EFRR	22 900 000	40 742 435
VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu	Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, Poddziałanie VI.3.1 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT	EFRR	75 947 380	178 485 543
VII Infrastruktura dla usług społecznych	Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne, Poddziałanie VII.1.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne – ZIT	EFRR	2 129 828	41 080 777
VIII Zatrudnienie	Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości, Poddziałanie VIII.3.3 Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych – ZIT	EFS	9 200 000	44 078 107
IX Włączenie społeczne	Działanie IX.1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	EFS	12 948 612	93 822 364

	Poddziałanie IX.1.2 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - ZIT			
IX Włączenie społeczne	Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Poddziałanie IX.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne - ZIT	EFS	10 700 000	53 349 247

A.3. Obszary wiejskie

A.3.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 wspierany będzie wielofunkcyjny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, w tym o słabej dostępności do usług publicznych. Działania realizowane na obszarach wiejskich będą koncentrowały się na wsparciu przedsiębiorczości i lepszym wykorzystaniu kapitału ludzkiego, w tym reorientacji zawodowej rolników, rewitalizacji społecznej i infrastrukturalnej, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i przeciwpowodziowej.

Interwencja mająca na celu rozwój obszarów wiejskich będzie prowadzona w ramach różnych osi priorytetowych i jest szacowana dla całego programu na kwotę co najmniej 250 mln EUR. Wydatki na obszary wiejskie będą monitorowane i sprawozdawane w raportach rocznych z uwzględnieniem – zgodnie z zakresem i logiką interwencji programu – takich obszarów jak: 1) rozwój przedsiębiorczości i lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego, w tym reorientacji zawodowej rolników, 2) rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna, 3) infrastruktura wodno-kanalizacyjna i przeciwpowodziowa.

Jednym z instrumentów umożliwiających realizację polityki rozwoju obszarów wiejskich są Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). Obszary te, wynikające z założeń polityki państwa, stanowią element integracji polityki rozwoju regionalnego prowadzonej na poziomie kraju z polityką rozwoju prowadzoną na poziomie regionalnym. Narzędziem polityki regionalnej na tych obszarach będzie Kontrakt Terytorialny.

A.3.2 Indykatywna alokacja UE planowana na projekty realizowane na obszarach wiejskich lub projekty, których ostatecznymi odbiorcami są podmioty/osoby z obszarów wiejskich lub realizowana infrastruktura obejmuje obszary wiejskie⁶⁰

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Indykatywna alokacja	Metoda preferencji
-----------------	----------------------------	---------	-------------------------	-----------------------

⁶⁰ W tabeli należy wskazać działania, dla których przewidziano metody preferencji projektów z obszarów wiejskich.

			UE (EUR)	projektów z obszarów wiejskich
I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	
II Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFRR	46 737 033	
III Transport	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFRR	43 522 918	
IV Gospodarka niskoemisyjna	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFRR	89 981 908	
V Ochrona środowiska	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFRR	46 999 224	
VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFRR	50 500 000	
VII Infrastruktura dla usług społecznych	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFRR	11 176 953	
VIII Zatrudnienie	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFS	10 000 000	
IX Włączenie społeczne	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFS	11 000 000	
X Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFS	5 500 000	
XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności	Do ustalenia na dalszym etapie prac	EFS	15 500 000	

Załącznik nr 1 – Tabela transpozycji PI na działania/ poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych

Nazwa i nr osi priorytetowej	Nr działania	Nr poddziałania (jeśli dotyczy)	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny
Oś priorytetowa I <i>Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy</i>	Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji	Nie dotyczy	1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1a udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększenie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy
	Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje	Poddziałanie I.2.1 Infrastruktura B+R przedsiębiorstw Poddziałanie I.2.2 Projekty B+R przedsiębiorstw		1b promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz

				rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu
Oś priorytetowa II <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i>	Działanie II.1 Otoczenie biznesu	Poddziałanie II.1.1 Tereny inwestycyjne	3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	3a promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
		Poddziałanie II.1.2 Profesjonalizacja usług biznesowych		3b opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
	Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw	Poddziałanie II.2.1 Modele biznesowe MŚP		3c wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
		Poddziałanie II.2.2 Promocja gospodarcza regionu		
	Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP	Poddziałanie II.3.1 Innowacje w MŚP		
		Poddziałanie II.3.2 Instrumenty finansowe dla MŚP		
Oś priorytetowa III - <i>Transport</i>	Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski	Poddziałanie III.1.1 Niskoemisyjny transport miejski - ZIT	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4e promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
		Poddziałanie III.1.2 Niskoemisyjny transport miejski		
	Działanie III.2 Drogi	Poddziałanie III.2.1 Drogi wojewódzkie	7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7b zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi
		Poddziałanie III.2.2 Drogi lokalne		7c rozwój i usprawnienie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym
	Działanie III.3 Transport multimodalny	Nie dotyczy		

					<p>śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej</p> <p>7d rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu</p>
	Działanie III.4 Transport kolejowy		Nie dotyczy		
Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna	Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii	Poddziałanie IV.1.1 Odnawialne źródła energii - ZIT		4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4a wspieranie i wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
		Poddziałanie IV.1.2 Odnawialne źródła energii			
	Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków	Poddziałanie IV.2.1 Termomodernizacja budynków - ZIT			4c wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
		Poddziałanie IV.2.2 Termomodernizacja budynków			
		Poddziałanie IV.2.3 Termomodernizacja budynków w oparciu o zastosowanie instrumentów finansowych			
Działanie IV.3 Ochrona powietrza	Poddziałanie IV.3.1 Ochrona powietrza - ZIT		4e promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu		
	Poddziałanie IV.3.2 Ochrona powietrza				

Oś priorytetowa V <i>Ochrona środowiska</i>	Działanie V.1 Gospodarka wodna oraz przeciwdziałanie zagrożeniom	Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna oraz zarządzanie ryzykiem Poddziałanie V.1.2 Rozwój Krajowego systemu Ratowniczo-Gaśniczego	5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5b wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
	Działanie V.2 Gospodarka odpadami	Nie dotyczy		6a inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenie wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
	Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	Poddziałanie V.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna – ZIT Poddziałanie V.3.2 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6b inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
	Działanie V.4 Ochrona przyrody	Nie dotyczy		6d ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemów, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
Oś priorytetowa VI <i>Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu</i>	Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury	Poddziałanie VI.1.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury - ZIT	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego	6c zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

		Poddziałanie VI.1.2 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury	gospodarowania zasobami	
	Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej		8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcia mobilności pracowników	8b wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcenie upadających regionów przemysłowych i zwiększenia dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój
	Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego	Poddziałanie VI.3.1 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego - ZIT Poddziałanie VI.3.2 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.
Oś priorytetowa VII <i>Infrastruktura dla usług społecznych</i>	Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne	Poddziałanie VII.1.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne - ZIT Poddziałanie VII.1.2 Technologie informacyjno-komunikacyjne	2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2c wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia
	Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia	Nie dotyczy		9a inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczynią się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz
	Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej	Nie dotyczy	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	

				przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	
	Działanie VII.4 Edukacja	Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10a inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	
		Poddziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna			
		Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna			
Oś priorytetowa VIII <i>Zatrudnienie</i>	Działanie VIII.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia przez powiatowe urzędy pracy		CT8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	PI 8i - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	
	Działanie VIII.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia w				
	Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości.	Poddziałanie VIII.3.1 Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych			PI 8iii - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
		Poddziałanie VIII.3.2 Wsparcie przedsiębiorczości w formach zwrotnych			
	Poddziałanie VIII.3.3 Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych – ZIT				
Oś priorytetowa IX <i>Włączenie społeczne</i>	Działanie IX.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Poddziałanie IX.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	CT 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	PI 9i - Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.	
		Poddziałanie IX.1.2 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - ZIT			

	Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Poddziałanie IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne		PI 9iv - Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
		Poddziałanie IX.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne - ZIT		
	Działanie IX.3 Rozwój ekonomii społecznej	Poddziałanie IX.3.1 Miejsca pracy w sektorze ekonomii społecznej .		PI 9v - Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
		Poddziałanie IX.3.2 Koordynacja ekonomii społecznej.		
Oś priorytetowa X <i>Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie</i>	Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3		Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	PI 8 iv Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę
	Działanie X.2 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw	Poddziałanie X.2.1 Konkurencyjność przedsiębiorstw i ich pracowników		PI 8v Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
		Poddziałanie X.2.2 Wdrożenie programów typu outplacement		
	Działanie X.3 Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia	Poddziałanie X.3.1 Programy z uwzględnieniem rehabilitacji leczniczej ułatwiające powroty		PI 8vi Aktywne i zdrowe starzenie się

		<p>do pracy oraz umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej</p> <p>Poddziałanie X.3.2 Programy profilaktyczne dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu</p> <p>Poddziałanie X.3.3 Działania uzupełniające populacyjne programy profilaktyczne w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy</p>		
Oś priorytetowa XI <i>Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności</i>	Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji	<p>Poddziałanie XI.1.1. Edukacja przedszkolna</p> <p>Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne</p>	Cel tematyczny 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	<p>PI 10i ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia</p>
	Działanie XI.2 Kształcenie osób dorosłych.			<p>PI 10iii wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w</p>

				tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji
	Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe.			PI 10iv lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

Załącznik nr 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań

Wskaźniki rezultatu bezpośredniego

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Nazwa osi priorytetowej	I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy						
Działanie I.1: Rozwój infrastruktury badań i innowacji	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej	EPC	Region słabiej rozwinięty	-	-	129	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	-	120	System Informatyczny SL 2014
Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje							
Poddziałanie I.2.1 Infrastruktura B+R przedsiębiorstw	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej	szt.	Region słabiej rozwinięty			86	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	II Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka						
Działanie II.1 Otoczenie biznesu							
Poddziałanie II.1.1 Tereny inwestycyjne	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach	szt.	Region słabiej			31	System Informatyczny

⁶¹ Dotyczy krajowych PO w stosownych przypadkach.

⁶² Dotyczy wyłącznie EFS oraz pomocy technicznej.

⁶³ Dotyczy wyłącznie EFS oraz pomocy technicznej.

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	inwestycyjnych		rozwinęty				ny SL 2014
Poddziałanie II.1.2 Profesjonalizacja usług biznesowych	Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	Region słabiej rozwinięty			488	System Informatyczny SL 2014
Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw							
Poddziałanie II.2.1 Modele biznesowe MŚP	Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji	szt..	Region słabiej rozwinięty			477	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie II.2.2 Promocja gospodarcza regionu	-	-				-	-
Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP							
Poddziałanie II.3.1 Innowacje w MŚP	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CO08)	przedsiębiorstwo	Region słabiej rozwinięty			256	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej	III Transport						
Działanie III.1.1 Niskoemisyjny transport miejski	Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	szt.	- Region słabiej rozwinięty	-	-	106 000	System informatyczny SL 2014
Poddziałanie III.1.1 Niskoemisyjny transport miejski – ZIT							
Poddziałanie III.1.2 Niskoemisyjny							

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
transport miejski							
Działanie III.2 Drogi	-----						
Poddziałanie III.2.1 Drogi wojewódzkie	-----	-----	-----	-----	-	-	-
Poddziałanie III.2.1 Drogi lokalne							
Działanie III.3 Transport multimodalny	Dodatkowa zdolność przeładunkowa intermodalnych terminali przeładunkowych	TEU/rok	Region słabiej rozwinięty -	-	-	134 000	System informatyczny SL 2014
Działanie III.4 Transport kolejowy	Liczba przewozów pasażerskich na przebudowanych lub zmodernizowanych liniach kolejowych	szt.	Region słabiej rozwinięty -	-	-	7 344	System informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	IV Gospodarka niskoemisyjna						
Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii Poddziałanie IV.1.1 Odnawialne źródła energii -ZIT Poddziałanie IV.1.2 Odnawialne źródła energii	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO2	Region słabiej rozwinięty			62 142	System Informatyczny SL 2014
Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków Poddziałanie IV.2.1 Termomodernizacja budynków - ZIT	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	Region słabiej rozwinięty			1 152 982	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków Poddziałanie IV.2.1 Termomodernizacja budynków - ZIT Poddziałanie IV.2.2 Termomodernizacja budynków Poddziałanie IV.2.3 Termomodernizacja budynków w oparciu o zastosowanie instrumentów finansowych	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO2	Region słabiej rozwinięty			93 276	System Informatyczny SL 2014
Działanie IV.3 Ochrona powietrza Poddziałanie IV.3.1 Ochrona powietrza - ZIT Poddziałanie IV.3.2 Ochrona powietrza	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO2	Region słabiej rozwinięty			5 917	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej	V Ochrona środowiska						
Działanie V.1. Gospodarka wodna oraz przeciwdziałanie zagrożeniom	Liczba ludności odnoszących korzyść ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	Region słabiej rozwinięty	-	-	4 102	System Informatyczny SL 2014
	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	-	7	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.2 Gospodarka odpadami	Moc przerobowa zakładu	Mg/rok	Region	-	-	76 964	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	zagospodarowania odpadów		słabiej rozwinięty				Informatyczny SL 2014
	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	Osoby	Region słabiej rozwinięty	-	-	166 660	System Informatyczny SL 2014
	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	Mg/rok	Region słabiej rozwinięty	-	-	30 073	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna Poddziałanie nr V.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna - ZIT Poddziałanie nr V.3.2 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	RLM	Region słabiej rozwinięty -	-	-	20 386	System Informatyczny SL 2014
	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	osoby	Region słabiej rozwinięty -	-	-	2 213	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.4 Ochrona przyrody	Powierzchnia siedisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	ha	Region słabiej rozwinięty -	-	-	550	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu						
Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i							

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
infrastruktura kultury							
Poddziałanie nr VI.1.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury - ZIT	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CO09)	odwiedziny /rok	Region słabiej rozwinięty			26 880	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr VI.1.2 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CO09)	odwiedziny /rok	Region słabiej rozwinięty			21 120	System Informatyczny SL 2014
Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CO08)	ekwiwalent pełnego czasu pracy	Region słabiej rozwinięty			165	System Informatyczny SL 2014
Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	Region słabiej rozwinięty			226	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr VI.3.1 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	Region słabiej rozwinięty			97	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr VI.3.2 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	Region słabiej rozwinięty			129	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Nazwa osi priorytetowej:	VII Infrastruktura dla usług społecznych						
Działanie VII.1 <i>Technologie informacyjno-komunikacyjne</i>	-----						
Poddziałanie VII.1.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne - ZIT Poddziałanie VII.1.2 Technologie informacyjno-komunikacyjne	-----						
Działanie VII.2 <i>Infrastruktura ochrony zdrowia</i>	Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi	osoby	Region słabiej rozwinięty -	-	-	1 500 000	System Informatyczny SL 2014
Działanie VII.3 <i>Infrastruktura opieki społecznej</i>	-	-	-	-	-	-	-
Działanie VII.4 <i>Edukacja</i>	-----						
<i>Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Podziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Podziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna</i>	-	-	-	-	-	-	-
Nazwa osi priorytetowej:	VIII Zatrudnienie						
Działanie VIII.1	Liczba osób pracujących po opuszczeniu	osoby	n/d	45%	2014	45%	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29 roku życia przez powiatowe urzędy pracy..	programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)						informatyczny SL 2014
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	30%	2014	30%	System informatyczny SL 2014
	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt.	n/d	7601	2014	3881	System informatyczny SL 2014
Działanie VIII.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia.	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	n/d	45%	2014	45%	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	30%	2014	30%	System informatyczny SL 2014
Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości							
Poddziałanie VIII.3.1 Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt.	n/d	1 436	2014	1 478	System informatyczny SL 2014
Poddziałanie VIII.3.2 Wsparcie przedsiębiorczości w formach zwrotnych.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt.	n/d	54	2014	614	System informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Podziałanie VIII.3.3 Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych - ZIT	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt.	n/d	1 223	2014	488	System informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	IX Włączenie społeczne						
Działanie IX.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.							
Poddziałanie IX.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby	n/d	56%	2014	56%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	n/d	20%	2014	20%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	15%	2014	15%	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IX.1.2 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym- ZIT	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby	n/d	56%	2014	56%	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	n/d	20%	2014	20%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	15%	2014	15%	System Informatyczny SL 2014
Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.							
Poddziałanie IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt.	n/d	87%	2014	87%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu	szt.	n/d	87%	2014	87%	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IX.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne - ZIT	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt.	n/d	87%	2014	87%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych	szt.	n/d	87%	2014	87%	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	istniejących po zakończeniu projektu						ny SL 2014
Działanie IX.3 Rozwój ekonomii społecznej							
Poddziałanie IX.3.1 Miejsca pracy w sektorze ekonomii społecznej.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	n/d	66%	2014	66%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	n/d	336	2014	469	System Informatyczny SL 2014
	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dla osób z niepełnosprawnościami	szt.	n/d	47	2014	66	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IX.3.2 Koordynacja ekonomii społecznej.	Liczba podmiotów, które otrzymały do wykorzystania regionalny raport o rozwoju ekonomii społecznej	szt.	n/d	226	2014	226	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	X Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie						
Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z	osoby	n/d	27%	2013	100%	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
w wieku do lat 3	urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu						ny SL 2014
	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	osoby	n/d	27%	2013	40%	System Informatyczny SL 2014
Działanie X.2 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw							
Poddziałanie X.2.1 Konkurencyjność przedsiębiorstw i ich pracowników	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	szt.	n/d	40%	2013	40%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	40%	2013	40%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	40%	2013	40%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	40%	2013	40%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych	szt.	n/d	73%	2013	73%	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	i średnich przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne, które opracowały i wdrożyły plan rozwoju działalności / plan restrukturyzacji						Informatyczny SL 2014
Poddziałanie X.2.2 Wdrożenie programów typu outplacement	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	n/d	50%	2013	60%	System Informatyczny SL 2014
Działanie X.3 Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia.							
Poddziałanie X.3.1 Programy z uwzględnieniem rehabilitacji leczniczej ułatwiające powroty do pracy oraz umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	n/d	10%	2013	10%	Badanie ankietowe
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	n/d	10%	2013	10%	Badanie ankietowe
Poddziałanie X.3.2 Programy profilaktyczne dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne	osoby	n/d	0	2013	11752	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie X.3.3 Działania uzupełniające populacyjne programy profilaktyczne w kierunku wczesnego	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne	osoby	n/d	0	2013	19238	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy						ny SL 2014
Oś priorytetowa	XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności						
Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji.							
Poddziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	szt.	n/d	100%	2014	100%	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne.	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	100%	2014	100%	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne.	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	osoby	n/d	100%	2014	100%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	n/d	100%	2014	100%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	n/d	5,76%	2014	100%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	osoby	n/d	89%	2014	50%	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
							ny SL 2014
Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	86%	2014	80%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	86%	2014	80%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	n/d	86%	2014	80%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	osoby	n/d	48%	2014	70%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	osoby	n/d	86%	2014	86%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS	szt.	n/d	100%	2014	100%	System Informatyczny SL 2014
	Liczba nauczycieli kształcenia	osoby	n/d	100%	2014	100%	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶¹	Wartość bazowa ⁶²	Rok bazowy ⁶³	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu						Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	XII Pomoc Techniczna						
Działanie XII.4 Informacja i promocja	Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego	szt.				IZ	

Wskaźniki produktu

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Nazwa osi priorytetowej: Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy	I Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy					
Działanie I.1: Rozwój infrastruktury badań i innowacji	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju	EUR	Region słabiej rozwinięty		70 821 277	System Informatyczny SL 2014
	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	Szt.	Region słabiej rozwinięty		4	System Informatyczny SL 2014
Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	Szt.	Region słabiej rozwinięty	16	162	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	Szt.	Region słabiej rozwinięty		162	System Informatyczny SL 2014
	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)	EUR	Region słabiej rozwinięty		180 303 013	System Informatyczny SL 2014

⁶⁴ Dotyczy krajowych PO w stosownych przypadkach.

⁶⁵ Dotyczy wskaźników zaliczonych do ram wykonania.

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	Szt.	Region słabiej rozwinięty		144	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie I.2.1	Liczba wspartych laboratoriów badawczych	Szt.	Region słabiej rozwinięty		60	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie I.2.2	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R	Szt.	Region słabiej rozwinięty		76	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej	II. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka					
Działanie II.1 Otoczenie biznesu						
Poddziałanie nr II.1.1 Tereny inwestycyjne	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha	Region słabiej rozwinięty		301	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr II.1.2 Profesjonalizacja usług biznesowych	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01)	Szt.	Region słabiej rozwinięty		488	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CO04)	Szt.	Region słabiej rozwinięty		488	System Informatyczny SL 2014
	Liczba nowych i ulepszonych	Szt.	Region słabiej		20	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu		rozwinięty			SL 2014
Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CO06)	EUR	Region słabiej rozwinięty		27 335 255,70	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr II.2.1 Modele biznesowe MŚP	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01)	Szt.	Region słabiej rozwinięty		149	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CO02)	Szt.	Region słabiej rozwinięty		149	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe	Szt.	Region słabiej rozwinięty		149	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr II.2.2	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym	Szt.	Region słabiej rozwinięty		43	System Informatyczny SL 2014
Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01)	Szt.	Region słabiej rozwinięty	204	1 362	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr II.3.1 Innowacje w MŚP	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CO02)	Szt.	Region słabiej rozwinięty		64	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CO06)	EUR	Region słabiej rozwinięty		91 047 82	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CO28)	Szt.	Region słabiej rozwinięty		39	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CO29)	Szt.	Region słabiej rozwinięty		55	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr II.3.2 Instrumenty finansowe dla MŚP	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CO03)	Szt.	Region słabiej rozwinięty		1 298	System Informatyczny SL 2014
	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CO07)	EUR	Region słabiej rozwinięty		116 976 111	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	III Transport					
Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski	Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej	km	Region słabiej rozwinięty	-	4	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr III.1.1 Niskoemisyjny transport miejski - ZIT	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	61	System Informatyczny SL 2014
	Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w	osoby	Region	-	7 600	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Poddziałanie nr III.1.2 Niskoemisyjny transport miejski	publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej		słabiej rozwinięty			Informatyczny SL 2014
	Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	Region słabiej rozwinięty		5	System Informatyczny SL 2014
	Pojemność zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	osoby	Region słabiej rozwinięty	-	650	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	5	System Informatyczny SL 2014
	Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	500	System Informatyczny SL 2014
	Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	20	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride”	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	6	System Informatyczny SL 2014
	Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride”	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	240	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów	szt.	Region	-	3	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	przesiadkowych		słabiej rozwinięty			Informatyczny SL 2014
	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	1	System Informatyczny SL 2014
	Długość dróg dla rowerów	km	Region słabiej rozwinięty	-	22	System Informatyczny SL 2014
Działanie III.2 Drogi						
Poddziałanie III.2.1 Drogi wojewódzkie	Długość wybudowanych dróg wojewódzkich	km	Region słabiej rozwinięty	-	13	System Informatyczny SL 2014
	Długość przebudowanych dróg wojewódzkich	km	Region słabiej rozwinięty	12	62	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	1	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego [szt.	Region słabiej rozwinięty	-	1	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie III.2.2 Drogi lokalne	Długość wybudowanych dróg powiatowych	km	Region słabiej rozwinięty	-	6	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	Długość przebudowanych dróg powiatowych	km	Region słabiej rozwinięty	3	15	System Informatyczny SL 2014
	Długość wybudowanych dróg gminnych	km	Region słabiej rozwinięty	-	4	System Informatyczny SL 2014
	Długość przebudowanych dróg gminnych	km	Region słabiej rozwinięty	2	10	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego	szt.	Region słabiej rozwinięty		1	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
Działanie III.3 Transport multimodalny	Liczba wspartych intermodalnych terminali przeładunkowych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
Działanie III.4 Transport kolejowy	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (CO12)	km	Region słabiej rozwinięty	0	22	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zakupionych pojazdów kolejowych	szt.	Region słabiej	0	8	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
			rozwinięty			SL 2014
	Całkowita długość nowych linii kolejowych	km	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Pojemność zakupionych wagonów osobowych	osoby	Region słabiej rozwinięty	-	1280	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zmodernizowanych pojazdów kolejowych	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Pojemność zmodernizowanych wagonów osobowych	osoby	Region słabiej rozwinięty		360	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych/ odnowionych dworców kolejowych	szt.	Region słabiej rozwinięty		1	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	IV Gospodarka niskoemisyjna					
Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	MW	Region słabiej rozwinięty		32	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IV.1.1 Odnawialne źródła energii -ZIT	Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii	km	Region słabiej rozwinięty		68	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IV.1.2 Odnawialne źródła	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	Region		71	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
energii			słabiej rozwinięty			Informatyczny SL 2014
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	Region słabiej rozwinięty		57	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	Region słabiej rozwinięty		32	System Informatyczny SL 2014
Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków Poddziałanie IV.2.1 Termomodernizacja budynków -ZIT Poddziałanie IV.2.2 Termomodernizacja budynków Poddziałanie IV.2.3 Termomodernizacja budynków w oparciu o zastosowanie instrumentów finansowych	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	Region słabiej rozwinięty	60	418	System Informatyczny SL 2014
	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	m2	Region słabiej rozwinięty		3 500 000	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IV.2.3	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia	Gospodarstwa	Region		2 750	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Termomodernizacja budynków w oparciu o zastosowanie instrumentów finansowych	energii	domowe	słabiej rozwinięty			Informatyczny SL 2014
Działanie IV.3 Ochrona powietrza Poddziałanie IV.3.1 Ochrona powietrza - ZIT	Liczba budynków uwzględniających standardy budownictwa pasywnego	szt.	Region słabiej rozwinięty		1	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wymienionych źródeł ciepła	szt.	Region słabiej rozwinięty		7	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	Region słabiej rozwinięty		4	System Informatyczny SL 2014
Działanie IV.3 Ochrona powietrza Poddziałanie IV.3.2 Ochrona powietrza	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	Region słabiej rozwinięty		15	System Informatyczny SL 2014
	Liczba budynków uwzględniających standardy budownictwa pasywnego	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wymienionych źródeł ciepła	szt.	Region słabiej		77	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
			rozwinięty			SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	Region słabiej rozwinięty		30	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	V Ochrona środowiska					
Działanie V.1 Gospodarka wodna oraz przeciwdziałanie zagrożeniom Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna oraz zarządzanie ryzykiem	Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	4	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Pojemność obiektów małej retencji	m ³	Region słabiej rozwinięty	-	618 000	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.1 Gospodarka wodna oraz przeciwdziałanie zagrożeniom	Liczba zakupionych samochodów ratowniczo – gaśniczych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	13	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Poddziałanie V.1.2 Rozwój Krajowego systemu Ratowniczo – Gaśniczego						
Działanie V.2 Gospodarka odpadami	Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów,	szt.	Region słabiej rozwinięty	0	1	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	Region słabiej rozwinięty	1	5	System Informatyczny SL 2014
	Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych	Mg	Region słabiej rozwinięty	-	5 200	System Informatyczny SL 2014
	Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	Mg	Region słabiej rozwinięty	-	5 000	System Informatyczny SL 2014
	Masa odpadów zebranych z likwidowanych dzikich wysypisk	Mg	Region słabiej rozwinięty	-	35 700	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	10	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	4	System Informatyczny SL 2014
	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	Region słabiej rozwinięty	20	118	System Informatyczny SL 2014
	Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej	km	Region słabiej rozwinięty	-	15	System Informatyczny SL 2014
	Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej,	km	Region słabiej rozwinięty	-	5	System Informatyczny SL 2014
	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	3	System Informatyczny SL 2014
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej,	km	Region słabiej rozwinięty	-	14	System Informatyczny SL 2014
	Długość przebudowanej sieci wodociągowej,	km	Region słabiej rozwinięty	-	6	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	Liczba wybudowanych ujęć wody	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody.	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.4 Ochrona przyrody	Liczba wspartych form ochrony przyrody	szt.	Region słabiej rozwinięty		21	System Informatyczny SL 2014
	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Długość utworzonych szlaków turystycznych	km	Region słabiej rozwinięty		5	System Informatyczny SL 2014
	Długość odnowionych szlaków turystycznych	km	Region		10	System

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
			słabiej rozwinięty			Informatyczny SL 2014
	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	szt.	Region słabiej rozwinięty		11	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu					
Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury						
Poddziałanie nr VI.1.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury - ZIT	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	Region słabiej rozwinięty		42	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr VI.1.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury - ZIT	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	Region słabiej rozwinięty		3	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr VI.1.2 Dziedzictwo kulturowe i	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	Region słabiej rozwinięty		33	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
infrastruktura kultury	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	Region słabiej rozwinięty		3	System Informatyczny SL 2014
Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CO01)	przedsiębiorstwa	Region słabiej rozwinięty		15	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CO02)	przedsiębiorstwa	Region słabiej rozwinięty		15	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wybudowanej infrastruktury turystycznej	szt.	Region słabiej rozwinięty		36	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanej infrastruktury turystycznej	szt.	Region słabiej rozwinięty		16	System Informatyczny SL 2014
	Długość szlaków turystycznych	km	Region słabiej rozwinięty		27	System Informatyczny SL 2014
	Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego					

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Poddziałanie nr VI.3.1 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego – ZIT	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	Region słabiej rozwinięty	3	24	System Informatyczny SL 2014
	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	Region słabiej rozwinięty		15	System Informatyczny SL 2014
	Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (CO40)	Jednostki mieszkalne	Region słabiej rozwinięty		3	System Informatyczny SL 2014
	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (CO37)	osoby	Region słabiej rozwinięty		1 116 000	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr VI.3.2 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	Region słabiej rozwinięty	3	31	System Informatyczny SL 2014
	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	Region słabiej rozwinięty		19	System Informatyczny SL 2014
	Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (CO40)	Jednostki mieszkalne	Region słabiej rozwinięty		5	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Nazwa osi priorytetowej:	VII Infrastruktura dla usług społecznych					
Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne						
Poddziałanie nr VII.1.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne -ZIT	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne	szt.	Region słabiej rozwinięty	0	1	System Informatyczny SL 2014
	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja	szt.	Region słabiej rozwinięty		3	System Informatyczny SL 2014
	Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A)	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego	szt.	Region słabiej rozwinięty		1	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego	szt.	Region słabiej rozwinięty		2 350	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Poddziałanie nr VII.1.2 Technologie informacyjno-komunikacyjne	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne	szt.	Region słabiej rozwinięty	0	5	System Informatyczny SL 2014
	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja	szt.	Region słabiej rozwinięty		58	System Informatyczny SL 2014
	Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A)	szt.	Region słabiej rozwinięty		28	System Informatyczny SL 2014
	Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego	szt.	Region słabiej rozwinięty		18	System Informatyczny SL 2014
	Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego	szt.	Region słabiej rozwinięty		44 650	System Informatyczny SL 2014
Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	Region słabiej rozwinięty	1	9	System Informatyczny SL 2014
	Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej	PLN	Region słabiej rozwinięty		9 515 000	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej	Liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych obiektów świadczących usługi społeczne	szt.	Region słabiej rozwinięty		14	System Informatyczny SL 2014
	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CO35)	osoby	Region słabiej rozwinięty		955	System Informatyczny SL 2014
	Liczba utworzonych obiektów opieki nad dziećmi do 3 roku życia	szt.	Region słabiej rozwinięty		51	System Informatyczny SL 2014
Działanie VII.4 Edukacja						
Podziałanie VII.4.1 Kształcenie zawodowe i ustawiczne	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CO35)	osoby	Region słabiej rozwinięty		1796	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego	szt.	Region słabiej rozwinięty		16	System Informatyczny SL 2014
Podziałanie VII.4.2 Edukacja przedszkolna	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CO35)	osoby	Region słabiej rozwinięty		952	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	szt.	Region słabiej rozwinięty		8	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Poddziałanie VII.4.3 Edukacja ogólna	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CO35)	osoby	Region słabiej rozwinięty		910	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej	szt.	Region słabiej rozwinięty		7	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	VIII Zatrudnienie					
Działanie VIII.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29 roku życia przez powiatowe urzędy pracy.	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	5625	24122	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	19298	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	14473	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	14473	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	2412	System informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	n/d	n/d	3881	System informatyczny SL 2014
Działanie VIII.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia.	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	1153	4943	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	5860	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	4395	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	4395	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	733	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	2382	System informatyczny SL 2014
Działanie VIII.3 Wsparcie						

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁴	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁵	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
przedsiębiorczości.						
Poddziałanie VIII.3.1 Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych.	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	376	1 473	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	n/d	n/d	1 422	System informatyczny SL 2014
Poddziałanie VIII.3.2 Wsparcie przedsiębiorczości w formach zwrotnych.	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	121	551	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	n/d	n/d	591	System informatyczny SL 2014
Poddziałanie VIII.3.3 Wsparcie przedsiębiorczości w formach bezzwrotnych - ZIT	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	53	486	System informatyczny SL 2014
	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	n/d	n/d	469	System informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Nazwa osi priorytetowej	IX Włączenie społeczne					
Działanie IX.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym						
Poddziałanie IX.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	4 728	25 155	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	6 288	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IX.1.2 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	520	2 422	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych	osoby	n/d	n/d	606	System

⁶⁶ Dotyczy krajowych PO w stosownych przypadkach.

⁶⁷ Dotyczy wskaźników zaliczonych do ram wykonania.

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
wykluczeniem społecznym- ZIT	wsparciem w programie					Informatyczny SL 2014
Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.						
Poddziałanie IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	n/d	n/d	5 337	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	osoby	n/d	n/d	7 587	System Informatyczny SL 2014
	Liczba dzieci objętych programami zdrowotnymi w programie	osoby	n/d	n/d	9 000	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IX.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne - ZIT	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	n/d	n/d	727	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	osoby	n/d	n/d	1 967	System Informatyczny SL 2014
Działanie IX.3 Rozwój ekonomii społecznej						
Poddziałanie IX.3.1 Miejsca pracy w sektorze ekonomii społecznej.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	128	597	System Informatyczny SL 2014
	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	Szt.	n/d	n/d	531	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie IX.3.2 Koordynacja ekonomii społecznej.	Liczba regionalnych raportów o rozwoju ekonomii społecznej	szt.	n/d	n/d	6	System Informatyczny SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	X Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie					
Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	1 462	4 872	System Informatyczny SL 2014
	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	szt.	n/d	1 462	4 872	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Działanie X.2 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw						
Poddziałanie nr X.2.1 Konkurencyjność przedsiębiorstw i ich pracowników	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie	szt.	n/d	n/d	6 425	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (CO05)	osoby	n/d	8 111	27 038	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	8 111	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	10 815	System Informatyczny SL 2014
	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne objętych wsparciem w programie	szt.	n/d	n/d	638	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie nr X.2.2 Wdrożenie programów typu outplacement	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	1 492	System Informatyczny SL 2014
Działanie X.3 Ochrona, utrzymanie						

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
i przywrócenie zdrowia.						
Poddziałanie X.3.1 Programy z uwzględnieniem rehabilitacji leczniczej ułatwiające powroty do pracy oraz umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	osoby	n/d	n/d	6339	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	3803	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców	szt.	n/d	n/d	10	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie X.3.2 Programy profilaktyczne dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	osoby	n/d	n/d	11752	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	7051	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców	szt.	n/d		12	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie X.3.3 Działania	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	osoby	n/d		19238	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
uzupełniające populacyjne programy profilaktyczne w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy						SL 2014
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby			14107	System Informatyczny SL 2014
Oś priorytetowa	XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności					
Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji.						
Poddziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	n/d	n/d	2678	System Informatyczny SL 2014
	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	n/d	n/d	2678	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne.	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	osoby	n/d	n/d	6450	System Informatyczny SL 2014
Poddziałanie XI.1.1 Edukacja	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	1248	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
przedszkolna Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne.						SL 2014
Poddziałanie XI.1.2 Kształcenie ogólne	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie	szt.	n/d	n/d	289	System Informatyczny SL 2014
	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	n/d	87	289	System Informatyczny SL 2014
	Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie	osoby	n/d	n/d	1248	System Informatyczny SL 2014
Działanie XI.2 Kształcenie osób dorosłych.	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	5887	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	5684	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	1293	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoby	n/d	3365	11215	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoby	n/d	n/d	4569	System Informatyczny SL 2014
	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	n/d	68	226	System Informatyczny SL 2014
	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	osoby	n/d	n/d	2381	System Informatyczny SL 2014
	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.	n/d	n/d	17	System Informatyczny SL 2014
	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w zakresie doradztwa	szt.	n/d	n/d	226	System Informatyczny

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
	edukacyjno-zawodowego					SL 2014
Nazwa osi priorytetowej:	XII Pomoc Techniczna					
Działanie XII.1 Potencjał instytucji	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.	n/d	n/d	n/d	IZ
	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	osoby	n/d	n/d	n/d	IZ
	Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy					IZ
Działanie XII.2 System realizacji	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	n/d	n/d	n/d	IZ
	Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej	szt.	n/d	n/d	n/d	IZ
	Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów	szt.	n/d	n/d	n/d	IZ
	Liczba opracowanych ekspertyz	szt.	n/d	n/d	n/d	IZ
	Liczba użytkowników systemów informatycznych	osoby	n/d	n/d	n/d	IZ
Działanie XII.3 Potencjał	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby	n/d	n/d	n/d	IZ

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ⁶⁶	Wartość pośrednia (2018) ⁶⁷	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
beneficjentów	Liczba projektów objętych wsparciem	szt.	n/d	n/d	n/d	IZ
Działanie XII.4 Informacja i promocja	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.	n/d	n/d	n/d	IZ

Definicje wskaźników

Lp	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Priorytet Inwestycyjny	Definicja
1	Liczba naukowców pracujących ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (EPC)	EPC	1a	Wskaźnik dotyczy istniejących miejsc pracy w ulepszonej infrastrukturze badawczej, które bezpośrednio są związane z wykonywaniem działań w sferze B+R i realizowanym projektem. Do wartości wskaźnika wlicza się tylko etaty obsadzone. Nie wlicza się natomiast etatów nie obsadzonych i nie związanych z działalnością B+R. W przypadku tworzenia nowych etatów badawczych należy użyć wskaźnika - Liczba nowych naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (EPC). Jeżeli większa liczba naukowców, niż to wynika z projektu, będzie pracowała w ulepszonej infrastrukturze, liczba etatów badawczych wzrośnie. Projekt musi ulepszyć jednostkę lub jakość urzędzeń, czyli infrastruktura utrzymywana lub w której wystąpiła wymiana infrastruktury bez poprawienia jej jakości jest wykluczona do oceny wartości wskaźnika. Pełne etaty: Praca może być na pełny etat, część etatu lub sezonowa, przy czym pracę sezonową i w niepełnym wymiarze należy przeliczyć na pełny etat. Infrastruktura badawcza jest to termin używany do określenia bardzo niejednorodnej grupy środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych ale nie powinna ograniczać się tylko do wskaźników rzeczowych. Wybrane tutaj podejście skupia się na wymiarze niefinansowym inwestycji (zatrudnienie), że nadal jest w stanie odzwierciedlić skalę interwencji. Działalność B+R – badania naukowe i badania rozwojowe zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki.
2	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej (szt.)	Szt.	1a, 1b	Liczba przedsiębiorstw, które w ramach działalności B+R skorzystały (samodzielnie, we współpracy z jednostką naukową, przez jednostkę naukową na zlecenie przedsiębiorstwa) ze wspartej infrastruktury badawczej, niezależnie od tego, kto był beneficjentem zrealizowanego projektu.
3	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (PLN),	PLN	1a	Łączna wartość wkładu prywatnego w infrastrukturę B+R lub projektów badawczo-rozwojowych, w tym również w części niekwalifikowalnej projektu. Do metody pomiaru: Jednostka miary: PLN. Na etapie sprawozdawania do KE konieczne przeliczenie wartości z PLN na EUR przez Instytucję Zarządzającą, według kursu sprawozdawczego.
4	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady	Szt.	1a	Liczba jednostek naukowych uczestniczących w realizacji projektu obejmującego inwestycyjne nakłady na działalność B+R (zgodnie z katalogiem kosztów kwalifikowanych). Wsparcie infrastruktury B+R może obejmować budowę, rozbudowę, przebudowę lub doposażenie przez zakup

	inwestycyjne na działalność B+R (szt.).			aparatury naukowo-badawczej, w zakresie zgodnym z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 1.1.
5	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (szt.),	Szt.	1b, 3a,3b,3c,8cb	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia z EFRR (niezależnie czy wsparcie stanowi pomoc państwa, czy też nie). Przedsiębiorstwo: Organizacja produkcji produktów lub usług w celu zaspokojenia potrzeb rynku w celu osiągnięcia zysku. Forma prawna przedsiębiorstwa mogą być różne (na własny rachunek, partnerstwa, itp). Przedsiębiorstwo, które otrzymało dotację więcej niż jeden raz należy liczyć tylko raz. Należy pamiętać, że suma wskaźników: Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje, Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie inne niż dotacje i Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe może być większy niż 1, gdyż przedsiębiorstwo może uzyskać różnego rodzaju wsparcie.
6	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (szt.),	Szt.	1b,3b,3c,8b	Wskaźnik Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje jest agregatem wskaźnika Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie. Wsparcie jest udzielane w formie bezzwrotnej dotacji, a osiągnięcie wskaźnika uwarunkowane jest zakończeniem projektu. Przedsiębiorstwo: Organizacja produkcji produktów lub usług w celu zaspokojenia potrzeb rynku w celu osiągnięcia zysku. Forma prawna przedsiębiorstwa mogą być różne (na własny rachunek, partnerstwa, itp.). Przedsiębiorstwo, które otrzymało dotację więcej niż jeden raz należy liczyć tylko raz.
7	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CO03)	Szt.	3c	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie w formie wsparcia finansowego innego niż dotacja, w postaci kredytu, dotowanych odsetek, gwarancji kredytowej, kapitału podwyższonego ryzyka lub innych instrumentów finansowych. Przedsiębiorstwo: Organizacja produkcji produktów lub usług w celu zaspokojenia potrzeb rynku w celu osiągnięcia zysku. Forma prawna przedsiębiorstwa mogą być różne (na własny rachunek, partnerstwa, itp.). Przedsiębiorstwo, które otrzymało dotację więcej niż jeden raz należy liczyć tylko raz.
8	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe	Szt.	3a	Wskaźnik Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe jest agregatem wskaźnika Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie. Wskaźnik liczy przedsiębiorstwa korzystające ze wsparcia, które nie wymaga bezpośredniego transferu finansowego (doradztwo, konsultacje, inkubatory przedsiębiorczości, i c.). Venture capital jest uważany za finansowe wsparcie. Przedsiębiorstwo: Organizacja produkcji produktów lub usług w celu zaspokojenia potrzeb rynku w celu osiągnięcia zysku. Forma prawna przedsiębiorstwa mogą być różne (na własny rachunek, partnerstwa, itp.).
9	Inwestycje prywatne	PLN	1b,3b,3.c	Łączna wartość wkładu prywatnego w realizowany Projekt, który uzyskał pomoc państwa w formie bezzwrotnej

	uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (PLN),			dotacji, wliczając również wydatki niekwalifikowalne w ramach projektu. Jednostka miary: PLN. Na etapie sprawozdawania do KE konieczne przeliczenie wartości z PLN na EUR przez Instytucję Zarządzającą, wg kursu sprawozdawczego.
10	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CO07)	PLN	3.c	Łączna wartość wkładu prywatnego w realizowany Projekt, który uzyskał pomoc państwa w formie innej niż bezzwrotnej dotacji, wliczając również wydatki niekwalifikowalne w ramach projektu. Jednostka miary: PLN. Na etapie sprawozdawania do KE konieczne przeliczenie wartości z PLN na EUR przez Instytucję Zarządzającą, wg kursu sprawozdawczego.
11	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (szt.).	Szt.	1b	Liczba przedsiębiorstw, które współpracują z instytucjami badawczymi w projektach badawczo-rozwojowych. Co najmniej jedno przedsiębiorstwo oraz jedna instytucja badawcza uczestniczy w projekcie. Jeden lub więcej z współpracujących stron (instytucje badawcze lub przedsiębiorstwa) może otrzymać wsparcie lecz musi być uwarunkowane współpracą. Współpraca może być nowa lub istniejąca i powinna trwać przynajmniej na czas realizacji projektu. Przedsiębiorstwo: Organizacja produkcji produktów lub usług w celu zaspokojenia potrzeb rynku w celu osiągnięcia zysku. Pochodzenie przedsiębiorstw (wewnątrz lub na zewnątrz UE) nie ma znaczenia. W przypadku gdy jedno przedsiębiorstwo jest liderem, a inne przedsiębiorstwa uczestniczą w realizacji projektu we współpracy z instytucją badawczą, wszystkie te przedsiębiorstwa należy liczyć do wartości wskaźnika. Przedsiębiorstwa współpracujące w ramach innych projektów powinny być sumowane (pod warunkiem, że wszystkie projekty otrzymają wsparcie); To nie jest traktowane jako liczenie podwójne. Instytucja naukowa: organizacja, która na badania i rozwój jest podstawowym zadaniem. Współpraca może być liczony na podstawie albo działalności lub uczestników. Ten wskaźnik koncentruje się na uczestnictwie przedsiębiorstw w projektach badawczych.
12	Liczba wspartych laboratoriów badawczych (szt.)	Szt.	1b	Liczba laboratoriów badawczych wybudowanych (utworzonych), rozbudowanych, przebudowanych lub doposażonych w aparaturę naukowo-badawczą w wyniku udzielonego wsparcia i przygotowanych do prowadzenia prac B+R. Laboratorium może być umiejscowione w jednostce naukowej, przedsiębiorstwie, instytucji otoczenia biznesu (np. park technologiczny). Przez laboratorium należy rozumieć technicznie i organizacyjnie wydzielone pomieszczenie wyposażone w niezbędną aparaturę naukowo-badawczą.
13	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac	Szt.	1b	Liczba przedsiębiorstw prowadzących prace B+R w ramach wspartego projektu. Przedsiębiorstwo: Organizacja produkcji produktów lub usług w celu zaspokojenia potrzeb rynku w celu osiągnięcia zysku. Działalność B+R – badania naukowe i badania rozwojowe zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 30 kwietnia

	B+R (szt.)			2010 r. o zasadach finansowania nauki.
14	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	Szt.	3a	<p>Liczba przedsięwzięć inwestycyjnych, zlokalizowanych na terenach inwestycyjnych (terenach uzbrojonych) przygotowanych w ramach realizowanego projektu.</p> <p>Przez kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych rozumie się w szczególności: prace studyjno - koncepcyjne dotyczące tworzenia terenów inwestycyjnych, badania geotechniczne, uporządkowanie, uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz inwestycje polegające na uzupełnieniu brakujących elementów uzbrojenia technicznego terenów inwestycyjnych, modernizację wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej oraz wyposażenie w niezbędną do ich funkcjonowania infrastrukturę tj. budowę, przebudowę, remont i modernizację obiektów budowlanych w ograniczonym i niezbędnym zakresie.</p> <p>Przez uzbrojenie terenu rozumie się inwestycję w rozumieniu art. 2 pkt. 13 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, czyli: budowę drogi, wybudowanie pod ziemią, na ziemi albo nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych.</p> <p>Poprzez budowę drogi rozumie się wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną oraz połączenie jej z istniejącym układem komunikacyjnym</p>
15	Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	Szt.	3a	<p>Liczba przedsiębiorstw, korzystających z usług dotychczas nie oferowanych przez wspartą Instytucję Otoczenia Biznesu (IOB) - wprowadzonych do oferty IOB lub ulepszonych (np. poprzez zwiększenie zakresu usług, podniesienie jakości usług, zmianę sposobu świadczenia usług), w wyniku realizowanego projektu.</p> <p>Przedsiębiorstwo: Organizacja produkcji produktów lub usług w celu zaspokojenia potrzeb rynku w celu osiągnięcia zysku.</p>
16	Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	Szt.	3a	<p>Liczba usług dotychczas nie oferowanych przez wspartą Instytucję Otoczenia Biznesu (IOB) - wprowadzonych do oferty IOB lub ulepszonych (np. poprzez zwiększenie zakresu usług, podniesienie jakości usług, zmianę sposobu świadczenia usług), w wyniku realizowanego projektu. Zakres wsparcia IOB zgodnie z UP oraz zapisami linii demarkacyjnej.</p>
17	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych		3a	<p>Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które w wyniku wspartych projektów zostały przygotowane do udostępnienia dla inwestorów zamierzających rozpocząć tam działalność gospodarczą.</p> <p>Przez kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych rozumie się w szczególności: prace studyjno - koncepcyjne dotyczące tworzenia terenów inwestycyjnych, badania geotechniczne, uporządkowanie, uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz inwestycje polegające na uzupełnieniu brakujących elementów uzbrojenia technicznego terenów inwestycyjnych, modernizację wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej oraz wyposażenie</p>

				<p>w niezbędną do ich funkcjonowania infrastrukturę tj. budowę, przebudowę, remont i modernizację obiektów budowlanych w ograniczonym i niezbędnym zakresie.</p> <p>Przez uzbrojenie terenu rozumie się inwestycję w rozumieniu art. 2 pkt. 13 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, czyli: budowę drogi, wybudowanie pod ziemią, na ziemi albo nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych.</p> <p>Poprzez budowę drogi rozumie się wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną oraz połączenie jej z istniejącym układem komunikacyjnym</p>
18	Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji	Szt.	3.b	<p>Liczba kontraktów handlowych podpisanych przez przedsiębiorstwa z partnerami z zagranicy w wyniku udzielonego wsparcia w zakresie umiędzynarodowienia działalności lub poprawy dostępu do rynków zagranicznych.</p> <p>Przez kontrakt należy rozumieć umowy/kontrakty pisemne, zawarte w związku z realizacją projektu</p>
19	Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe	Szt.	3.b	<p>Liczba przedsiębiorstw, które w związku z realizacją projektu wprowadziły zmiany organizacyjne, polegające na wprowadzaniu zmian w strukturze organizacyjnej (schemacie organizacyjnym, np. poprzez dodanie lub rozszerzenie zakresu działalności przedsiębiorstwa), lub zmiany procesowe, związane ze sposobem produkcji i świadczenia usług, obsługi klientów i kontaktów z kontrahentami itp.</p> <p>Przedsiębiorstwo: Organizacja produkcji produktów lub usług w celu zaspokojenia potrzeb rynku w celu osiągnięcia zysku.</p>
20	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym	Szt.	3.b	<p>Liczba przedsięwzięć z zakresu informacji i promocji skierowanych do odbiorców spoza kraju, mających na celu poprawę wizerunku polskiej/regionalnej gospodarki wśród partnerów międzynarodowych oraz poprawę dostępu do informacji o Polsce/regionie, o możliwościach nawiązania kontaktów gospodarczych itp.</p> <p>Przedsięwzięcie informacyjno-promocyjne swoim zakresem może obejmować wykorzystanie różnorodnych instrumentów promocyjnych oraz kanałów informacyjnych.</p>
21	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CO08)	EPC	3c,8b	<p>Liczba etatów brutto we wspartym przedsiębiorstwie w pełnym wymiarze czasu pracy. Chodzi tu o wzrost zatrudnienia jako bezpośredni skutek zakończenia projektu. Do wskaźnika nie wlicza się pracowników zatrudnionych do wdrożenia projektów. Etaty muszą być obsadzone (nieobsadzonych stanowisk się nie wlicza). Jeśli całkowita liczba stanowisk nie wzrośnie należy wpisać 0. Nie należy wliczać etatów powstałych w wyniku ogólnego wzrostu liczby miejsc pracy we instytucji, spowodowanej np. zatrudnieniem. Chodzi o wzrost etatów powstałych bezpośrednio w ramach wsparcia. Ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza, iż prace sezonowe i niepełnowymiarowe należy przeliczyć na ekwiwalent pełnego czasu pracy. Do wartości wskaźnika należy wliczać etaty, które zakłada się, że będą stałe-trwające okres czasu specyficzny dla charakterystyki technologiczno-</p>

				przemysłowej danej instytucji. Wzrost powinien być zmierzony od rozpoczęcia do zakończenia projektu. Do metody pomiaru: Na etapie monitorowania udzielonego wsparcia: informacje o zatrudnionych w EPC uzupełniająco w podziale na płeć.
22	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CO28)	Szt.	3c	Wskaźnik mierzy czy przedsiębiorstwo otrzymuje wsparcie na wprowadzenie na rynek nowych produktów na którymkolwiek z rynków, na którym działa. Obejmuje innowacje procesowe tak długo jak proces ten przyczynia się do rozwoju produktu. Projekty, które nie zakładają innowacji procesowej lub produktowej są wykluczone. Jeśli przedsiębiorstwo wprowadza kilka produktów lub otrzymuje wsparcie dla kilku projektów, wciąż jest liczony jako jedno przedsiębiorstwo. W przypadku współpracy w ramach projektu, wskaźnik mierzy wszystkie uczestniczące przedsiębiorstwa. Produkt jest nowy dla rynku, jeżeli nie ma innych dostępnych na rynku produktów, które oferują tę samą funkcjonalność, lub technologię, powodującą że nowy produkt zasadniczo różni się produktów już istniejących na rynku. Produkty mogą być materialne i niematerialne (w tym usługi). Wspierane projekty, które miały na celu wprowadzenie nowego produktu na rynek, ale nie odniosły sukcesu, nadal są liczone. Jeśli produkt jest nowy, zarówno na rynku jak i dla przedsiębiorstwa należy uwzględnić przedsiębiorstwo do pomiaru wskaźnika: Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy. Podczas gdy większość klasycznych innowacji prowadzi do powstania produktów nowych, zarówno na rynku i do firmy, możliwe jest, że produkt jest nowy na rynku, ale nie jest nowy dla firmy (np. przystosowanie istniejącego produktu na nowy rynek nie zmieniając funkcjonalności). Przez rynek należy rozumieć zasięg działalności przedsiębiorstwa i może być w ujęciu lokalnym, regionalnym, krajowym i zagranicznym.
23	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CO29)	Szt.	3c	Wskaźnik mierzy czy przedsiębiorstwo otrzymuje wsparcie na wprowadzenie na rynek produktów nowych dla firmy. Obejmuje innowacje procesowe tak długo jak proces ten przyczynia się do rozwoju produktu. Projekty, które nie zakładają innowacji procesowej lub produktowej są wykluczone. Jeśli przedsiębiorstwo wprowadza kilka produktów lub otrzymuje wsparcie dla kilku projektów, wciąż jest liczony jako jedno przedsiębiorstwo. W przypadku współpracy w ramach projektu, wskaźnik mierzy wszystkie uczestniczące przedsiębiorstwa, dla których produkt jest nowy. Produkt jest nowy dla firmy, jeżeli przedsiębiorstwo nie wytwarza produkt o tej samej funkcji lub technologia produkcji jest zasadniczo różna od technologii już produkowanych wyroby. Produkty mogą być materialne i niematerialne (w tym usługi). Wspierane projekty, które miały na celu wprowadzenie nowego produktu na rynek, ale nie odniosły sukcesu, nadal są liczone. Jeśli produkt jest nowy, zarówno na rynku jak i dla firmy, przedsiębiorstwo powinno być liczone również do wskaźnika Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku. Podczas gdy większość klasycznych innowacji prowadzi do produktów nowych, zarówno na rynku i dla firmy, możliwe jest, że produkt jest nowy w firmie, ale nie nowy na rynku, np. niektóre transfery technologii.

24	Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A)	szt.	2c	Liczba usług elektronicznie udostępnionych przez organ administracji publicznej innemu organowi tej administracji, umożliwiającą realizację części jego zadań drogą elektroniczną.
25	Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego	szt.	2c	Liczba podmiotów (wymienionych zgodnie z art. 9 ustawy o finansach publicznych), które w wyniku interwencji udostępniły on-line informacje sektora publicznego, przy czym przez informacje sektora publicznego należy rozumieć: - informację publiczną w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, - informację sektora publicznego w rozumieniu dyrektywy 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 2013/37/UE zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego), - zasoby audiowizualne, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania, - zasoby archiwalne, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania, - zasoby kultury, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania. - zasoby nauki, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania.
26	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja	[szt.]	2c	Usługa on-line o stopniu dojrzałości 3 umożliwia transfer danych w dwóch kierunkach: od usługodawcy do klienta oraz od klienta do usługodawcy. Typowym sposobem jej realizacji jest pobranie, wypełnienie i odesłanie formularza drogą elektroniczną. Usługi powyższe obejmują m.in. usługi powstałe w ramach digitalizacji map, GIS. W ramach wskaźnika należy ujmować usługi: - nowe lub istotnie udoskonalone, - skierowane do klientów spoza administracji publicznej: obywateli (usługi A2C, Administration to Customer) i/lub przedsiębiorców (A2B, Administration to Business). Powyższe warunki należy traktować łącznie.
27	Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego	[szt.]	2c	Liczba dokumentów stanowiących informacje sektora publicznego, które w wyniku wsparcia, zostaną przetworzone z formy analogowej do zapisu cyfrowego. "Dokument" oznacza (na podstawie dyrektywy 2003/98/WE) jakąkolwiek treść niezależnie od zastosowanego nośnika (zapisaną na papierze lub zapisaną w formie elektronicznej lub zarejestrowaną w formie dźwiękowej, wizualnej albo audiowizualnej). Przez informacje sektora publicznego należy rozumieć: - informację publiczną w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, - informację sektora publicznego w rozumieniu dyrektywy 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 2013/37/UE zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego), - zasoby audiowizualne, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania, - zasoby archiwalne, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania,

				<p>- zasoby kultury, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania.</p> <p>- zasoby nauki, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystywania.</p>
28	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne	[szt.]	2c	Przez system teleinformatyczny należy rozumieć zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania zapewniający przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci telekomunikacyjne. Wartość wskaźnika odnosi się więc do uruchomionych systemów rozumianych jako zespół współpracujących urządzeń.
29	Liczby wybudowanej infrastruktury turystycznej	[szt.]	8b	Infrastruktura turystyczna są to wszelkiego rodzaju obiekty oraz urządzenia turystyczne, które mają na celu służyć przyjeżdżającym na dany obszar turystom - zaspokajaniu ich potrzeb związanych z bierną oraz aktywną turystyką np. baza hotelowa, baza gastronomiczna, obiekty sportowe. Przez budowę należy rozumieć wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego.
30	Liczby przebudowanej infrastruktury turystycznej	[szt.]	8b	Infrastruktura turystyczna są to wszelkiego rodzaju obiekty oraz urządzenia turystyczne, które mają na celu służyć przyjeżdżającym na dany obszar turystom - zaspokajaniu ich potrzeb związanych z bierną oraz aktywną turystyką np.. Baza hotelowa, baza gastronomiczna, obiekty sportowe. Przez przebudowę należy rozumieć wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącej infrastruktury, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji.
31	Długość szlaków turystycznych/Długość utworzonych szlaków turystycznych,	km	8b	<p>Szlakiem turystycznym jest wytyczona w terenie trasa służąca do odbywania wycieczek, oznakowana jednolitymi znakami (symbolami) i wyposażona w urządzenia informacyjne, które zapewniają bezpieczne i spokojne jej przebycie turystom o dowolnym poziomie umiejętności i doświadczenia, o każdej porze roku i w każdych warunkach pogodowych, o ile szczególne wymagania nie stanowią inaczej (okresowe zamykanie w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych lub ze względów przyrodniczych na terenach chronionych).</p> <p>Rozróżnia się następujące rodzaje szlaków turystycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - piesze górskie i nizinne oraz ścieżki spacerowe, przyrodnicze i dydaktyczne, - narciarskie, - rowerowe, - kajakowe, - jeździeckie. <p>Definicja na podstawie: „Instrukcja znakowania szlaków turystycznych PTTK”. Wskaźnik dotyczy szlaków utworzonych i odnowionych.</p>
32	Liczba zabytków nieruchomych	[szt.]	6c	Liczba zabytków ruchomych (ujętych w rejestrze zabytków lub objętych inną formą ochrony, np. wpisanych do inwentarzy muzealnych, wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego wchodzących w skład

	objętych wsparciem			narodowego zasobu archiwalnego), które zostały zrewitalizowane, zachowane, zabezpieczone na wypadek zagrożeń, zdigitalizowane, zrewaloryzowane, poddane konserwacji, renowacji, restauracji.
33	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	[szt.]	6c	Liczba instytucji kultury, które otrzymały wsparcie na budowę, rozbudowę, modernizację obiektów lub zakup wyposażenia. Instytucja kultury – zakład o charakterze publicznym zajmujący się upowszechnianiem kultury, może być zarówno państwowy jak i samorządowy. Przybiera różne formy organizacji, np. teatr, kino, instytucja filmowa, muzeum, biblioteka, opera, operetka, filharmonia, orkiestra, dom kultury, ognisko artystyczne, galeria sztuki, ośrodek badań i dokumentacji. Zasady organizacji instytucji kultury reguluje ustawa z 25 października 1991 o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
34	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CO09)	odwiedzin y/rok	6c	Zakładany wzrost wizyt w poszczególnych miejscach w rok po zakończeniu projektu. Dotyczy miejsc, niezależnie od tego, czy miały lub nie miały wcześniejszego turystycznego znaczenia np. parki naturalne lub budynki zmienione na muzeum. Jeden odwiedzający może być liczony wielokrotnie. W przypadku grup odwiedzających każdy członek grupy jest liczony oddzielnie.
35	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	[szt.]	9a	Wskaźnik odnosi się do podmiotów leczniczych objętych robotami budowlanymi oraz wyposażonych w aparaturę medyczną oraz techniczną niezbędną do udzielania świadczeń medycznych. W ramach wskaźnika należy wykazać: - wyposażone podmioty lecznicze - podmioty lecznicze, w których wykonano roboty budowlane - wyposażone podmioty lecznicze, w których wykonano roboty budowlane. Podmioty lecznicze, zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej, zostały wybrane w oparciu o organ założycielski: - na poziomie krajowym - podmioty lecznicze (a także przedsiębiorcy powstałe z ich przekształcenia) utworzone przez ministra lub centralny organ administracji rządowej, publiczną uczelnię medyczną lub publiczną uczelnię prowadzącą działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, instytuty badawcze prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk medycznych, uczestniczące w systemie ochrony; - na poziomie regionalnym – jednostki samorządu terytorialnego z wyłączeniem Państwowego Ratownictwa Medycznego.
36	Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej	PLN	9a	Nakłady poniesione przez beneficjenta na zakup aparatury medycznej w związku z realizowanym projektem. Nakłady obejmują dofinansowanie i wkład własny.

37	Liczba wybudowanych /rozbudowanych/zmodernizowanych obiektów świadczących usługi społeczne	szt.	9a	Obiekty świadczące usługi społeczne- obiekty instytucji pomocy i integracji społecznej, podmiotów świadczących usługi dla osób starszych, niepełnosprawnych, obiekty , w których wykonywana jest interwencja na rzecz wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, obiekty przystosowane do pełnienia funkcji mieszkań chronionych, w tym wspomaganych i treningowych, oraz socjalnych. Wskaźnik obejmuje też przebudowę, remont i adaptację.
38	Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi (CO36)	osoby	9a	Ludność określonego obszaru, która może potencjalnie korzystać z usług zdrowotnych wspartych przez projekt. Dotyczy nowych lub przebudowanych obiektów lub nowowyposażonych usług zdrowotnych różnego rodzaju (opieki w ramach profilaktyki, opieka ambulatoryjna, opieka szpitalna, opieka pochoroobowa). Pomiar wskaźnika wyklucza wielokrotne liczenie nawet jeśli jedna osoba o uzyskuje korzyści z różnych usług finansowanych funduszy strukturalnych.
39	Liczba utworzonych obiektów opieki nad dziećmi do 3 roku życia	osoby	9a	Wskaźnik obejmuje dostosowanie, modernizację lub adaptację istniejących budynków wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do świadczenia usług w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (np. żłobki, żłobki przyzakładowe, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe).
40	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	[ha]	9b	Przez rewitalizację należy rozumieć kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na określonym obszarze proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, skoordynowany przez samorząd terytorialny (głównie lokalny) w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne. Rewitalizacja powinna mieć charakter kompleksowy, tym samym w jej ramach prowadzony jest szereg wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających działań, mających na celu wywołanie jakościowej pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze. W celu pomiaru wskaźnika za obszar objęty rewitalizacją należy rozumieć obszar na którym realizowane jest jakieś zadanie z projektu.
41	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	9b	Liczba przedsiębiorstw, które rozpoczęły lub przeniosły działalność na teren wsparty w ramach realizowanego projektu.
42	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju	[osoby]	9b	Ludność mieszkająca na terenie ZIT-u.

	obszarów miejskich			
43	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	[szt.]	9b	<p>Nowy obiekt oznacza obiekt wybudowany. Budowa, zgodnie z prawem budowlanym, oznacza wykonanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego. We wskaźniku należy również wykazać obiekty przebudowane, przez co należy rozumieć wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji.</p> <p>Przekształcenie oznacza zmianę celu funkcjonowania danego obiektu.</p> <p>Przez rewitalizację należy rozumieć kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na określonym obszarze proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, skoordynowany przez samorząd terytorialny (głównie lokalny) w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne. Zgodnie z powyższym, rewitalizacja ma charakter kompleksowy, tym samym w jej ramach prowadzony jest szereg wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających działań, mających na celu wywołanie jakościowej pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze.</p>
44	Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich	Jednostki mieszkalne	9b	Liczba odnowionych, nowo wybudowanych jednostek mieszkalnych na obszarach przeznaczonych do zamieszkania jako element miejskiej rewitalizacji.
45	Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt	10a	<p>Przez jednostki organizacyjne systemu oświaty należy rozumieć jednostki, które zostały wymienione w art. 2 oraz art. 62a Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Wskaźnik dotyczy obiektów wybudowanych lub zmodernizowanych. Zgodnie z prawem budowlanym, budowa oznacza wykonanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego.</p> <p>Przez modernizację należy rozumieć ulepszenie jakościowe obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.</p>
46	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	szt.	9a, 10a	Liczba użytkowników, którzy mogą korzystać z nowowytbudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej. "Użytkownicy" w tym kontekście oznaczają dzieci, uczniów, studentów nie oznaczają nauczycieli, rodziców oraz innych osób, które mogą także używać infrastrukturę. Wskaźnik dotyczy nowych lub zmodernizowanych budynków lub nowowytposażonych w efekcie realizacji projektu. Wskaźnik mierzy nominalna wartość (np. liczba możliwych użytkowników) najczęściej wyższą lub równą liczbie aktualnych użytkowników.
47	Liczba wspartych obiektów infrastruktury	szt.	10a	Placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe – placówka w rozumieniu art. 2 pkt 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

	kształcenia zawodowego			
48	Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej	szt.	10a	Ośrodek wychowania przedszkolnego – publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, z uwzględnieniem art. 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827, z późn. zm.), w którym jest prowadzone wychowanie przedszkolne.
49	Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej	szt.	10a	Placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne - placówka w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
50	Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”,	szt.	4e	Liczba samochodów, które skorzystały z miejsc postojowych na terenie parkingu w systemie „parkuj i jedź” („Park&Ride”) w ciągu pełnego roku od zakończenia realizacji projektu. Zliczenie wszystkich samochodów, które skorzystały z parkingu w ciągu roku od zakończenia realizacji projektu. W przypadku parkingów posiadających systemy kontroli wjazdu (np. szlaban) należy wliczyć każde skorzystanie z parkingu (wjazd-wyjazd) przez samochód, nawet jeżeli ten sam samochód skorzystał w danym dniu (dobie) więcej niż raz z parkingu.
51	Dodatkowa zdolność przeładunkowa intermodalnych terminali przeładunkowych	TEU/rok	7c	Dodatkowa zdolność przeładunkowa wybudowanych lub przebudowanych intermodalnych terminali przeładunkowych jest rozumiana jako pełna zdolność przeładunkowa w przypadku wybudowanych terminali oraz różnica między zdolnością przeładunkową po zakończeniu projektu a zdolnością przeładunkową przed rozpoczęciem projektu w przypadku terminali przebudowanych. Intermodalny terminal przeładunkowy to obiekt umożliwiający przeładunek intermodalnych jednostek transportowych, tj. kontenerów, nadwozi wymiennych, naczep samochodowych i in., pomiędzy środkami transportu należącymi do różnych gałęzi transportu (drogowy, morski, śródlądowy, szynowy, lotniczy) oraz wykonywanie usług logistycznych związanych z przyjmowaniem, składowaniem i rozdzielaniem towarów. Transport intermodalny polega na wykorzystaniu więcej niż jednego rodzaju transportu. Podczas przewozu towaru korzysta się tylko z jednej jednostki przeładunkowej, np. kontenera, bez potrzeby przeładunku samego towaru przy zmianie rodzaju transportu. Wartość wskaźnika jest sumą dodatkowej zdolności przeładunkowej wybudowanych oraz przebudowanych intermodalnych terminali przeładunkowych. Przez zdolność przeładunkową należy rozumieć potencjalną zdolność przeładunkową, a nie wielkość wykonanych operacji przeładunkowych. Przez dodatkową zdolność przeładunkową wybudowanych intermodalnych terminali przeładunkowych należy rozumieć ich pełną zdolność przeładunkową. Przez dodatkową zdolność przeładunkową przebudowanych intermodalnych terminali przeładunkowych należy rozumieć różnicę między zdolnością przeładunkową po zakończeniu projektu a zdolnością przeładunkową przed

				rozpoczęciem projektu. Przez przebudowę intermodalnego terminalu przeładunkowego należy rozumieć działania skutkujące zwiększeniem jego zdolności przeładunkowej lub umożliwienie dokonywania przeładunków pomiędzy dodatkowymi rodzajami transportu.
52	Liczba przewozów pasażerskich na przebudowanych lub zmodernizowanych liniach kolejowych	szt.	7d	Liczba kolejowych przewozów pasażerskich jakie miały miejsce w ciągu roku kalendarzowego na trasie obejmującej swoim zasięgiem przebudowane lub zmodernizowane linie kolejowe .
53	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej,	szt.	4e	Liczba zakupionych autobusów, tramwajów, pojazdów kolejowych wykorzystywanych w gminnych przewozach pasażerskich, wykonywanych w granicach administracyjnych miasta (również na terenie: miasta i gminy / miast / miast i gmin sąsiadujących, jeżeli zostało zawarte porozumienie lub został utworzony związek międzygminny, w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego). • przez autobus należy rozumieć pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą; • przez tramwaj należy rozumieć pojazd przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy zasilany energią elektryczną, poruszający się po szynach na drogach publicznych; • przez pojazd kolejowy należy rozumieć pojazd dostosowany do poruszania się na własnych kołach po torach kolejowych, z napędem lub bez napędu (w tym elektryczny zespół trakcyjny, spalinowy zespół trakcyjny, wagon elektryczny, wagon spalinowy, autobus szynowy (szynobus), wagony metra).
54	Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej,	osoby	4e	Łączna liczba miejsc siedzących i stojących przeznaczonych do użytku pasażerów w zakupionych autobusach, tramwajach, pojazdach kolejowych wykorzystywanych w gminnych przewozach pasażerskich, wykonywanych w granicach administracyjnych miasta (również na terenie: miasta i gminy / miast / miast i gmin sąsiadujących, jeżeli zostało zawarte porozumienie lub został utworzony związek międzygminny, w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego). • przez autobus należy rozumieć pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą; • przez tramwaj należy rozumieć pojazd przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy zasilany energią elektryczną, poruszający się po szynach na drogach publicznych; • przez pojazd kolejowy należy rozumieć pojazd dostosowany do poruszania się na własnych kołach po torach kolejowych, z napędem lub bez napędu (w tym elektryczny zespół trakcyjny, spalinowy zespół trakcyjny, wagon elektryczny, wagon spalinowy, autobus szynowy (szynobus), wagony metra).
55	Liczba zmodernizowanych jednostek taboru	szt.	4e	Liczba poddanych modernizacji autobusów, tramwajów, pojazdów kolejowych wykorzystywanych w gminnych przewozach pasażerskich, wykonywanych w granicach administracyjnych miasta (również na terenie: miasta i gminy / miast / miast i gmin sąsiadujących, jeżeli zostało zawarte porozumienie lub został utworzony związek

	pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej,			<p>międzygminny, w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego).</p> <ul style="list-style-type: none"> • przez autobus należy rozumieć pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą; • przez tramwaj należy rozumieć pojazd przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy zasilany energią elektryczną, poruszający się po szynach na drogach publicznych; • przez trolejbus należy rozumieć autobus przystosowany do zasilania energią elektryczną z sieci trakcyjnej; • przez pojazd kolejowy należy rozumieć pojazd dostosowany do poruszania się na własnych kołach po torach kolejowych, z napędem lub bez napędu (w tym elektryczny zespół trakcyjny, spalinowy zespół trakcyjny, wagon elektryczny, wagon spalinowy, autobus szynowy (szynobus), wagony metra).
56	Pojemność zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej,	osoby	4e	<p>Łączna liczba miejsc siedzących i stojących przeznaczonych do użytku pasażerów w poddanych modernizacji autobusach, tramwajach, pojazdach kolejowych wykorzystywanych w gminnych przewozach pasażerskich, wykonywanych w granicach administracyjnych miasta (również na terenie: miasta i gminy / miast / miast i gmin sąsiadujących, jeżeli zostało zawarte porozumienie lub został utworzony związek międzygminny, w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego).</p> <ul style="list-style-type: none"> • przez autobus należy rozumieć pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą; • przez tramwaj należy rozumieć pojazd przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy zasilany energią elektryczną, poruszający się po szynach na drogach publicznych; • przez pojazd kolejowy należy rozumieć pojazd dostosowany do poruszania się na własnych kołach po torach kolejowych, z napędem lub bez napędu (w tym elektryczny zespół trakcyjny, spalinowy zespół trakcyjny, wagon elektryczny, wagon spalinowy, autobus szynowy (szynobus), wagony metra).
57	Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”,	szt.	4e	<p>Liczba wybudowanych parkingów w systemie „parkuj i jedź” („Park&Ride”), umożliwiających skorzystanie z transportu zbiorowego. Przez parking P&R należy rozumieć parking przesiadkowy, który powstał w celu zamiany transportu indywidualnego na zbiorowy. Parking "Park & Ride" ("Parkuj i Jedź") przeznaczony jest do czasowego postoju samochodu na/w wydzielonym placu/ulicy/ budynku, zwłaszcza na krańcowych przystankach komunikacyjnych.</p>
58	Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”,	szt.	4e	<p>Liczba stanowisk przeznaczonych do postoju samochodów osobowych, znajdujących się na terenie parkingu w systemie „parkuj i jedź” („Park&Ride”). Przez parking P&R należy rozumieć parking przesiadkowy, który powstał w celu zamiany transportu indywidualnego na zbiorowy. Parking "Park & Ride" ("Parkuj i Jedź") przeznaczony jest do czasowego postoju samochodu na/w wydzielonym placu/ulicy/ budynku, zwłaszcza na krańcowych przystankach komunikacyjnych.</p>
59	Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych	szt.	4e	<p>Liczba stanowisk dla osób niepełnosprawnych przeznaczonych do postoju samochodów osobowych, znajdujących się na terenie parkingu w systemie „parkuj i jedź” („Park&Ride”) . Przez parking P&R należy rozumieć parking przesiadkowy, który powstał w celu zamiany transportu indywidualnego na zbiorowy. Parking "Park & Ride" ("Parkuj i Jedź") przeznaczony jest do czasowego postoju samochodu na/w wydzielonym placu/ulicy/ budynku, zwłaszcza</p>

	objektach „parkuj i jedź”,			na krańcowych przystankach komunikacyjnych.
60	Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride”,	szt.	4e	Liczba wybudowanych parkingów przeznaczonych do pozostawiania rowerów, umożliwiających skorzystanie z transportu zbiorowego. Nie należy wliczać przypadków, gdy stanowiska dla rowerów są wydzielane na nowo wybudowanych parkingach „parkuj i jedź”. Przez parking B&R należy rozumieć parking przesiadkowy, który powstał w celu zamiany indywidualnego transportu rowerowego na zbiorowy.
61	Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride”,	szt.	4e	Liczba stanowisk przeznaczonych do przyczepienia ramy roweru, znajdujących się na terenie parkingu przeznaczonego do pozostawiania rowerów. Przez parking B&R należy rozumieć parking przesiadkowy, który powstał w celu zamiany indywidualnego transportu rowerowego na zbiorowy.
62	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych,	szt.	4e	Liczba zintegrowanych węzłów przesiadkowych zapewniających możliwość przesiadania się pomiędzy środkami transportu publicznego lub pomiędzy systemami transportu publicznego i indywidualnego Definicja zintegrowanego węzła przesiadkowego zgodnie z ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym: miejsce umożliwiające dogodną zmianę środka transportu wyposażone w niezbędną dla obsługi podróżnych infrastrukturę, w szczególności: miejsca postojowe, przystanki komunikacyjne, punkty sprzedaży biletów, systemy informacyjne umożliwiające zapoznanie się zwłaszcza z rozkładem jazdy, linią komunikacyjną lub siecią komunikacyjną.
63	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych,	szt.	4e	Liczba funkcjonujących inteligentnych systemów transportowych (ITS), w których technologie informacyjne i komunikacyjne stosowane są w obszarze transportu drogowego, obejmującym infrastrukturę, pojazdy i użytkowników, oraz w zarządzaniu ruchem i zarządzaniu mobilnością, jak również do interfejsów z innymi rodzajami transportu. Niezależnie od liczby urządzeń składających się na system. Inteligentne Systemy transportowe to systemy zarządzania ruchem, technologii informacyjnych i komunikacyjne dotyczące infrastruktury transportowej i środków transportu, umożliwiające zarządzanie elementami, które zazwyczaj nie są ze sobą zintegrowane (pojazdy, ładunki, ciągi komunikacyjne), skutkujące między innymi poprawą bezpieczeństwa, ograniczeniem zużycia pojazdów, paliwa oraz skróceniem czasu podróży.
64	Długość dróg rowerowych	km	4e	Długość wybudowanego odcinka drogi przeznaczonej do ruchu rowerów, tj. oddzielonej od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz oznaczonej odpowiednimi znakami drogowymi. Należy brać pod uwagę tylko odcinki spełniające wymogi Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie i jednocześnie oznakowane zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym. Nie należy wliczać długości istniejących tras, które w wyniku realizacji projektu zostały wyłącznie oznaczone jako drogi rowerowe. (np. poprzez wprowadzenie poziomych i pionowych znaków drogowych). Nie należy wliczać szlaków rowerowych (turystycznych) jeżeli jednocześnie nie są drogą dla rowerów.

65	Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej	km	4e	Wskaźnik dotyczy długości nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej powstałych w wyniku realizacji projektów dofinansowanych w ramach RPO WŁ 2014-2020. Zakłada się, że nowe i ulepszone linie dotyczą głównie transportu autobusowego jak również potencjalnie transportu tramwajowego w zakresie niezbędnej infrastruktury na potrzeby komunikacji miejskiej.
66	Długość wybudowanych dróg wojewódzkich [km]	km	7b	Długość wykonanego odcinka drogi wojewódzkiej po nowym śladzie lub jego odbudowa i rozbudowa, gdzie droga to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym.
67	Długość przebudowanych dróg wojewódzkich [km]	km	7b	Długość połączenia drogowego o kategorii drogi wojewódzkiej, na odcinku którego wykonano roboty, w wyniku których nastąpiło podwyższenie parametrów technicznych i eksploatacyjnych istniejącej drogi, niewymagające zmiany granic pasa drogowego, gdzie droga to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym.
68	Liczba zakupionych pojazdów służących poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego	szt.	7b	Liczba sztuk zakupionych jednostek pojazdów, które wykorzystywane będą w celu poprawy bezpieczeństwa i/lub ochrony uczestników ruchu.
69	Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego	szt.	7b	Liczba sztuk zakupionego sprzętu oraz systemów, które wykorzystywane będą w celu poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu. Nie należy wliczać inteligentnych systemów transportowych. Należy uwzględnić urządzenia diagnostyczne taboru drogowego i rodzaju nawierzchni.
70	Długość wybudowanych dróg powiatowych	km	7b	Długość wykonanego odcinka drogi powiatowej po nowym śladzie lub jego odbudowa i rozbudowa, gdzie droga to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym.
71	Długość przebudowanych dróg powiatowych	km	7b	Długość połączenia drogowego o kategorii drogi powiatowej, na odcinku którego wykonano roboty, w wyniku których nastąpiło podwyższenie parametrów technicznych i eksploatacyjnych istniejącej drogi, niewymagające zmiany granic pasa drogowego, gdzie droga to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym.
72	Długość wybudowanych dróg gminnych	km	7b	Długość wykonanego odcinka drogi gminnej po nowym śladzie lub jego odbudowa i rozbudowa, gdzie droga to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym.

73	Długość przebudowanych dróg gminnych	km	7b	Długość połączenia drogowego o kategorii drogi gminnej, na odcinku którego wykonano roboty, w wyniku których nastąpiło podwyższenie parametrów technicznych i eksploatacyjnych istniejącej drogi, niewymagające zmiany granic pasa drogowego, gdzie droga to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami przeznaczona do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowana w pasie drogowym.
74	Liczba wspartych intermodalnych terminali przeładunkowych	szt.	7c	Liczba wybudowanych lub przebudowanych obiektów umożliwiających przeładunek intermodalnych jednostek transportowych, tj. kontenerów, nadwozi wymiennych, naczep samochodowych i in., pomiędzy środkami transportu należącymi do różnych gałęzi transportu (drogowy, morski, śródlądowy, szynowy, lotniczy) oraz wykonywanie usług logistycznych związanych z przyjmowaniem, składowaniem i rozdzielaniem towarów. Transport intermodalny polega na wykorzystaniu więcej niż jednego rodzaju transportu. Podczas przewozu towaru korzysta się tylko z jednej jednostki przeładunkowej, np. kontenera, bez potrzeby przeładunku samego towaru przy zmianie rodzaju transportu. Wartość wskaźnika jest sumą liczby wybudowanych intermodalnych terminali przeładunkowych oraz przebudowanych intermodalnych terminali przeładunkowych. Przez przebudowę intermodalnego terminalu przeładunkowego należy rozumieć działania skutkujące zwiększeniem jego zdolności przeładunkowej lub umożliwienie dokonywania przeładunków pomiędzy dodatkowymi rodzajami transportu.
75	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	7d	Długość linii kolejowej, gdzie linia kolejowa to tory kolejowe wraz z zajętymi pod nie gruntami oraz przyległy pas gruntu, a także budynki, budowle i urządzenia przeznaczone do prowadzenia ruchu kolejowego wraz z zajętymi pod nie gruntami, wybudowana po "nowym śladzie"
76	Całkowita długość nowych linii kolejowych	km	7d	Łączna długość nowo wybudowanych linii kolejowych. Przez nowo wybudowaną linię kolejową należy rozumieć linię zbudowaną od podstaw w miejscu, gdzie wcześniej nie istniała linia kolejowa lub infrastruktura niegdyś istniejącej linii kolejowej nie została zachowana. Wartość wskaźnika jest sumą wszystkich nowo wybudowanych odcinków linii kolejowych, bez względu na parametry (np. liczbę torów) ani przynależność do sieci TEN-T. W wartości wskaźnika nie należy ujmować linii kolejowych, które uprzednio zostały wyłączone z eksploatacji, a w wyniku realizacji projektu przywrócono je do eksploatacji (należy je zaliczyć do wskaźnika „Łączna długość zrehabilitowanych linii kolejowych”).
77	Liczba zakupionych pojazdów kolejowych	szt.	7d	Liczba zakupionych pojazdów kolejowych taboru zwykłego, tj. przeznaczonych do przewozu osób i rzeczy oraz przystosowanych do kursowania w składzie pociągu na ogólnych zasadach. Do pojazdów taboru zwykłego zalicza się pojazdy trakcyjne (lokomotywy, zespoły trakcyjne i inne pojazdy silnikowe) lub wagony (osobowe lub towarowe, w tym naczepy siodłowe na wózkach kolejowych). Wartość wskaźnika jest sumą wszystkich zakupionych pojazdów kolejowych. W przypadku wielocłonowych elektrycznych zespołów trakcyjnych lub składów zespolonych, poszczególne człony liczy się jako pojedyncze sztuki taboru.
78	Pojemność	osoby	7d	Łączna liczba miejsc siedzących i stojących przeznaczonych do użytku pasażerów w zakupionych wagonach

	zakupionych wagonów osobowych			osobowych. Wartość wskaźnika jest sumą miejsc siedzących i stojących przeznaczonych do użytku pasażerów we wszystkich zakupionych wagonach osobowych. Liczbę miejsc należy podawać zgodnie ze specyfikacją techniczną pojazdu.
79	Liczba zmodernizowanych pojazdów kolejowych	szt.	7d	Liczba zmodernizowanych pojazdów kolejowych taboru zwykłego, tj. przeznaczonych do przewozu osób i rzeczy oraz przystosowanych do kursowania w składzie pociągu na ogólnych zasadach. Do pojazdów taboru zwykłego zalicza się pojazd trakcyjne (lokomotywy, zespoły trakcyjne i inne pojazdy silnikowe) lub wagony (osobowe lub towarowe, w tym naczepy siodłowe na wózkach kolejowych). Wartość wskaźnika jest sumą wszystkich zmodernizowanych pojazdów kolejowych. W przypadku wieloczlonowych elektrycznych zespołów trakcyjnych lub składów zespolonych, poszczególne człony liczy się jako pojedyncze sztuki taboru.
80	Pojemność zmodernizowanych wagonów osobowych	osoby	7d	Łączna liczba miejsc siedzących i stojących przeznaczonych do użytku pasażerów w zmodernizowanych wagonach osobowych. Wartość wskaźnika jest sumą miejsc siedzących i stojących przeznaczonych do użytku pasażerów we wszystkich zmodernizowanych wagonach osobowych. Liczbę miejsc należy podawać zgodnie ze specyfikacją techniczną pojazdu.
81	Liczba przebudowanych/ odnowionych dworców kolejowych	szt.	7d	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów budowlanych lub zespołów obiektów budowlanych usytuowanych na obszarze kolejowym do obsługi podróży lub usług towarzyszących tej obsłudze, który może również obejmować urządzenia do wykonywania czynności związanych z prowadzeniem ruchu pociągów. W przypadku objęcia interwencją kilku obiektów budowlanych składających się na dworzec, należy zliczyć jako jeden zespół budynków.
82	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO2	4a,4c,4e	Wskaźnik jest liczony z interwencji bezpośrednio zmierzających do zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych (patrz wskaźnik CO 30 Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych) lub w celu zmniejszenia zużycia energii poprzez oszczędność energii (patrz wskaźniki CO31 Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii i CO 32 Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w jednostkach publicznych), a tym samym jego stosowanie jest obowiązkowe tylko w przypadku gdy wskaźniki te są adekwatne Wskaźnik pokaże całkowity szacunek rocznego spadku na koniec okresu, a nie całkowity spadek w całym okresie. W przypadku produkcji energii odnawialnej, prognoza opiera się na ilości energii pierwotnej wytwarzanej przez wspartą infrastrukturę w danym roku (albo jeden rok po zakończeniu projektu lub w roku kalendarzowym, po zakończeniu projektu). Energia odnawialna jest hipotetycznie neutralną dla emisji gazów cieplarnianych i zastępująca emisję ze źródeł nieodnawialnych. Wpływ emisji gazów z energii nieodnawialnej jest szacowany poprzez całkowitą emisję gazów cieplarnianych na jednostkę produkcji energii nieodnawialnej w Państwie Członkowskim. W przypadku środków oszczędności energii, prognoza opiera się na ilości zaoszczędzonej energii pierwotnej w danym roku, w którym nastąpiło wsparcie (albo w rok po zakończeniu projektu lub w roku kalendarzowym, po

				zakończeniu projektu). Zaoszczędzona energia zastępować produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych. Wpływ emisji gazów cieplarnianych energii nieodnawialnej jest szacowany poprzez Państwo Członkowskie na podstawie sumy gazów cieplarnianych na jednostkę produkcji energii nieodnawialnej.
83	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	4c	Wyczerpania opierają się na świadectwie energetycznym budynków (Art.12.1.b dyrektywy 010/31/EU).Zgodnie z terminami wynikającymi z dyrektywy wskaźnik musi dotyczyć wszystkich budynków publicznych powyżej 500 m2 powierzchni użytkowej zrekonstruowanej przy użyciu funduszy strukturalnych. Jeśli budynki wybudowano po 9 lipca 2015r próg dla budynków publicznych spadnie do 250 m2 powierzchni użytkowej IZ może uwzględnić budynki mniejsze niż 250m2 oraz te powyżej 500m2 powstałe przed 9.07.2015. Wartość będzie obliczona na podstawie świadectw energetycznych sporządzanych przed i po realizacji projektu. Wskaźnik pokaże ogólny wzrost rocznego zużycia od początku realizacji programu do końca roku sprawozdawczego nie łączną zaoszczędzone zużycie. Zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną określa efektywność całkowitą budynku. Uwzględnia ona obok energii końcowej, dodatkowe nakłady nieodnawialnej energii pierwotnej na dostarczenie do granicy budynku każdego wykorzystanego nośnika energii (np. oleju opałowego, gazu, energii elektrycznej, energii odnawialnych itp.). Uzyskane małe wartości wskazują na nieznaczne zapotrzebowanie i tym samym wysoką efektywność i użytkowanie energii chroniące zasoby i środowisko. Jednocześnie ze zużyciem energii można podawać odpowiadającą emisję CO2 budynku. Energia pierwotna w skrócie oznacza ilość energii niezbędną do utrzymania komfortu użytkowania budynku, którą musimy do niego dostarczyć, uwzględniając straty instalacji i urządzeń oraz uwzględniając rodzaj paliwa / energii dostarczanych do budynku.
84	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	MW	4a	Zwiększenie zdolności produkcyjnych obiektów w zakresie energii osiągnięte dzięki użyciu odnawialnych źródeł energii wybudowane /wyposażone w wyniku realizacji projektu. Dotyczy zarówno energii elektrycznej jak i ciepłej. Odnawialne źródło energii (zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne) – źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.
85	Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych	km	4a	Wskaźnik mierzy długość wybudowanych dla odnawialnych źródeł energii elektroenergetycznych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w wyniku realizacji projektu. Główną przyczyną budowy sieci w przypadku tego wskaźnika ma być powiększenie potencjału do przyłączania nowych odnawialnych źródeł energii do sieci elektroenergetycznej. Sieć elektroenergetyczna – to, zbiór przewodów elektrycznych i urządzeń powiązanych pod względem funkcjonalnym i połączonych elektrycznie, przeznaczonych do przesyłania, przetwarzania i rozdzielania

	h dla odnawialnych źródeł energii			na określonym terytorium wytworzonej w elektrowniach energii elektrycznej oraz do zasilania nią odbiorców. Przyłącze – odcinek lub element sieci służący do połączenia urządzeń, instalacji lub sieci podmiotu, o wymaganej przez niego mocy przyłączeniowej, z pozostałą częścią sieci przedsiębiorstwa energetycznego świadczącego na rzecz podmiotu / przyłączanego usługą przesyłania.
86	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	4a	Wskaźnik mierzy liczbę wybudowanych, w wyniku realizacji projektu, urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej. Jednostka wytwarzania energii elektrycznej obejmuje: w przypadku przedsiębiorstw energetycznych: jednostki wytwórcze – jednostka wytwórcza, to wyodrębniony zespół urządzeń należących do przedsiębiorstwa energetycznego, służący do wytwarzania energii z OZE i wyprowadzania mocy, opisany poprzez dane techniczne i handlowe, w przypadku budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej: zespół urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej z OZE. Odnawialne źródło energii (zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne) – źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.
87	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	4a	Wskaźnik mierzy liczbę wybudowanych, w wyniku realizacji projektu, urządzeń służących do wytwarzania energii cieplnej. Jednostka wytwarzania energii cieplnej obejmuje: w przypadku przedsiębiorstw energetycznych: jednostki wytwórcze – jednostka wytwórcza, to wyodrębniony zespół urządzeń należących do przedsiębiorstwa energetycznego, służący do wytwarzania energii z OZE i wyprowadzania mocy, opisany poprzez dane techniczne i handlowe, w przypadku budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej: zespół urządzeń służących do wytwarzania energii cieplnej z OZE. Odnawialne źródło energii (zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne) – źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.
88	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	Gospodarstwa domowe	4c	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą energii, której to osiągnięcie jest bezpośrednim rezultatem realizowanego projektu. System klasyfikacji jest regulowany przez dyrektywę (2010/31/EU).
89	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	4c	Wskaźnik mierzy liczbę zmodernizowanych energetycznie budynków w wyniku realizacji projektu. Modernizacja – obejmuje przebudowę, remont oraz rozbudowę budynków w celu dokonania modernizacji urządzeń energetycznych. Przebudowa – wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub

				<p>technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji.</p> <p>Remont – wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym.</p> <p>Rozbudowa – w budownictwie rodzaj budowy, w wyniku którego powstaje nowa część istniejącego już obiektu budowlanego.</p>
90	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	m2	4c	<p>Ilość m2 powierzchni użytkowej poddanej termomodernizacji, gdzie termomodernizacja definiowana jest jako przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej, zgodnie z zapisami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej; • Obwieszczenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowego wykazu przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej; • Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów. <p>Powierzchnia mierzy rzeczywistą skalę przeprowadzonych działań i pozwala na wyliczenie efektu ekologicznego. Powierzchnia budynków jest parametrem do uzyskania od właścicieli czy zarządców budynków (zarówno mieszkalnego, jak i użyteczności publicznej), powierzchnia służy ona do wyliczeń różnego rodzaju opłat. Dodatkowo w programach ochrony powietrza (w większości województw w kraju) monitorowanie realizacji działań wskazanych w POP odbywa się w oparciu o powierzchnie użytkową mieszkań lub budynków.</p>
91	Liczba budynków uwzględniających standardy budownictwa pasywnego	szt.	4e	<p>Wskaźnik mierzy liczbę budynków, które w wyniku realizacji projektu zostały wybudowane z uwzględnieniem standardów budownictwa pasywnego.</p> <p>Budynek pasywny – budynek o zapotrzebowaniu na energię do ogrzewania wnętrza nie większym niż 15 kWh energii na 1 m² powierzchni użytkowej rocznie, w którym komfort termiczny zapewniony jest przez pasywne źródła ciepła [promieniowanie słoneczne, grunt, urządzenia elektryczne, mieszkańcy]. Dodatkowe potrzeby ciepłe realizowane są m.in. przez odzysk ciepła z powietrza zużytego i podgrzewanie powietrza wentylującego budynek. Ciepło nie jest doprowadzane autonomicznym, aktywnym systemem.</p>
92	Liczba wymienionych źródeł ciepła	szt.	4e	<p>Liczba wymienionych źródeł ciepła będącym rezultatem realizacji projektu. Źródło ciepła - obok sieci ciepłowniczej i odbiorników ciepła, jest jednym z trzech podstawowych elementów systemu wytwarzania, przesyłania i wykorzystywania ciepła. Służy do wytwarzania ciepła, a zamontowane w nim urządzenia mają zapewnić prawidłową i ciągłą współpracę z układem rozprowadzającym ciepło, w celu zaspokojenia potrzeb i oczekiwań odbiorców. Zakresem wsparcia nie są objęte inwestycje dotyczące ogrzewania węglowego (piece i kotły węglowe).</p>
93	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	4e	<p>Wskaźnik mierzy łączną długość wybudowanej sieci ciepłowniczej w wyniku realizacji projektu.</p> <p>Sieć ciepłownicza – połączone ze sobą urządzenia lub instalacje, służące do przesyłania i dystrybucji ciepła ze źródeł ciepła do węzłów cieplnych.</p> <p>Przyłącze ciepłe – odcinek sieci ciepłowniczej doprowadzający ciepło wyłącznie do jednego węzła cieplnego albo odcinek zewnętrznych instalacji odbiorczych za grupowym węzłem cieplnym lub źródłem ciepła, łączący te</p>

				instalacje z instalacjami odbiorczymi w obiektach.
94	Całkowita długość nowych lub zmodernizowanych linii tramwajowych i linii metra		4e	Długość nowopowstałych bądź zmodernizowanych dwutorowych odcinków trasy tramwajowej (układy torowe i sieci trakcyjne na trasach komunikacyjnych), w przypadku jednotorowego odcinka proporcjonalnie. Wskaźnik liczony jest jako długość jednego toru nowej sieci tramwajowej powstałej w wyniku realizacji projektu.
95	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	5b	Liczba jednostek służb ratowniczych, które w ramach zrealizowanych projektów zostały wyposażone w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.
96	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów,	Mg/rok	6a	Masa odpadów, jaką może przyjąć do odzysku i/lub unieszkodliwiania w ciągu roku zakład zagospodarowania odpadów (ZZO), który otrzymał wsparcie w ramach dofinansowanego projektu. Wskaźnik odnosi się do mocy przerobowej, a nie do faktycznego rocznego przerobu. W przypadku projektu dotyczącego budowy ZZO, moc przerobowa oznacza masę odpadów, jakie zakład ma możliwości przerobienia w ciągu jednego roku przy założeniu 100% wydajności pracy instalacji. W przypadku projektu dotyczącego rozbudowy ZZO, moc przerobowa oznacza różnicę, pomiędzy stanem po zakończeniu realizacji inwestycji a stanem wyjściowym, masy odpadów, jakie zakład ma możliwości przerobienia w ciągu jednego roku przy założeniu 100% wydajności pracy instalacji.
97	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów,	osoby	6a	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów w związku z eksploatacją Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 1996 Nr 132 poz. 622 z późn. zm.). Wsparcie może polegać na budowie, przebudowie, rozbudowie, remoncie lub wyposażeniu obiektu. Zgodnie z Art. 23 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. odpadach [Dz. U. z 2013 r. poz. 21] selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych objęci są wszyscy mieszkańcy kraju, stąd należy mówić wyłącznie o wspartych Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.
98	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów,	Mg/rok	6a	Roczne możliwości przerobowe nowo budowanych instalacji do recyklingu odpadów. Obejmuje ona również rozszerzenie istniejących obiektów. Wartość wskaźnika oznacza różnicę możliwości przerobowych po realizacji projektu w stosunku do możliwości przed realizacją projektu. Obliczając wskaźnik należy brać pod uwagę pracę instalacji ze 100% sprawnością, a nie rzeczywistą masę poddanych recyklingowi odpadów.
99	Liczba dodatkowych	RLM	6b	Liczba osób, których ścieki są transportowane do oczyszczalni ścieków za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej,

	osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków,			których to możliwości zwiększone zostały w wyniku realizacji projektu. Obejmuje to poprawę poziomu oczyszczania ścieków. Ze względu na migracje ludności poważny problem stanowi oszacowanie wartości wskaźnika przez beneficjentów. Podawane przez nich wyliczenia powinny się opierać na wykonanej analizie demograficznej. Wartość wskaźnika w sprawozdaniu końcowym może nieznacznie odbiegać od wartości podawanych we wniosku o przyznanie funduszy na realizację projektu.
100	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę,	osoby	6b	Liczba osób, którym dostarczano wodę pitną za pośrednictwem sieci wodociągowej w wyniku zwiększonej zdolności przesyłu wody osiągniętej w wyniku realizacji projektu. Wskaźnik obejmuje projekty modernizacyjne wykluczając równocześnie projekty mające na celu tworzenie / poprawę systemów nawadniających. Statystyka publiczna w Polsce nie dysponuje danymi mogącymi wskazywać na jakość zaopatrzenia w wodę, stąd nie da się zaproponować wskaźnika bezpośrednio związanego z ulepszeniem. Ze względu na migracje ludności poważny problem stanowi oszacowanie wartości wskaźnika przez beneficjentów. Podawane przez nich wyliczenia powinny się opierać na wykonanej analizie demograficznej. Wartość wskaźnika w sprawozdaniu końcowym może nieznacznie odbiegać od wartości podawanych we wniosku o przyznanie funduszy na realizację projektu.
101	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony,	ha	6d	Powierzchnia odtworzonych lub stworzonych obszarów, mających na celu poprawę stanu ochrony zagrożonych gatunków. Działania mogą być przeprowadzane zarówno w jak i poza obszarami Natura 2000, możliwych do poprawy stanu ochrony gatunków, siedlisk celowych lub ekosystemów dla różnorodności biologicznej. Obszar, które otrzymał wsparcie wielokrotnie powinien być liczony tylko raz. Status ochrony może oznaczać kategorie ochrony wg IUCN. Rezerваты przyrody mają kategorię I, parki narodowe II (ew. V – Ojcowski PN, Wigierski PN, część PN dotychczas nieskategoryzowana), parki krajobrazowe V, obszary chronionego krajobrazu VI lub VII. Im niższa kategoria, tym status ochrony wyższy.
102	Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	5b	Liczba urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, które zostały wybudowane, w ramach dofinansowanego projektu.
103	Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej,	szt.	5b	Liczba urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, które zostały przebudowane, w ramach dofinansowanego projektu.
104	Pojemność obiektów małej retencji	M3	5b	Możliwa do uzyskania pojemność retencionowania wody w wyniku budowy lub przebudowy obiektów małej retencji. Obiekty małej retencji to budowle i urządzenia służące zatrzymaniu jak największej ilości wody w jej powierzchniowym i przypowierzchniowym obiegu. Są to:

				<ul style="list-style-type: none"> • sztuczne zbiorniki wodne o pojemności do 5 mln metrów³; • samodzielne budowle piętrzące i ujęcia wody; • stawy rybne; • inne budowle piętrzące lub transportujące wodę.
105	Liczba ludności odnoszącej korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej (CO20),	osoby	5b	Liczba stałych mieszkańców zabezpieczonych przed powodzią na terenie objętym ochroną przeciwpowodziową w wyniku realizacji projektu
106	Liczba zakupionych samochodów ratowniczo – gaśniczych	szt.	5b	Liczba pojazdów zakupionych w efekcie realizacji projektu. Samochód ratowniczo-gaśniczy - pojazd wyposażony w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof, zbudowany i wyposażony zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Administracji, Obrony Narodowej i Finansów oraz Sprawiedliwości z dnia 24.11.2004 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów specjalnych i pojazdów używanych do celów specjalnych Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, kontroli skarbowej, Służby Celnej, Służby Więziennej i Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 262 z 2004 r., poz. 2615).
107	Liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania,	szt.	5b	Liczba systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania, które zostały wprowadzone do użycia w ramach dofinansowanego projektu.
108	Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów,	szt.	6a	<p>Liczba obiektów wybudowanych w ramach zrealizowanych projektów. Przez Zakład Zagospodarowania Odpadów (ZZO) należy rozumieć jednostkę zajmującą się gospodarowaniem odpadami w rozumieniu art. 3.3 ustawy z dn. 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, z późn. zm.), tj. zbieraniem, transportem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów, w tym również nadzorem nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów.</p> <p>Jako nowo wybudowany Zakład Zagospodarowania Odpadów rozumie się obiekt wybudowany od podstaw lub obiekt zaadaptowany na określone cele, który przed adaptacją miał inny charakter funkcjonalny</p> <p>Przez zakład rozumie się jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami. [Art. 3, pkt 48 ustawy z dn. 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001 r., Nr 62, poz. 627 z późn. zm.)].</p> <p>Przez gospodarowanie odpadami rozumie się zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz</p>

				<p>działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami. [Art. 3, pkt. 1 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21)].</p> <p>Przez wybudowanie rozumie się roboty o charakterze inwestycyjnym polegające na wzniesieniu nowych obiektów wraz z wyposażeniem służącym zagospodarowaniu odpadów. O zaliczeniu do inwestycji budowlanej decydują kryteria rzeczowe a nie finansowe.</p>
109	Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów,	szt.	6a	<p>Liczba obiektów przebudowanych w ramach zrealizowanych projektów. Przez Zakład Zagospodarowania Odpadów (ZZO) należy rozumieć jednostkę zajmującą się gospodarowaniem odpadami w rozumieniu art. 3.3 ustawy z dn. 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, z późn. zm.), tj. zbieraniem, transportem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów, w tym również nadzorem nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów.</p> <p>Jako nowo wybudowany Zakład Zagospodarowania Odpadów rozumie się obiekt wybudowany od podstaw lub obiekt zaadaptowany na określone cele, który przed adaptacją miał inny charakter funkcjonalny</p> <p>Przez zakład rozumie się jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami. [Art. 3, pkt 48 ustawy z dn. 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001 r., Nr 62, poz. 627 z późn. zm.)].</p> <p>Przez gospodarowanie odpadami rozumie się zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami. [Art. 3, pkt. 1 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21)].</p> <p>Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.1.</p>
110	Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych,	Mg	6a	<p>Masa odpadów niebezpiecznych, które zostały unieszkodliwione w wyniku projektów.</p> <p>Przez odpady niebezpieczne rozumie się odpady wykazujące co najmniej jedną z właściwości określonych w Zał. 3 do Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21).</p> <p>Unieszkodliwianie polega na składowaniu odpadów bądź biodegradacji, obróbce fizyko-chemicznej i innych procesach zwiększenie bezpieczeństwa przechowywania. Nie należy mylić unieszkodliwiania z odzyskiem, w ramach którego wyróżnia się odzysk energii, spalanie i recykling.</p>
111	Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest,	Mg	6a	<p>Łączna masa odpadów zawierających azbest, które zostały wycofane z użytkowania i unieszkodliwione w ramach dofinansowanego projektu.</p> <p>Unieszkodliwianie polega na składowaniu odpadów bądź biodegradacji, obróbce fizyko-chemicznej i innych procesach zwiększenie bezpieczeństwa przechowywania.</p>
112	Masa odpadów zebranych z likwidowanych dzikich wysypisk,	Mg	6a	<p>Masa odpadów, które zostały zebrane z likwidowanych dzikich wysypisk i poddane utylizacji w ramach zrealizowanych projektów.</p> <p>Przez dzikie wysypiska należy rozumieć nie tylko miejsca nagromadzenia znacznej masy odpadów, do tego celu nie przeznaczone, ale również rozproszone odpady znajdujące się na większej przestrzeni.</p>

				Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.1.
113	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.	szt.	6a	Liczba Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 1996 Nr 132 poz. 622 z późn. zm.), które otrzymały wsparcie w ramach zrealizowanych projektów. Wsparcie może polegać na budowie, przebudowie, rozbudowie, remoncie lub wyposażeniu obiektu. Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.1.
114	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	6b	Liczba oczyszczalni ścieków komunalnych, które zostały wybudowane w ramach zrealizowanych projektów. Oczyszczalnia ścieków -zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy obsługi oczyszczalni. Jako wybudowaną oczyszczalnię ścieków rozumie się obiekt wybudowany od podstaw lub zaadaptowany na cele oczyszczalni ścieków, który przed adaptacją miał inny charakter funkcjonalny.
115	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	6b	Liczba oczyszczalni ścieków komunalnych, które zostały rozbudowane w ramach zrealizowanych projektów. Przez rozbudowę należy rozumieć przeprowadzenie prac budowlanych, w wyniku których powstaje nowa część istniejącego już obiektu (a tym samym wzrasta powierzchnia i kubatura obiektu). Oczyszczalnia ścieków -zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy obsługi oczyszczalni.
116	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	6b	Łączna długość wybudowanego w ramach projektu przewodu kanalizacyjnego wraz z uzbrojeniem i urządzeniami oraz z przyłączami (w zależności od tego, czy przyłącza są w danym programie kosztem kwalifikowanym), którym odprowadzane są ścieki. Przez budowę sieci kanalizacji należy rozumieć jej budowę od podstaw. Poprzez rozbudowę - utworzenie nowego odcinka już istniejącego przewodu kanalizacyjnego. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez przyłącze kanalizacyjne rozumie się odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej.
117	Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej	km	6b	Łączna długość przebudowanego w ramach projektu przewodu kanalizacyjnego wraz z uzbrojeniem i urządzeniami oraz z przyłączami (w zależności od tego, czy przyłącza są w danym programie kosztem kwalifikowanym), którym odprowadzane są ścieki. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez przyłącze kanalizacyjne rozumie się odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną za pierwszą studzienką, licząc od strony

				budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej. Definicja opracowana na bazie Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dn. 7 czerwca 2001 r.
118	Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej,	km	6b	Łączna długość wyremontowanego w ramach projektu przewodu kanalizacyjnego wraz z uzbrojeniem i urządzeniami oraz z przyłączami (w zależności od tego, czy przyłącza są w danym programie kosztem kwalifikowanym), którym odprowadzane są ścieki. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez przyłącze kanalizacyjne rozumie się odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej. Definicja opracowana na bazie Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dn. 7 czerwca 2001 r.
119	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	6b	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wybudowanych w ramach dofinansowanych projektów. Przydomowa oczyszczalnia ścieków – zespół urządzeń służących do neutralizacji ścieków wytwarzanych w gospodarstwie domowym lub w małej grupie gospodarstw domowych.
120	Długość wybudowanej sieci wodociągowej,	km	6b	Łączna długość wybudowanego w ramach dofinansowanego projektu przewodu wodociągowego wraz z uzbrojeniem i urządzeniami oraz z przyłączami (w zależności od tego, czy przyłącza są w danym programie kosztem kwalifikowanym), którym doprowadzana jest woda. Przez budowę sieci wodociągowej należy rozumieć jej budowę od podstaw. Poprzez rozbudowę - utworzenie nowego odcinka już istniejącego przewodu wodociągowego. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez przyłącze wodociągowe rozumie się odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym. Definicja opracowana na bazie Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dn. 7 czerwca 2001 r. Dodatkową długość sieci wodociągowej należy porównać ze wzrostem odsetka ludności korzystającej z wodociągu.
121	Długość przebudowanej sieci wodociągowej,	km	6b	Łączna długość przebudowanego w ramach dofinansowanego projektu przewodu wodociągowego wraz z uzbrojeniem i urządzeniami oraz z przyłączami (w zależności od tego, czy przyłącza są w danym programie kosztem kwalifikowanym), którym doprowadzana jest woda. Przez przebudowę sieci należy rozumieć przeprowadzenie prac, wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego przewodu wodociągowego. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przez przyłącze wodociągowe rozumie się odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym. Definicja opracowana na bazie Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dn. 7 czerwca 2001 r.

				<p>Modernizacja nie prowadzi do powiększenia długości sieci, więc nie oddziałuje na wzrost odsetka ludności korzystającej z sieci wodociągowej. Modernizacja umożliwia na terenie objętym projektem wzrost liczby zamieszkującej ludności.</p> <p>Objętość wody doprowadzanej wodociągiem w ujęciu krajowym w ciągu ostatnich kilkunastu lat zdecydowanie spadła. Wynika to głównie ze stałego postępu w efektywnym gospodarowaniu wodą. Prace modernizacyjne polegające na zwiększeniu przepustowości mają ekonomiczne uzasadnienie przede wszystkim na terenach o rosnącej liczbie ludności.</p>
122	Liczba wybudowanych ujęć wody	szt.	6b	<p>Liczba ujęć wody wybudowanych w ramach dofinansowanych projektów;</p> <p>Ujęcie wody - zespół budowli i powiązanych z nimi urządzeń, przeznaczonych do poboru wody dla potrzeb gospodarczych i bytowych.</p> <p>Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.2.</p>
123	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody.	szt.	6b	<p>Liczba stacji uzdatniania wody, które zostały wybudowane, przebudowane lub wyremontowane w ramach zrealizowanych projektów.</p> <p>Stacja uzdatniania wody - zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do procesu uzdatniania wody, czyli doprowadzenia wody zanieczyszczonej do stanu czystości wymaganego dla danego zastosowania.</p> <p>Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.2.</p>
124	Liczba wspartych form ochrony przyrody,	szt.	6d	<p>Liczba parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu i innych form ochrony przyrody, które otrzymały wsparcie.</p> <p>Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.4.</p>
125	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	szt.	6d	<p>Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej, które otrzymały wsparcie na rozbudowę, modernizację, doposażenie lub prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych. Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.4.</p>
126	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody,	szt.	6d	<p>Liczba dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody, które zostały opracowane w ramach projektu.</p> <p>Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.4. Zgodnie z obowiązującą ustawą o ochronie przyrody plany ochrony sporządza się na okres 20 lat dla parków narodowych, parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody. Ewentualnie mogą być opracowane tym samym trybem zmiany planów ochrony.</p>
127	Liczba wybudowanych obiektów	szt.	6d	<p>Przez obiekt turystyczny, rekreacyjny rozumie się urządzenia obiektu lub siedziby instytucji służące świadczeniu usług i zaspokajaniu potrzeb związanych z turystyką, rekreacją i aktywnym wypoczynkiem.</p>

	turystycznych i rekreacyjnych			
128	Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych,	szk.	6d	Przez obiekt turystyczny, rekreacyjny rozumie się urządzenia obiektu lub siedziby instytucji służące świadczeniu usług i zaspokajaniu potrzeb związanych z turystyką, rekreacją i aktywnym wypoczynkiem.
129	Długość odnowionych szlaków turystycznych,	km	6d	Szlakiem turystycznym jest wytyczona w terenie trasa służąca do odbywania wycieczek, oznakowana jednolitymi znakami (symbolami) i wyposażona w urządzenia informacyjne, które zapewniają bezpieczne i spokojne jej przebycie turysty o dowolnym poziomie umiejętności i doświadczenia, o każdej porze roku i w każdych warunkach pogodowych, o ile szczegółowe wymagania nie stanowią inaczej (okresowe zamykanie w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych lub ze względów przyrodniczych na terenach chronionych).
130	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoby	8i, 8iii	Osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Definicja uwzględnia zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL), jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne zgodnie z krajowymi definicjami (również jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech powyższych kryteriów). Studenci studiów dziennych uznawani są za osoby bierne zawodowo, nawet jeśli spełniają kryteria dla bezrobotnych zgodnie z ww. definicją. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), należy wykazywać jako osoby bezrobotne. Status na rynku pracy określany jest w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Wartość docelowa wskaźnika powinna być wykazana w podziale na płeć.
131	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	8i, 10iii	Wskaźnik mierzy liczbę osób o niskich kwalifikacjach, tj. posiadających wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie. Wykształcenie PODSTAWOWE – programy w ramach poziomu ISCED 1 (Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia) – wykształcenie podstawowe – ma na celu przekazywanie uczniom podstawowych umiejętności w zakresie czytania, pisania i matematyki (tj. umiejętności czytania i pisania oraz liczenia) oraz wyrobienie solidnej podstawy do uczenia się i rozumienia kluczowych obszarów wiedzy, rozwoju osobistego i społecznego, jak również przygotowania się do kształcenia średniego I stopnia. Dotyczy nauki na poziomie podstawowym, bez specjalizacji lub ze specjalizacją w niewielkim stopniu. Jedynym warunkiem przyjęcia na ten poziom kształcenia jest z reguły wiek. Zwyczajowo i zgodnie z prawem, osoby przystępujące do nauki na tym poziomie nie mogą mieć mniej niż 6 i nie więcej niż 7 lat. Wykształcenie GIMNAZJALNE - programy w ramach poziomu ISCED 2 (Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia) – wykształcenie gimnazjalne - służy rozwojowi umiejętności nabytych na poziomie ISCED

				<p>1. Celem edukacyjnym w tym zakresie jest stworzenie fundamentów do rozwoju uczenia się przez całe życie, które systemy edukacji mogą rozszerzać o dalsze możliwości kształcenia. Programy nauczania na tym poziomie są zazwyczaj w większym stopniu ukierunkowane na określone przedmioty, wprowadzając pojęcia teoretyczne do szerokiego zakresu zajęć tematycznych. Nauka na poziomie gimnazjum rozpoczyna się po 6 latach od poziomu ISCED 1. Uczniowie przystępują do nauki na poziomie gimnazjum są zwykle pomiędzy 12 a 13 rokiem życia. Sformułowania zapisane kursywą są identyczne z definicją UNESCO. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać tylko raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED, z wyjątkiem uczestników, którzy nie ukończyli jeszcze poziomu ISCED 1 i 2, ale są nadal w przyjętym w kraju zwyczajowo lub prawnie wieku obowiązku szkolnego.</p> <p>Wykształcenie PONADGIMNAZJALNE - ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.).</p> <p>Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED.</p>
132	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby	8i	<p>Osoby bezrobotne definiowane są jak we wskaźniku: liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie.</p> <p>Definicja pojęcia „długotrwale bezrobotny” różni się w zależności od wieku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Młodzież (<25 lat) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy (>6 miesięcy). - Dorośli (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). <p>Status na rynku pracy jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie.</p> <p>Wiek uczestników określany jest na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.</p>
133	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	8i,8vi,10iii	<p>Wskaźnik mierzy liczbę wszystkich uczestników projektu objętych wsparciem w programie, którzy w roku, w którym przystąpili do projektu byli w wieku 50 lat lub więcej.</p> <p>Wiek uczestników określany jest na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.</p>
134	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	8i, 9i	<p>Przynależność do grupy osób niepełnosprawnych określana jest w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie.</p> <p>Za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę niepełnosprawną w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych tj. osobę z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.</p>
135	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie	osoby	8i	<p>Wskaźnik mierzy liczbę osób, które uzyskały wsparcie Europejskiego Funduszu Społecznego w postaci bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej udzielanych przez urzędy pracy.</p>

	działalności gospodarczej w programie			
136	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	osoby	8i	<p><i>Bierni zawodowo to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).</i></p> <p><i>Definicja osób pracujących jak we wskaźniku: liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).</i></p> <p><i>Definicja osoby bezrobotnej tak jak we wskaźniku: liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem.</i></p> <p><i>Studenci studiów dziennych uznawani są za osoby bierne zawodowo.</i></p> <p><i>Osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), uznawane są za bierne zawodowo, chyba że są zarejestrowane już jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo).</i></p> <p><i>Osoby prowadzące działalność na własny rachunek (w tym bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność członek rodziny) nie są uznawane za bierne zawodowo.</i></p> <p><i>Status na rynku pracy jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie.</i></p> <p><i>Wartość docelowa wskaźnika w RPO powinna być wykazana w podziale na płeć.</i></p>
137	Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	8iii	<p>Wskaźnik mierzy liczbę osób pozostających bez pracy (bezrobotnych, poszukujących pracy oraz biernych zawodowo), które uzyskały wsparcie z EFS w postaci zwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej.</p> <p>Definicja osób bezrobotnych jak we wskaźniku: liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie.</p> <p>Definicja osób biernych zawodowo jak we wskaźniku: liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie.</p> <p>Osoby zarejestrowane jako poszukujące pracy są rozumiane jako osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia.</p> <p>Osoby nowo zarejestrowane w publicznych służbach zatrudnienia jako poszukujące pracy należy wliczać do wskaźnika, nawet jeśli nie mogą one od razu podjąć zatrudnienia.</p> <p>Pomiar wskaźnika następuje w dniu podpisania umowy, na podstawie której uczestnik projektu nabywa prawo do otrzymania środków (niezależnie od dnia faktycznej ich wypłaty). Jeśli niniejsza umowa nie zostanie zrealizowana (np. uczestnik projektu zwróci środki lub ich nie podejmie) lub też zostaną złamane warunki umowy, w wyniku czego zostanie ona rozwiązana, należy odpowiednio skorygować wartość wskaźnika.</p>
138	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na	osoby	8iii	<p>Wskaźnik mierzy liczbę osób pozostających bez pracy (bezrobotnych, poszukujących pracy oraz biernych zawodowo), które uzyskały wsparcie z EFS w postaci bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej.</p> <p>Definicja osób bezrobotnych jak we wskaźniku: liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi)</p>

	podjęcie działalności gospodarczej w programie			<p>objętych wsparciem w programie.</p> <p>Definicja osób biernych zawodowo jak we wskaźniku: liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie.</p> <p>Definicja osób poszukujących pracy tak jak we wskaźniku: liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie.</p> <p>Pomiar wskaźnika następuje w dniu podpisania umowy, na podstawie której uczestnik projektu nabywa prawo do otrzymania środków (niezależnie od dnia faktycznej ich wypłaty). Jeśli niniejsza umowa nie zostanie zrealizowana (np. uczestnik projektu zwróci środki lub ich nie podejmie) lub też zostaną złamane warunki umowy, w wyniku czego zostanie ona rozwiązana, należy odpowiednio skorygować wartość wskaźnika.</p>
139	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	9i, 9v	<p>Definicja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zgodna z Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>Ocena spełnienia poszczególnych kryteriów następuje poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. osoby lub rodziny kwalifikujące się do objęcia wsparciem przez pomoc społeczną, tj. spełniające co najmniej jeden z warunków określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej - zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej lub oświadczenie uczestnika (z pouczeniem o odpowiedzialności za składanie oświadczeń niezgodnych z prawdą) 2. osoby z gospodarstw domowych bez osób pracujących lub z jedną osobą pracującą - oświadczenie uczestnika (z pouczeniem o odpowiedzialności za składanie oświadczeń niezgodnych z prawdą) lub zaświadczenie z urzędu pracy 3. osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą, rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej, zaświadczenie od kuratora, wyrok sądu 4. osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 1982 Nr 35 poz. 228 z późn. zm.) - zaświadczenie od kuratora; zaświadczenie z zakładu poprawczego lub innej instytucji czy organizacji społecznej zajmującej się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym; kopia postanowienia sądu; inny dokument potwierdzający zastosowanie środków zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości 5. osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 Nr 95 poz. 425 z późn. zm.) - Zaświadczenie z ośrodka wychowawczego/ młodzieżowego/ socjoterapii 6. osoby zagrożone eksmisją - dokument potwierdzający zagrożenie eksmisją np. kopia wyroku sądowego, pismo

				<p>ze spółdzielni o zadłużeniu lub inny dokument potwierdzający zadłużenie lub zagrożenie eksmisją</p> <p>7. osoby z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego - zaświadczenie od lekarza psychiatry</p> <p>8. osoby niesamodzielne ze względu na podeszły wiek, niepełnosprawność lub stan zdrowia - wiek i stan zdrowia: zaświadczenie od lekarza; niepełnosprawność: orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność lub orzeczenia równoważnego w świetle przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych</p> <p>9. rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym - orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność dziecka lub orzeczenie równoważne w świetle przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych</p> <p>10. osoby odbywające kare pozbawienia wolności - nie dotyczy. Projekty będą realizowane wyłącznie przez służbę więzienną.</p>
140	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	9iv	<p>Wskaźnik obejmuje osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (definicja jak we wskaźniku: liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie), które rozpoczęły udział w projektach przewidujących wsparcie w postaci usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. Usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym należy rozumieć zgodnie z definicją wskazaną w Wytocznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p>
141	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	osoby	9iv	<p>Wskaźnik obejmuje osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (definicja jak we wskaźniku: liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie), które rozpoczęły udział w projektach przewidujących wsparcie w postaci usług zdrowotnych. Za usługę zdrowotną należy rozumieć każde świadczenie zdrowotne zgodnie z definicją wskazaną w ustawie o działalności leczniczej z dnia 15 kwietnia 2011 r., czyli świadczenie służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonania.</p>
142	Liczba dzieci objętych programami zdrowotnymi w programie	osoby	9iv	<p>Wskaźnik obejmuje dzieci, w szczególności z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które będą objęte programami zdrowotnymi (definicja jak we wskaźniku: liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie). Definicja programów zdrowotnych zgodna z definicją w słowniczku pojęć i skrótów w SZOOP.</p>
143	Liczba podmiotów ekonomii społecznej	szt.	9v	<p>Podmioty ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwa społeczne, należy rozumieć zgodnie z definicją określoną w Wytocznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z</p>

	objętych wsparciem			wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Wsparcie bezpośrednie dla instytucji należy rozumieć zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowanie postępu rzeczowego programów realizacji operacyjnych (Rozdział 3): wsparcie realizowane na rzecz funkcjonowania tego podmiotu (np. w formie stworzenia dodatkowego miejsca pracy, wprowadzenia zmiany jakościowej w jego funkcjonowaniu) lub promowania zmiany organizacyjnej i innowacji w tej instytucji. Wsparciem bezpośrednim dla danego podmiotu nie jest przeszkolenie lub inna forma wsparcia jego pracownika w sytuacji, gdy nie wynika to z potrzeb tej instytucji (np. pracownik zgłasza się na szkolenie z własnej inicjatywy). Ponadto we wskaźniku wykazuje się również instytucje utworzone w ramach projektu. Podmiot należy wykazać w momencie objęcia instytucji pierwszą formą wsparcia zaplanowaną w ramach projektu.
144	Liczba regionalnych raportów o rozwoju ekonomii społecznej	szk.	9v	Wskaźnik mierzy liczbę raportów, które zostaną opracowane w ramach projektu pozakonkursowego dot. koordynacji działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie, realizowanego przez RCPS w Łodzi.
145	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	8i	Osoby bezrobotne lub bierne zawodowo, które po uzyskaniu wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego podjęły zatrudnienie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) bezpośrednio po opuszczeniu projektu. Osoby bezrobotne definiowane są jak we wskaźniku: liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie. Osoby bierne zawodowo definiowane są jak we wskaźniku: liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. Pracujący to osoby w wieku 15 lat i więcej, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracowały ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek – prowadzące działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową - są również uznawane za pracujących, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków: 1) Osoba pracuje w swojej działalności, praktyce zawodowej lub gospodarstwie rolnym w celu uzyskania dochodu, nawet jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysków. 2) Osoba poświęca czas na prowadzenie działalności gospodarczej, praktyki zawodowej czy gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie zrealizowano żadnej sprzedaży lub usług i nic nie wyprodukowano (na przykład: rolnik wykonujący prace w celu utrzymania swojego gospodarstwa; architekt spędzający czas w oczekiwaniu na klientów w swoim biurze; rybak naprawiający łódkę czy siatki rybackie, aby móc dalej pracować; osoby uczestniczące w konwencjach lub seminariach). 3) Osoba jest w trakcie zakładania działalności gospodarczej, gospodarstwa rolnego lub praktyki zawodowej; zalicza się do tego zakup lub instalację sprzętu, zamawianie towarów w ramach przygotowań do uruchomienia działalności. Bezpłatnie pomagający członek rodziny uznawany jest za osobę pracującą, jeżeli wykonywaną przez siebie pracą wnosi bezpośredni wkład w działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową

				<p>będącą w posiadaniu lub prowadzoną przez spokrewnionego członka tego samego gospodarstwa domowego. Bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność członek rodziny uznawany jest za „osobę prowadzącą działalność na własny rachunek”.</p> <p>Żołnierze poborowi, którzy wykonywali określoną pracę, za którą otrzymywali wynagrodzenie lub innego rodzaju zysk w czasie tygodnia odniesienia nie są uznawani za "osoby pracujące".</p> <p>Osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/ rodzicielskim (rozumianym jako świadczenie pracownicze, który zapewnia płatny lub bezpłatny czas wolny od pracy do momentu porodu i obejmuje późniejszą krótkoterminową opiekę nad dzieckiem) są uznawane za „osoby pracujące”.</p> <p>Osoby przebywające na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowaną opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego) są uznawane za „osoby biernie zawodowo”, chyba że są zarejestrowane już jako „osoby bezrobotne” (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo).</p> <p>Wskaźnik należy rozumieć, jako zmianę statusu na rynku pracy po opuszczeniu programu, w stosunku do sytuacji w momencie przystąpienia do interwencji EFS (uczestnik bezrobotny lub bierny zawodowo w chwili wejścia do programu EFS).</p> <p>Wskaźnik mierzony do czterech tygodni od zakończenia przez uczestnika udziału w projekcie. Tym samym, we wskaźniku należy uwzględnić wszystkie osoby, które w okresie do czterech tygodni po zakończeniu udziału w projekcie podjęły zatrudnienie.</p>
146	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	8i	<p>Osoby, które otrzymały wsparcie Europejskiego Funduszu Społecznego i uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu projektu. Kwalifikacje należy rozumieć jako formalny wynik oceny i walidacji, który uzyskuje się w sytuacji, kiedy właściwy organ uznaje, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się spełniające określone standardy (http://ec.europa.eu/eqf/terms_en.htm).</p> <p>Wskaźnik mierzony do jednego miesiąca od zakończenia przez uczestnika udziału w projekcie.</p> <p>Wskaźnik ten może być rozbity między poziomami ISCED i EQF, przy czym rejestruje się najwyższy osiągnięty wynik.</p> <p>Wykazywać należy wyłącznie kwalifikacje osiągnięte w wyniku operacji Europejskiego Funduszu Społecznego. Powinny one być zgłaszane tylko raz dla uczestnika/projektu.</p>
147	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt.	8i, 8iii	<p>Wskaźnik mierzy liczbę osób, które po otrzymaniu środków z EFS na założenie własnej firmy podjęły działalność gospodarczą (na podstawie daty rozpoczęcia działalności gospodarczej widniejącej np. na zaświadczeniu o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej) oraz pracowników zatrudnionych przez te osoby na podstawie umowy o pracę (w rozumieniu Kodeksu pracy). Należy wykazać wszystkich pracowników zatrudnionych przez uczestników projektu w okresie do 12 miesięcy od dnia uzyskania przez uczestnika wsparcia finansowego z EFS. We wskaźniku nie należy wykazywać uczestników, którzy zaprzestali prowadzenia działalności gospodarczej przed upływem okresu dwunastu miesięcy.</p>
148	Liczba osób	osoby	9i	<p>Definicja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jak we wskaźniku: liczba osób zagrożonych</p>

	zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu			ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. Wskaźnik nie obejmuje osób, które pracowały (w rozumieniu wskaźnika: Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w chwili przystąpienia do projektu. Osoby poszukujące pracy są rozumiane jak we wskaźniku: liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie.
149	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby	9i, 9v	Definicja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jak we wskaźniku: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. Pomiar dot. zatrudnienia po opuszczeniu programu jak we wskaźniku: Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).
150	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	9i	Definicja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jak we wskaźniku: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. Pomiar dot. uzyskania kwalifikacji jak we wskaźniku: Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu.
151	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt.	9iv	Miejsce świadczenia usługi społecznej to: 1. miejsce wsparte ze środków EFS, w którym świadczona jest usługa społeczna lub miejsce gotowe do świadczenia usługi społecznej po zakończeniu projektu; są to miejsca m. in. w placówkach dziennego pobytu, świetlicach, mieszkaniach o charakterze wspomaganym. 2. osoba, np. asystent czy opiekun osób niesamodzielnych, który otrzymał wsparcie EFS (np. szkolenie), świadcząca lub gotowa do świadczenia usługi społecznej po zakończeniu projektu. Zakres świadczonych usług określony jest w Wytocznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.
152	Liczba wspartych w	szt.	9iv	Miejsce świadczenia usługi zdrowotnej to:

	programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu			<p>1. miejsce wsparte ze środków EFS, w którym świadczona jest usługa zdrowotna lub miejsce gotowe do świadczenia usługi zdrowotnej po zakończeniu projektu;</p> <p>2. osoba, np. opiekun medyczny osób niesamodzielnych, który otrzymał wsparcie EFS (np. szkolenie), świadcząca lub gotowa do świadczenia usługi zdrowotnej po zakończeniu projektu.</p>
153	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	9v	<p>Wskaźnik mierzony jest w ramach projektów dotyczących tworzenia i wsparcia przedsiębiorstw społecznych, a odnosi się do liczby utworzonych miejsc pracy.</p> <p>Liczba miejsc pracy obejmuje osoby, które uzyskały środki na utworzenie przedsiębiorstwa, osoby przystępujące do przedsiębiorstwa oraz pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwie społecznym na podstawie umowy o pracę (w rozumieniu Kodeksu pracy, ustawy o spółdzielniach socjalnych, ustawy prawo spółdzielcze).</p> <p>W przypadku środków na utworzenie przedsiębiorstwa społecznego, momentem pomiaru wskaźnika jest uzyskanie wpisu w KRS. Miejsce pracy wynikające z przystąpienia do przedsiębiorstwa społecznego wykazywane jest po otrzymaniu środków finansowych przez podmiot (związanych z przystąpieniem osoby do danego przedsiębiorstwa) lub wpisaniu danej osoby w poczet członków danego podmiotu. Natomiast w przypadku zatrudnienia w przedsiębiorstwie społecznym, utworzenie miejsca pracy potwierdza podpisanie umowy o pracę, w tym spółdzielczej umowy o pracę.</p> <p>Przedsiębiorstwo społeczne należy definiować zgodnie z Krajowymi wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w perspektywie 2014-2020.</p>
154	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dla osób z niepełnosprawnościami	szt.	9v	<p>Wskaźnik mierzony jest w ramach projektów dotyczących tworzenia i wsparcia przedsiębiorstw społecznych, a odnosi się do liczby utworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Liczba miejsc pracy obejmuje osoby z niepełnosprawnościami, które: uzyskały środki na utworzenie przedsiębiorstwa, przystępujące do przedsiębiorstwa oraz pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwie społecznym na podstawie umowy o pracę (w rozumieniu Kodeksu pracy, ustawy o spółdzielniach socjalnych, ustawy prawo spółdzielcze).</p> <p>W przypadku środków na utworzenie przedsiębiorstwa społecznego, momentem pomiaru wskaźnika jest uzyskanie wpisu w KRS. Miejsce pracy wynikające z przystąpienia do przedsiębiorstwa społecznego wykazywane jest po otrzymaniu środków finansowych przez podmiot (związanych z przystąpieniem osoby do danego przedsiębiorstwa) lub wpisaniu danej osoby w poczet członków danego podmiotu. Natomiast w przypadku zatrudnienia w przedsiębiorstwie społecznym, utworzenie miejsca pracy potwierdza podpisanie umowy o pracę, w tym spółdzielczej umowy o pracę.</p> <p>Przedsiębiorstwo społeczne należy definiować zgodnie z Krajowymi wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w perspektywie 2014-2020.</p> <p>Za osobę z niepełnosprawnościami uznaje się osobę niepełnosprawną w świetle przepisów ustawy z dnia 27</p>

				sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych tj. osobę z orzeczeniem o niepełnosprawności.
155	Liczba podmiotów, które otrzymały do wykorzystania regionalny raport o rozwoju ekonomii społecznej	szt.	9v	Wskaźnik mierzy liczbę podmiotów reprezentujących powiaty/gminy z terenu woj. łódzkiego, które otrzymają (np. za pośrednictwem strony internetowej) do wykorzystania raporty, opracowane w ramach projektu pozakonkursowego dot. koordynacji działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie, realizowanego przez RCPS w Łodzi.
156	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu.	osoby	8iv	Wskaźnik mierzy liczbę osób pracujących, które dzięki wsparciu otrzymanemu w ramach projektu powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka w wyniku działań związanych z zapewnieniem miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. We wskaźniku należy wykazać osoby, które wróciły na rynek pracy po urlopie macierzyńskim lub rodzicielskim. We wskaźniku uwzględniane są osoby, które w dniu przystąpienia do projektu były pracujące. Osoby pracujące definiowane jak we wskaźniku liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek). Wskaźnik mierzony w trakcie realizacji projektu, niemniej informacje dotyczące statusu zatrudnienia mogą być weryfikowane do czterech tygodni od zakończenia realizacji projektu.
157	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu.	osoby	8iv	Wskaźnik mierzy liczbę osób, które dzięki wsparciu EFS w zakresie zapewnienia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz, w przypadku gdy wynika to ze zdiagnozowanych potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia (diagnoza opcjonalna) - w zakresie aktywizacji zawodowej - znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu. Wskaźnik mierzy liczbę osób, które w dniu przystąpienia do projektu były bezrobotne lub biernie zawodowo. Definicja osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo zgodna z definicjami wskaźników pn.: liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie oraz liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie, zawartymi w części dot. wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych. Osoby poszukujące pracy są rozumiane jako osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Osoby nowo zarejestrowane w publicznych służbach zatrudnienia jako poszukujące pracy należy wliczać do wskaźnika, nawet jeśli nie mogą one od razu podjąć zatrudnienia. Wskaźnik mierzony do czterech tygodni od zakończenia przez uczestnika udziału w projekcie. We wskaźniku należy uwzględnić wszystkie osoby, które w okresie do czterech tygodni po zakończeniu udziału w projekcie podjęły pracę lub jej poszukują.
158	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do	osoby	8iv	Wskaźnik mierzy liczbę osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat trzech, które otrzymały bezpośrednie wsparcie Europejskiego Funduszu Społecznego w zakresie zapewnienia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz, w przypadku gdy wynika to ze zdiagnozowanych potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia (diagnoza opcjonalna)

	lat 3 objętych wsparciem w programie.			- w zakresie aktywizacji zawodowej.
159	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.	szt	8iv	Wskaźnik mierzy liczbę utworzonych miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych, u dziennych opiekunów. Pojęcia żłobek, klub dziecięcy, dzienny opiekun - zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2011 r. nr 45 poz. 235). Definicja na podstawie: ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
160	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie.	szt	8v	Wskaźnik mierzy liczbę mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie Europejskiego Funduszu Społecznego i zrealizowały cel edukacyjny/ biznesowy usługi rozwojowej. Definicja mikroprzedsiębiorstwa, małego i średniego przedsiębiorstwa jak we wskaźniku liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw gospodarki społecznej). W kategorii mikroprzedsiębiorstwa należy uwzględnić również osoby pracujące na własny rachunek. Cel każdej usługi jest sformułowany w Rejestrze Usług Rozwojowych w Karcie usługi. Prawidłowo sformułowany cel, to taki, który opisany jest językiem uczestnika, opisuje wiedzę, umiejętności i postawę. Cel będzie podlegał ocenie, dlatego powinien być sformułowany zgodnie np. z zasadą SMART i musi zawierać element rozwojowy. Co do zasady, w przypadku każdej usługi rozwojowej Podmiot wpisany do Rejestru Usług Rozwojowych powinien określić jej cel edukacyjny, który będzie podlegał ocenie w rejestrze przez jej odbiorców (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne). Jeżeli usługa będzie pozwalała na osiągnięcie celu biznesowego wówczas Podmiot wpisany do Rejestru Usług Rozwojowych powinien go również określić (np. doradztwo – cel produktowy czy w przypadku kompleksowego wsparcia przedsiębiorstwa poprzez projekt zmiany). Cel usługi zostanie zrealizowany w sytuacji, gdy przedsiębiorca po zakończeniu korzystania z usługi rozwojowej oceni realizację jej celu w rejestrze w skali stopniowanej od 1 do 5 na poziomie 4 lub 5. Wskaźnik mierzony do czterech tygodni od zakończenia przez dany podmiot udziału w programie. W przypadku, gdy dana firma korzysta z kilku usług w ramach programu, do pomiaru wskaźnika przedsiębiorca wliczany jest tylko raz w momencie, gdy skorzysta z pierwszej usługi, która pozwoli na osiągnięcie zaplanowanego celu.
161	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.	osoby	8v	Definicja kwalifikacji jest zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu . Fakt nabycia kompetencji będzie weryfikowany w ramach następujących etapów: a) ETAP I – Zakres – zdefiniowanie w ramach wniosku o dofinansowanie grupy docelowej do objęcia wsparciem oraz wybranie obszaru interwencji EFS, który będzie poddany ocenie, b) ETAP II – Wzorzec – zdefiniowanie we wniosku o dofinansowanie standardu wymagań,

			<p>tj. efektów uczenia się, które osiągną uczestnicy w wyniku przeprowadzonych działań projektowych,</p> <p>c) ETAP III – Ocena – przeprowadzenie weryfikacji na podstawie opracowanych kryteriów oceny,</p> <p>d) ETAP IV – Porównanie – porównanie uzyskanych wyników etapu III (ocena) z przyjętymi wymaganiami (określonymi na etapie II efektami uczenia się).</p> <p>Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Weryfikacja następuje przed (o ile ma to zastosowanie) i po otrzymaniu wsparcia.</p>
162	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.	osoby	<p>Wskaźnik mierzy wszystkie osoby pracujące objęte wsparciem w programie, które w roku, w którym przystąpiły do projektu były w wieku 50 lat lub więcej. Wiek uczestników określany jest na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.</p> <p>Osoba pracująca - zgodnie z definicją we wskaźniku liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek.)</p> <p>Definicja kwalifikacji jest zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu</p> <p>Fakt nabycia kompetencji będzie weryfikowany w ramach następujących etapów:</p> <p>a) ETAP I – Zakres – zdefiniowanie w ramach wniosku o dofinansowanie grupy docelowej do objęcia wsparciem oraz wybranie obszaru interwencji EFS, który będzie poddany ocenie,</p> <p>b) ETAP II – Wzorzec – zdefiniowanie we wniosku o dofinansowanie standardu wymagań, tj. efektów uczenia się, które osiągną uczestnicy w wyniku przeprowadzonych działań projektowych,</p> <p>c) ETAP III – Ocena – przeprowadzenie weryfikacji na podstawie opracowanych kryteriów oceny,</p> <p>d) ETAP IV – Porównanie – porównanie uzyskanych wyników etapu III (ocena) z przyjętymi wymaganiami (określonymi na etapie II efektami uczenia się). Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Weryfikacja następuje przed (o ile ma to zastosowanie) i po otrzymaniu wsparcia.</p>
163	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.	osoby	<p>Wskaźnik mierzy liczbę osób pracujących o niskich kwalifikacjach, tj. posiadających wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.</p> <p>Osoba pracująca - zgodnie z definicją we wskaźniku liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek). Definicja poziomów wykształcenia została (ISCED) zawarta w części dot. wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED.</p> <p>Definicje na podstawie: ISCED 2011 (UNESCO).</p>

				<p>Definicja kwalifikacji jest zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu .</p> <p>Fakt nabycia kompetencji będzie weryfikowany w ramach następujących etapów:</p> <p>a) ETAP I – Zakres – zdefiniowanie w ramach wniosku o dofinansowanie grupy docelowej do objęcia wsparciem oraz wybranie obszaru interwencji EFS, który będzie poddany ocenie,</p> <p>b) ETAP II – Wzorzec – zdefiniowanie we wniosku o dofinansowanie standardu wymagań, tj. efektów uczenia się, które osiągną uczestnicy w wyniku przeprowadzonych działań projektowych,</p> <p>c) ETAP III – Ocena – przeprowadzenie weryfikacji na podstawie opracowanych kryteriów oceny,</p> <p>d) ETAP IV – Porównanie – porównanie uzyskanych wyników etapu III (ocena) z przyjętymi wymaganiami (określonymi na etapie II efektami uczenia się). Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Weryfikacja następuje przed (o ile ma to zastosowanie) i po otrzymaniu wsparcia.</p>
164	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie.	szt	8v	<p>Wskaźnik mierzy liczbę mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, którym zostało udzielone wsparcie na dofinansowanie usług rozwojowych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Definicja mikroprzedsiębiorstwa, małego i średniego przedsiębiorstwa jak we wskaźniku liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw gospodarki społecznej)</p> <p>W kategorii mikroprzedsiębiorstwa należy uwzględnić również osoby pracujące na własny rachunek.</p> <p>Definicja usługi rozwojowej i Rejestru Usług Rozwojowych zgodne z Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze przystosowania przedsiębiorstw i pracowników do zmian</p> <p>W przypadku, gdy dana firma korzysta z kilku usług w ramach projektu do pomiaru wskaźnika przedsiębiorca wliczany jest tylko raz w momencie skorzystania z pierwszej usługi.</p> <p>Dodatkowo, każde przedsiębiorstwo wykazywane w tym wskaźniku jest ujmowane również w ramach wskaźnika wspólnego liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw gospodarki społecznej).</p>
165	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (CO05).	osoby	8v	<p>Pracujący to osoby w wieku 15 lat i więcej, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracowały ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie.</p> <p>Osoby prowadzące działalność na własny rachunek – prowadzące działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową - są również uznawane za pracujących, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków:</p> <p>1) Osoba pracuje w swojej działalności, praktyce zawodowej lub gospodarstwie rolnym w celu uzyskania dochodu, nawet jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysków. Definicja określona na podstawie Wytoczných KE dot.</p>

monitorowania i ewaluacji EFS 2014-2020

2) Osoba poświęca czas na prowadzenie działalności gospodarczej, praktyki zawodowej czy gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie zrealizowano żadnej sprzedaży lub usług i nic nie wyprodukowano (na przykład: rolnik wykonujący prace w celu utrzymania swojego gospodarstwa; architekt spędzający czas w oczekiwaniu na klientów w swoim biurze; rybak naprawiający łódkę czy siatki rybackie, aby móc dalej pracować; osoby uczestniczące w konwencjach lub seminariach).

3) Osoba jest w trakcie zakładania działalności gospodarczej, gospodarstwa rolnego lub praktyki zawodowej; zalicza się do tego zakup lub instalację sprzętu, zamawianie towarów w ramach przygotowań do uruchomienia działalności. Bezpłatnie pomagający członek rodziny uznawany jest za osobę pracującą, jeżeli wykonywaną przez siebie pracą wnosi bezpośredni wkład w działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową będącą w posiadaniu lub prowadzoną przez spokrewnionego członka tego samego gospodarstwa domowego. Sformułowania zapisane kursywą są identyczne z definicją badania aktywności ekonomicznej ludności (LFS). Bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność członek rodziny uznawany jest za „osobę prowadzącą działalność na własny rachunek”. Żołnierze poborowi, którzy wykonywali określoną pracę, za którą otrzymywali wynagrodzenie lub innego rodzaju zysk w czasie tygodnia odniesienia nie są uznawani za „osoby pracujące”. Osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/ rodzicielskim (rozumianym jako świadczenie pracownicze, który zapewnia płatny lub bezpłatny czas wolny od pracy do momentu porodu i obejmuje późniejszą krótkoterminową opiekę nad dzieckiem) są uznawane za „osoby pracujące”. Osoby przebywające na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowaną opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego) są uznawane za „osoby bierne zawodowo”, chyba że są zarejestrowane już jako „osoby bezrobotne” (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo).

„Zatrudnienie subsydiowane” jest uznawane za „zatrudnienie”. Należy je rozumieć jako zachętę do zatrudnienia zgodnie z definicjami Polityki Rynku Pracy (LMP): Zachęty do zatrudnienia obejmują środki, które ułatwiają rekrutację osób bezrobotnych i innych grup docelowych lub pomagają zapewnić ciągłość zatrudnienia osób narażonych na przymusowe zwolnienie z pracy. Zachęty do zatrudnienia odnoszą się do subsydiowania miejsc pracy na otwartym rynku prac, które mogą istnieć lub zostać stworzone bez dotacji publicznych i które, jak należy mieć nadzieję, utrzymują się po okresie subsydiowania. Miejsca pracy, które mogą być subsydiowane, dotyczą zwykle sektora prywatnego, ale do uzyskania wsparcia kwalifikują się również miejsca pracy z sektora publicznego i instytucji niekomercyjnych, przy czym rozróżnienie nie jest wymagane. Środki publiczne w postaci zachęt w zakresie zatrudnienia mają swój udział w kosztach zatrudnienia, przy czym większość tych kosztów nadal ponosi pracodawca. Nie wyklucza to jednak przypadków, kiedy wszystkie koszty pracy pokrywane są przez określony czas ze środków publicznych. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003H0361:EN:HTML>
Definicja opracowana na podstawie: Eurostat, badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL). Status na rynku pracy jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie.

166	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie.	osoby	8v	Wskaźnik mierzy wszystkie osoby pracujące objęte wsparciem w programie, które w roku, w którym przystąpiły do projektu były w wieku 50 lat lub więcej. Wiek uczestników określany jest na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie. Osoba pracująca - zgodnie z definicją we wskaźniku liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek.)
167	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie.	osoby	8v	Wskaźnik mierzy liczbę osób pracujących o niskich kwalifikacjach, tj. posiadających wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie. Osoba pracująca - zgodnie z definicją we wskaźniku liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek). Definicja poziomów wykształcenia została (ISCED) zawarta w części dot. wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED. Definicje na podstawie: ISCED 2011 (UNESCO).
168	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne, które opracowały i wdrożyły plan rozwoju działalności / plan restrukturyzacji.	szt	8v	Wskaźnik mierzy liczbę mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, którym zostało udzielone wsparcie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Definicja mikroprzedsiębiorstwa, małego i średniego przedsiębiorstwa jak we wskaźniku liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw gospodarki społecznej) .W kategorii mikroprzedsiębiorstwa należy uwzględnić również osoby pracujące na własny rachunek. Restrukturyzacja - proces systemowych zmian majątkowych, organizacyjnych, ekonomicznych, finansowych i technicznych dostosowanych do efektywnej realizacji celów przedsiębiorstwa (K. Wanielista, I. Miłkowska, Słownik menedżera). Za opracowanie i wdrożenie planu rozwoju działalności / planu restrukturyzacji uznaje się opracowanie ww. dokumentu, a także rozpoczęcie działań w nim założonych (w przypadku planów wieloletnich).
169	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne	szt	8v	Wskaźnik mierzy liczbę mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, którym zostało udzielone wsparcie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Definicja mikroprzedsiębiorstwa, małego i średniego przedsiębiorstwa jak we wskaźniku liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw gospodarki społecznej) .W kategorii mikroprzedsiębiorstwa należy uwzględnić również osoby pracujące na własny rachunek. Restrukturyzacja - proces systemowych zmian majątkowych, organizacyjnych, ekonomicznych, finansowych i technicznych dostosowanych do efektywnej realizacji celów przedsiębiorstwa (K. Wanielista, I. Miłkowska, Słownik

	objętych wsparciem w programie.			menedżera).
170	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.	osoby	8v, 8vi	Wskaźnik mierzy liczbę osób, które podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym lub nowym miejscu pracy objętych działaniami i programami typu outplacement (8v) lub liczbę osób w wieku aktywności zawodowej, które dzięki wsparciu Europejskiego Funduszu Społecznego podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym lub w nowym miejscu pracy(8vi).W przypadku PI 8vi We wskaźniku należy uwzględnić te rodzaje działań prozatrudnieniowych, w przypadku których możliwa jest weryfikacja, że udział w nich przyczynił się do podjęcia/kontynuacji zatrudnienia (np. wsparcie rehabilitacyjne, kursy przekwalifikujące). Outplacement - zgodnie z definicją zawartą we wskaźniku liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w ramach programu. Wskaźnik dot. osób, które zostały zdefiniowane we wskaźniku produktu: liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w ramach program. Osoby, które podjęły pracę - liczone są we wskaźniku w odniesieniu do osób bezrobotnych i biernych zawodowo, natomiast w przypadku osób kontynuujących zatrudnienie - w odniesieniu do pracujących zagrożonych utratą pracy lub przewidzianych do zwolnienia w momencie przystąpienia do projektu. Definicja osób bezrobotnych jak we wskaźniku: liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie. Osoby bierne zawodowo definiowane są jak we wskaźniku: liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie .Wskaźnik mierzony do czterech tygodni od zakończenia przez uczestnika udziału w projekcie.Wskaźnik mierzy liczbę osób w wieku aktywności zawodowej, które dzięki wsparciu Europejskiego Funduszu Społecznego podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym lub w nowym miejscu pracy. .
171	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie.	osoby	8v	Wskaźnik mierzy liczbę pracowników przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy i osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych działaniami i programami typu outplacement . Status na rynku pracy jest mierzony w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Outplacement - usługi rynku pracy świadczone na rzecz pracownika znajdującego się w okresie wypowiedzenia umowy o pracę/stosunku służbowego lub zagrożonego zwolnieniem z pracy lub zwolnionego, z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Outplacement może obejmować w szczególności: poradnictwo zawodowe i psychologiczne, pomoc w znalezieniu nowego miejsca pracy, finansowanie szkoleń i kursów przekwalifikujących, kursów doszkalających, środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Pracownik przewidziany do zwolnienia – to osoba, która otrzymała od pracodawcy wypowiedzenie stosunku pracy, stosunku służbowego lub która została poinformowana przez pracodawcę o zamiarze nieprzedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego. Pracownik zagrożony zwolnieniem - to osoba, która jest zagrożona utratą pracy z przyczyn dotyczących zakładu

				pracy. Osoby zwolnione - osoby pozostające bez zatrudnienia, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu.
172	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne	osoby	PI 8 vi	Wskaźnik mierzy liczbę osób, które dzięki działaniom finansowanym z EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne (dot. wszystkich badań profilaktycznych, nie tylko finansowanych z EFS). Wskaźnik obejmuje też osoby otrzymujące wsparcie pośrednie (nie będące uczestnikami projektów w rozumieniu wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego opracowanych przez MIR). Sposób pomiaru wskaźnika: badania ankietowe
173	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	PI 8 vi	Wskaźnik mierzy liczbę osób w wieku 50 lat lub więcej, które dzięki wsparciu Europejskiego Funduszu Społecznego podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie w dotychczasowym lub w nowym miejscu pracy. We wskaźniku należy uwzględnić te rodzaje działań prozatrudnieniowych, w przypadku których możliwa jest weryfikacja, że udział w nich przyczynił się do podjęcia/kontynuacji zatrudnienia (np. wsparcie rehabilitacyjne, kursy przekwalifikujące). Osoby, które podjęły pracę - liczone są w odniesieniu do osób bezrobotnych i biernych zawodowo, natomiast w przypadku osób kontynuujących zatrudnienie - w odniesieniu do pracujących zagrożonych utratą pracy z przyczyn dotyczących stanu zdrowia. Definicja osób bezrobotnych jak we wskaźniku: liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie. Osoby bierne zawodowo definiowane są jak we wskaźniku: liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. Wskaźnik mierzony do 4 tygodni od zakończenia przez uczestnika udziału w projekcie.
174	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	osoby	PI 8 vi	Wskaźnik obejmuje osoby objęte programami zdrowotnymi współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego. Program zdrowotny na potrzeby RPO rozumiany jest tożsamo z pojęciem program zdrowotny oraz z pojęciem program polityki zdrowotnej zdefiniowanymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Wskaźnik obejmuje również osoby objęte wsparciem w ramach działań wspierających realizację populacyjnych programów profilaktycznych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy.
175	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców	szt.	PI 8 vi	Wskaźnik obejmuje liczbę wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, dotyczących innych niż trzy główne typy nowotworów tj.: nowotwór jelita grubego, nowotwór szyjki macicy i nowotwór piersi. Regionalny program zdrowotny może dotyczyć jednego z pięciu głównych typów schorzeń dezaktywujących rynek pracy w Polsce, wskazanych w w Policy Paper (tj.: chorób układu krążenia, chorób nowotworowych, zaburzeń psychicznych, chorób układu kostno-stawowo-mięśniowego, chorób układu oddechowego), jak również innych chorób wynikających ze specyfiki regionalnej. Regionalny program zdrowotny może obejmować programy profilaktyczne, jak i programy z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiające powrót do pracy.

176	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	szt.	10i	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego utworzonych w ramach projektu dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, które funkcjonują co najmniej pełne 2 lata po zakończeniu finansowania działań. Podana liczba miejsc odpowiada liczbie zadeklarowanych miejsc w arkuszu organizacyjnym placówki. Trwałość funkcjonowania nowych miejsc przedszkolnych utworzonych dzięki EFS w przedszkolach należy rozumieć jako instytucjonalną gotowość placówki do świadczenia usług przedszkolnych w ramach utworzonych w projekcie miejsc wychowania przedszkolnego. Trwałość należy zweryfikować po 2 latach od daty zakończenia realizacji projektu.
177	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	10i	Definicja kwalifikacji jest zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Weryfikacja następuje przed i po otrzymaniu wsparcia. Sposób weryfikacji wynika ze specyfiki efektów uczenia się. W zależności od zapisów wniosku o dofinansowanie i proponowanej kompleksowości wsparcia proces sprawdzenia, czy kompetencje zostały osiągnięte odbywa się po jednej lub kilku formach udzielonego wsparcia.
178	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu	osoby	10i	Liczba uczniów szkół (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych), którzy dzięki wsparciu z EFS nabyli kompetencje kluczowe w zakresie określonym w Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji. Weryfikacja podniesienia kompetencji odbywa się w oparciu o wymagania podstawy programowej za pośrednictwem monitoringu postępów ucznia (skali osiągnięć) wg schematu: ETAP I – Zakres – wybranie obszaru kompetencji, który będzie poddany pomiarowi, ETAP II – Wzorzec– przyjęcie lub opracowanie standardu wymagań (standardów jakości pracy szkoły), ETAP III – Narzędzia – przygotowanie narzędzi pomiaru adekwatnych do badanego obszaru kompetencji, ETAP IV – Pomiar– przeprowadzenie badań z wykorzystaniem opracowanych narzędzi, ETAP V – Porównanie – porównanie uzyskanych wyników badań z przyjętymi standardami. Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Pomiar wskaźnika jest dokonywany w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie (kompetencje wejściowe) oraz po zakończeniu udziału we wsparciu w ramach projektu.
179	Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do	szt.	10i	Liczba szkół dla dzieci i młodzieży, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie zakupione dzięki EFS do prowadzenia zajęć edukacyjnych z przedmiotów przyrodniczych. Wykorzystanie wyposażenia jest weryfikowane na reprezentatywnej próbie szkół objętych wsparciem w ramach RPO do 6 miesięcy po zakończeniu projektu w ramach wizyt monitoringowych przez pracowników Instytucji Zarządzającej RPO lub Instytucji Pośredniczącej.

	prowadzenia zajęć edukacyjnych			
180	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	10i	Liczba szkół dla dzieci i młodzieży oraz placówek systemu oświaty wykorzystujących do prowadzenia zajęć edukacyjnych sprzęt technologii informacyjno-edukacyjnych zakupiony dzięki EFS. Wykorzystanie sprzętu TIK jest weryfikowane na reprezentatywnej próbie szkół/placówek objętych wsparciem w ramach RPO do 6 miesięcy po zakończeniu projektu w ramach wizyt monitoringowych przez pracowników Instytucji Zarządzającej RPO lub Instytucji Pośredniczącej.
181	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	osoby	10i	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych jak sprzęt komputerowy oraz sprawdzających zastosowanie w praktyce szkolnej pomocy dydaktycznych i innego sprzętu niezbędnego do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych.
182	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	10i	Liczba nowoutworzonych miejsc dla dzieci w: - ośrodkach wychowania przedszkolnego (tj. przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, innych formach wychowania przedszkolnego), - istniejącej bazie oświatowej, - nowej bazie lokalowej w wyniku wsparcia udzielonego w projekcie. Wsparcie polega na utworzeniu miejsca wychowania przedszkolnego i dofinansowaniu działalności bieżącej przez 12 miesięcy.
183	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	10i	Liczba dzieci, które zostały objęte wsparciem bezpośrednim w postaci dodatkowych zajęć zwiększających ich szanse edukacyjne w ramach edukacji przedszkolnej. Wsparcie polega na rozszerzeniu oferty placówki przedszkolnej o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci, tj. realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów (np. zajęcia z logopedą, psychologiem, pedagogiem i terapeutą itp.), a także w celu podnoszenia jakości edukacji przedszkolnej.
184	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	10i	Liczba wszystkich nauczycieli wychowania przedszkolnego, szkół i placówek dla dzieci i młodzieży objętych wsparciem, w programie. Formy wsparcia opisane w Wytocznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji.
185	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania	osoby	10i	Liczba uczniów (szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) objętych wsparciem bezpośrednim w ramach programu z zakresu rozwijania kompetencji kluczowych oraz postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Zakres kompetencji kluczowych opisano w Wytocznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem

	kompetencji kluczowych w programie			środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji.
186	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie	szt.	10i	Liczba szkół dla dzieci i młodzieży (szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych), w tym szkół specjalnych (samodzielne i funkcjonujące w placówkach), których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone do nauczania przyrody, biologii, chemii, geografii i fizyki poprzez doświadczenia i eksperymenty. W ramach wskaźnika nie należy uwzględniać szkół dla dorosłych oraz przedszkoli i placówek systemu oświaty. Moment pomiaru wskaźnika rozumiany jest jako dzień dostarczenia sprzętu do szkoły.
187	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	10i	Liczba szkół dla dzieci i młodzieży (szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych), w tym szkół specjalnych (samodzielne i funkcjonujące w placówkach) oraz placówek systemu oświaty (zgodnie z art. 3, pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, jednostki organizacyjne wymienione w art. 2 pkt. 3-5, 7 i 10 u.s.o) wyposażonych w sprzęt technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Zakup sprzętu TIK odbywa się według standardów opisanych w Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji. We wskaźniku możliwe jest wykazanie szkół i placówek, które jedynie uzupełniają swoją bazę o pewne elementy wyposażenia, zgodnie z diagnozą i w celu uzyskania konkretnych funkcjonalności. W ramach wskaźnika nie należy uwzględniać szkół dla dorosłych oraz przedszkoli. Moment pomiaru wskaźnika rozumiany jest jako dzień dostarczenia sprzętu do szkół i placówek oświatowych.
188	Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie	osoby	10i	Liczba nauczycieli szkół dla dzieci i młodzieży (szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych), w tym szkół specjalnych (samodzielne i funkcjonujące w placówkach) objętych doskonaleniem umiejętności i kompetencji w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli odbywa się poprzez. Formy wsparcia opisane w Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji.
189	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	10iii	Definicja kwalifikacji zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Weryfikacja następuje przed i po otrzymaniu wsparcia. Sposób weryfikacji wynika ze specyfiki efektów uczenia się. W zależności od zapisów wniosku o dofinansowanie i proponowanej kompleksowości wsparcia proces sprawdzenia, czy kompetencje zostały osiągnięte odbywa się po jednej lub kilku formach udzielonego wsparcia.
190	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje	osoby	10iii	Definicja kwalifikacji zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone

	lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu			warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpująca informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Weryfikacja następuje przed i po otrzymaniu wsparcia. Sposób weryfikacji wynika ze specyfiki efektów uczenia się. W zależności od zapisów wniosku o dofinansowanie i proponowanej kompleksowości wsparcia proces sprawdzenia, czy kompetencje zostały osiągnięte odbywa się po jednej lub kilku formach udzielonego wsparcia.
191	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	10iii	Definicja kwalifikacji zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpująca informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Weryfikacja następuje przed i po otrzymaniu wsparcia. Sposób weryfikacji wynika ze specyfiki efektów uczenia się. W zależności od zapisów wniosku o dofinansowanie i proponowanej kompleksowości wsparcia proces sprawdzenia, czy kompetencje zostały osiągnięte odbywa się po jednej lub kilku formach udzielonego wsparcia.
192	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	10iii	Liczba wszystkich uczestników projektu objętych wsparciem w programie, którzy w dniu w którym przystąpili do projektu byli w wieku 25 lat lub więcej. Wiek uczestników liczony jest na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie. Zakres wsparcia został określony w Wytocznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji.
193	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	osoby	10iv	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, którzy zostali objęci wsparciem w programie w postaci staży i praktyk zawodowych u pracodawcy, i którzy podjęli kształcenie lub szkolenie lub pracują po 6 miesiącach od ukończenia nauki w szkole lub placówce kształcenia zawodowego. Kształcenie, szkolenie i podjęcie pracy są definiowane zgodnie z definicjami zawartymi w części dot. wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych (tj.: liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie łącznie z pracującymi na własny rachunek; liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu). Sposób pomiaru wskaźnika określono w Wytocznych dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020.
194	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	osoby	10iv	Liczba osób, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy, zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji i otrzymały świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie. Definicja kwalifikacji jest zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu.
195	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego	szt.	10iv	Liczba szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe wykorzystujących wyposażenie zakupione w ramach programu do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Wykorzystanie wyposażenia jest weryfikowane na reprezentatywnej próbie szkół/placówek objętych wsparciem w

	wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS			ramach RPO do 6 miesięcy po zakończeniu projektu w ramach wizyt monitoringowych przez pracowników Instytucji Zarządzającej RPO lub Instytucji Pośredniczącej
196	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	10iv	Definicja kwalifikacji jest zgodna z definicją zawartą w części dot. wskaźników EFS monitorowanych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych dla wskaźnika liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. Kompetencja to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się / kształcenia. Opis kompetencji zawiera jasno określone warunki, które powinien spełniać uczestnik projektu ubiegający się o nabycie kompetencji, tj. wyczerpującą informację o efektach uczenia się dla danej kompetencji oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Weryfikacja następuje przed i po otrzymaniu wsparcia. Sposób weryfikacji wynika ze specyfiki efektów uczenia się. W zależności od zapisów wniosku o dofinansowanie i proponowanej kompleksowości wsparcia proces sprawdzenia, czy kompetencje zostały osiągnięte odbywa się po jednej lub kilku formach udzielonego wsparcia.
197	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoby	10iv	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem bezpośrednim w ramach programu w postaci staży i praktyk u pracodawcy. Pod pojęciem stażu realizowanego w ramach wszystkich typów operacji należy rozumieć takie formy nabywania umiejętności praktycznych, których zakres wykracza poza ramy określone dla praktyki zawodowej. Staże mogą zatem obejmować kształcenie zawodowe praktyczne realizowane w ramach praktycznej nauki zawodu (pnz) lub wykraczać poza zakres pnz. Zasady realizacji pnz określa Rozporządzenie MEN z dnia 15 grudnia 2010 roku w sprawie praktycznej nauki zawodu.
198	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoby	10iv	Liczba osób dorosłych, które uczestniczyły w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego zorganizowanych we współpracy z pracodawcami (kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych, inne kursy) zgodnie z obowiązującymi przepisami w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.
199	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	10iv	Liczba szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe wyposażonych / doposażonych w ramach programu w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia i umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w zawodach. Moment pomiaru wskaźnika rozumiany jest jako dzień dostarczenia sprzętu/materiałów dydaktycznych do szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe.

200	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	osoby	10iv	Liczba nauczycieli oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem, w tym: - liczbę osób przygotowanych do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych w ramach studiów podyplomowych lub innych form doskonalenia; oraz - liczbę nauczycieli uczestniczących w formach doskonalenia zawodowego organizowanych we współpracy z uczelniami - liczbę nauczycieli uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawców o czasie trwania nie krótszym niż dwa tygodnie - liczbę nauczycieli objętych wspomaganiami realizowanymi przez placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne oraz uczestniczących w sieciach współpracy i samokształcenia.
201	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.	10iv	Liczba jednostek systemu oświaty istniejących lub nowoutworzonych realizujących zadania zbieżne z zadaniami centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego (ckziu), tj. współpracujących z pracodawcami i organizacjami pracodawców oraz prowadzących kwalifikacyjne kursy zawodowe, a także podejmujących działania w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, w tym również dla osób dorosłych.
202	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego	szt.	10iv	Liczba szkół i placówek, których nauczyciele i specjaliści (wychowawcy grup wychowawczych, nauczyciele, psycholodzy, pedagodzy, doradcy zawodowi) zostali przygotowani do wykonywania zadań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego i otrzymali wsparcie w postaci materiałów i narzędzi wzbogacających warsztat ich pracy.

Słowniczek pojęć i skrótów

Adaptacja – prace polegające na przebudowie, rozbudowie, nadbudowie, remoncie związane z przystosowaniem obiektów już istniejących do nadania im nowych lub przywrócenia funkcji wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do pełnienia nowych funkcji

AOS – ambulatoryjna opieka specjalistyczna

Beneficjent - podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia ogólnego, oraz podmiot, o którym mowa w art. 63 rozporządzenia ogólnego

B+R – Badania i Rozwój

BRD – Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

Centralny system teleinformatyczny – system teleinformatyczny, o którym mowa w rozdziale 16 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146).

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU) – zespół szkół i placówek systemu oświaty, o którym mowa w art. 62a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

Certyfikacja – proces, w wyniku którego uczący się otrzymuje od upoważnionej instytucji formalny dokument, stwierdzający, że osiągnął określoną kwalifikację; certyfikacja następuje po walidacji;

CIS – Centrum Integracji Społecznej – zgodnie z ustawą z dn. 13.06.2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, podmiot realizujący reintegrację zawodową i społeczną, przez następujące usługi:

- 1) kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu;
- 2) nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych;
- 3) naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;
- 4) uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

COP – Centrum Obsługi Przedsiębiorcy

Deinstytucjonalizacja usług – proces przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych na poziomie lokalnym, wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności, z drugiej - stopniowej eliminacji usług świadczonych w formach instytucjonalnych.

e-bezpieczeństwo – systemy, oprogramowanie i działania służące zapewnieniu bezpieczeństwa systemów informatycznych i danych w nich zawartych.

e- usługa - usługa świadczona drogą elektroniczną

Droga dla rowerów – droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi; droga dla rowerów jest oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym).

Droga lokalna – jedna z klas dróg publicznych według podziału wprowadzonego przez Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 roku nr 43, pozycja 430).

CKZiU – Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

Dzienny opiekun – definicja zgodna z Ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

EBC – Europejski Bank Centralny

EBI – Europejski Bank Inwestycyjny

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EFMR - Europejski Fundusz Morski i Rybacki

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFROW - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

EFSI - Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie – egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, o którym mowa w art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

Ekoinnovazione – każda innowacja, która prowadzi do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju przez ograniczenie negatywnego oddziaływania działalności produkcyjnej na środowisko, zwiększenie odporności przyrody na obciążenia lub zapewnienie większej skuteczności i odpowiedzialności w zakresie korzystania z zasobów naturalnych.

Ekonomia społeczna – sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.

EURES – Europejskie Służby Zatrudnienia (ang. *European Employment Service*)

EWD – Edukacyjna Wartość Dodana

Finansowe wsparcie pomostowe – wsparcie w formie okresowo udzielanych dotacji służących sfinansowaniu bieżących wydatków powstających w początkowym okresie prowadzenia działalności gospodarczej.

Gospodarka turystyczna – całość różnorodnych funkcji gospodarczych i społecznych rozwijanych w celu zaspokajania potrzeb związanych z zapotrzebowaniem na szeroko rozumiane produkty turystyczne.

GUS – Główny Urząd Statystyczny

Infrastruktura towarzysząca – obejmuje elementy realizowane w połączeniu z w projektami dotyczącymi budowy i przebudowy dróg oraz obiektów inżynierskich, w tym m.in.:

a) wyposażenie w zjazdy, zatoki autobusowe i inne niezbędne urządzenia drogowe,

b) urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego w tym: sygnalizacji świetlnej, barier ochronnych lub ogrodzeń,

- c) osłony przeciwoślności lub ekrany akustyczne,
- d) chodniki, przejścia dla pieszych i rowerzystów, jak również wszelkie inne rozwiązania infrastrukturalne pozwalające zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów czy zwierząt,
- e) ścieżki rowerowe,
- f) miejsca wypoczynku dla kierowców, w tym zakup wyposażenia dotyczącego wkomponowania ww. rodzajów projektów w krajobraz,
- g) budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury drogowej przyczyniającej się do ochrony środowiska (np. urządzenia odwadniające w tym kanalizacja deszczowa, przepusty, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód
- h) kanalizacja teletechniczna integralnie związana z realizowaną inwestycją
- i) roboty związane z usunięciem kolizji.

Inne funkcjonujące formy wychowania przedszkolnego – ośrodek wychowania przedszkolnego w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 161, poz. 1080 z późn. zm.)

Innowacja – zgodnie z *Podręcznikiem Oslo: Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji*, przez innowację rozumie się wdrożenie nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem.

Innowacyjność – zdolność przedsiębiorstw do tworzenia i wdrażania innowacji oraz faktyczna umiejętność wprowadzania nowych i zmodernizowanych wyrobów, nowych lub zmienionych procesów technologicznych lub organizacyjno-technicznych.

Instruktor praktycznej nauki zawodu – instruktor praktycznej nauki zawodu, o którym mowa w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626).

Instrument finansowy – instrument finansowy, o którym mowa w części drugiej w tytule IV rozporządzenia ogólnego.

Institucje pomocy i integracji społecznej – jednostki organizacyjne pomocy społecznej określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 z 2004 r. poz. 593 z późn. zm.), jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 z 2011r. poz. 887 z późn. zm.) oraz jednostki zatrudnienia socjalnego, organizacje pozarządowe, działające w sferze pomocy i integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.), warsztaty terapii zajęciowej i inne podmioty prowadzące działalność w sferze pomocy i integracji społecznej (których głównym celem nie jest prowadzenie działalności gospodarczej).

Institucja Otoczenia Biznesu – należy przez to rozumieć mikroprzedsiębiorcę, małego lub średniego przedsiębiorcę, a także przedsiębiorcę innego niż mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca, bez względu na formę prawną, który nie działa dla zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe i prowadzi działalność służącą tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości;

Instytucja Pośrednicząca (IP) – podmiot, któremu została powierzona, w drodze porozumienia albo umowy zawartych z instytucją zarządzającą, realizacja zadań w ramach krajowego lub regionalnego programu operacyjnego;

Instytucja Zarządzająca (IZ) – instytucja, o której mowa w art. 125 rozporządzenia ogólnego;

IOB – Instytucja Otoczenia Biznesu

ITS – Inteligentne systemy transportowe – systemy, w których technologie informatyczne i komunikacyjne stosowane są w obszarze transportu drogowego, obejmującym infrastrukturę, pojazdy i użytkowników, oraz w zarządzaniu ruchem i zarządzaniu mobilnością, jak również do interfejsów z innymi rodzajami transportu;

IZ RPO WŁ – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020;

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

Klub dziecięcy – definicja zgodna z Ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

KIS – Klub Integracji Społecznej – podmiot, działający na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, w którym można organizować w szczególności:

1) działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy u pracodawców, wykonywania usług na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej;

2) prace społecznie użyteczne

3) roboty publiczne;

4) poradnictwo prawne;

5) działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych;

6) staże, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;

Kompetencje kluczowe niezbędne na rynku pracy – kompetencje, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia, do których zalicza się następujące kompetencje kluczowe z katalogu wskazanego w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10):

a) porozumiewanie się w językach obcych;

b) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne;

c) kompetencje informatyczne;

d) umiejętność uczenia się;

e) kompetencje społeczne;

f) inicjatywność i przedsiębiorczość.

Kompetencje wskazane w lit. c i d są zaliczane do kompetencji podstawowych, pozostałe należą do katalogu kompetencji przekrojowych;

Kontrakt Terytorialny – umowa określająca cele i przedsięwzięcia priorytetowe, które mają istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz wskazanego w niej województwa, sposób ich finansowania, koordynacji i realizacji, a także dofinansowanie, opracowywanych przez zarząd województwa, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, zgodnie z art. 5 pkt 4c ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;

Konsorcjum naukowe – grupa jednostek organizacyjnych, w której skład wchodzi co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden przedsiębiorca, albo co najmniej dwie jednostki naukowe, podejmującą na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki;

Konsorcjum przemysłowe – grupa jednostek organizacyjnych, w której skład wchodzi co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden przedsiębiorca, podejmującą na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych;

Kwalifikacja – określony zestaw efektów uczenia się, zgodnych z ustalonymi standardami, których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną instytucję. Formalne potwierdzenie polega na wydaniu odpowiedniego dokumentu (dyplomu, świadectwa, certyfikatu itp.) poprzez uprawnioną instytucję, po dokonaniu oceny efektów uczenia się i stwierdzeniu, że efekty te odpowiadają wymaganiom dla danej kwalifikacji (po walidacji);

Kwalifikacyjny kurs zawodowy (KKZ) – kwalifikacyjny kurs zawodowy, o którym mowa w art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

Komitet Monitorujący (KM) – komitet powołany przez IZ w celu monitorowania wdrażania programu, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia ogólnego;

KOWEziU – Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej

KPO – Krajowy Program Operacyjny

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Mała retencja – wszelkie działania techniczne i nietechniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie ich zdolności retencyjnych. Realizowane będą działania wykorzystujące kompleksowe zabiegi łączące przyjazne środowisku metody przyrodnicze i techniczne oraz inne najlepsze praktyki przedstawione w Wytycznych do realizacji obiektów małej retencji w Nadleśnictwach oraz Wytycznych do realizacji małej retencji w górach,

Mechanizm racjonalnych usprawnień – mechanizm racjonalnych usprawnień definiowany zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020;

MŚP – mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca w rozumieniu załącznika I do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Nauczyciel – należy przez to rozumieć także wychowawcę i innego pracownika pedagogicznego ośrodka wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki systemu oświaty;

Nauczyciel kształcenia zawodowego – nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych, w tym nauczyciel języka obcego zawodowego oraz nauczyciel praktycznej nauki zawodu;

Nauczanie eksperymentalne – dotyczy innowacyjnych metod nauczania, np. poprzez tworzenie projektów, eksperymentów, empirycznego podejścia do nauki.

Niania – definicja zgodna z Ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Oddział żłobkowy – jednostka działająca przy przedszkolu lub innej instytucji sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, prowadzonego przez wójta, burmistrza lub prezydenta Miasta.

Obszar/teren zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich.

Opieka koordynowana – rozumiana, jako rozwiązania organizacyjne (procesowe i technologiczne) ma na celu poprawę efektów zdrowotnych (outcomes) poprzez przezwyciężanie fragmentacji procesu leczenia (dostawy – udzielania - usług zdrowotnych) w wyniku zarządzania i koordynacji procesem udzielania (dostawy) usług zdrowotnych w oparciu o zasadę ciągłości leczenia pacjenta (continuum of care). Podstawą funkcjonowania systemu opieki koordynowanej jest wprowadzenie rozwiązań koncentrujących się nie na liczbie (output) jednostkowych świadczeń zdrowotnych udzielanych pacjentowi na różnych poziomach systemu ochrony zdrowia (POZ, AOS, SZP), ale koncentrujących się na instrumentach zapewniających kontynuację procesu leczenia i osiaganiu optymalnych efektów (outcomes) interwencji medycznych. Koordynacja pomiędzy ww. poziomami systemu ochrony zdrowia ma charakter głównie integracji pionowej. Tworzenie i wdrażanie narzędzi umożliwiających i ułatwiających koordynowanie opieki zdrowotnej, np. disease management – schematy zarządzania przypadkami chorobowymi; clinical pathways - ścieżki kliniczne ustalone dla danych przypadków chorobowych) ma charakter głównie integracji poziomej. Takie podejście pozwala zarówno na polepszenie efektów zdrowotnych (outcomes) jak i zwiększenie efektywności systemu ochrony zdrowia w sensie ilości zasobów (pracy, finansów) koniecznych do osiągnięcia określonych rezultatów.

Organizacja pozarządowa – organizacja pozarządowa w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

OSI – Obszary Strategicznej Interwencji, tj. obszary, które będą adresatami polityki regionalnej państwa. Są to obszary zarówno o najniższym poziomie rozwoju, które wymagają interwencji rządu ze względu na skalę problemów, których same nie są w stanie rozwiązać, jak i o najwyższym poziomie rozwoju, które ze względów społeczno-gospodarczych wywierają lub będą wywierać duży wpływ na rozwój kraju. OSI zostały zidentyfikowane w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Osoba bezrobotna – osoba pozostająca bez pracy, gotowa do podjęcia pracy i aktywnie poszukująca zatrudnienia. Definicja uwzględnia zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu badania aktywności

ekonomicznej ludności (BAEL), jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne (również jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech powyższych kryteriów).

Osoba bierna zawodowo – osoba, która w danej chwili nie tworzy zasobów siły roboczej (tzn. nie pracuje i nie jest bezrobotna). Do osób biernych zawodowo zalicza się m.in.:

- studentów studiów dziennych,

- osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), chyba że są zarejestrowane już jako osoby bezrobotne.

Osoba długotrwale bezrobotna – osoba bezrobotna nieprzerwanie przez okres:

- młodzież (poniżej 25 lat) – ponad 6 miesięcy (>6 miesięcy).

- dorośli (25 lat lub więcej) – ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy).

Osoba, która powróciła na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka – osoba pracująca, która dzięki wsparciu otrzymanemu w ramach projektu powróciła na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka. Do kategorii tych osób zalicza się osoby, które wróciły na rynek pracy po urlopie macierzyńskim lub rodzicielskim.

Osoba po 50 roku życia – osoba, która w dniu przystąpienia do projektu ukończyła 50 lat. W przypadku gdy dzień rozpoczęcia udziału w projekcie przypadł w dniu 50-tych urodzin uczestnika, wówczas osoba ta jest wliczana do grupy osób po 50 roku życia.

Osoba pozostająca bez pracy – osoba pozostająca bez pracy, gotowa do podjęcia pracy i aktywnie poszukująca zatrudnienia.

Osoba pracująca – osoba w wieku 15 lat i więcej, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracowały ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek – prowadzące działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową - są również uznawane za pracujących, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków:

1) Osoba pracuje w swojej działalności, praktyce zawodowej lub gospodarstwie rolnym w celu uzyskania dochodu, nawet jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysków.

2) Osoba poświęca czas na prowadzenie działalności gospodarczej, praktyki zawodowej czy gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie zrealizowano żadnej sprzedaży lub usług i nic nie wyprodukowano (na przykład: rolnik wykonujący prace w celu utrzymania swojego gospodarstwa; architekt spędzający czas w oczekiwaniu na klientów w swoim biurze; rybak naprawiający łódkę czy siatki rybackie, aby móc dalej pracować; osoby uczestniczące w konwencjach lub seminariach).

3) Osoba jest w trakcie zakładania działalności gospodarczej, gospodarstwa rolnego lub praktyki zawodowej; zalicza się do tego zakup lub instalację sprzętu, zamawianie towarów w ramach przygotowań do uruchomienia działalności. Bezpłatnie pomagający członek rodziny uznawany jest za osobą pracującą, jeżeli wykonywaną przez siebie pracą wnosi bezpośredni wkład w działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową będącą w posiadaniu lub prowadzoną przez spokrewnionego członka tego samego gospodarstwa domowego.

Bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność członek rodziny uznawany jest za „osobę prowadzącą działalność na własny rachunek”.

Żołnierze poborowi, którzy wykonywali określoną pracę, za którą otrzymywali wynagrodzenie lub innego rodzaju zysk w czasie tygodnia odniesienia nie są uznawani za "osoby pracujące".

Osoby przebywające na urlopie macierzyńskim / rodzicielskim (rozumianym jako świadczenie pracownicze, który zapewnia płatny lub bezpłatny czas wolny od pracy do momentu porodu i obejmuje późniejszą krótkoterminową opiekę nad dzieckiem) są uznawane za „osoby pracujące”.

Osoby przebywające na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowaną opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego) są uznawane za „osoby bierne zawodowo”, chyba że są zarejestrowane już jako „osoby bezrobotne” (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo).

Osoba niesamodzielną – osoba, która ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Osoba o niskich kwalifikacjach – osoba posiadająca wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie. Zgodnie z ISCED 2011 (UNESCO) tj. Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia poszczególne poziomy wykształcenia oznaczają:

ISCED 1 - wykształcenie podstawowe

ISCED 2 - wykształcenie gimnazjalne

ISCED 3 - wykształcenie ponadgimnazjalne

Osoba po 29 roku życia - osoba, która w dniu przystąpienia do projektu ukończyła 30 lat. W przypadku gdy dzień rozpoczęcia udziału w projekcie przypadł w dniu 30-tych urodzin uczestnika, wówczas osoba ta jest wliczana do grupy osób po 29 roku życia.

Osoba poszukująca pracy

a) osoba bezrobotna zarejestrowana w publicznych służbach zatrudnienia jako poszukująca pracy
b) osoba zarejestrowana w publicznych służbach zatrudnienia jako poszukująca pracy (niezarejestrowana jako bezrobotna):

- która kontaktowała się z publicznymi służbami zatrudnienia w celu uzyskania pomocy w poszukiwaniu pracy i

- której sytuacja i dane osobowe zostały odnotowane przez publiczne służby zatrudnienia i

- która w ciągu bieżącego roku miała osobisty kontakt z publicznymi służbami zatrudnienia lub została określona jako cel działań publicznych służb zatrudnienia.

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – definicja zgodna z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020.

Osoba zależna – osoba wymagająca, ze względu na stan zdrowia lub wiek, stałej opieki.

Osoba z niepełnosprawnością – osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 lub

2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub

3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Organ dotujący – organ przyznający dotację na podstawie art. 80 i art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

Organ prowadzący – jednostka samorządu terytorialnego, inna osoba prawna lub fizyczna odpowiedzialna za działalność ośrodka wychowania przedszkolnego, szkoły lub placówki systemu oświaty;

Osoby o niskich kwalifikacjach – osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 (zgodnie z ISCED 2011 (UNESCO)) włącznie;

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

Ośrodek wychowania przedszkolnego – publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, z uwzględnieniem art. 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827, z późn. zm.), w którym jest prowadzone wychowanie przedszkolne;

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) – wyodrębniona organizacyjnie i rachunkowo jednostka podmiotu lub partnerstwo/konsorcjum podmiotów, realizujące usługi wsparcia ekonomii społecznej, nie działające dla osiągnięcia zysku lub przeznaczające zysk na działania OWES.

Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – to członkowie rodzin lub inne osoby mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, bądź w najbliższym środowisku tych osób, a także opiekunowie i podopieczni osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Otoczenie podmiotów ekonomii społecznej – samorząd lokalny i regionalny oraz podległe mu instytucje pomocy społecznej i instytucje rynku pracy, instytucje grantodawcze, media, sektor biznesowy (przedsiębiorcy) oraz lokalne grupy działania

Otoczenie społeczno-gospodarcze szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe – rozumiane jako pracodawcy, organizacje pracodawców, przedsiębiorcy, instytucje rynku pracy, szkoły wyższe zgodnie z wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020

Outplacement – usługi rynku pracy świadczone na rzecz pracownika znajdującego się w okresie wypowiedzenia umowy o pracę/stosunku służbowego lub zagrożonego zwolnieniem z pracy lub zwolnionego, z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Outplacement może obejmować w szczególności: poradnictwo zawodowe i psychologiczne, pomoc w znalezieniu nowego miejsca pracy, finansowanie szkoleń i kursów przekwalifikowujących, kursów doszkalających, środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

OZE – odnawialne źródła energii

PI – Priorytet Inwestycyjny

Placówka systemu oświaty – placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne oraz placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe;

Placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne - placówka w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

Placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe – placówka w rozumieniu art. 2 pkt 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

PO – Program Operacyjny

PO PŻ – Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

Podmiot ekonomii społecznej – definicja zgodna z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020.

Podmiot, który wdraża instrumenty finansowe – podmiot dysponujący wiedzą i doświadczeniem w dziedzinie wdrażania instrumentów finansowych (kapitałowych, quasi-kapitałowych, pożyczek, gwarancji lub innych instrumentów opartych na podziale ryzyka), np: bank, bank spółdzielczy, podmiot prowadzący fundusz pożyczkowy, poręczeniowy lub podobny albo inny podmiot, którego celem statutowym jest wspieranie przedsiębiorczości.

Podejście popytowe – mechanizm dystrybucji środków EFS ukierunkowany na możliwość dokonania swobodnego wyboru usług rozwojowych przez przedsiębiorstwo oraz odpowiadający na indywidualne potrzeby rozwojowe przedsiębiorstwa.

Podmiotowy System Finansowania (PSF) – system dystrybucji środków przeznaczonych na wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i pracowników oparty na podejściu popytowym.

Podstawowa opieka zdrowotna (POZ) – rozumiana zgodnie z art. 5 ust. 27 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych jako świadczenia zdrowotne profilaktyczne, diagnostyczne, lecznicze, rehabilitacyjne oraz pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej, chorób wewnętrznych i pediatrii, udzielane w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 Krajowe Ramy Strategiczne – dokument o charakterze strategiczno-wdrożeniowym, opisujący cele, kierunki interwencji i narzędzia realizacji w obszarze opieki zdrowotnej na lata 2014-2020.

Preinkubacja działalności gospodarczej – prowadzenie działalności gospodarczej przez osobę fizyczną poprzez korzystanie z podmiotowości prawnej inkubatora, bez jej formalnej rejestracji. Wsparcie to umożliwia preinkubowanemu przedsiębiorcy przetestowanie pomysłu na biznes w realnych warunkach rynkowych i skupienie się na zarządzaniu własną firmą, pozostawiając wszelkie formalności, a więc kwestie organizacyjno-prawno-księgowo inkubatorowi.

Produkt regionalny – produkt rolny lub środek spożywczy, posiadający przyznaną przez Komisję Europejską: Chronioną Nazwę Pochodzenia (ChNP), Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG), Gwarantowaną Tradycyjną Specjalność/ Świadectwo Szczególnego Charakteru (GTS).

Program rewitalizacji – inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu

oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt – projekt, o którym mowa w art. 2 pkt 18 Ustawy

Projekt edukacyjny – zespołowe, planowe działanie uczniów, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod. Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania:

- a) wybranie tematu projektu edukacyjnego;
- b) określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji;
- c) wykonanie zaplanowanych działań;
- d) przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.

Projekt rewitalizacyjny – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów lub logicznie powiązany z treścią i celami programu, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza wskazanie go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych (patrz także pkt 5 ppkt 1 lit. f oraz g Załącznika do Wytocznych).

Projekt zintegrowany – co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje. Koordynacja polega w szczególności na określeniu wzajemnych relacji między projektami w zakresie warunków ich wyboru i oceny lub postanowień umów o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu.

Przedmioty przyrodnicze – przedmioty, do których zalicza się:

- a) przyrodę w szkołach podstawowych;
- b) biologię, chemię, geografię, fizykę w gimnazjach;
- c) biologię, chemię, geografię, fizykę (zarówno w zakresie podstawowym, jak i rozszerzonym) oraz przedmiot uzupełniający przyroda w szkołach ponadgimnazjalnych;

Przedsiębiorstwo – przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 1 zał. 1 Rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 roku uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym z zastosowaniem art.107 i 108 Traktatu.

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

Publiczny transport zbiorowy – powszechnie dostępny regularny przewóz osób wykonywany w określonych odstępach czasu i po określonej linii komunikacyjnej, liniach komunikacyjnych lub sieci komunikacyjnej.

Rehabilitacja linii kolejowych – proces prowadzący do osiągnięcia przez istniejącą infrastrukturę transportową pierwotnych parametrów konstrukcyjnych połączonym z długoterminową poprawą jakości tej infrastruktury w porównaniu ze stanem obecnym, zgodnie z wymogami i przepisami ustanowionymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 roku.

Rehabilitacja medyczna – zespół działań, których celem jest przywrócenie lub kształtowanie u człowieka z niepełnosprawnością utraconych optymalnych funkcji biologicznych, rodzinnych i społecznych. Rozpoczyna się w czasie rozpoznania choroby i konstrukcji planu leczenia. Jej głównym celem jest jak najszybsze i skuteczne osiągnięcie wydolności psychofizjologicznej w zakresie możliwym w aktualnej sytuacji osoby chorej. Szeroko stosowana i odpowiednio wdrożona przynosi wymierne korzyści w postaci skrócenia czasu leczenia i powrotu osoby chorej lub niepełnosprawnej do możliwie wysokiej sprawności fizycznej i psychicznej. Pozwala na odzyskanie i utrzymanie sprawności samoobsługowej, co przekłada się na poszerzenie zakresu integracji w rodzinie i w społeczeństwie. Rehabilitacja medyczna ma charakter specyficzny, indywidualny i ściśle zależny od aktualnej sytuacji osoby chorej.

Reintegracja społeczna – oznacza to działania, w tym również o charakterze samopomocowym, mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w centrum integracji społecznej, klubie integracji społecznej lub zatrudnionej u pracodawcy, umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.

Reintegracja zawodowa – oznacza to działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w centrum integracji społecznej i klubie integracji społecznej zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Rejestr medyczny – tworzony zgodnie z prawem rejestr, ewidencję, listę, spis albo inny uporządkowany zbiór danych osobowych lub jednostkowych danych medycznych (zgodnie z art. 2 pkt. 12 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia).

Restrukturyzacja – proces systemowych zmian majątkowych, organizacyjnych, ekonomicznych, finansowych i technicznych dostosowanych do efektywnej realizacji celów przedsiębiorstwa (K. Wanielista, I. Miłkowska, Słownik menedżera).

Rejestr Usług Rozwojowych (RUR) – rejestr podmiotów, które jako usługodawcy zapewniają należyte świadczenie usług rozwojowych instytucjom/przedsiębiorcom lub ich pracownikom lub osobom fizycznym, oraz usług rozwojowych świadczonych przez te podmioty. Rejestr jest jawny i prowadzony w formie elektronicznej. Nie są jednak udostępniane: numery PESEL i adres miejsca zamieszkania przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, gdy w miejscu tym nie jest wykonywana działalność gospodarcza. Nie udostępnia się publicznie informacji dotyczących Uczestników indywidualnych.

Renowacja – prace konserwatorsko-restauratorskie, remont budynku prowadzące do odzyskania przez niego stanu poprzedniej świetności.

Rewitalizacja – wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie swoich specyficznych uwarunkowań oraz wzmocnienie lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są spójnie wewnątrz – poszczególne działania pomiędzy sobą, oraz zewnątrz – z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych. Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a) uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b) pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowaniu dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne –infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe;
- c) ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d) właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e) zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej;
- f) koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g) realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w UP, w szczególności w rozdziale 1.5.4 UP i sprzyja poprawie ładu przestrzennego, realizacji idei miasta zwarteo, przeciwdziałaniu niekontrolowanej suburbanizacji zwłaszcza na styku obszar miejski –obszar wiejski.

RPO – Regionalny Program Operacyjny

RPO WŁ na lata 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020

RSI LORIS 2030 - Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030

Rynek – rozumie się przez to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji

Rozporządzenie ogólne – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006

SL2014 – aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego

Specjalizacje regionalne – inteligentne specjalizacje regionalne określone w RSI LORIS 2030, przygotowane w procesie przedsiębiorczego odkrywania, z uwzględnieniem elastycznego systemu monitorowania specjalizacji regionalnych, pozwalającego na aktualizowanie zapisów RSI LORIS 2030 o informacje pochodzące ze sfery rynkowej; wyłoniono 6 specjalizacji regionalnych:

- nowoczesny przemysł włókienniczy i mody (w tym wzornictwo),
- zaawansowane materiały budowlane,
- medycyna, farmacja, kosmetyki,

- energetyka, w tym odnawialne źródła energii,
- innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze,
- informatyka i telekomunikacja.

Specjalne potrzeby edukacyjne – potrzeby, które w procesie rozwoju dzieci i młodzieży wynikają z ich niepełnosprawności lub są efektem innych trudności w uczeniu się albo wynikają z rozwoju intelektualnego

SRWŁ 2020 – Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny (SŁOM) – Stowarzyszenie Miasta Łodzi z gminami i powiatami z jego obszaru funkcjonalnego, którego celem jest m.in. wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie województwa łódzkiego. SŁOM jest Instytucją Pośredniczącą dla poddziałań RPO WŁ dedykowanych ZIT.

Strategia Europa 2020 – Komunikat Komisji z dnia 3 marca 2010 EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia ZIT - Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+

Systemy telematyczne – rozwiązania telekomunikacyjne, informatyczne, informacyjne oraz automatycznego sterowania, dostosowane do potrzeb obsługiwanych systemów fizycznych – wynikających z ich zadań, infrastruktury, organizacji, procesów utrzymania oraz zarządzania – i zintegrowane z tymi systemami.

System teleinformatyczny – zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania, zapewniający przetwarzanie i przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych poprzez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci urządzenia końcowego w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r., poz. 243, z późn. zm.).

Szkolenia kaskadowe – szkolenia prowadzone przez specjalistów (trenerów), którzy uprzednio zostali przygotowani do ich prowadzenia;

Szkoła – podmiot wymieniony w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w tym:

- a) szkoła mała – szkoła, w której liczba uczniów wynosi od 1 do 100;
- b) szkoła średnia – szkoła, w której liczba uczniów wynosi od 101 do 300;
- c) szkoła duża – szkoła, w której liczba uczniów wynosi 301 i więcej;

Szkoła dla dorosłych – szkoła, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. b i d ustawy z dnia

7 września 1991 r. o systemie oświaty, w której stosuje się odrębną organizację kształcenia i do której są przyjmowane osoby mające 18 lat, a także kończące 18 lat w roku kalendarzowym, w którym są przyjmowane do szkoły;

Szkoła integracyjna – szkoła o której mowa w art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w której wszystkie oddziały są oddziałami integracyjnymi;

Szkoła policealna – szkoła, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

Szkoła specjalna – szkoła, o której mowa w art. 3 pkt 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

Uczeń młodszy – uczeń przekraczający jeden z poniższych progów edukacyjnych:

a) przedszkole – I etap edukacyjny (szkoła podstawowa, klasy I-III);

b) I etap edukacyjny – II etap edukacyjny (szkoła podstawowa, klasy IV-VI);

c) II etap edukacyjny – III etap edukacyjny (gimnazjum);

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - uczeń:

a) z zaburzeniami i odchyleniami (np. rozwojowymi, obniżeniem możliwości intelektualnych, wadami wymowy);

b) z niepełnosprawnościami (np.: upośledzenie umysłowe, niewidzenie i słabe widzenie, niesłyszenie i słabe słyszenie, afazja, niepełnosprawność ruchowa, autyzm, w tym zespół Aspergera, niepełnosprawności sprzężone);

c) przewlekle chory;

d) niedostosowany społecznie albo zagrożony niedostosowaniem społecznym;

e) z zaburzeniami w funkcjonowaniu emocjonalno–społecznym, wynikającymi m. in. z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;

f) z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą;

g) ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, informatycznych, języków obcych;

h) ze szczególnymi uzdolnieniami w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, informatycznych, języków obcych;

i) z trudnościami wynikającymi z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;

SZOOP – Szczegółowy opis osi priorytetowych programu operacyjnego – dokument przygotowany i przyjęty przez instytucję zarządzającą krajowym albo regionalnym programem operacyjnym oraz zatwierdzony w zakresie kryteriów wyboru projektów przez komitet monitorujący, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia ogólnego, określający w szczególności zakres działań lub poddziałań realizowanych w ramach poszczególnych osi priorytetowych programu operacyjnego

SzPiK – Szkolny Punkt Informacji i Kariery

TBS – Towarzystwo Budownictwa Społecznego

TEN-T – Transeuropejska sieć transportowa program unijny dotyczący sieci drogowych, kolejowych, wodnych i powietrznych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 roku.

TIK (ang. ICT) – Technologie Informacyjno-Komunikacyjne

Transport multimodalny – przewóz osób lub towarów, przy użyciu dwóch lub więcej rodzajów transportu

Umowa Partnerstwa (UP) – dokument przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 23 maja 2014 r., o którym mowa w art. 2 pkt 20 rozporządzenia ogólnego;

Usługi medyczno-opiekuńcze - do uzupełnienia dalszym etapie

Usługi rozwojowe – usługa, skierowana do właścicieli, kadry zarządzającej lub pracowników przedsiębiorstwa, pozwalająca na rozwój przedsiębiorstwa lub jego pracowników, w tym nabycie, utrzymanie lub podniesienie poziomu wiedzy, umiejętności lub kompetencji, nabycie lub potwierdzenie kwalifikacji, a także usprawnienie procesów lub obszaru działania przedsiębiorstwa, realizację strategii, częściową lub całkowitą zmianę profilu działalności gospodarczej – z wyłączeniem zakupu środków trwałych i niematerialnych oraz niezwiązanych bezpośrednio z usługą rozwojową.

USMT – ukierunkowane schematy mobilności transnarodowej

Ustawa wdrożeniowa – ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020

Walidacja – wieloetapowy proces sprawdzania, czy – niezależnie od sposobu uczenia się – kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Walidacja prowadzi do certyfikacji. Walidacja obejmuje nie tylko ocenę kompetencji (osiągniętych efektów uczenia się), lecz także sprawdzenie ich zgodności z wymaganiami dla danej kwalifikacji;

Węzeł miejski – obszar miejski, gdzie infrastruktura transportowa transeuropejskiej sieci transportowej, jak na przykład porty, w tym terminale pasażerskie, porty lotnicze, stacje kolejowe, platformy logistyczne oraz terminale towarowe znajdujące się na obszarach miejskich lub w ich okolicy, jest połączona z innymi częściami tej infrastruktury oraz z infrastrukturą do ruchu regionalnego i lokalnego (Rozporządzenie nr 1315/2013z dnia 11 grudnia 2013 r.)

Wskaźnik Edukacyjnej Wartości Dodanej (Wskaźnik EWD) – wskaźnik będący miarą efektywności nauczania w danej szkole.

WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej – zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka stwarzająca osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia, działająca na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.

Wykluczenie społeczne – brak lub ograniczone możliwości uczestnictwa, wpływania, korzystania osób i grup z podstawowych praw, instytucji publicznych, usług, rynków, które powinny być dostępne dla każdego.

ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej podmiot działający na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej.

Zabytek wpisany do rejestru zabytków:

- a) **zabytek nieruchomy** – wpisany do rejestru zabytków na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
- b) **zabytek ruchomy** – wpisany do rejestru zabytków na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub wpisane do inwentarza muzeum lub wchodzące w skład narodowego zasobu archiwalnego lub narodowego zasobu bibliotecznego.

Zatrudnienie wspierane (socjalne) – udzielanie wsparcia o charakterze doradczym i finansowym osobie, o której mowa w art. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, w utrzymaniu aktywności zawodowej umożliwiającej podjęcie zatrudnienia, prac społecznie użytecznych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej lub podjęcie działalności gospodarczej.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) – mechanizm, za pomocą którego partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego, miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (miasto i samorzady znajdujące się w jego oddziaływaniu), na podstawie przyjętej wspólnie strategii, wdrażają wspólne przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zintegrowany węzeł przesiadkowy – miejsce umożliwiające dogodną zmianę środka transportu wyposażone w niezbędną dla obsługi podróżnych infrastrukturę, w szczególności: miejsca postojowe, przystanki komunikacyjne, punkty sprzedaży biletów, systemy informacyjne umożliwiające zapoznanie się zwłaszcza z rozkładem jazdy, linią komunikacyjną lub siecią komunikacyjną.

Żłobek – definicja zgodna z Ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.